

ZÁKLADNÍ TENDENCE DEMOGRAFICKÉHO, SOCIÁLNÍHO A EKONOMICKÉHO VÝVOJE KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE

2023

Regionální statistiky

Hradec Králové, 31. 10. 2024

Kód publikace: 330131-24

Zpracoval: Krajská správa Českého statistického úřadu v Hradci Králové

Ředitel odboru: Petr Matoušek

Kontaktní osoba: Věra Varmužová, e-mail: vera.varmuzova@csu.gov.cz

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na internetu: www.csu.gov.cz

KONTAKTY V ÚSTŘEDÍ

Český statistický úřad | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 051 111 | www.csu.gov.cz

Oddělení informačních služeb | tel.: 274 056 789 | e-mail: infoservis@csu.gov.cz

Prodejna publikací ČSÚ | tel.: 274 052 361 | e-mail: prodejna@csu.gov.cz

Evropská data (ESDS), mezinárodní srovnání | tel.: 274 052 732 | e-mail: esds@csu.gov.cz

Ústřední statistická knihovna | tel.: 274 052 361 | e-mail: knihovna@csu.gov.cz

INFORMAČNÍ SLUŽBY V REGIONECH

Hl. m. Praha | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 052 673
e-mail: infoservispraha@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/praha

Středočeský kraj | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 054 175
e-mail: infoservisstc@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/stredocesky

České Budějovice | Žižkova 1a, 370 77 České Budějovice, tel.: 386 718 440
e-mail: infoserviscb@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/jihocesky

Plzeň | Slovanská alej 36, 326 64 Plzeň, tel.: 377 612 108
e-mail: infoservisplzen@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/plzensky

Karlovy Vary | Závodní 360/94, 360 06 Karlovy Vary, tel.: 353 114 529
e-mail: infoserviskv@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/karlovarsky

Ústí nad Labem | Špálova 2684, 400 11 Ústí nad Labem, tel.: 472 706 176
e-mail: infoservisul@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/ustecky

Liberec | nám. Dr. Edvarda Beneše 585/26, 460 01 Liberec, tel.: 704 675 184
e-mail: infoservislbc@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/liberecky

Hradec Králové | Myslivečkova 914, 500 03 Hradec Králové, tel.: 495 762 322
e-mail: infoservishk@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/kralovehradecky

Pardubice | V Ráji 872, 531 53 Pardubice, tel.: 466 743 480
e-mail: infoservispa@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/pardubicky

Jihlava | Ke Skalce 30, 586 01 Jihlava, tel.: 567 109 082
e-mail: infoservisvys@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/vysocina

Brno | Jezuitská 2, 601 59 Brno, tel.: 542 528 200
e-mail: infoservisbrno@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/jihomoravsky

Olomouc | Jeremenkova 1142/42, 772 11 Olomouc, tel.: 585 731 511
e-mail: infoservisolom@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/olomoucky

Zlín | třída Tomáše Bati 1565, 761 76 Zlín, tel.: 577 004 936
e-mail: infoserviszl@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/zlinsky

Ostrava | Repinova 17, 702 03 Ostrava, tel.: 595 131 230
e-mail: infoservisov@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/moravskoslezsky

ISBN 978-80-250-3491-0 (brožováno)

ISBN 978-80-250-3492-7 (pdf)

© Český statistický úřad, Hradec Králové, 2024

Obsah

Úvod.....	5
Shrnutí hlavních poznatků	6
1. Demografický vývoj.....	10
Sídlní struktura	10
Počet a pohyb obyvatel	11
Věková struktura obyvatel	19
Cizinci	22
2. Sociální vývoj.....	24
Zaměstnanost, ekonomická aktivita	24
Zaměstnanost cizinců.....	28
Nezaměstnanost.....	29
Příjmy a životní podmínky domácností.....	36
Mzdy	39
Úplné náklady práce.....	41
Vzdělávání	42
Zdraví	43
Státní sociální podpora.....	46
Sociální služby, příspěvek na péči, držitelé průkazů osob se zdravotním postižením	46
Důchodci, důchody	48
Kultura	52
Kriminalita, dopravní nehody, požáry	53
3. Ekonomický vývoj	58
Makroekonomický rámec	58
Místní rozpočty	62
Věda, IT	63
Ekonomické subjekty.....	68
Zemědělství	71
Lesnictví	75
Průmysl.....	77
Energetika	78
Stavebnictví, stavební povolení.....	81
Bytová výstavba	84
Ceny nemovitostí.....	86
Doprava	87
Cestovní ruch	88
4. Životní prostředí.....	91
Půdní fond	91
Chráněná území	92
Ekologické zemědělství	93
Vodovody a kanalizace	94
Emise.....	96
Odpady	98
Výdaje na ochranu životního prostředí.....	99
5. Mezikrajské srovnání	101
Demografický vývoj	101
Sociální vývoj.....	103
Ekonomický vývoj.....	108
Životní prostředí.....	115

Tabulková příloha

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů 2018–2023 – demografický vývoj	120
Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů 2018–2023 – sociální vývoj	121
Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů 2018–2023 – ekonomický vývoj	122
Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů 2018–2023 – životní prostředí	123
Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Královéhradeckého kraje v letech 2001–2023	124
Tab. 3.1 Vybrané ukazatele za Královéhradecký kraj 2018–2023 – demografický vývoj	126
Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Královéhradecký kraj 2018–2023 – sociální vývoj	127
Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Královéhradecký kraj 2018–2023 – ekonomický vývoj	131
Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Královéhradecký kraj 2018–2023 – životní prostředí	133
Tab. 4.1 Vybrané ukazatele demografického vývoje podle okresů Královéhradeckého kraje v letech 2021, 2022 a 2023	134
Tab. 4.2 Vybrané ukazatele sociálního a ekonomického vývoje podle okresů Královéhradeckého kraje v letech 2018 a 2023	136
Tab. 5.1 Vybrané ukazatele demografického vývoje podle správních obvodů ORP Královéhradeckého kraje v letech 2021, 2022 a 2023	138
Tab. 5.2 Vybrané ukazatele sociálního a ekonomického vývoje podle správních obvodů ORP Královéhradeckého kraje v letech 2018 a 2023	140
Zkratky krajů a okresů	143

* * *

Čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval.

Tečka (.) na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý.

Křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů.

Nula (0) se v tabulce používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky.

Zkratka „i. d.“ v tabulce nahrazuje individuální údaj, který nelze zveřejnit.

Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (včetně součtů).

Publikované údaje jsou platné k 15. 10. 2024. Zpřesňují údaje publikované již dříve, ale mohou být ještě dále upřesňovány.

Pokud není uveden zdroj, jsou uveřejněny údaje ze statistických zjišťování ČSÚ.

Hodnotové údaje jsou uvedeny v běžných cenách, pokud není uvedeno jinak.

Úvod

Nové zpracování tradiční analytické publikace přináší kvantifikovaný obraz vybraných tendencí demografického, sociálního, ekonomického a environmentálního vývoje Královéhradeckého kraje v roce 2023, s návazností na vývoj v předchozích letech (zpravidla od roku 2018). Zahrnuje oblasti, kde můžeme vývoj kvantifikovat pomocí statistických ukazatelů, přitom klademe důraz na jevy v kraji významné.

V textu uvádíme nejen vývoj na území kraje, ale i srovnání s ostatními kraji Česka. Mimo to jsme opět zařadili samostatnou kapitolu s mezikrajským srovnáním. Vzhledem k systému postupného zpracování ročních dat, v době uzávěrky v některých oblastech nebyly ještě k dispozici kompletní údaje za rok 2023. Proto v některých tématech (především makroekonomika a některé sociální statistiky) uvádíme časový pohled pouze do roku 2022.

Území Česka se podle zákona č. 51/2020 Sb., o územně správním členění státu a o změně souvisejících zákonů člení na správní obvody krajů, které jsou složeny ze správních obvodů obcí s rozšířenou působností (s výjimkou hl. města Prahy). Správní obvody obcí s rozšířenou působností jsou vymezeny výčtem obcí a vojenských újezdů. Těmito správními obvody jsou vymezeny rovněž okresy (v hl. městě Praze jsou na úrovni okresů obvody). V návaznosti na tento zákon vstoupily v platnost vyhlášky Ministerstva vnitra, které správní obvody přesně vymezují. V důsledku toho došlo s účinností od 1. 1. 2021 ke změně území okresů Nymburk, Kolín, Domažlice, Plzeň-jih, Semily, Jablonec nad Nisou, Vsetín a Zlín. Změnila se také území správních obvodů obcí s rozšířenou působností Český Brod, Lysá nad Labem, Turnov, Jablonec nad Nisou, Havlíčkův Brod a Jihlava. S účinností od 1. 1. 2023 došlo na základě vyhlášky Ministerstva vnitra v Olomouckém kraji k přesunu obce Přemyslovice ze správního obvodu ORP Prostějov do správního obvodu ORP Konice. Na úrovni krajů naopak k žádné územní změně nedošlo.

Stejně jako v předešlých letech jsme se z územního hlediska v textu neomezili na kraj jako celek, ale snažili jsme se opět postihnout i rozdíly uvnitř jeho území, a to z pohledu okresů, správních obvodů obcí s rozšířenou působností nebo velikostních skupin obcí.

Obdobné analytické materiály s jednotnou osnovou naleznete zpracované i na všech dalších krajských pracovištích ČSÚ. Tabulková část má sjednocený obsah, aby byla uživatelům usnadněna možnost srovnání vývoje v jednotlivých krajích. Zařazen je rovněž dlouhodobý pohled na vývoj vybraných ukazatelů od vzniku současné podoby krajů jako územně samosprávných celků. Kromě meziokresního srovnání v jednotlivých krajích jsme zařadili i srovnání správních obvodů ORP v příslušném kraji. Tabulková příloha analýzy může obsahovat pouze omezený počet statistických ukazatelů. Více informací v podrobnějším územním členění však můžete najít ve Veřejné databázi ČSÚ na adrese <https://vdb.czso.cz>, případně můžete kontaktovat pracoviště informačních služeb na krajské správě ČSÚ.

Aktuální krajské údaje průběžně zveřejňujeme také na internetové adrese www.csu.gov.cz/kralovehradecky. Komplexní pohled na vývoj v kraji a jeho dílčích územních celcích poskytuje Statistická ročenka Královéhradeckého kraje, kterou pravidelně vydáváme ve druhé polovině měsíce prosince. Přehled vybraných ukazatelů o vývoji regionu v průběhu roku nabízí Statistický bulletin Královéhradeckého kraje, který vždy vychází 95. kalendářní den po skončení příslušného čtvrtletí.

Shrnutí hlavních poznatků

Demografický vývoj

- Královéhradecký kraj má dlouhodobě stabilní sídelní strukturu, od roku 1995 je v kraji celkem 448 obcí, z toho k 31. 12. 2023 mělo 48 obcí statut města a 12 obcí statut městyse. Ve městech žily téměř dvě třetiny obyvatel kraje a podíl městského obyvatelstva se stále mírně snižuje. Oproti roku 2003 bylo o 12 obcí více v kategorii 500–999 obyvatel, naopak ubylo 29 nejmenších obcí do 200 obyvatel.
- Podle bilance ČSÚ dosáhl k 31. 12. 2023 počet obyvatel 556 949 osob s podílem žen 50,9 %.
- Přirozenou měnou ubylo nejvíce obyvatel v roce 2021 v důsledku vysoké úmrtnosti během covidové pandemie, v letech 2022 až 2023 přirozený úbytek pokračoval, byl však mírnější.
- Migrační saldo dosáhlo nejvyšších hodnot v roce 2022, kdy do Česka přišla migrační vlna z Ukrajiny. Do kraje se ze zahraničí přistěhovalo 14,6 tisíce osob. Ke konci roku 2023 byly dvě třetiny cizinců v kraji občané Ukrajiny.
- Celkově se počet obyvatel v letech 2021 až 2023 zvýšil ve všech okresech kraje, nejvíce v okresech Hradec Králové a Rychnov nad Kněžnou.
- Počet narozených dětí byl nejnižší od roku 1990, více než polovina dětí se narodila mimo manželství. Průměrný věk matek při narození dítěte dosáhl 30,9 let.
- V letech 2020 a 2021 zemřelo nejvíce obyvatel v dlouhodobé časové řadě (od roku 1990). Nejvyšší úmrtnost byla v okresech Trutnov a Náchod.
- Meziročně poklesl počet sňatků, nejnižší sňatečnost byla v roce 2020 v důsledku protiepidemických opatření. Hrubá míra rozvodovosti dlouhodobě postupně klesá.
- Naděje dožití při narození je jedna z nejvyšších v Česku, chlapec narozený v roce 2023 by se měl pravděpodobně dožít 77,7 let a dívka 82,5 let. Rozdíl mezi pohlavími se dlouhodobě snižuje.
- Kraj měl nejvyšší podíl seniorů a zároveň nejnižší podíl obyvatel v produktivním věku. Krajská hodnota indexu stáří i indexu ekonomického zatížení byla nejvyšší v Česku.

Sociální vývoj

- Do věkové struktury pracovní síly kraje se promítá demografický a ekonomický vývoj. Trendem posledních let je nárůst počtu ekonomicky aktivních osob ve věku nad 60 let, který je způsoben stárnutím populace a zvyšováním věku pro odchod do důchodu.
- V delším časovém horizontu se odráží nárůst vzdělanosti krajské populace. Každoročně se zvyšuje počet obyvatel s vysokoškolským vzděláním a středním vzděláním s maturitou.
- V kraji bylo ke konci roku 2023 evidováno 32 132 zaměstnaných cizinců, z toho 29 060 bylo evidováno na úřadech práce a 2 954 mělo platné živnostenské oprávnění. Mezi lety 2015 až 2023 se počet zaměstnaných cizinců v kraji více než zdvojnásobil.
- Podíl nezaměstnaných osob v kraji dosahoval ke konci roku 2023 hodnoty 3,19 % a byl osmý nejnižší v mezikrajském srovnání. Oproti stavu z konce roku 2021 se nezaměstnanost v kraji zvýšila o 0,09 procentního bodu. Úřady práce v kraji evidovaly celkem 10 637 volných pracovních míst, tj. o 8,2 % méně než v předchozím roce. Ke konci roku 2023 bylo na úřadech práce registrováno celkem 12 032 uchazečů o zaměstnání, tj. meziročně o 4,0 % více.

- Materiální bohatství domácností v kraji nadále roste, v posledním sledovaném roce (2022) tempo růstu zpomalilo a bylo druhé nejnižší mezi kraji, přesto v přepočtu na 1 obyvatele byl čistý disponibilní důchod domácností 6. nejvyšší.
- Podle šetření „Životní podmínky 2023“ dosáhl čistý peněžní příjem na osobu v domácnosti v roce 2022 v kraji částky 249,5 tisíc Kč a zařadil se na 7. místo mezi kraji.
- Výší průměrné hrubé měsíční mzdy 40 021 Kč v kraji se Královéhradecký kraj v roce 2023 zařadil na šesté místo v mezikrajském žebříčku. Tempo nominálního růstu mezd bylo na krajské úrovni podprůměrné, reálné mzdy kvůli vysoké inflaci poklesly.
- Meziročně se snížil počet dětí v mateřských i základních školách, od roku 2019 se zvyšuje počet studentů středních škol.
- V kraji se dlouhodobě snižuje počet zubních lékařů, v roce 2023 jich bylo nejméně od roku 2007. Průměrná ošetřovací doba v nemocnicích akutní péče byla nejdelší v Česku.
- Tři čtvrtiny objemu vyplacených dávek nemocenského pojištění připadly na dávku nemocenské, jedna pětina na dávku peněžité pomoci v mateřství.
- Více než polovina objemu dávek státní sociální podpory byla vyplacena na rodičovském příspěvku. Celková výše dávek státní sociální podpory přepočtená na jednoho obyvatele kraje byla pod republikovým průměrem.
- Úbytek počtu lůžek v domovech pro seniory byl kompenzován přírůstkem lůžek v domovech se zvláštním režimem. Počet lůžek v domovech pro seniory přepočtený na tisíc obyvatel starších 65 let byl v Česku nejvyšší.
- Příspěvek na péči pobíralo v kraji necelých 22 tisíc osob, nejčastěji ve věku 80 a více let, zvyšuje se počet držitelů průkazů OZP.
- Počet příjemců starobního důchodu se meziročně mírně zvýšil, průměrný důchod 20 120 Kč byl pod průměrem Česka. Průměrný starobní důchod mužů byl o 2 188 Kč vyšší než starobní důchod žen. Počet předčasných starobních důchodců i jejich podíl na starobních důchodcích se dlouhodobě zvyšuje.
- Kraj měl druhý nejvyšší počet galerií, muzeí a památníků, na území kraje proběhlo nejvíce kulturních akcí při prohlídkách a akcí tradiční lidové kultury v Česku.
- Přestože se v kraji meziročně zvýšil počet registrovaných trestných činů, jejich relativní počet byl v Česku čtvrtý nejnižší.
- Počet dopravních nehod meziročně poklesl, vzrostl však počet usmrcených i těžce zraněných. Počet nehod způsobených pod vlivem alkoholu byl nejnižší za posledních pět let.
- Počet požárů se meziročně snížil, přímá škoda na majetku na jeden požár byla v porovnání s průměrnou republikovou hodnotou poloviční.

Ekonomický vývoj

- Oživení ekonomiky se projevilo v mírném růstu regionálního HDP, meziročně o 0,7 % a jednalo se o šestý nejpomalejší růst mezi kraji. V přepočtu na 1 obyvatele byl HDP pátý nejvyšší v mezikrajském žebříčku, přesto ekonomická výkonnost kraje zůstává podprůměrná a dlouhodobě se nemění.
- Také regionální hrubá přidaná hodnota dlouhodobě rostla, ale v posledním sledovaném roce 2022 se tempo růstu zrychlilo. Podíl sekundárního sektoru na HPH se dlouhodobě pohybuje výrazně

nad průměrem Česka, v posledních třech letech mírně klesá a mezi kraji je třetí nejvyšší. Podíl terciárního sektoru na HPH se dlouhodobě drží pod republikovým průměrem, od roku 2017 zaznamenal mírný nárůst, ale mezi kraji zůstává 3. nejnižší.

- Investiční aktivita vyjádřená ukazatelem tvorby hrubého fixního kapitálu dosáhla čtvrté nejvyšší hodnoty od roku 1995, přesto zůstává nejnižší mezi kraji. Podobně je tomu i u míry investic, která byla v období 2018–2022 nejnižší ze všech krajů.
- V roce 2022 bylo na vědu a výzkum vynaloženo 2,9 mld. Kč a meziročně došlo k nárůstu o 5,9 %. Jejich podíl na HDP kraje tvořil jedno procento a mezi kraji byl čtvrtý nejnižší.
- Počítačem bylo v roce 2022 v kraji vybaveno 79,0 % domácností, což bylo pod průměrem Česka. Již 83,6 % domácností bylo v kraji v roce 2022 připojeno k internetu.
- Ke konci roku 2023 bylo v registru ekonomických subjektů zaevidováno 128 501 subjektů se sídlem v Královéhradeckém kraji, tedy ve srovnání s koncem roku 2022 o 13 439 (o 9,5 %) méně. Jedná se o nejrychlejší pokles od roku 2013.
- Na zemědělské produkci Česka se kraj podílí 6,9 %, na 1 ha připadá pátá nejvyšší produkce mezi kraji. Od roku 2010 převažuje v kraji rostlinná produkce nad živočišnou.
- Nejvíce obilovin se sklídilo v roce 2023 (527,9 tis. tun), od roku 2018 sklizeň obilovin neustále stoupala. Největší část sklizňové plochy připadla na pšenici ozimou.
- Stavby skotu se od roku 2020 zvyšují, u prasat a drůbeže od roku 2018 kolísají. Kraj se na celkových stavech Česka podílí u skotu 7,4 %, u prasat 4,3 % a u drůbeže 11,3 %.
- Celková plocha lesních pozemků představuje téměř třetinu výměry kraje. Za sledované období bylo v kraji zalesněno 6 379 ha. Ve skladbě dřevin lesních porostů převažují v kraji téměř ze tří čtvrtin jehličnaté stromy, lesní plochy jsou nejčastěji porostlé smrkem (55,3 %), borovice tvoří 10,3 %. Tomu odpovídá i těžba dřeva s převahou smrků. Těžba z důvodu ústupu kůrovcové kalamity klesla, v roce 2023 meziročně o 16,9 %.
- Tahounem průmyslu byla výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení, výroba elektrických zařízení a výroba motorových vozidel.
- V roce 2023 bylo v kraji vyrobeno 1 156 GWH elektrické energie, což je o 6,8 % více než v předchozím roce a jednalo se o druhý nejvyšší růst v mezikrajském srovnání. Pokračuje trend nárůstu výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů. V kraji i v Česku klesla spotřeba elektřiny na dlouhodobé minimum.
- V průběhu roku 2023 vydaly stavební úřady v kraji celkem 4 048 stavebních povolení, což byl čtvrtý nejvyšší počet za posledních devět let. Průměrná hodnota na jedno stavební povolení dosáhla ve sledovaném roce hodnoty 6,7 mil. Kč a byla druhá nejvyšší od roku 2000.
- V roce 2023 se v Královéhradeckém kraji ubytovalo více než 1,5 mil. hostů, což bylo meziročně o 4,3 % více. Od roku 2015 počet návštěvníků kraje přesahoval ročně jeden milion s výjimkou covidových let 2020 až 2021. Zahraničních hostů přibýlo a byli nejčastěji z Německa, Polska a Slovenska. V mezikrajském srovnání se v kraji v roce 2023 ubytoval čtvrtý nejvyšší počet hostů.

Životní prostředí

- Z hlediska životního prostředí patří Královéhradecký kraj k méně zatíženým. Půdní fond ztrácí na podílu orné půdy nejvíce přeměnou na trvalé travní porosty. Orná půda se na celkové rozloze kraje podílela 38,4 % a každoročně se její podíl snižuje na úkor trvalých travních porostů (meziročně o 424 ha více),

zahrad (o 253 ha více) a nezemědělské půdy, zejména lesních pozemků (o 38 ha více) a vodních ploch (o 19 ha více).

- Zvláště chráněná území tvoří více než pětinu rozlohy kraje. V okrese Náchod je více než polovina jeho výměry zvláště chráněným územím, čtvrtina území je chráněna v okresech Trutnov a Rychnov nad Kněžnou.
- Rozšiřují se plochy ekologického zemědělství. V roce 2023 se v kraji hospodařilo na 24,0 tis. ha ekologicky obhospodařované půdy.
- Vodou z vodovodů je v Královéhradeckém kraji zásobováno již 95,0 % obyvatel, což bylo o 0,5 p. b. více než v průměru za Česko.
- Podíl obyvatel kraje bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci vzrostl a v roce 2021 činil 80,1 %, což byla čtvrtá nejnižší hodnota mezi kraji.
- Ovzduší v Královéhradeckém kraji patří k těm méně znečištěným a je pod úrovní hodnot Česka. Ve sledovaných letech 2018–2022 se měrné emise znečišťujících látek vypouštěných do ovzduší postupně snižovaly, u tuhých látek a oxidu siřičitého zejména vlivem stacionárních zdrojů, u oxidu dusíku a oxidu uhelnatého i vlivem mobilních zdrojů.
- V roce 2023 dosáhl objem investic na ochranu životního prostředí podle místa investice v Královéhradeckém kraji částky 1 592,3 mil. Kč, což je meziroční nárůst o 35,3 % a jedná se o nejvyšší investovanou částku od vzniku kraje.

1. Demografický vývoj

Sídelní struktura

Stabilní sídelní struktura kraje od roku 1995 v počtu 448 obcí.

Královéhradecký kraj se k 31. 12. 2023 rozkládal na ploše 4 759 km² a tvořil 6,0 % z rozlohy státu. Kraj má dlouhodobě stabilní sídelní strukturu, od roku 1995 je v kraji celkem 448 obcí, z toho k 31. 12. 2023 mělo 48 obcí statut města a 12 obcí statut městyse. V roce 2023 nevznikla na území Královéhradeckého kraje žádná obec ani nové město ani nový městys. Hustotou obyvatel 117 osob na 1 km² je kraj pod průměrem Česka s hodnotou 138 osob na 1 km². Mezi okresy má nejvyšší zalidnění okres Hradec Králové s počtem 188 osob na 1 km² a naopak nejnižší okres Rychnov nad Kněžnou s počtem 82 osob na 1 km².

Téměř dvě třetiny obyvatel bydlí nadále ve městech a jejich podíl dlouhodobě mírně klesá.

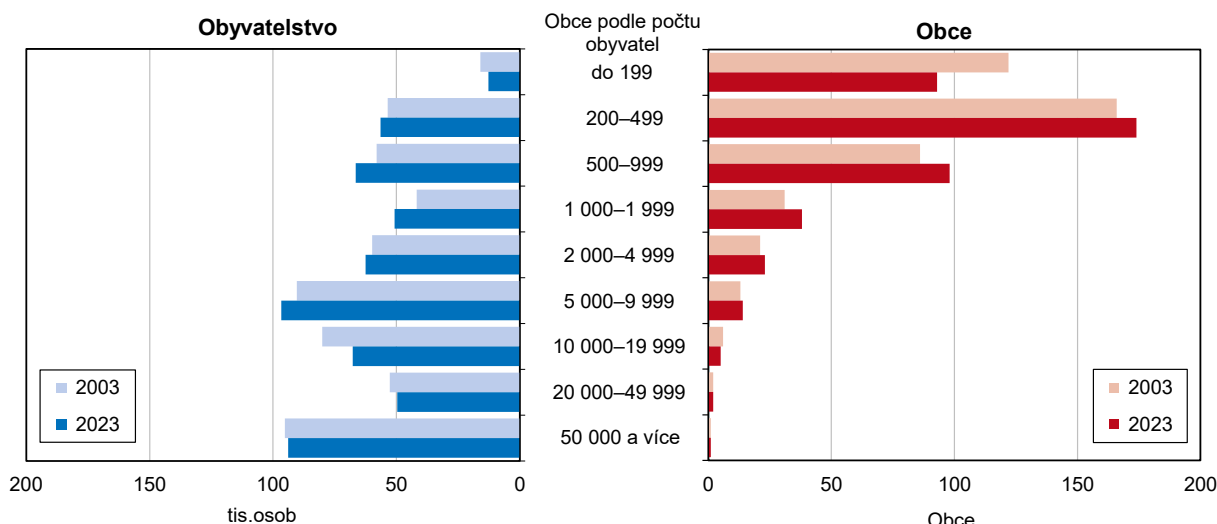
K 31. 12. 2023 měl Královéhradecký kraj celkem 556 949 obyvatel, což je 5,2 % obyvatel České republiky. Městské obyvatelstvo tvořilo již méně než dvě třetiny obyvatel, což představovalo 366 122 osob. Podíl obyvatel měst klesl od roku 2003 z 68,2 % na 65,7 %.

V krajském městě Hradec Králové žilo 16,7 % obyvatel kraje.

Krajské město Hradec Králové bylo k 31. 12. 2023 s 93 906 obyvateli v kategorii obcí 50 000–99 999 obyvatel, druhé největší město kraje s 29 584 obyvateli je Trutnov a třetí s 20 036 obyvateli je Náchod v kategorii 20 000–49 999 osob. V kategorii měst s 10 000–19 999 obyvateli bylo celkem pět měst v pořadí Jičín, Dvůr Králové nad Labem, Jaroměř, Vrchlabí a Rychnov nad Kněžnou.

Graf 1.1 Sídelní struktura Královéhradeckého kraje v letech 2003 a 2023 (stav k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ

Ve venkovských obcích se počet obyvatel zvyšuje.

Ve 400 venkovských obcích (nemají statut města) žila k 31. 12. 2023 více než třetina populace kraje, což je celkem 190 827 obyvatel, tj. 34,3 % krajské populace oproti 31,8 % v roce 2003.

Za dvacet let přibýlo nejvíce obcí s 500–999 obyvateli, naopak nejvíce obcí ubylo v nejmenších obcích do 200 obyvatel.

Za dvacet let se v sídelní struktuře obcí zvýšil počet obcí s 200–1 999 obyvateli, z toho nejvíce přibýlo obcí s 500–999 obyvateli, kterých bylo 98. Nejčtenější je nadále kategorie obcí s 200–499 obyvateli, což je 124 obcí. Naopak nejmenších obcí do 199 obyvatel 28 ubylo na celkový počet 93.

Nejvíce obyvatel přibýlo od roku 2003 v obcích s 500–1 999 osob.

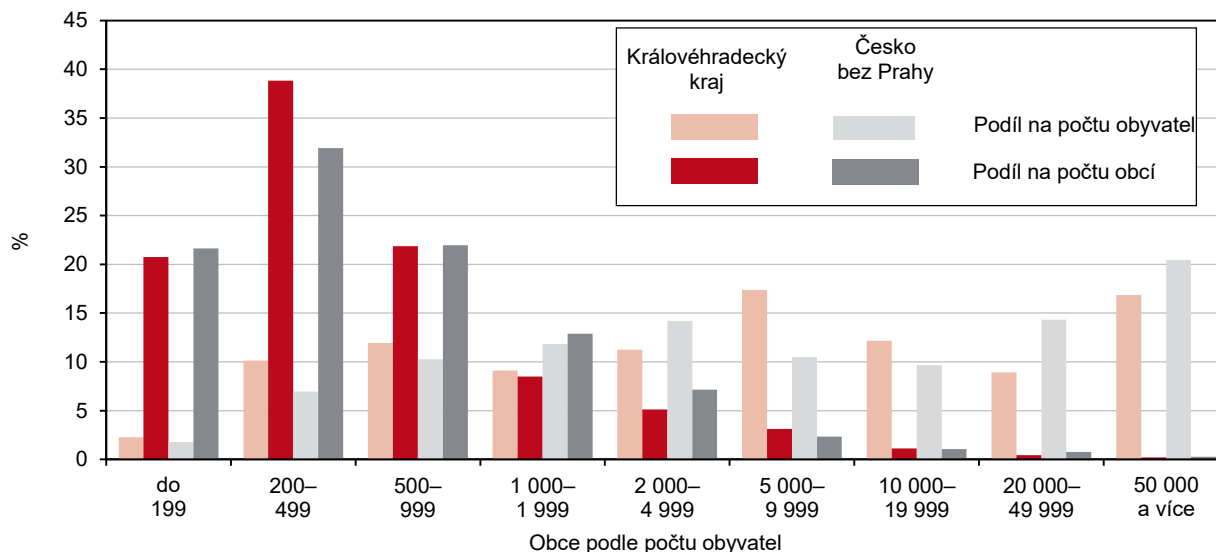
Z hlediska velikosti obcí podle počtu obyvatel přibýlo ve srovnání s rokem 2003 v obcích v kategorii 1 000–1 999 obyvatel 9,0 tisíc osob a v kategorii obcí s 500–999 obyvateli 8,5 tisíc osob. Naproti tomu 3,3 tis. osob ubylo v nejmenších obcích do 199 obyvatel a 16,7 tisíc ve městech nad 10 000 obyvatel.

V obcích do 2 000 obyvatel bydlí třetina obyvatel kraje a tato kategorie je početně dlouhodobě stabilní, zvyšuje se počet obyvatel.

Při charakteristice a hodnocení venkova se v našem kraji používá velikostní skupina obcí do 2 000 obyvatel. Ve 403 obcích do 2 000 obyvatel k 31.12.2023 bydlela více než třetina obyvatel kraje. Tato velikostní skupina obcí se podle počtu obcí zvýšila proti roku 2003 jen o dvě obce, počet obyvatel vzrostl o 17,0 tisíc obyvatel.

Graf 1.2 Sídlní struktura Královéhradeckého kraje a Česka (bez Prahy) k 31. 12. 2023

Zdroj: ČSÚ

Ve srovnání s celou republikou má kraj výrazně větší zastoupení obcí v kategorii 200–499 obyvatel a menší v obcích s 1 000–1 999 obyvateli.

V porovnání s celou republikou (bez Prahy) má sídelní struktura kraje podobné zastoupení nejmenších obcí a větší zastoupení v počtu obcí do 1 tisíce obyvatel, 81,5 % proti 75,5 % ke konci roku 2023. V Královéhradeckém kraji v nich žila téměř čtvrtina obyvatel oproti 19 % v celé republice. V kategorii obcí 200–499 obyvatel převyšuje celorepublikový průměr o 7,9 p. b. Dále měl kraj větší podíl menších měst s 5 000–19 999 obyvateli, a to 4,2 % proti 3,4 % v celé republice.

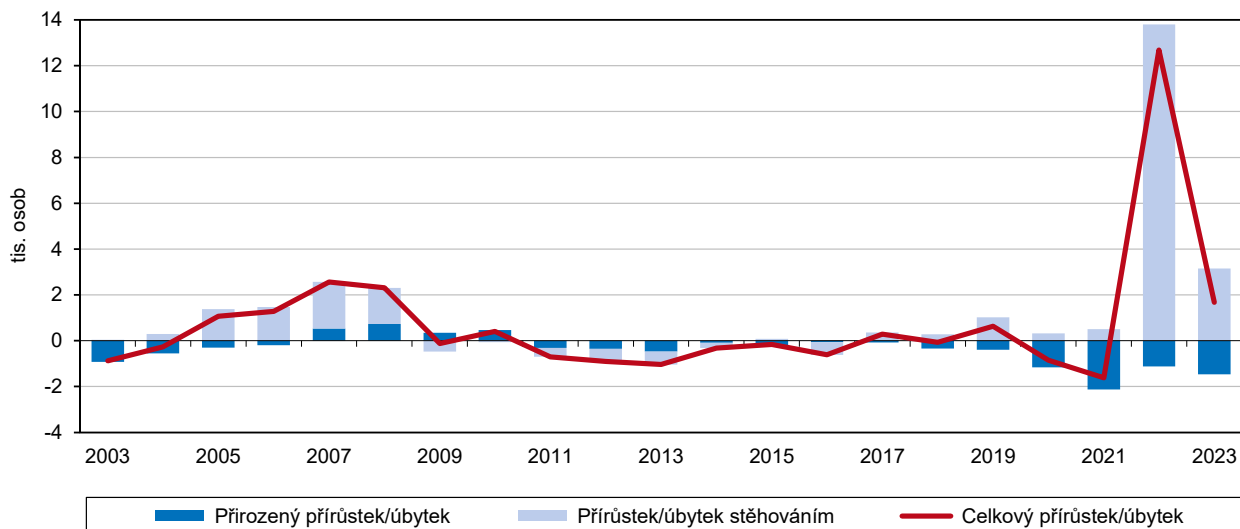
Počet a pohyb obyvatel

Demografický vývoj kraje byl v posledních pěti letech ovlivněn především covidovou pandemií a migrační vlnou z Ukrajiny.

Podle bilance ČSÚ dosáhl k 31. 12. 2023 počet obyvatel Královéhradeckého kraje 556 949 osob. Ženy tvořily 50,9 % populace kraje v celkovém počtu 283 317 osob. Demografický vývoj kraje byl v posledních pěti letech ovlivněn především covidovou pandemií v letech 2020 až 2021 a přílivem válečných uprchlíků po vypuknutí ozbrojeného konfliktu na Ukrajině v roce 2022. V letech 2020 a 2021, v období pandemie covidu, nastal celkový úbytek obyvatel převahou zemřelých nad počtem narozených dětí a v roce 2021 byl nejvyšší v historii kraje. V roce 2022 celkový počet obyvatel v kraji výrazně stoupl důsledkem migrační vlny spojené s válkou na Ukrajině, migrační přírůstek, i když v menší míře, pokračoval i v roce 2023.

Graf 1.3 Pohyb obyvatel v Královéhradeckém kraji

Zdroj: ČSÚ

V roce 2021 v kraji extrémně ubylo obyvatel přirozenou měnou v důsledku vysoké úmrtnosti.

Přirozený úbytek obyvatel v letech 2020 až 2021 byl způsoben extrémními počty zemřelých v důsledku pandemie covidu. V roce 2020 byl poprvé od roku 1997 evidován úbytek více než tisíce obyvatel, v roce 2021 ubylo přirozenou měnou 2 131 osob, což bylo nejvíce od roku 1990. V relativním vyjádření to byl úbytek 3,9 osob na jeden tisíc obyvatel středního stavu, relativní úbytek obyvatel nejvíce zasáhl severní příhraniční okresy Trutnov a Náchod (úbytek 7,0 ‰, resp. 5,1 ‰). Z hlediska správních obvodů obcí s rozšířenou působností byl relativní přirozený úbytek nejvyšší ve správním obvodu ORP Vrchlabí, dále ve správních obvodech ORP Trutnov, Dvůr Králové nad Labem a Broumov.

Přirozený úbytek obyvatel pokračoval i v letech 2022 a 2023, v porovnání s rokem 2021 byl mírnější.

V roce 2022 se přirozený úbytek v kraji snížil zhruba o polovinu, v posledním sledovaném roce byl meziroční přirozený úbytek vyšší (úbytek 1 470 osob), ale zdaleka nedosáhl hodnot v období pandemie. Mezi okresy kraje se pohyboval v intervalu -0,9 ‰ v okrese Rychnov nad Kněžnou až -4 ‰ v okrese Trutnov. Při porovnání správních obvodů ORP byl v roce 2023 ve správním obvodu ORP Kostelec nad Orlicí evidován přírůstek obyvatel 0,2 ‰, nejvyšší přirozený úbytek měl správní obvod ORP Nová Paka (úbytek 5,2 ‰).

Migrační saldo v roce 2022 bylo nejvyšší od roku 1990.

V roce 2022 se v kraji výrazně zvýšil počet obyvatel vlivem migrace, kdy se do kraje přistěhovalo velké množství válečných uprchlíků z Ukrajiny. Zatímco v letech 2017 až 2021 (s výjimkou roku 2019) se přírůstek stěhováním v kraji pohyboval v řádu nižších stovek (relativně v desetínách promile), v roce 2022 činilo migrační saldo 13 802 osob, tj. 25,0 ‰.

Nejvíce osob se přistěhovalo do správního obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou.

Počet obyvatel se důsledkem migrace významně zvýšil ve všech správních obvodech ORP, nejvýraznější relativní nárůst obyvatel měly správní obvody ORP Rychnov nad Kněžnou (34,2 ‰), Hradec Králové (28,9 ‰) a Nová Paka (28,5 ‰). Příliv migrantů pokračoval i v roce 2023, byl ovšem mírnější než v roce předchozím, přírůstek stěhováním v kraji činil 3 152 osob, tj. 5,7 ‰. Ve správním obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou, který měl nejvyšší relativní přírůstek i v roce 2023, se snížil meziročně o polovinu (15,8 ‰).

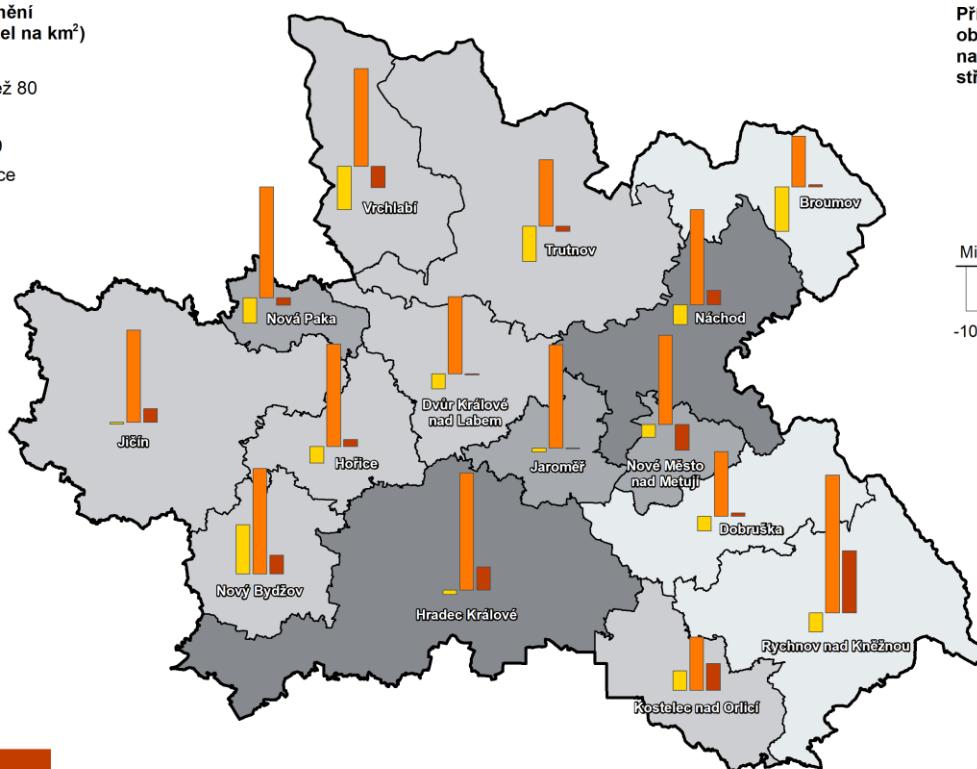
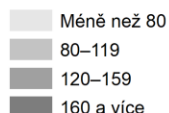

Počet obyvatel se důsledkem velkého množství přistěhovalých zvýšil ve všech okresech kraje.

Celkově se počet obyvatel v letech 2021 až 2023 zvýšil ve všech okresech kraje, tento nárůst byl ovlivněn právě extrémním množstvím přistěhovalých v roce 2022. Nejvyšší celkový přírůstek byl v posledních třech sledovaných letech zaznamenán v okresech Hradec Králové (nárůst o 3,4 %) a Rychnov nad Kněžnou (3,1 %), tedy v regionech, kde je nejvíce pracovních příležitostí. Mezi správními obvody ORP měl vyšší než tříprocentní přírůstek obyvatel v letech 2021 až 2023 správní obvod Rychnov nad Kněžnou, Hradec Králové a Nový Bydžov.

Pohyb obyvatel ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje v letech 2021 až 2023

Hustota zalidnění (počet obyvatel na km²) k 31. 12. 2023

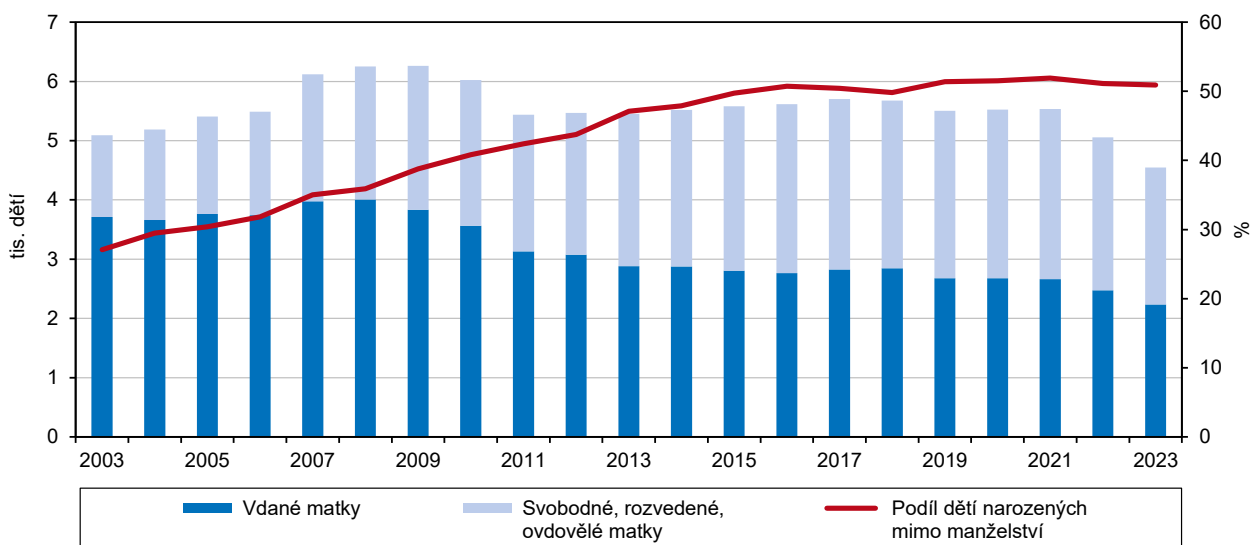
Zdroj: ČSÚ

Počet narozených dětí byl nejnižší od roku 1990.

V průběhu roku 2023 se v Královéhradeckém kraji živě narodilo 4 549 dětí, tj. 8,2 dětí na 1 000 obyvatel středního stavu (2 304 chlapců a 2 245 dívek). Je to nejméně narozených dětí za celé sledované období (od roku 1990). V porovnání s rokem 2022 je to o 509 dětí, tj. o 10,1 % méně. Nejvíce dětí (2 036, tj. 44,8 %) se narodilo jako prvorozených, 1 837 dětí, tj. 40,4 %, se narodilo jako druhých v pořadí, zbývajících 676 dětí, tj. 14,9 %, se narodilo jako třetích a dalších sourozenců. Nejvíce dětí se narodilo v okrese Hradec Králové, a to celkem 1 414 dětí, v relativním vyjádření se nejvíce dětí (8,4 ‰) narodilo shodně v okresech Hradec Králové a Rychnov nad Kněžnou.

Graf 1.4 Živě narozené děti podle rodinného stavu matky a podíl dětí narozených mimo manželství v Královéhradeckém kraji

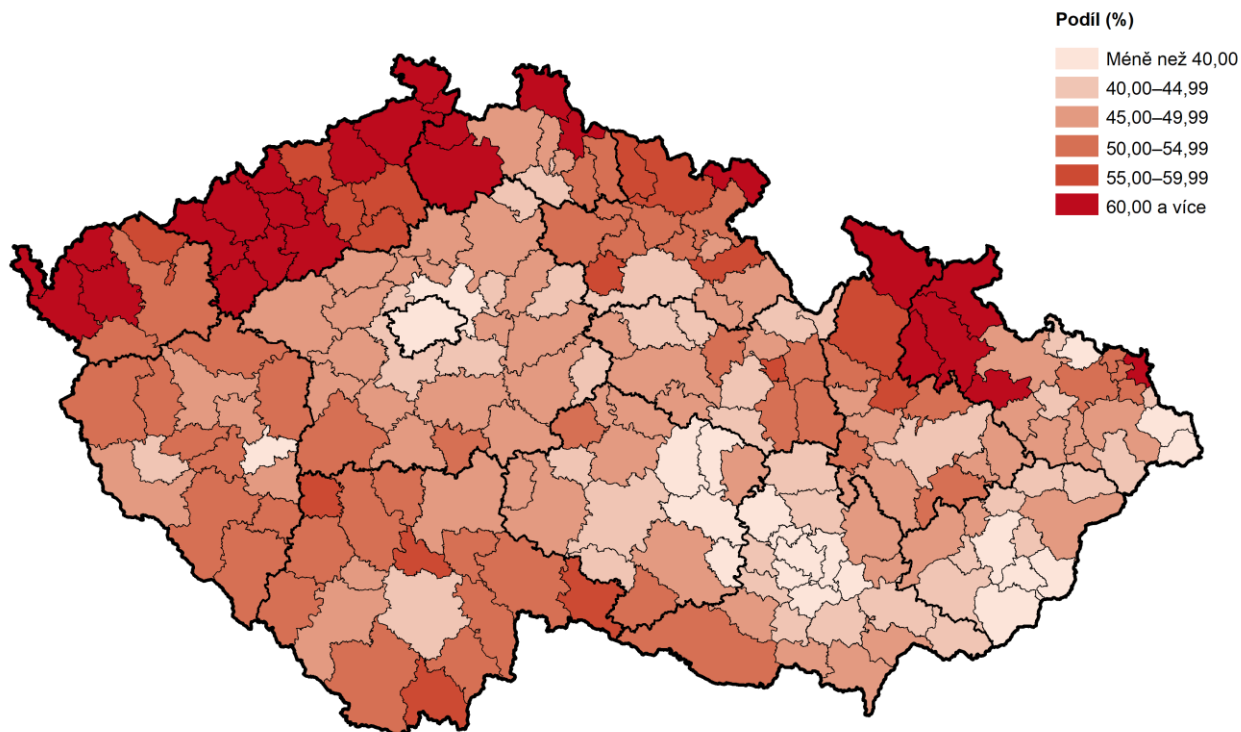
Zdroj: ČSÚ

Mimo manželské svazky se nadále rodí více než polovina dětí.

Mimo manželství se v roce 2023 narodilo 50,9 % dětí. Pokračoval dlouhodobý růst podílu dětí narozených mimo manželství, který v roce 2001 dosahoval 21,9 %, v roce 2010 již dvou pětinu a v roce 2016 činil 50,7 %. Od roku 2010 je krajský podíl trvale nad republikovou hodnotou, v roce 2023 o 3,8 p. b.

Živě narození mimo manželství ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností v roce 2023

Zdroj: ČSÚ

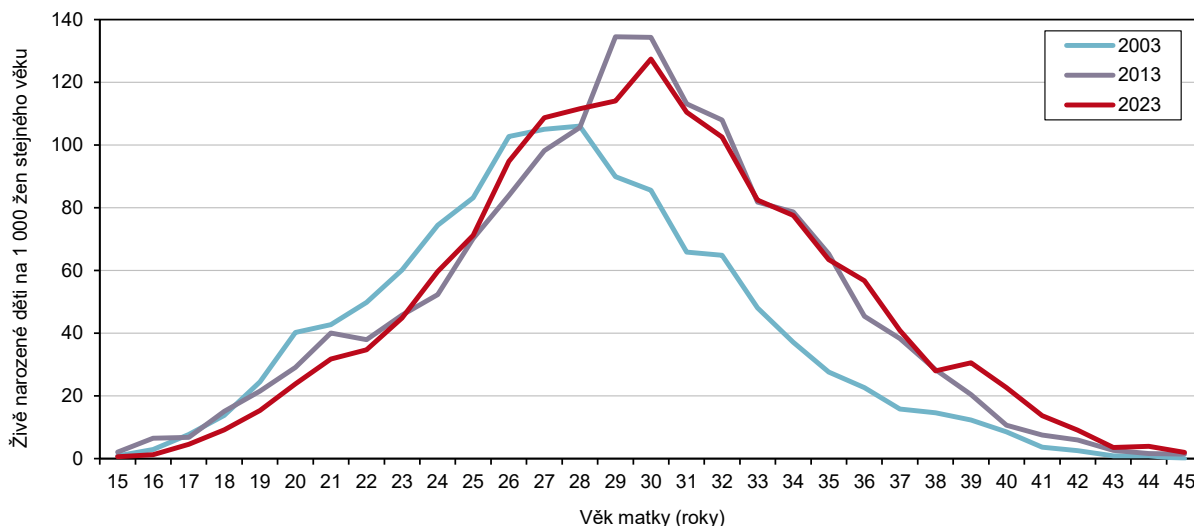

Ve správním obvodu Broumov se 7 z 10 dětí narodilo mimo manželství.

V územní struktuře správních obvodů ORP bylo nejvíce dětí narozených mimo manželství ve správních obvodech ORP Broumov (69,5 %), Trutnov (58,7 %) a Vrchlabí (58,2 %). Vyšší podíl než průměr kraje zaznamenalo devět správních obvodů ORP. Pouze v pěti správních obvodech bylo více dětí narozených v manželství, nejvíce ve správním obvodu ORP Hradec Králové, kde byl podíl dětí narozených mimo manželství nejnižší, a to 44,8 %.

Graf 1.5 Míry plodnosti podle věku matky v Královéhradeckém kraji

Zdroj: ČSÚ

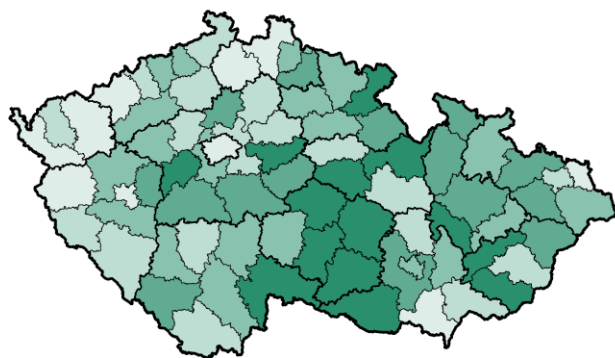

Průměrný věk matky při narození dítěte je v posledních deseti letech vyšší než 30 let.

Průměrný věk matky při narození dítěte se dlouhodobě zvyšoval, v roce 2021 dosáhl maxima a činil 31,0 let, v letech 2022 a 2023 se mírně snížil na 30,9 let. První dítě se narodilo matkám v průměru 29letým druhé dítě 31,8letým, u třetího dítěte bylo matkám v průměru 34,0 let. Míra plodnosti byla v roce 2003 nejvyšší u matek 28letých, v roce 2013 u matek 29 a 30letých a v roce 2023 u matek 30letých.

Úhrnná plodnost a úhrnná potratovost v okresech v roce 2023

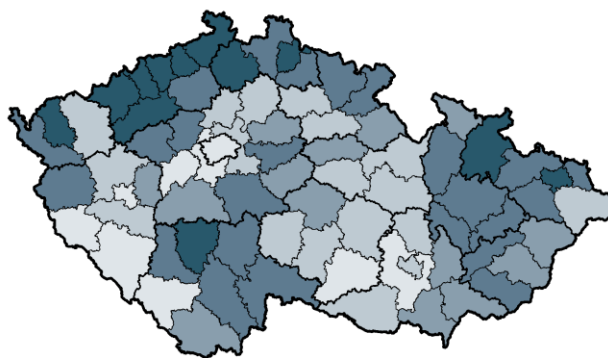
Úhrnná plodnost

Průměrný počet živě narozených dětí na jednu ženu během jejího reprodukčního období

- Méně než 1,400
- 1,400–1,449
- 1,450–1,499
- 1,500–1,549
- 1,550 a více

Úhrnná potratovost

Průměrný počet potratů na jednu ženu během jejího reprodukčního období

- Méně než 0,300
- 0,300–0,349
- 0,350–0,399
- 0,400–0,499
- 0,500 a více

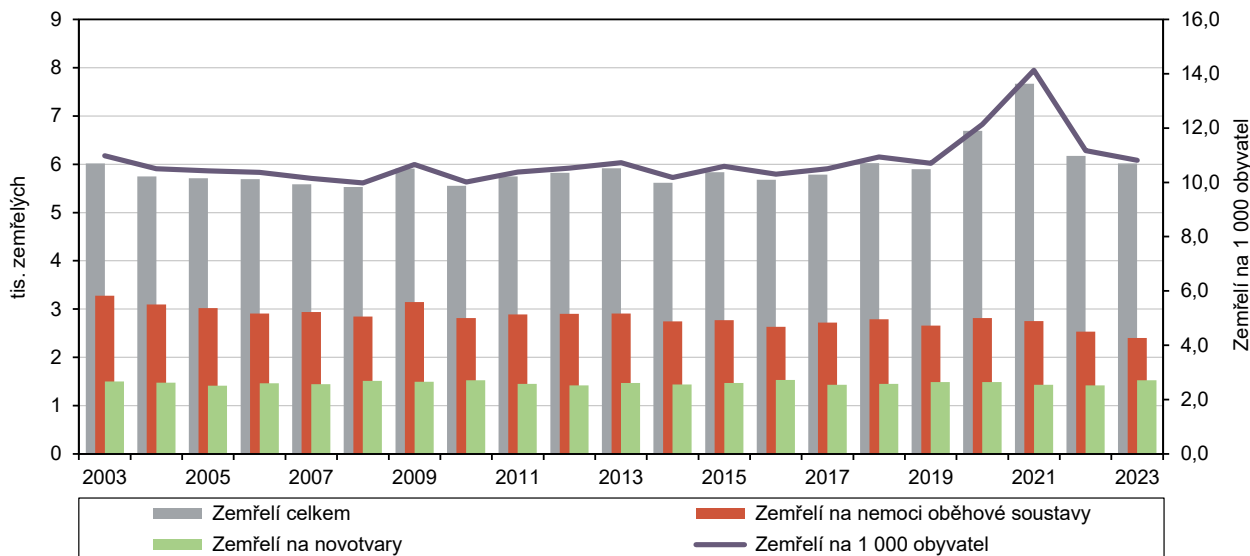
Zdroj: ČSÚ

V letech 2020 a 2021 zemřelo nejvíce osob od roku 1990.

V roce 2023 zemřelo celkem 6 019 obyvatel, v přepočtu na tisíc obyvatel to bylo 10,8 ‰. Proti roku 2022 se počet zemřelých snížil o 157 osob, tj. o 2,5 %. Absolutně nejvíce obyvatel zemřelo v okrese Hradec Králové (1 766 osob), relativně v okrese Trutnov (11,6 ‰). Výrazný nárůst počtu zemřelých v letech 2020 až 2021 byl ovlivněn covidovou pandemií, v obou letech byly počty zemřelých nejvyšší od vzniku krajů v roce 2000. V Královéhradeckém kraji zemřelo v roce 2021 celkem 7 668 osob a v roce 2020 celkem 6 694 osob, v přepočtu na 1 000 obyvatel středního stavu to bylo 14,1 ‰, resp. 12,1 ‰. Úmrtnost předchozích let vykazovala stabilní trend mezi 10,0–11,0 ‰.

Graf 1.6 Zemřelí v Královéhradeckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Úmrtnost během covidové pandemie byla nejvyšší v okresech Trutnov a Náchod.

Vysoká úmrtnost v období covidové pandemie postihla celé území Česka. Při porovnání okresů kraje byla nejnižší úmrtnost zaznamenána v okresech Hradec Králové (13,0 ‰) a Rychnov nad Kněžnou (13,2 ‰). Relativně nejvíce obyvatel zemřelo v roce 2021 v okrese Trutnov (15,8 ‰) a Náchod (14,9 ‰).

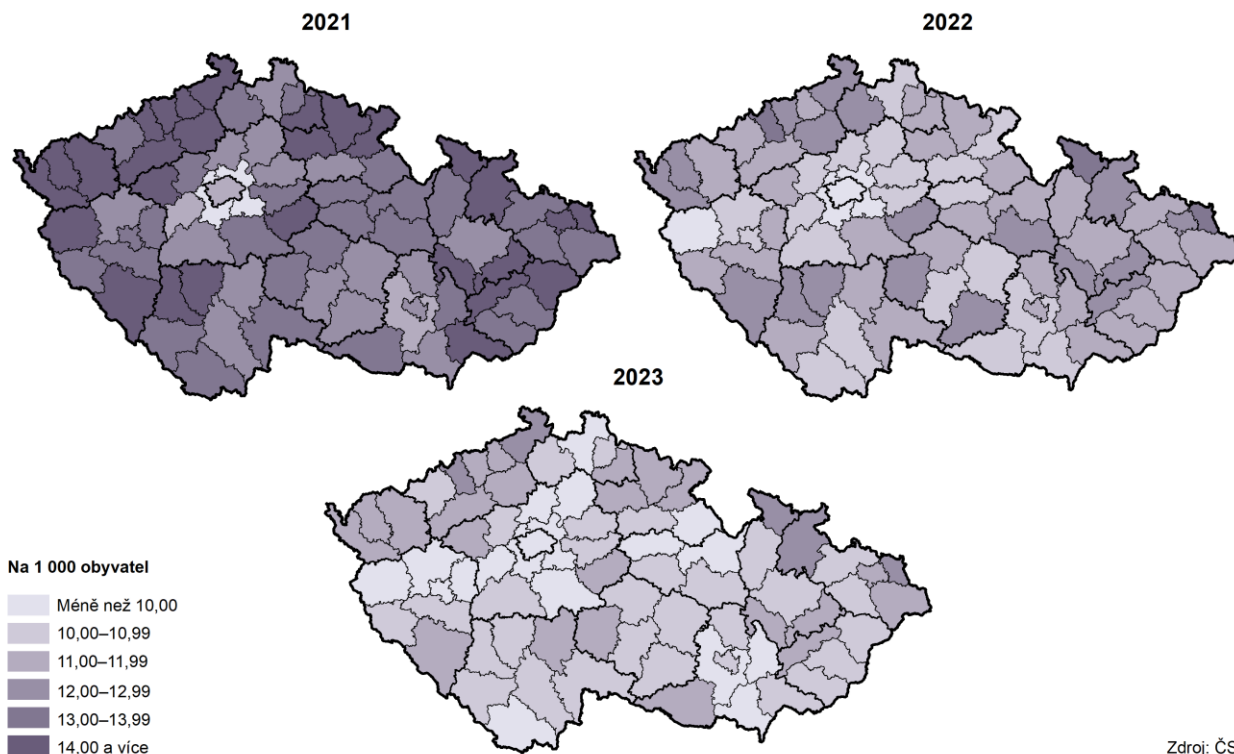
Zahraniční migrační vlna v roce 2022 ovlivnila významně populační růst v kraji.

Vzhledem k dlouhodobému úbytku obyvatel přirozenou měnou má na růst populace vliv hlavně migrace, která byla v letech 2009 až 2016 (kromě roku 2015) záporná. Od roku 2017 přibývalo obyvatel kraje vlivem stěhování, zejména zahraničního. V rámci vnitřního stěhování převyšoval dlouhodobě počet vystěhovalých z kraje počet přistěhovalých do kraje. Tento demografický trend se změnil v roce 2022, kdy důsledkem války na Ukrajině do Česka vstoupila migrační vlna uprchlíků z Ukrajiny. Jestliže se počty přistěhovalých ze zahraničí v letech 2016 až 2021 pohybovaly mezi jedním až dvěma tisíci osob, pak v roce 2022 se do kraje ze zahraničí přistěhovalo 14,6 tisíce osob.

Zemřelí v okresech v letech 2021 až 2023

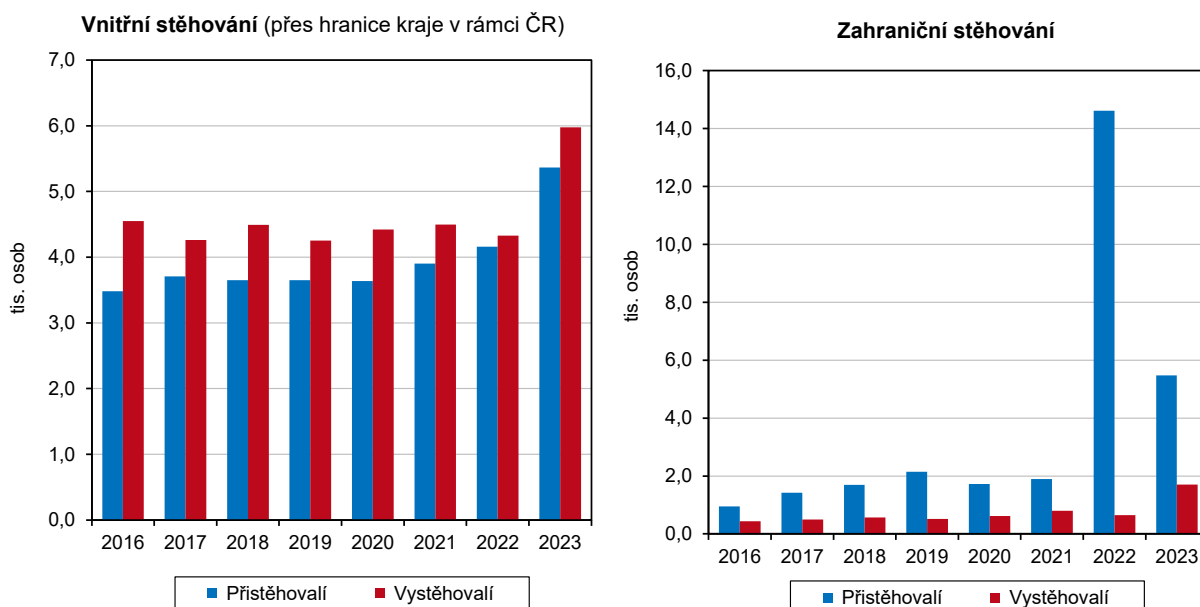
Zdroj: ČSÚ

Na zahraničním stěhování se podílely více ženy.

Během roku 2023 se z kraje vystěhovalo celkem 7 683 obyvatel, z toho 5 977 do ostatních krajů Česka a 1 706 do ciziny. Do ciziny se stěhovalo méně mužů než žen (46,4 %). Do kraje se přistěhovalo 10 835 obyvatel, z toho 5 363 z jiných krajů Česku a 5 472 obyvatel z ciziny. Podíl přistěhovalých mužů z ciziny byl mírně nižší než podíl přistěhovalých žen (muži 48,9 %).

Graf 1.7 Migrace v Královéhradeckém kraji

Zdroj: ČSÚ

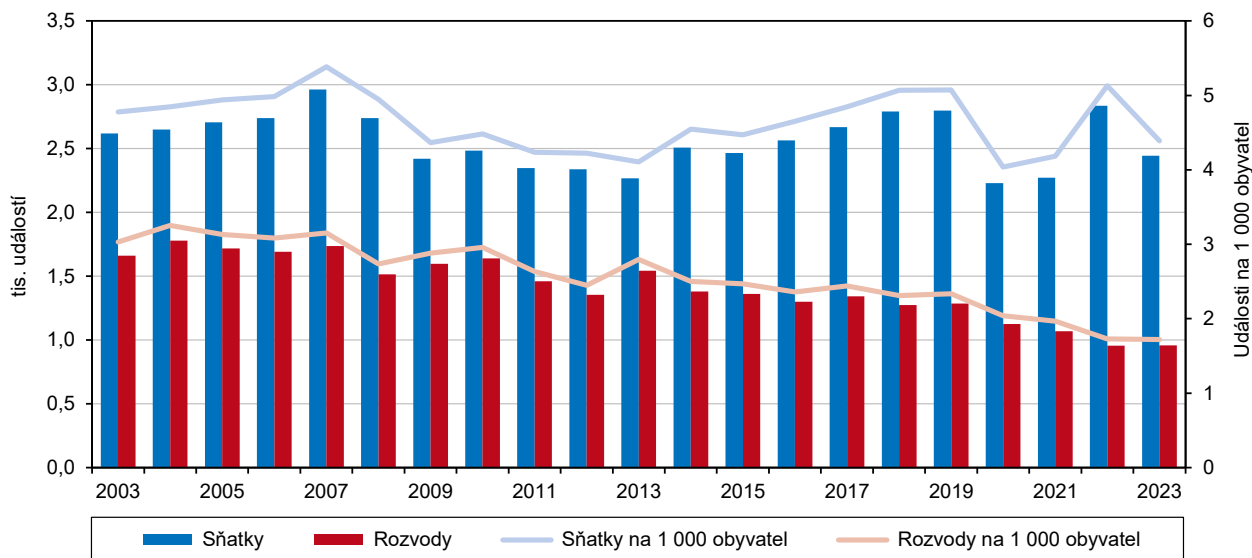

Sňatečnost v roce 2023 meziročně poklesla, v roce 2020 byla nejnižší od roku 2001.

V roce 2023 bylo v kraji uzavřeno 2 444 sňatků, což bylo meziročně o 392 sňatků, tj. o 13,8 % méně. Z dlouhodobého pohledu bylo nejméně sňatků uzavřeno v roce 2020, v době protiepidemických opatření během covidové pandemie. V relativním vyjádření bylo v roce 2023 uzavřeno 4,4 sňatků na 1 000 obyvatel středního stavu, v roce 2020 to byly pouze 2,0 ‰, což bylo nejméně od roku 2001. Z hlediska meziokresního srovnání bylo v roce 2023 absolutně nejvíce sňatků uzavřeno v okrese Hradec Králové (714 sňatků), relativně v okrese Rychnov nad Kněžnou (4,6 ‰).

Graf 1.8 Sňatky a rozvody v Královéhradeckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Hrubá míra rozvodovosti dlouhodobě klesá.

Rozvodem bylo v roce 2023 ukončeno 957 manželství, meziroční nárůst činil 2 rozvody. Na 1 000 obyvatel středního stavu bylo rozvedeno 1,7 manželství. Nejvíce manželství bylo v absolutním vyjádření rozvedeno v okrese Hradec Králové (281 rozvodů), v relativním vyjádření v okrese Rychnov nad Kněžnou (1,9 ‰). Hrubá míra rozvodovosti je meziročně beze změn a dlouhodobě postupně klesá.

Naděje dožití patří k nejvyšším v Česku.

Ukazatel naděje dožití odráží kvalitu života, jeho hodnota je v kraji dlouhodobě příznivá a dosahuje nejvyšších hodnot mezi kraji Česka. Vlivem vysoké úmrtnosti v letech 2020 a 2021 došlo ke zkrácení demografického ukazatele průměrné délky života při narození.

Chlapec narozený v roce 2023 v Královéhradeckém kraji se pravděpodobně dožije 77,7 let, dívka pak 82,5 let.

Podle aktuálních údajů by se chlapec narozený v roce 2023 měl pravděpodobně dožít 77,7 let a dívka 82,5 let. Naděje dožití mužů i žen Královéhradeckého kraje je nad úrovní celorepublikové hodnoty v celém sledovaném období od roku 2001. Rozdíl mezi pohlavími se postupně snižuje, zatímco v roce 2001 byl 6,5 let, v roce 2023 to bylo 4,8 let.

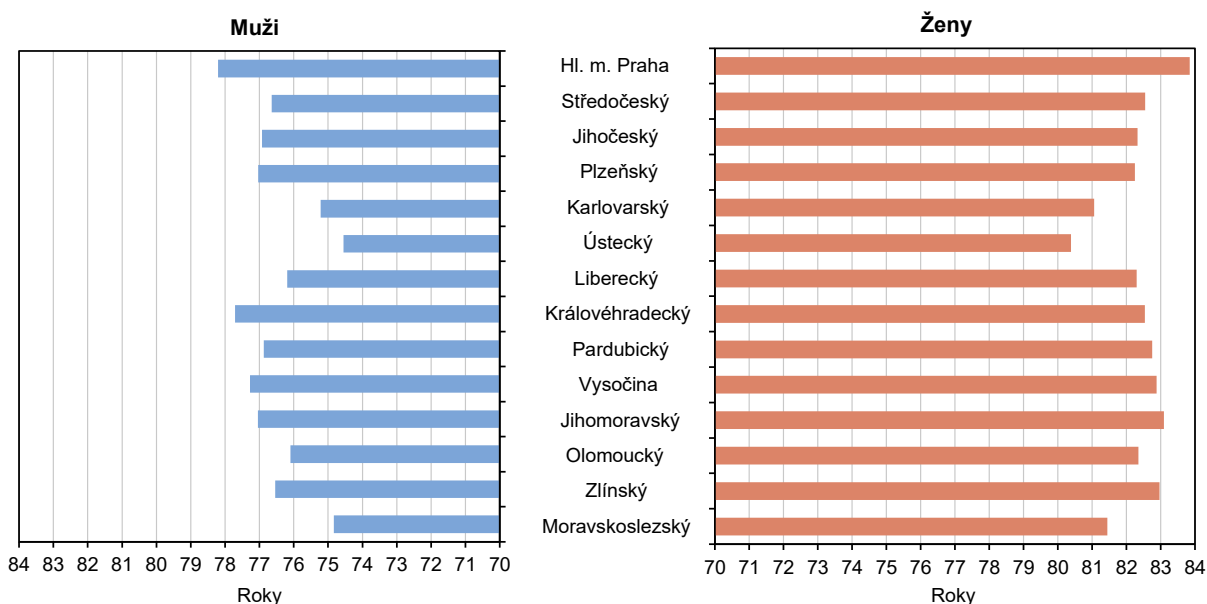
Naděje dožití mužů je druhá nejvyšší a žen sedmá nejvyšší mezi kraji.

V mezikrajském srovnání byla v roce 2023 naděje dožití mužů druhá nejvyšší za hl. městem Prahou, u žen sedmá nejvyšší. Hl. město Praha mělo nejvyšší naději dožití u mužů i u žen, nejnižší naději dožití má u obou pohlaví Ústecký kraj.

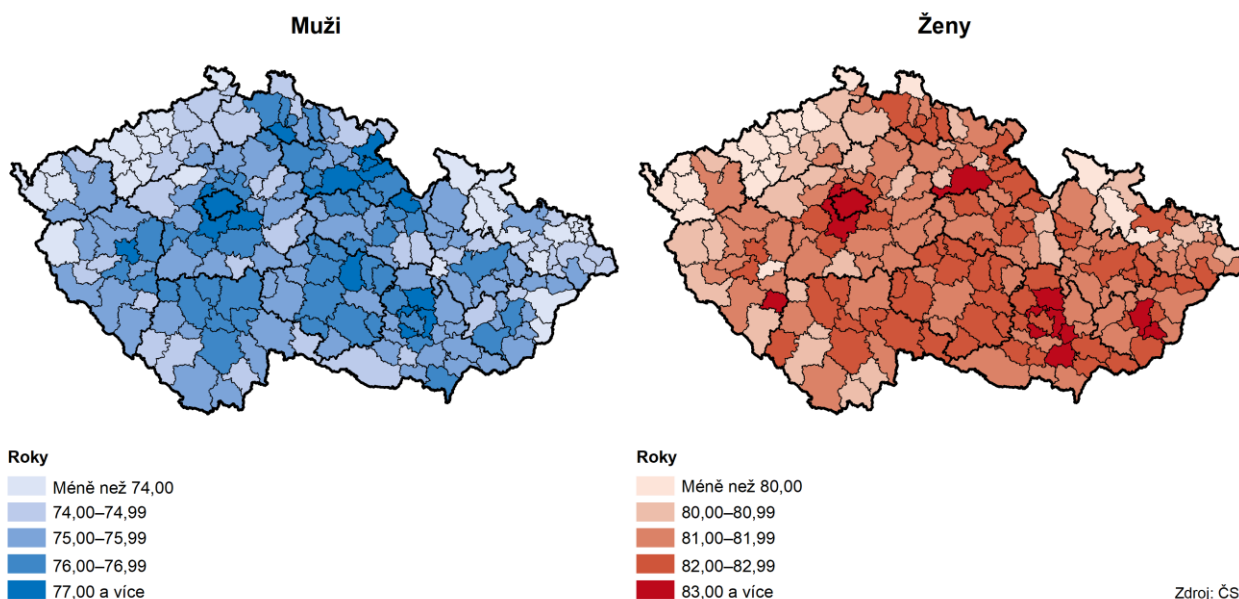

Graf 1.9 Naděje dožití při narození podle pohlaví a podle krajů v letech 2022–2023

Zdroj: ČSÚ

Naděje dožití při narození podle pohlaví ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností v letech 2019 až 2023

Zdroj: ČSÚ

Věková struktura obyvatel

Kraj má nejvyšší podíl seniorů a zároveň nejnižší podíl obyvatel v produktivním věku v Česku.

Průměrný věk 43,7 let je mezi kraji druhý nejvyšší.

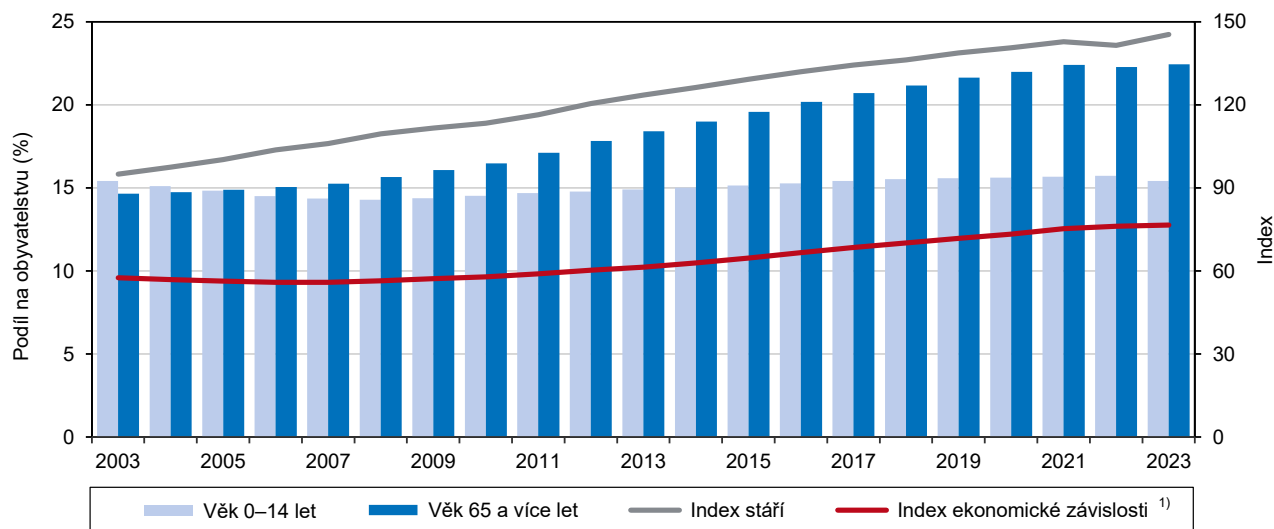
Královéhradecký kraj patří dlouhodobě mezi populačně nejstarší kraje v Česku. V roce 2023 měl nejvyšší podíl obyvatel ve věku nad 65 let (22,4 %) a zároveň nejnižší podíl obyvatel ve věku 15 až 64 let (62,1 %). Podílem dětí do 15 let (15,4 %) zaujal kraj 10. místo.

Věkové složení populace charakterizuje také ukazatel průměrný věk obyvatel, který ke konci roku 2023 dosáhl již 43,7 let, u mužů 42,2 let a u žen 45,1 let. Průměrný věk v kraji dlouhodobě převyšuje celorepublikový průměr i podle pohlaví. Mezi kraji Česka byl průměrný věk od roku 2013 do roku 2017 nejvyšší, do roku 2012 to bylo vždy druhé místo za hl. městem Prahou a od roku 2018 je to druhé pořadí

s nepatrným rozdílem za Zlínským krajem. Průměrný věk mužů v roce 2023 byl třetí nejvyšší mezi kraji a u žen to bylo druhé místo.

Graf 1.10 Věková struktura a věkové indexy obyvatel v Královéhradeckém kraji (stav k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ

¹⁾ počet osob ve věku 0-19 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 20-64 let

Index stáří se dlouhodobě zvyšuje a s hodnotou 145,5 je nejvyšší mezi kraji.

Index stáří vyjadřuje poměr mezi dětmi a seniory. V kraji se tento index dlouhodobě zvyšuje, v roce 2005 poprvé převýšil počet seniorů počet dětí, a to o 259 osob, v roce 2021 to bylo více o 36,5 tisíc osob a v roce 2023 o 39,1 tisíc osob. Na 100 dětí ve věku 0-14 let připadlo v kraji koncem roku 2023 již 145,5 osob 65letých a starších, přitom průměrně v Česku to bylo 129,5 seniorů. Mezi kraji je to ve sledovaném období 2018-2023 ve všech letech nejvyšší hodnota.

Index stáří byl nejvyšší v okresech Trutnov a Náchod.

Při porovnání okresů kraje dosáhl index stáří nejvyšší hodnoty v okresech Trutnov (152,3) a Náchod (150,4). Nejnižší byl v okrese Rychnov nad Kněžnou (136,7). Mezi správními obvody ORP se index stáří pohyboval mezi 127,1 ve správním obvodu ORP Jaroměř a 163,4 ve správním obvodu ORP Dvůr Králové nad Labem.

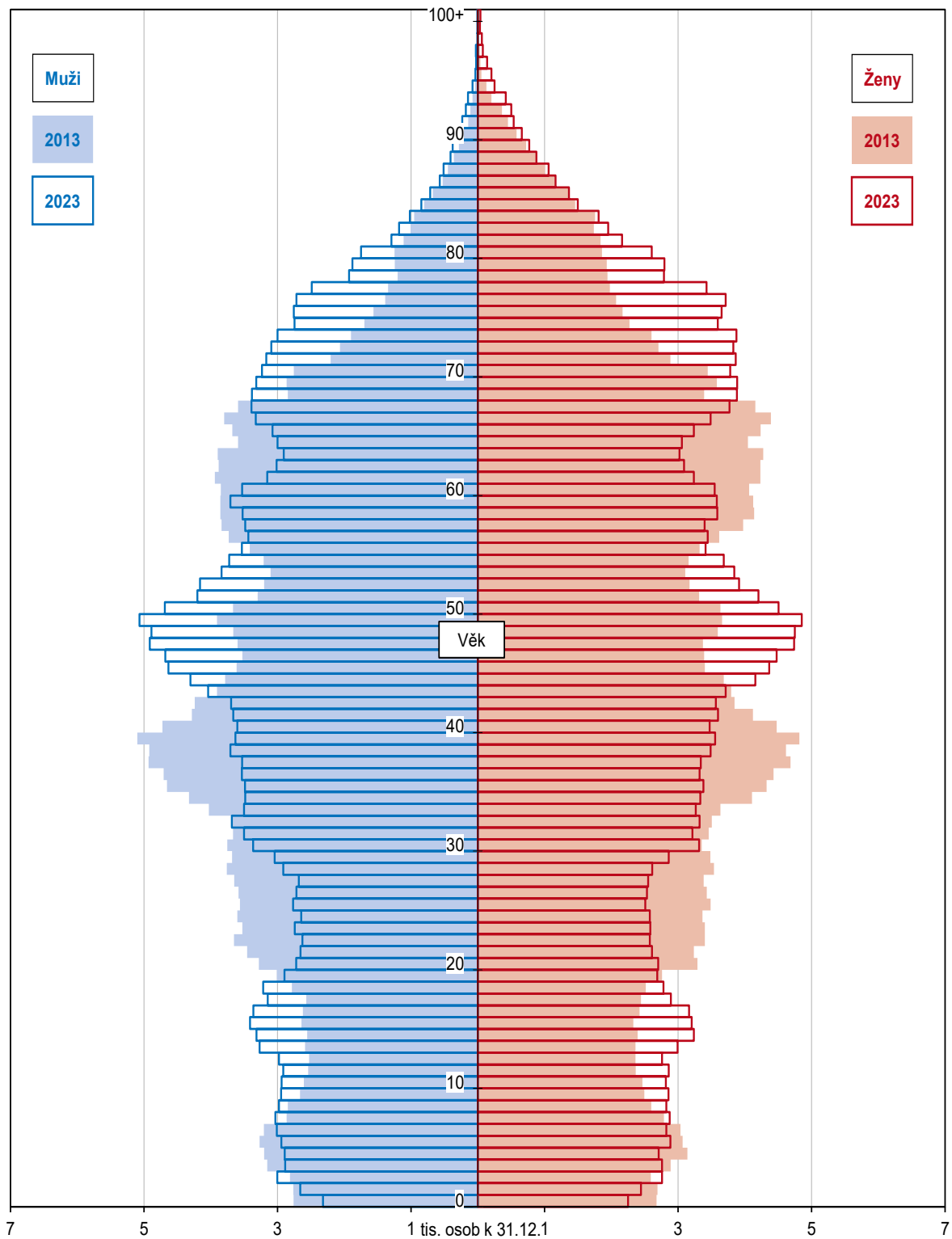
Index ekonomického zatížení se v roce 2023 proti roku 2018 zvýšil o 6,5 procentních bodů.

Vzhledem k vysokému podílu seniorů a nízkému podílu obyvatel v produktivním věku má kraj i nejvyšší index ekonomického zatížení mezi kraji v Česku, který udává počet dětí a seniorů na 100 obyvatel v produktivním věku. V roce 2023 byla jeho hodnota již 76,7 s nárůstem o 6,5 p. b. oproti roku 2018. V roce 2003 dosahoval tento index hodnoty 57,6, v 2013 hodnoty 61,5. Mezi okresy byl nejvyšší v okrese Hradec Králové (77,7), ve správním obvodu ORP Dobruška a Nové Město nad Metují překročil index ekonomické závislosti hranici 80,0.

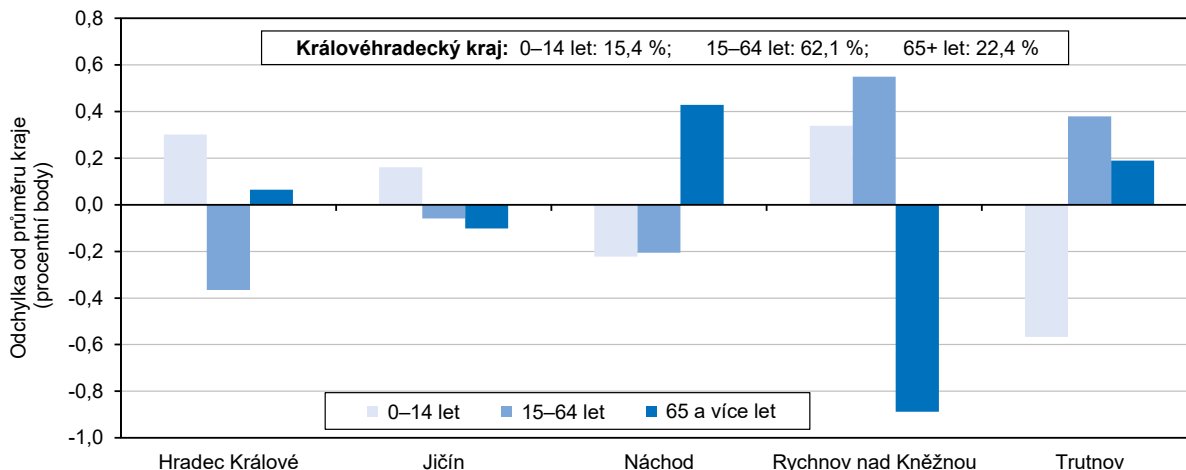
Graf 1.11 Věkové složení obyvatel Královéhradeckého kraje v letech 2013 a 2023

Zdroj: ČSÚ

Graf 1.12 Srovnání věkové struktury obyvatel v okresech Královéhradeckého kraje k 31. 12. 2023

Zdroj: ČSÚ

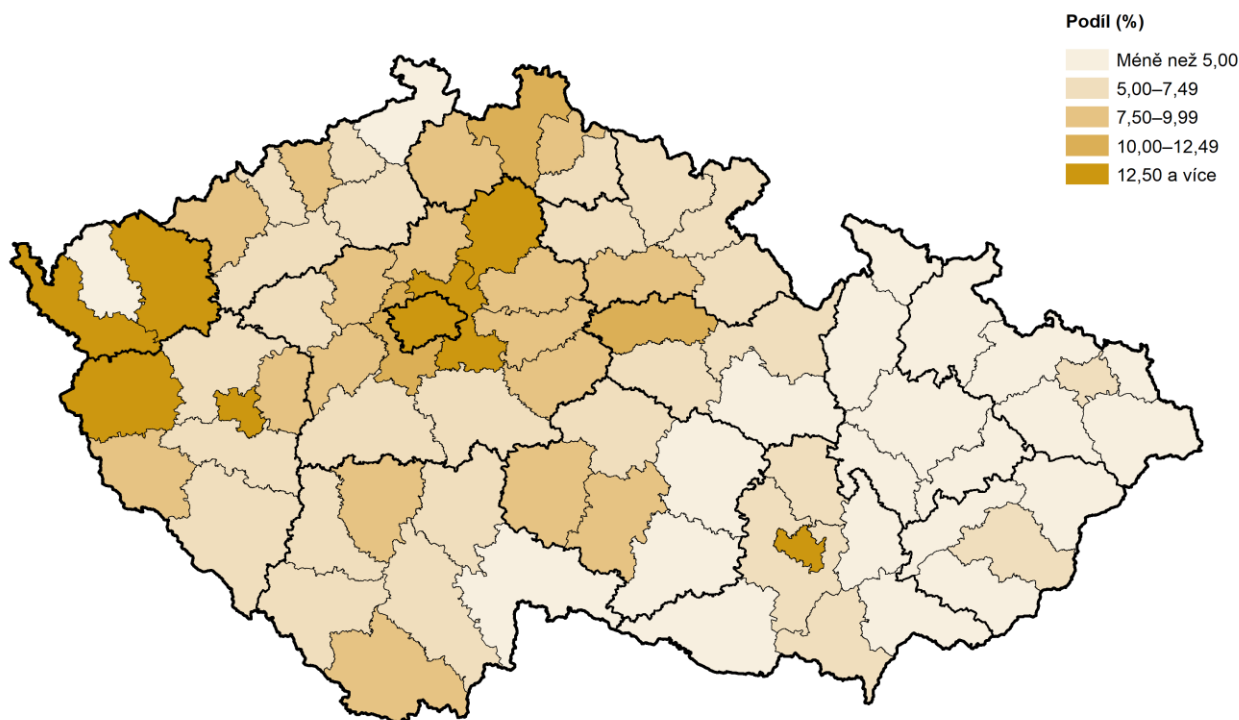

Cizinci

V roce 2022 se v souvislosti s válkou na Ukrajině zvýšil počet cizinců v kraji.

Z celkového počtu 556 949 obyvatel žilo v kraji ke konci roku 2023 celkem 35 787 cizinců. Zatímco v letech 2011 až 2021 se jejich podíl na obyvatelstvu pohyboval mezi 2,4 % až 3,4 %, v roce 2022 v souvislosti s válkou na Ukrajině se podíl cizinců skokově zvýšil na 7,0 % (38 806 osob) s převahou žen. V roce 2023 se podíl cizinců v kraji mírně snížil na 6,4 %, zároveň se vyrovnal poměr mezi muži a ženami. Ke konci roku 2023 byly dvě třetiny cizinců na území kraje státní občané Ukrajiny, občané Slovenska se podíleli 8,4 %, občané Vietnamu 5,5 % a Poláci 3,9 %.

Cizinci v okresech k 31. 12. 2023

Zdroj: Ředitelství služby cizinecké policie

Nejvyšší podíl cizinců žil v okresech Hradec Králové a Rychnov nad Kněžnou.

Při porovnání podílu cizinců na obyvatelstvu jednotlivých okresů kraje je patrné, že vyšší podíl cizinců vykazují oblasti s příznivou situací na trhu práce. Nadprůměrný podíl cizinců žil v okrese Hradec Králové (7,8 %) a Rychnov nad Kněžnou (6,5 %), Naopak v okresech Trutnov a Náchod nepřekročil podíl cizinců 6% hranici.

2. Sociální vývoj

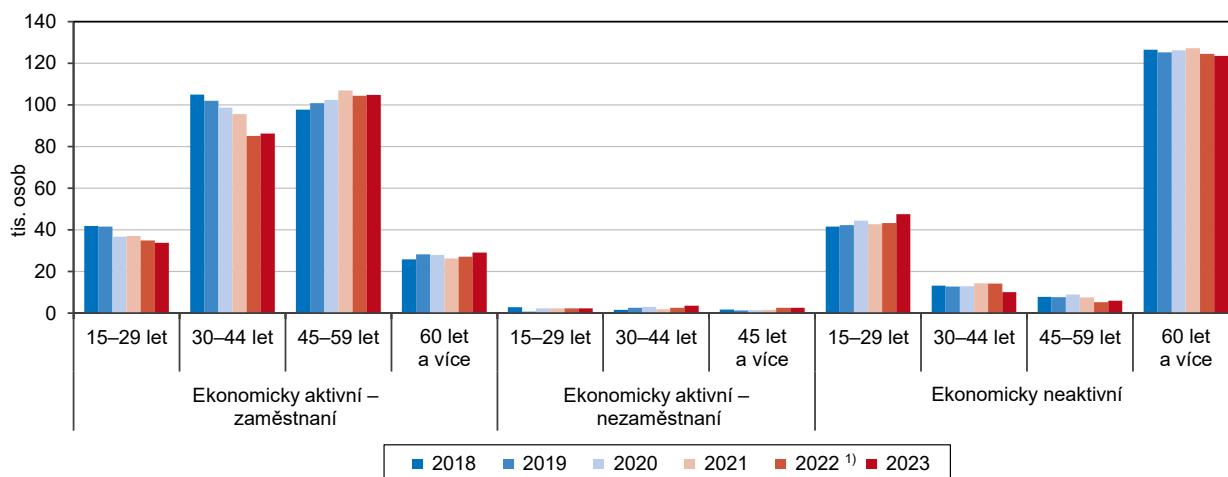
Zaměstnanost, ekonomická aktivita

Pracovní sílu v Královéhradeckém kraji v roce 2023 tvořilo 262,5 tis. osob.

Podle výsledků Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS)¹ tvořilo v roce 2023 pracovní sílu² v kraji 262,5 tis. osob (bez započtení uprchlíků z Ukrajiny)³, což je druhá nejnižší hodnota za posledních deset let, z toho bylo 254,0 tis. zaměstnaných a 8,4 tis. nezaměstnaných. Meziročně objem pracovní síly vzrostl o 3,3 tis. osob – počet zaměstnaných vzrostl o 2,4 tis. osob a počet nezaměstnaných o 0,9 tis. osob. V kategorii zaměstnaných se meziroční nárůst projevil po třech letech poklesu, v případě nezaměstnaných sledujeme nárůst již druhým rokem v řadě. Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo tvoří v nejjednodušším pohledu důchodci, studenti a osoby pečující o rodinu. Počet ekonomicky neaktivních ve věku 15 a více let dosahoval v kraji maximálních hodnot v letech 2008 až 2014 (více než 195 tis. osob, v roce 2011 to bylo 201,4 tis. osob), přičemž v roce 2023 stagnoval na hodnotě 187,2 tis. osob, což je nejnižší hodnota za posledních deset let.

Graf 2.1 Obyvatelstvo v Královéhradeckém kraji podle ekonomické aktivity a věku

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

¹⁾ data jsou podle nové metodiky zpracovávána od roku 2023, data za rok 2022 byla přepočítána zpětně jen pro účely meziročního srovnání roků 2023 a 2022

Do věkové struktury pracovní síly kraje se promítají demografické změny.

Na změny ve struktuře obyvatelstva podle ekonomické aktivity a věku působí celá řada vlivů, od demografického vývoje (zejména stárnutí populace), přes ekonomické aspekty (situace na trhu práce), legislativní změny (prodlužování věku odchodu do důchodu) až po vlastní preference (studium, mateřství, předčasný důchod). K výše zmíněnému meziročnímu nárůstu počtu ekonomicky aktivních obyvatel došlo díky nárůstu počtu osob ve věkové kategorii 30 až 44 let i ve skupině 60 a více let. Při pohledu na dlouhodobý vývoj lze sledovat, že demografické změny se promítají do věkové struktury pracovní síly, která stárne a klesá zastoupení mladší generace. Od roku 2020 se podíl osob ve věkové kategorii 15 až 29 let pohybuje pod hranicí

¹ VŠPS je organizováno od roku 1993, řídí se doporučeními Mezinárodní organizace práce (ILO) a jeho data jsou mezinárodně srovnatelná. Při posuzování výsledků je třeba mít na zřeteli, že výsledky šetření jsou reprezentativní statistické odhady zatížené určitou statistickou chybou a to především na úrovni regionů.

² Pracovní sílu tvoří zaměstnané a nezaměstnané osoby. Zaměstnaní se podle postavení v zaměstnání člení na zaměstnance vč. členů produkčních družstev, zaměstnavatele, pracující na vlastní účet a pomáhající rodinní příslušníky.

³ Od roku 2023 přechází VŠPS na nové váhové schéma (odečteny osoby mimo soukromé domácnosti, např. v nápravných zařízeních, ústavech sociální péče, domovech pro seniory a zároveň započtení váleční uprchlíci z Ukrajiny). Data roku 2022 jsou k dispozici v původní i nové metodice (v této publikaci prezentováno dle nové metodiky).

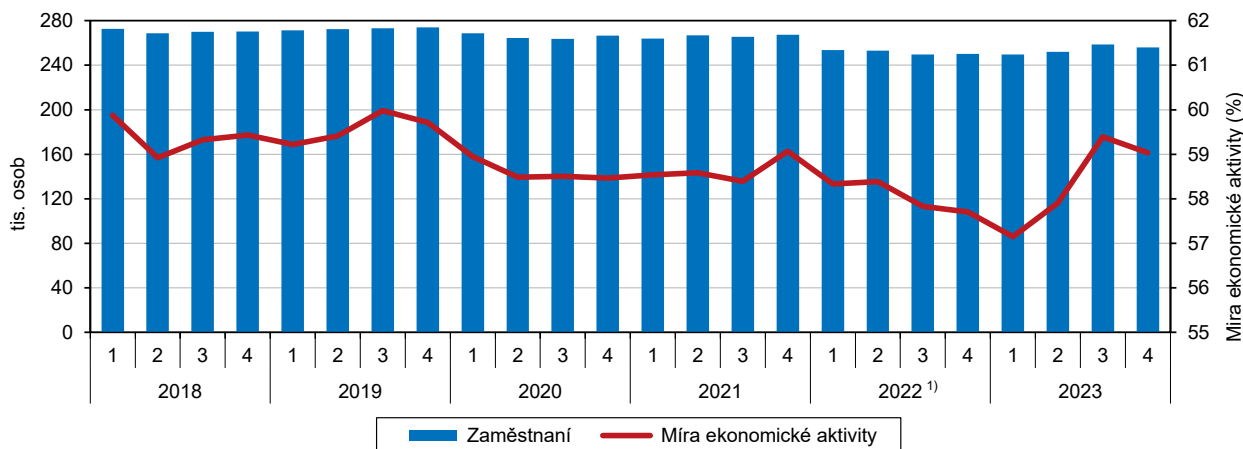

15 % (13,8 % v roce 2023), zatímco zastoupení osob 60letých a starších roste, v roce 2023 dosáhlo hodnoty 11,3 %. Trendem posledních let je trvalý nárůst počtu ekonomicky neaktivních osob ve věkové kategorii 15 až 29 let (25,4 % v roce 2023).

Graf 2.2 Zaměstnaní a míra ekonomické aktivity v Královéhradeckém kraji podle čtvrtletí

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

¹⁾ data od roku 2022 jsou přepočtena dle nové metodiky vážení

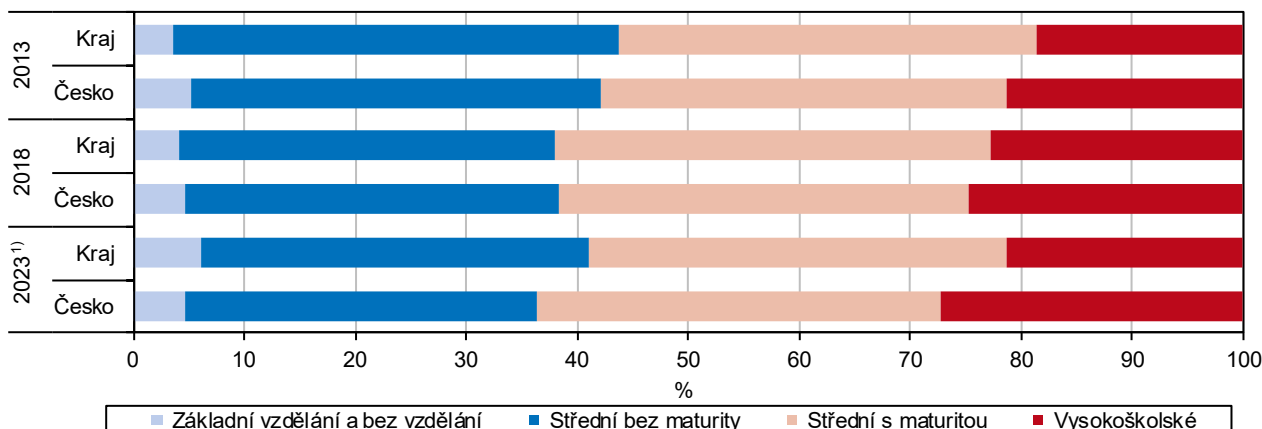
Míra ekonomické aktivity se stabilně drží nad hranicí 58 % a je dlouhodobě pod republikovým průměrem.

Demografický vývoj má vliv i na pokles míry ekonomické aktivity (MEA), která je vyjádřena jako podíl počtu ekonomicky aktivních na počtu osob starších 15 let, v roce 2023 činila 58,4 % (59,9 % v celém Česku), v mezikrajském srovnání šlo o čtvrtou nejnižší hodnotu. V kraji dosahovala nejnižších hodnot v roce 2011, následovalo období postupného růstu, které přešlo ve stagnaci. V rámci celorepublikového srovnání nejvyšší hodnotu MEA vykázalo hl. město Praha (65,8 %) a Karlovarský kraj (62,8 %), nejnižší hodnoty byly zaznamenány v krajích Libereckém (57,3 %) a Moravskoslezském (57,5 %). Nadále panuje rozdíl ve výši míry ekonomické aktivity mezi ženami (50,0 %) a muži (67,2 %), což poukazuje na stále tradiční rozdělení rolí v českých domácnostech, kdy se o výchovu dětí starají ve větší míře ženy. Svůj vliv má také vyšší podíl žen mezi staršími osobami, které již nejsou ekonomicky aktivní. Míra ekonomické aktivity žen měla v posledních deseti letech rostoucí tendenci s vrcholem v letech 2017 a 2019, kdy dosáhla maxima 52,2 %, v posledních pěti letech vlivem ekonomických a sociálních faktorů sledujeme její skokový pokles (o 2,2 p. b.). I míra ekonomické aktivity u mužů rostla a maxima (67,5 %) dosáhla v roce 2017, v následujících letech měla kolísavý trend a v roce 2023 sledujeme meziroční nárůst.

Podíl středoškoláků s maturitou patří mezi zaměstnanými k nejvyšším v mezikrajském srovnání.

Ve struktuře zaměstnaných podle nejvyššího dosaženého vzdělání v kraji v roce 2023 zjišťujeme 6,1% zastoupení osob se základním vzděláním a bez vzdělání, což je vyšší podíl ve srovnání s celorepublikovým průměrem. Kraj se vyznačuje nadprůměrným podílem zaměstnaných osob se středním vzděláním bez maturity (34,9 % při 31,8% celorepublikovém podílu). Zastoupení středoškoláků s maturitou (37,7 %) bylo v roce 2023 mírně vyšší než průměr Česka (36,3 %) a bylo třetí nejvyšší mezi kraji. Dlouhodobě podprůměrný je v Královéhradeckém kraji podíl vysokoškolsky vzdělaných osob vč. absolventů VOŠ (21,3 % při celorepublikovém podílu 27,3 %). Mezi ženami je patrný oproti mužům rychlejší nárůst podílu vysokoškolsky vzdělaných. Od roku 2009 je v kraji zastoupení vysokoškolaček mezi zaměstnanými ženami trvale vyšší než podíl vysokoškoláků mezi zaměstnanými

muži. V roce 2023 měla vysokoškolské vzdělání téměř čtvrtina zaměstnaných žen při 19% podílu vysokoškoláků mezi muži.

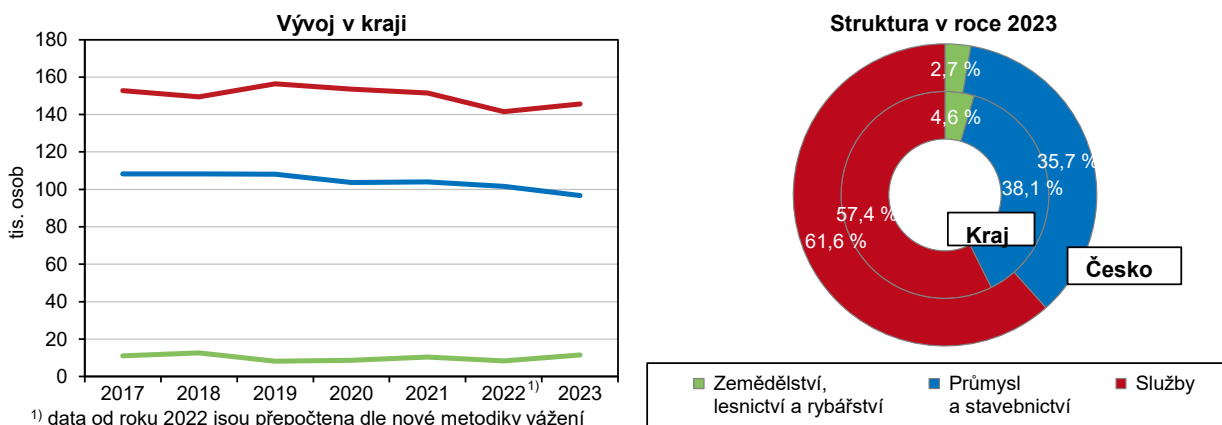

Dlouhodobě převládá podíl zaměstnanců.

Podle postavení v zaměstnání převažovali z dlouhodobého pohledu zaměstnanci, jejichž podíl se v posledních letech meziročně zvyšoval a v roce 2023 dosáhl hodnoty 85,2 %. Podíl zaměstnavatelů v čase kolísá a ve sledovaném roce činil 1,8 %. Kolísavý trend byl zaznamenán i u pracujících na vlastní účet, v roce 2023 jejich podíl dosáhl hodnoty 12,6 %.

Graf 2.4 Zaměstnaní pracující v Královéhradeckém kraji podle odvětvových sektorů

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

¹⁾ data od roku 2022 jsou přepočtena dle nové metodiky vážení

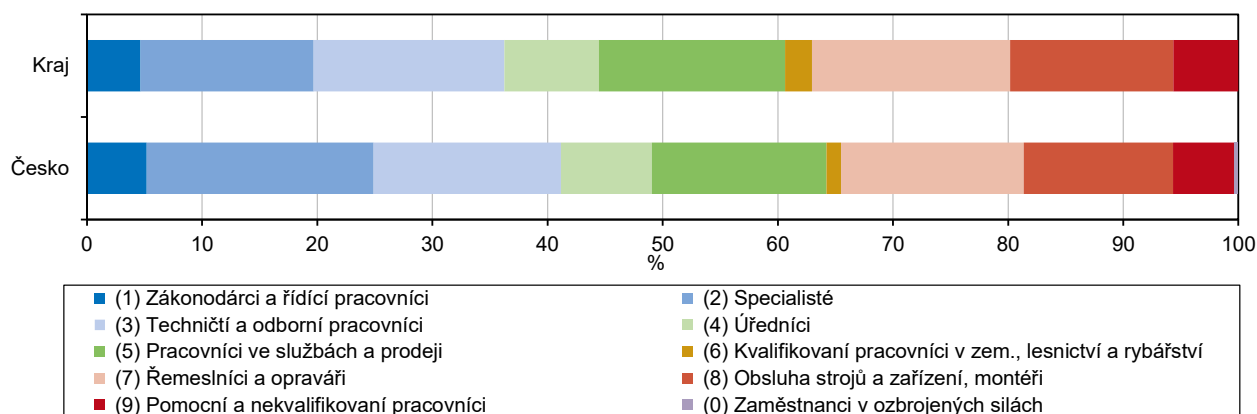
Zaměstnanost v primárním sektoru patří k nejvyšším v mezikrajském srovnání.

Ve sledovaném roce 2023 byl podíl sekundárního sektoru (průmysl a stavebnictví) na celkové zaměstnanosti 38,1 %, mezi kraji byl 5. nejnižší a jeho hodnota byla vyšší než zjištěný průměr za Česko (35,7 %). S podílem 4,6 % zaměstnaných v primárním sektoru (zemědělství, lesnictví a rybnictví) v roce 2023 se Královéhradecký kraj řadil na 3. místo mezi kraji. V kraji je nadále patrný podprůměrný podíl zaměstnaných v terciárním sektoru (tržních a sekundárních službách). V roce 2023 byla jeho hodnota 57,4 % a v mezikrajském srovnání byla sedmá nejvyšší. Z pohledu klasifikace zaměstnání CZ-ISCO tvořili v kraji největší skupinu zaměstnaných řemeslníci a opraváři, jejichž 17,2% podíl byl nadprůměrný (při 15,9% podílu Česka). V roce 2023 bylo nadprůměrné zastoupení skupiny lidí obsluhující stroje a zařízení a montérů, pracovníků ve službách a prodeji či pracovníků v zemědělství. Naopak výrazně podprůměrné je v kraji zastoupení specialistů.

Graf 2.5 Zaměstnaní podle hlavních tříd klasifikace zaměstnání CZ-ISCO v Královéhradeckém kraji a Česku v roce 2023¹⁾

Zdroj: ČSU (VŠPS)

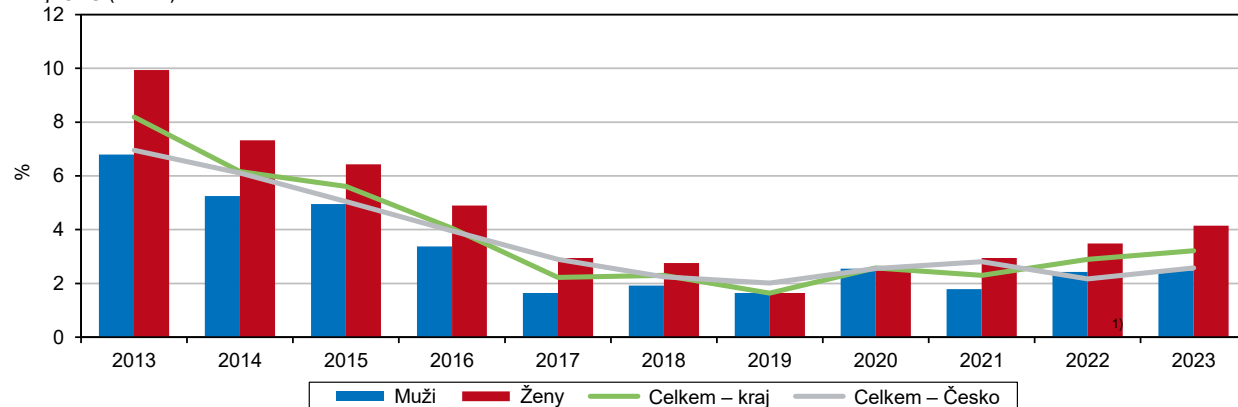
¹⁾ od roku 2023 jsou data zpracovávána dle nové metodiky

V roce 2023 převažovaly mezi nezaměstnanými ženy.

Do skupiny ekonomicky aktivních patří i nezaměstnaní, jejichž počet v posledních pěti letech dosahoval v Královéhradeckém kraji nejnižších hodnot v historii kraje. Nejpriznivější situaci na trhu práce zaznamenal kraj v roce 2019, kdy bylo evidováno 4,6 tisíce nezaměstnaných. V roce 2020 jejich počet vzrostl na 7,0 tisíc a v následujícím roce poklesl na 6,3 tisíce, aby v roce 2022 i 2023 opět stoupl na hodnotu 7,5 tisíce osob, resp. 8,4 tisíce nezaměstnaných. Ženy se v roce 2023 na celkovém počtu nezaměstnaných podílely 56,7 % a z dlouhodobého hlediska jejich podíl vykazoval kolísavý trend.

Graf 2.6 Roční průměrná obecná míra nezaměstnanosti v Královéhradeckém kraji

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

¹⁾ data od roku 2022 jsou přepočtena dle nové metodiky vážení

Královéhradecký kraj měl v roce 2023 v rámci Česka pátou nejvyšší obecnou míru nezaměstnanosti.

Obecná míra nezaměstnanosti dosáhla v Královéhradeckém kraji v roce 2019 svého historického minima (1,6 %), poté se zvýšila o 1,0 procentního bodu na 2,6 %. Tato hodnota s mírným poklesem v roce 2021 pozvolna rostla a v roce 2023 činila 3,2 %. V rámci mezikrajského srovnání byl údaj za Královéhradecký kraj čtvrtý nejvyšší. Nejvyšší průměrnou obecnou míru nezaměstnanosti vykazoval Karlovarský kraj 4,3 %, nejnižší byla v Kraji Vysočina (1,5 %).

V roce 2023 sledujeme růst obecné míry nezaměstnanosti u mužů i u žen.

Obecná míra nezaměstnanosti v roce 2023 dosáhla v Královéhradeckém kraji u mužů 2,5 % a u žen 4,1 %. V mezikrajském srovnání muži obsadili šestou nejvyšší pozici a ženám patřilo 11. místo. Obecná míra nezaměstnanosti u mužů i u žen v rámci časové řady do roku 2019 měla stejnou tendenci vývoje. Zatímco u mužů

se obecná míra nezaměstnanosti od roku 2011 s mírnými výkyvy snižovala a i v posledních letech si udržovala relativně nízké hodnoty, u žen došlo v posledních třech letech k výraznějšímu růstu až na současných 4,1 %.

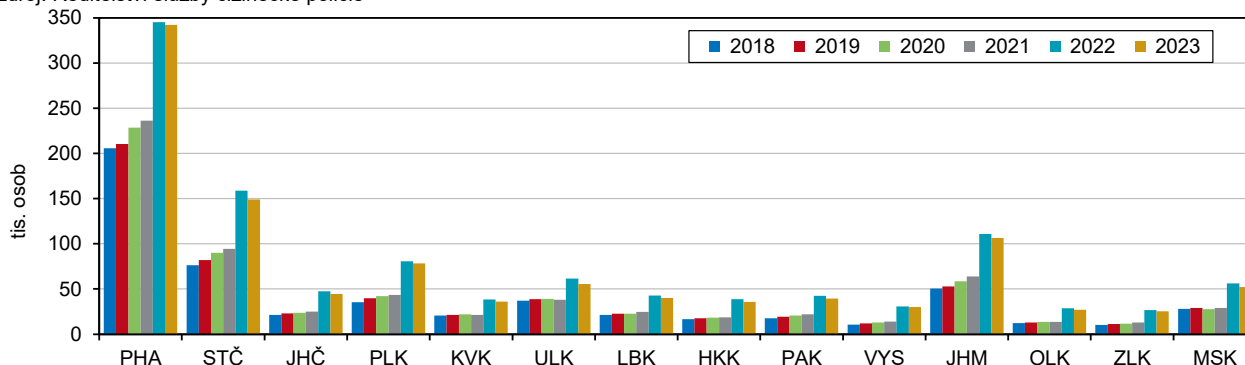
Zaměstnanost cizinců

Počet zaměstnaných cizinců v kraji se mezi lety 2015 až 2021 zdvojnásobil, poté se tempo růstu výrazně zpomalilo, aby v roce 2022 stouplu vlivem válečného konfliktu na Ukrajině.

Podle údajů Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva průmyslu a obchodu bylo v Královéhradeckém kraji ke konci roku 2023 evidováno celkem 32 132 zaměstnaných cizinců, z toho 29 060 bylo evidováno na úřadech práce a 2 954 mělo platné živnostenské oprávnění. V kraji i přes mírný meziroční pokles v roce 2023 (o 1,1 %) v posledních letech i vlivem válečného konfliktu na Ukrajině zaměstnaných cizinců značně přibývá. Mezi lety 2021 a 2022 se počet zaměstnaných cizinců v kraji zvýšil o 19,1 %. V předchozím období bylo ovšem tempo růstu výrazně vyšší. Mezi lety 2015 až 2021 se počet zaměstnaných cizinců v kraji více než zdvojnásobil (o 112,0 %). Nejvýraznější meziroční nárůst v rámci tohoto období činil 33,6 % a bylo ho dosaženo mezi lety 2015 a 2016.

Graf 2.7 Cizinci v krajích

Zdroj: Ředitelství služby cizinecké policie

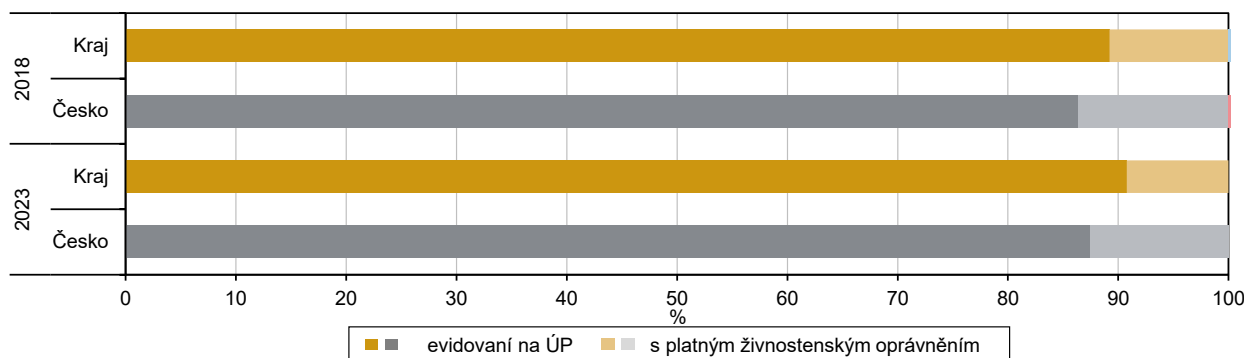

Počet zaměstnaných cizinců se meziročně zvýšil ve třech okresech kraje.

Mezi okresy Královéhradeckého kraje měl ke konci roku 2023 nejvyšší meziroční nárůst počtu zaměstnaných cizinců okres Náchod (o 3,4 %), následovaly okresy Rychnov nad Kněžnou (o 2,5 %) a Hradec Králové (o 2,2 %). Naopak pokles zaměstnaných cizinců evidujeme v okresech Trutnov (o 12,6 %) a Jičín (o 7,0 %). Nejvíce podnikatelů s cizím státním občanstvím žilo v okrese Hradec Králové, kde evidujeme téměř dvě pětiny zaměstnaných cizinců s platným živnostenským oprávněním v kraji.

Graf 2.8 Zaměstnaní cizinci (evidovaní na ÚP nebo s platným živnostenským oprávněním) k 31. 12. v Královéhradeckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Nezaměstnanost

Počet nezaměstnaných se v kraji meziročně zvýšil, přibýlo také uchazečů z rizikových skupin na trhu práce.

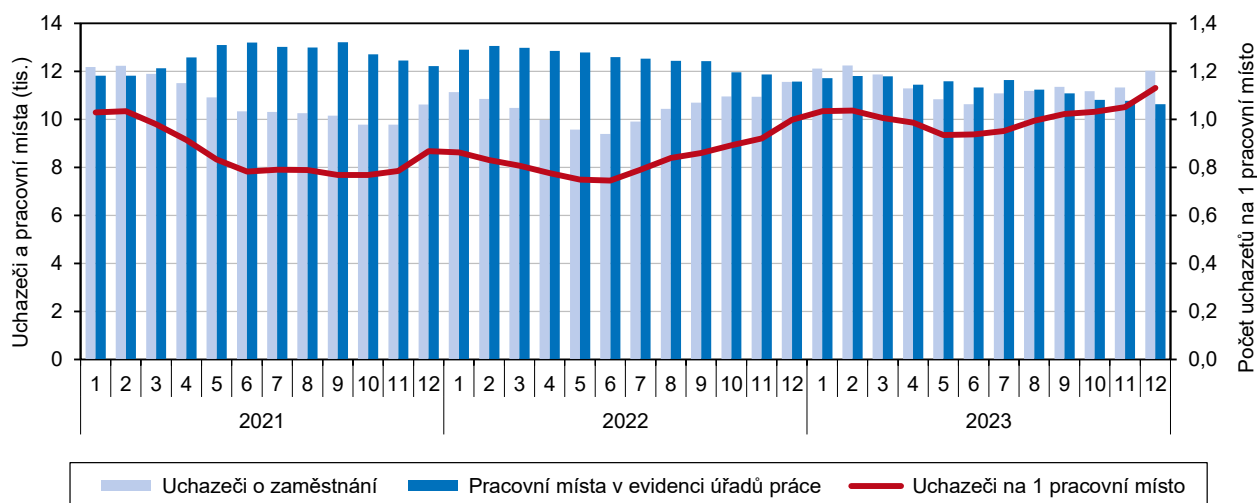
Ke konci roku 2023 bylo na úřadech práce v kraji registrováno celkem 12 032 uchazečů o zaměstnání, tj. o 4,0 % více než v předchozím roce. Mezi dosažitelné uchazeče ve věku 15–64 let, kteří mohli bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa, patřilo 10 979 osob (91,2 % z celkového počtu nezaměstnaných). Zhoršila se i situace rizikových skupin, počet uchazečů z řad absolventů a mladistvých v kraji meziročně stoupl o 19,0 % na 753 osob, počet uchazečů se zdravotním postižením v kraji stoupl o 7,6 % na 1 914 osob.

Ke konci roku měl Královéhradecký kraj osmý nejnižší podíl nezaměstnaných osob.

Podíl nezaměstnaných osob se ke konci roku 2023 pohyboval v rozmezí od 2,80 % v hl. městě Praze po 5,66 % v Ústeckém kraji, přičemž celorepublikový průměr byl 3,73 %. Zatímco podíl nezaměstnaných osob pod hranicí tří procent měly celkem tři kraje (druhá nejnižší hodnota 2,88 % náležela kraji Zlínskému a třetí 2,90 % Plzeňskému kraji), pětiprocentní hranici nezaměstnanosti překročil Moravskoslezský kraj (5,23 %) a již zmíněný Ústecký kraj. Oproti stavu z konce roku 2022 nezaměstnanost stoupla v devíti krajích, nejvíce v Pardubickém kraji (o 0,24 p. b.), naopak pokles nezaměstnanosti sledujeme v pěti krajích, nejvíce v hl. městě Praze (o 0,24 p. b.). Královéhradeckému kraji patřilo díky nárůstu nezaměstnanosti o 0,09 p. b. osmé místo mezi kraji. Podíl nezaměstnaných mužů činil 2,94 % a nezaměstnaných žen 3,46 %.

Graf 2.9 Uchazeči o zaměstnání a pracovní místa v Královéhradeckém kraji (stav ke konci měsíce)

Zdroj: MPSV

Počet volných pracovních míst v evidenci úřadu práce v kraji meziročně poklesl.

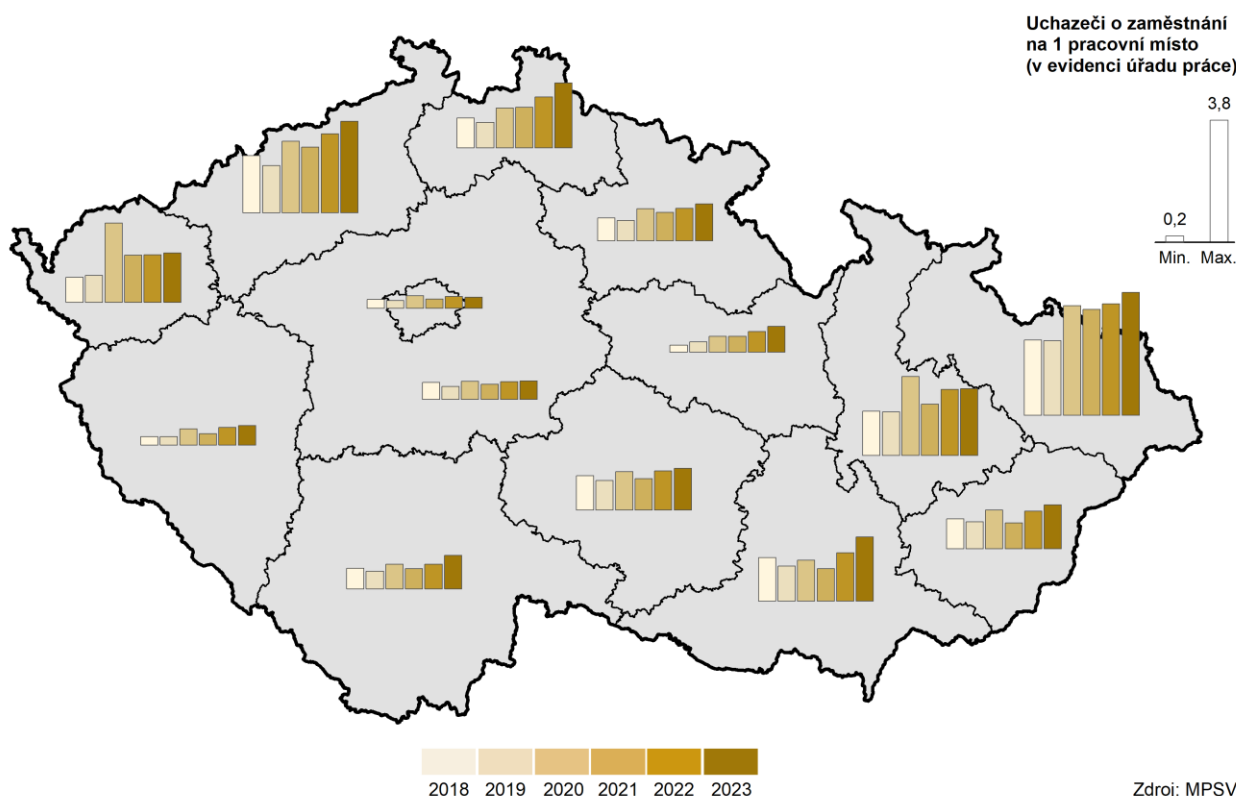
Ke konci roku 2023 bylo v Královéhradeckém kraji evidováno 10 637 volných pracovních míst, přičemž téměř třetina připadala na okres Hradec Králové (31,7 %). Počet volných pracovních míst se oproti předchozímu roku snížil o 945 míst, tj. o 8,2 %. Výrazný pokles počtu volných pracovních míst souvisel se zhoršením situace na trhu práce a stagnací ekonomiky. Nabídka volných pracovních míst meziročně poklesla ve všech okresech kraje. K výraznému poklesu nabídky volných pracovních míst došlo v okresech Náchod (o 18,6 %) a Trutnov (17,3 %). Mírné snížení nabídky volných pracovních míst evidujeme v okresech Hradec Králové a Rychnov nad Kněžnou (shodně o 4,5 %) a minimální v okrese Jičín (o 0,1%).

Ke konci roku 2023 připadalo na jedno volné pracovní místo jeden uchazeč.

Ke konci roku 2012 připadalo v kraji na jedno volné pracovní místo v evidenci úřadu práce 22,5 uchazeče, což bylo nejvíce od roku 1993. Situace se obrátila během roku 2017 a v kraji bylo více volných pracovních míst než uchazečů. Nejnižší počet

uchazečů na jedno volné pracovní místo byl v kraji zaznamenán ke konci roku 2019 (na jednoho uchazeče připadala téměř dvě volná pracovní místa). Ke konci roku 2023 připadalo na jedno volné pracovní místo 1,1 uchazeče. Situace na trhu práce pro osoby se zdravotním postižením byla podstatně horší, ke konci roku 2012 v Královéhradeckém kraji připadalo na jedno pracovní místo téměř 27 uchazečů se zdravotním postižením. V následujících letech se situace pro OZP zlepšila, nejprůzračnější situace byla také v roce 2018, kdy na jedno pracovní místo pro osoby ZP připadalo 2,6 uchazeče. Na konci roku 2023 na jedno volné pracovní místo pro OZP bylo 4,5 uchazeče.

Uchazeči o zaměstnání na pracovní místo v evidenci úřadu práce v krajích v letech 2018 až 2023 (stav k 31. 12.)

Průměrná délka evidence uchazečů o zaměstnání se meziročně mírně zvýšila.

Z hlediska délky nezaměstnanosti tvořili nejpočetnější skupinu uchazeči s délkou evidence do 3 měsíců, kterých bylo ke konci roku 2023 více než třetina (37,1 %, tj. 4 461 osob). Druhou nejpočetnější skupinou byli uchazeči evidovaní od 3 do 6 měsíců (22,7 %, tj. 2 728 osob). Meziročně mírně vzrostl počet nezaměstnaných v kategorii dlouhodobě nezaměstnaných, tj. počet uchazečů evidovaných 12 měsíců a déle, kterých bylo na konci roku 2023 v evidenci 2 739 osob. Vlivem meziročního nárůstu počtu dlouhodobě nezaměstnaných si můžeme všimnout i zvýšení průměrné délky evidence uchazečů o zaměstnání o 12 dní, k 31. 12. 2023 činila průměrná délka evidence uchazečů o zaměstnání 334 dní. Ve srovnání s rokem 2018 se průměrná délka snížila z 12,5 měsíce na 11 měsíců.

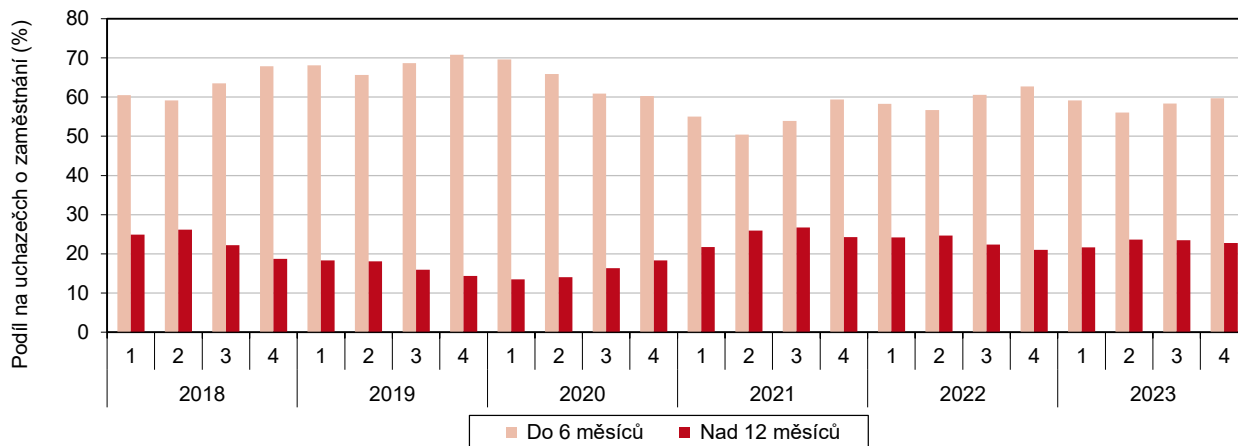
Tendence vývoje podílu dlouhodobě nezaměstnaných ve sledovaném období 2018 až 2023 byla ovlivněna pandemií koronaviru. V letech 2018 a 2019 bylo jejich zastoupení pod hranicí 20 %, v roce 2019 dokonce podíl dlouhodobě nezaměstnaných dosáhl hodnoty 14,4 %. V roce 2020 se vlivem zastavení ekonomiky a zhoršení situace na trhu práce vrátil na hodnoty z roku 2018 (18,3 %).

V roce 2021 vlivem odchodu výrazné části krátkodobě nezaměstnaných meziročně stoupl na 24,2 % a nad hranici 20 % zůstal i v letech 2022 a 2023.

Graf 2.10 Krátkodobě a dlouhodobě nezaměstnaní ke konci čtvrtletí v Královéhradeckém kraji

Zdroj: MPSV

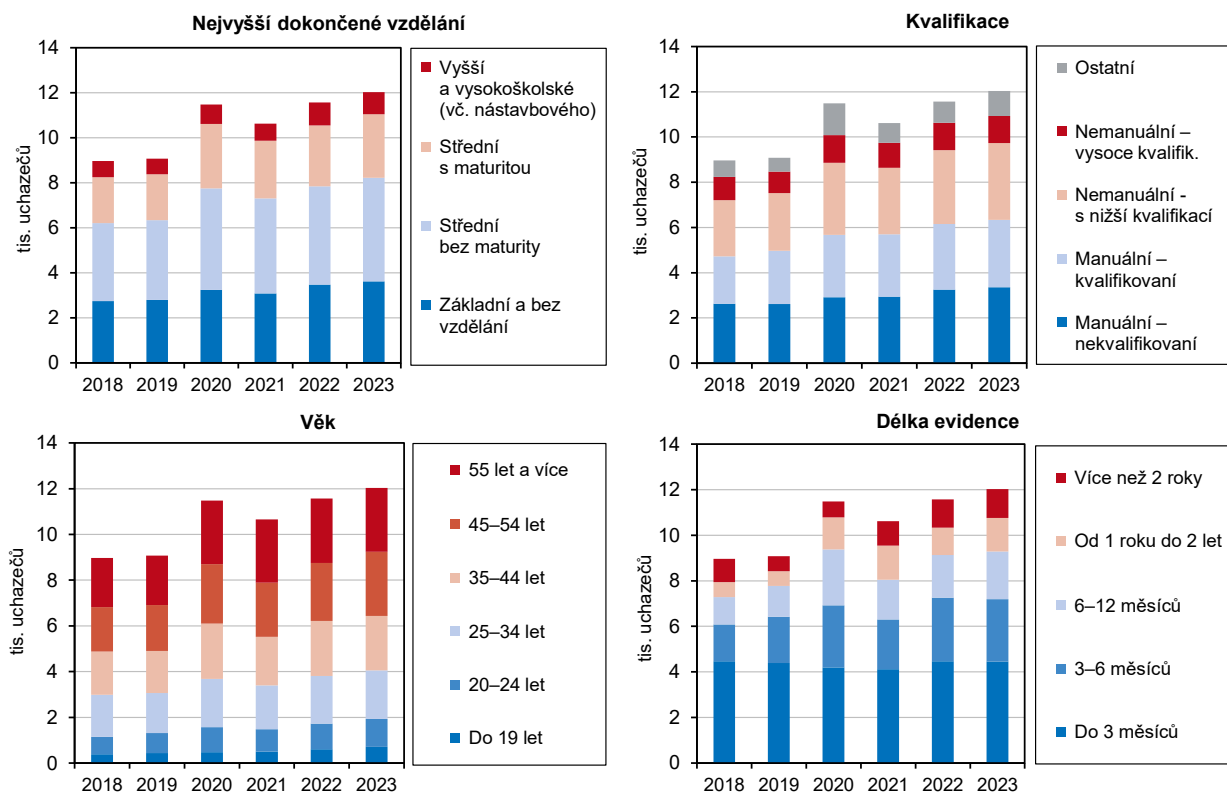

Průměrná měsíční podpora v nezaměstnanosti v kraji v prosinci 2023 dosáhla hodnoty přes deset tisíc Kč.

S délkou evidence uchazečů o zaměstnání souvisí také nárok na podporu v nezaměstnanosti, kterou ke konci roku 2023 pobíralo 4 299 uchazečů, tedy více než třetina evidovaných nezaměstnaných. Průměrná podpora v Královéhradeckém kraji v prosinci 2023 činila 10 144 Kč, meziročně vzrostla o 697 Kč (o 7,4 %) a byla o 376 Kč nižší než republikový průměr (10 520 Kč). V rámci kraje byl nejvyšší průměrný nárok na podporu v nezaměstnanosti vyplácen v okrese Hradec Králové (10 758 Kč) a nejnižší v okrese Náchod (9 669 Kč).

Graf 2.11 Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce podle vzdělání, kvalifikace, věku a délky evidence v Královéhradeckém kraji (stav k 31. 12.)

Zdroj: MPSV

Mezi nezaměstnanými jsou dlouhodobě nejvíce zastoupeny osoby se středním vzděláním bez maturity, jejich podíl převyšuje celorepublikový průměr.

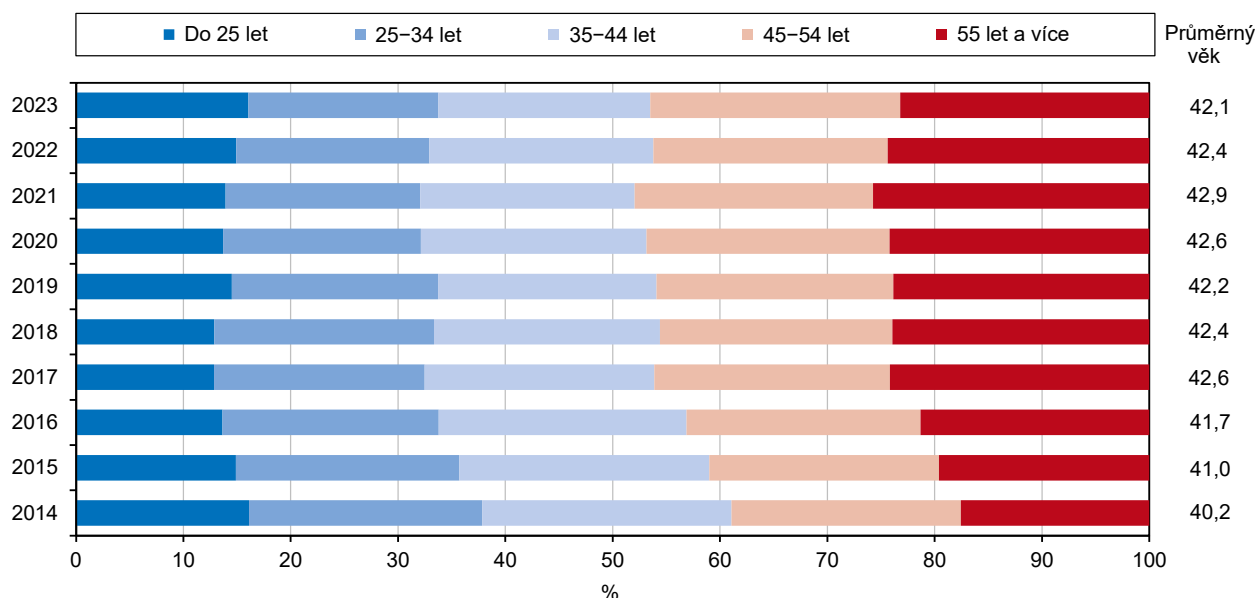
Struktura uchazečů o zaměstnání podle nejvyššího dosaženého vzdělání se ve sledovaném období téměř nezměnila. V kraji mezi uchazeči o zaměstnání dlouhodobě převládají osoby, které mají středoškolské vzdělání bez maturity, jejich zastoupení se pohybovalo v rozmezí od 38,3 % v roce 2023 po 39,7 % v roce 2021, přičemž jejich podíl ke konci roku 2023 převyšoval průměr v celém Česku (35,5 %). Základní nebo žádné vzdělání mělo v letech 2018 až 2023 od 28,2 % v roce 2020 po 30,9 % v roce 2019. V roce 2023 činil jejich podíl 30,1 %. U skupiny osob se středoškolským vzděláním s maturitou se jejich podíl pohyboval v rozmezí od 22,7 % v roce 2018 po 25,0 % v roce 2020. Ke konci roku 2023 byl jejich podíl 23,5 %. Nejnižší zastoupení měly osoby s vyšším odborným nebo vysokoškolským vzděláním. Jejich zastoupení na celkovém počtu nezaměstnaných v letech 2018 až 2023 bylo na úrovni 7,1 % v roce 2021 až 8,9 % v roce 2022. V roce 2023 bylo na úřadech práce v kraji hlášeno 8,2 % vysokoškolsky vzdělaných osob.

Ve skupinách osob se středoškolským, vyšším odborným nebo vysokoškolským vzděláním převažoval na úřadech práce v kraji počet uchazečů nad volnými pracovními místy.

Zatímco struktura uchazečů o zaměstnání podle nejvyššího dosaženého vzdělání se za posledních deset let téměř nezměnila, ve struktuře pracovních míst v evidenci úřadu práce se výrazně zvýšilo zastoupení míst pro uchazeče se základním vzděláním a bez vzdělání. Ke konci roku 2023 evidovaly úřady práce v kraji v této skupině téměř 2,2x více volných pracovních míst než uchazečů o zaměstnání. V ostatních skupinách již převažoval počet uchazečů nad volnými pracovními místy. Ve skupině osob se středoškolským vzděláním bez maturity byl počet uchazečů o zaměstnání o 2 693 vyšší než počet volných pracovních míst (1 911). U uchazečů se středoškolským vzděláním s maturitou úřady práce evidovaly 604 volných pracovních míst, což bylo oproti uchazečům o 2 225 méně. Rovněž ve skupině osob s vyšším odborným nebo vysokoškolským vzděláním bylo na úřadech práce v kraji hlášeno více uchazečů (981) než volných pracovních míst (330).

Graf 2.12 Uchazeči o zaměstnání podle věkových skupin v Královéhradeckém kraji (stav k 31. 12.)

Zdroj: MPSV

Průměrný věk uchazečů o zaměstnání roste a klesá podíl mladších věkových skupin do 35 let.

V souvislosti s měnícím se věkovým složením populace a prodlužujícím se věkem odchodu do starobního důchodu dochází ke změnám ve struktuře uchazečů o zaměstnání podle věku. Průměrný věk uchazečů o zaměstnání v kraji se mezi koncem let 2014 až 2023 zvýšil ze 40,2 roků na 42,1 roků. Tento trend se odrazil i na proměně jednotlivých věkových kategorií, kdy během tohoto období se mezi

uchazeči o zaměstnání v kraji snížil podíl osob do 35 let (z 37,8 % na 33,8 %) a zároveň vzrostl podíl uchazečů, kteří byli starší 55 let (z 17,5 % na 23,2 %).

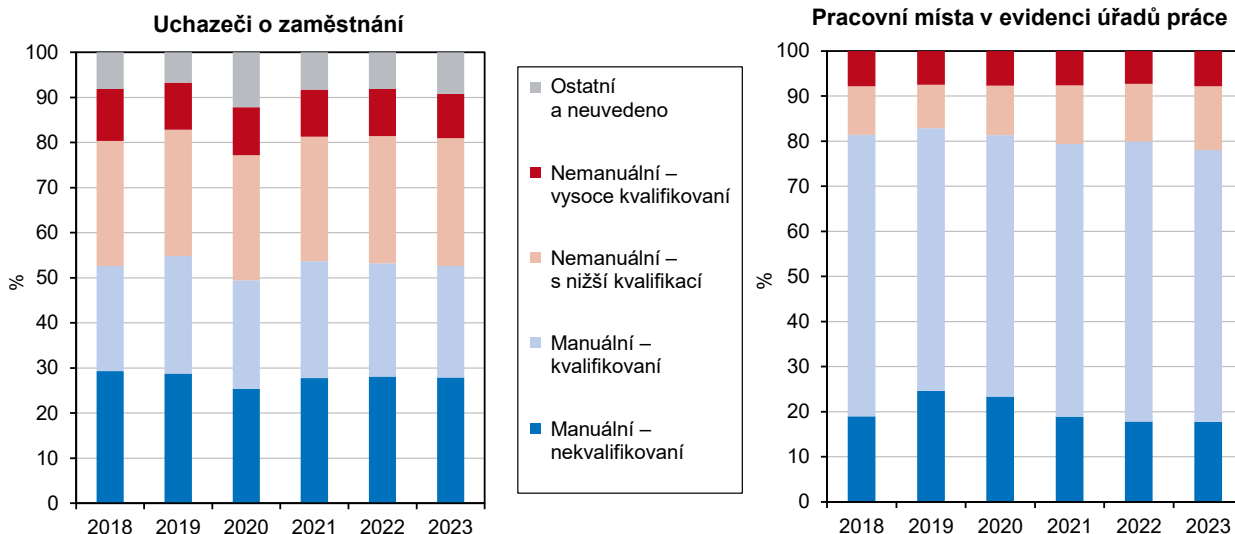
Největší část uchazečů o zaměstnání evidovaná úřady práce v kraji ke konci roku 2023 byla ve věku 55 až 59 let (13,2 %), dále ve věku 50–54 let (11,7 %). Výrazně byli zastoupeni nezaměstnaní ve věku 45–49 let. Mladí uchazeči ve věku do 24 let představovali 16,1 % nezaměstnaných, z toho 5,9 % z nich bylo mladších 19 let. Nejméně mezi uchazeči o zaměstnání byli zastoupeni osoby ve věku 25 až 29 let.

V nabídce volných pracovních míst dominují pracovní pozice určené pro kvalifikované pracovníky.

Jaký je rozdíl mezi kvalifikační strukturou uchazečů a kvalifikační strukturou volných pracovních míst je zřetelné z grafu 2.13. Je zřejmé, že kvalifikační struktura volných pracovních míst je jiná, než kvalifikační struktura uchazečů. Nesoulad je vidět hlavně ve skupinách zaměstnání nemanuální s nižší kvalifikací, „manuální–nekvalifikovaní“ a „manuální–kvalifikovaní“. Mezi uchazeči převažovaly osoby zařazené jako osoby s třídou zaměstnání „nemanuální s nižší kvalifikací“ (v letech 2014 až 2023 se jejich zastoupení pohybovalo v rozmezí od 27,6 % v roce 2021 po 28,3 % v roce 2023), druhou nejpočetnější skupinou byli manuální–nekvalifikovaní (od 27,9 % v roce 2023 po 25,4 % v roce 2020). Naopak mezi volnými pracovními místy výrazně dominovaly pozice řazené do skupiny manuální–kvalifikovaní, jejich podíl na celkové nabídce volných pracovních míst se ve sledovaném období pohyboval v rozmezí od 58,0 % po 62,4 %.

Graf 2.13 Uchazeči o zaměstnání a pracovní místa podle kvalifikace v Královéhradeckém kraji (stav k 31. 12.)

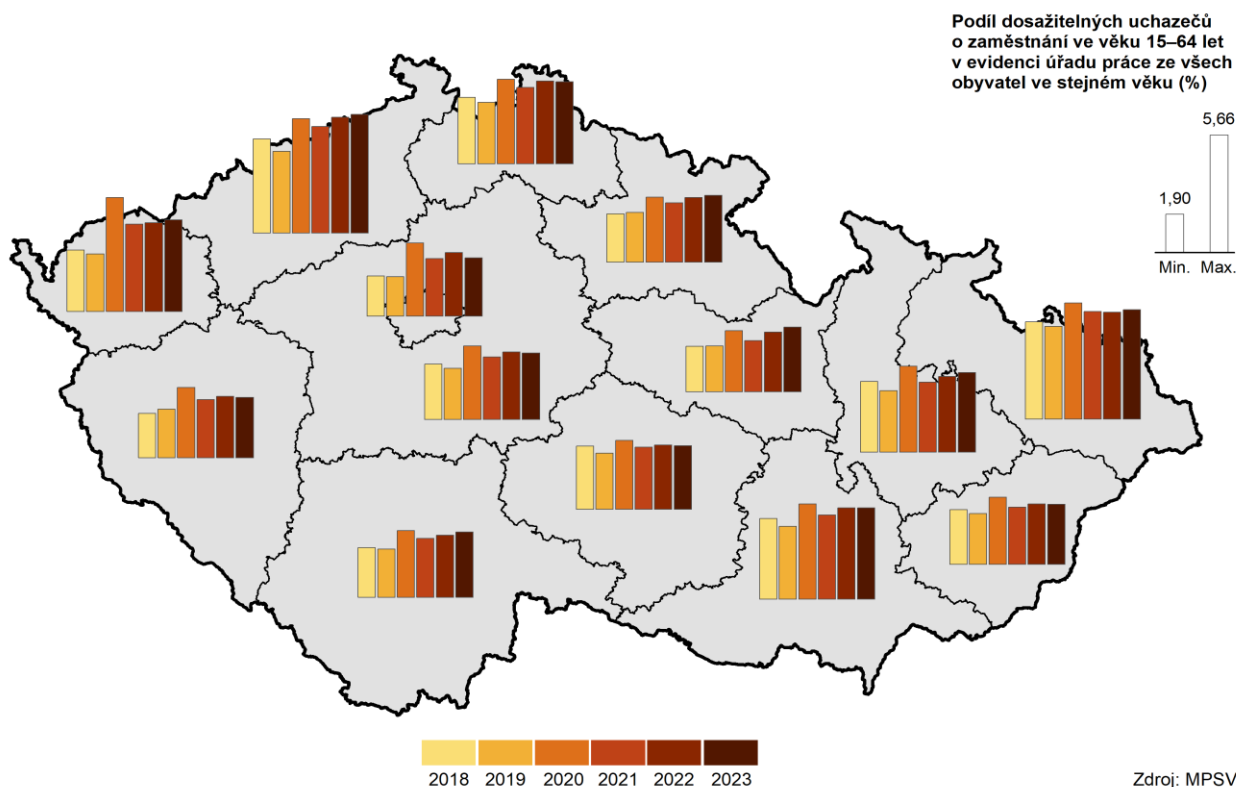
Zdroj: MPSV

Podíl nezaměstnaných osob v kraji je dlouhodobě nižší než průměr Česka. Ke konci roku 2023 činil jejich podíl 3,19 %.

Královéhradecký kraj dlouhodobě vykazuje nízký podíl nezaměstnaných osob. V rámci měsíčních údajů dosahuje kraj od roku 2005 nižších hodnot podílu nezaměstnaných osob, než činí republikový průměr. V období od září 2020 do září 2021 patřil kraj každoměsíčně mezi tři kraje s nejnižší nezaměstnaností. Ke konci roku 2023 dosahoval podíl nezaměstnaných osob hodnoty 3,19 % a meziročně došlo k nárůstu o 0,09 procentního bodů. Ve srovnání všech 14 krajů Česka se podíl nezaměstnaných osob ke konci roku pohyboval v rozmezí od 2,80 % v hl. městě Praze po 5,66 % v Ústeckém kraji. Druhou nejnižší hodnotu v tomto žebříčku měl Zlínský kraj (2,88 %), naopak druhou nejvyšší Moravskoslezský kraj (5,23 %). Královéhradecký kraj měl 8. nejnižší nezaměstnanost.

Podíl nezaměstnaných osob v krajích v letech 2018 až 2023 (stav k 31. 12.)

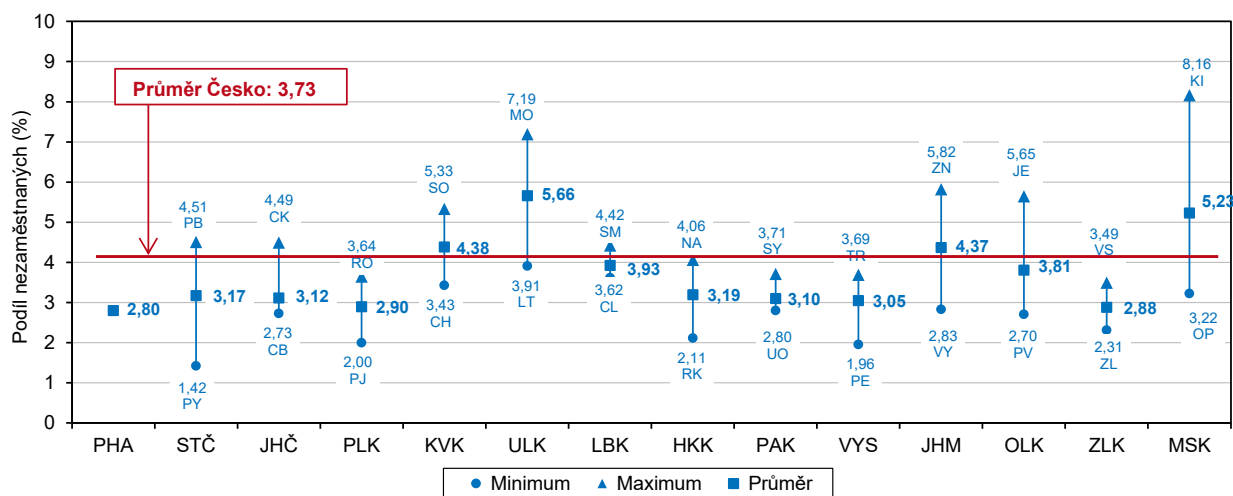

Od roku 2021 je v kraji vyšší podíl nezaměstnaných žen než mužů.

Ve vývoji podílu nezaměstnaných osob jsou rozdílné hodnoty u mužů a žen, rozdíl je patrný zejména v letních měsících, kdy je každoročně vyšší podíl nezaměstnaných žen. Nejpříznivější situace u žen byla v letech 2019 a 2020, kdy podíl u nezaměstnaných žen byl nižší než u nezaměstnaných mužů. V roce 2021 byl v kraji zaznamenán vyšší podíl nezaměstnaných žen než podíl nezaměstnaných mužů a tato situace přetrvávala i v letech 2022 a 2023, kdy podíl nezaměstnaných žen měl hodnotu 3,46 % a u mužů 2,94 %.

Graf 2.14 Rozptyl podílu nezaměstnaných v okresech podle krajů k 31. 12. 2023

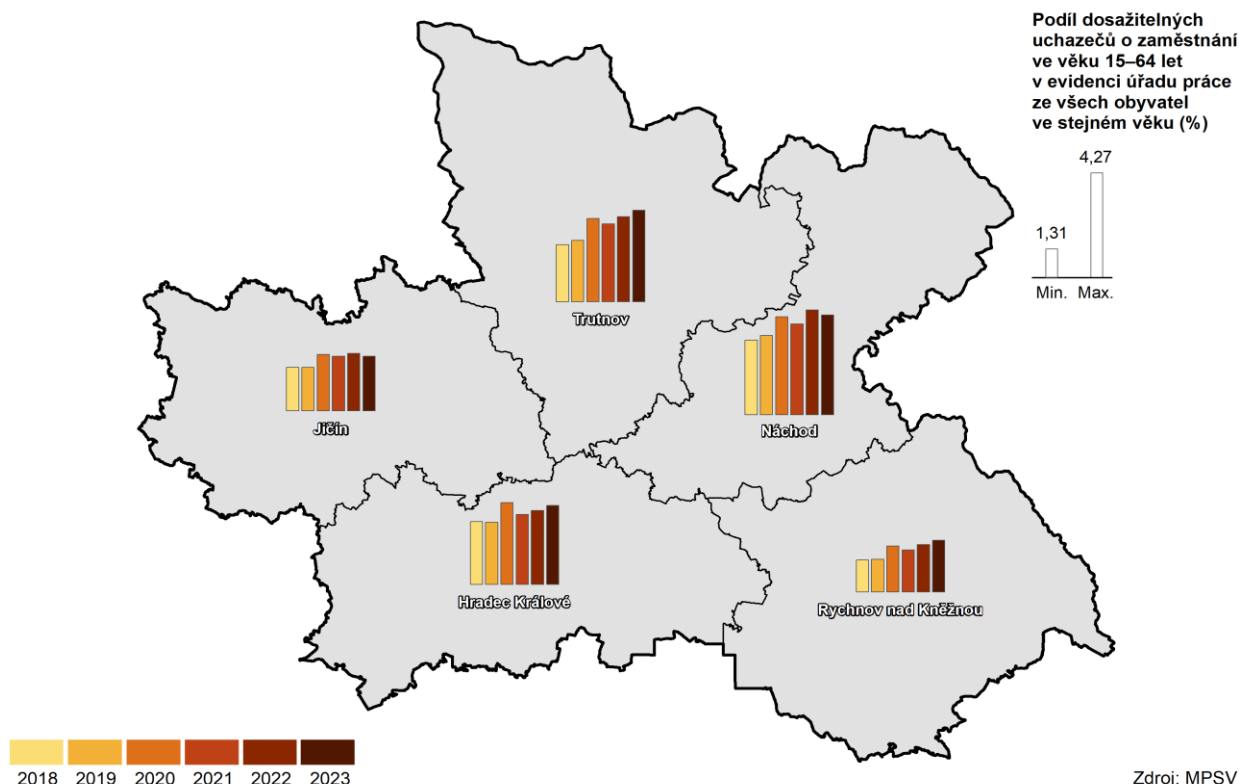
Zdroj: MPSV

Okres Rychnov nad Kněžnou si dlouhodobě drží nejnižší nezaměstnanost v kraji.

V meziokresním srovnání Královéhradeckého kraje se podíl nezaměstnaných ke konci roku 2023 nacházel v rozmezí od 2,11 % v okrese Rychnov nad Kněžnou po 4,06 % v okrese Náchod. Okres Rychnov nad Kněžnou si dlouhodobě drží jednu z nejnižších nezaměstnaností v rámci kraje i Česka. Mezi všemi 77 okresy Česka (vč. hl. města Prahy) se nezaměstnanost ke konci prosince 2023 pohybovala v rozmezí od 1,42 % v okrese Praha-východ po 8,16 % v okrese Karviná. Okresy Královéhradeckého kraje se v tomto žebříčku pohybovaly mezi 6. až 52. místem.

Podíl nezaměstnaných osob v okresech Královéhradeckého kraje v letech 2018 až 2023 (stav k 31. 12.)

Ve správním obvodu ORP Broumov byla v rámci kraje evidována nejvyšší nezaměstnanost.

V rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností na území Královéhradeckého kraje má dlouhodobě nejvyšší nezaměstnanost správní obvod ORP Broumov. Ke konci roku 2023 dosahovala nezaměstnanost ve správním obvodu ORP hodnoty 7,89 %, což bylo o 4,70 procentního bodu více, než činil krajský průměr (3,19 %). Naopak nejnižší nezaměstnanost v rámci kraje ke konci roku 2023 můžeme zaznamenat ve správním obvodu ORP Hořice (1,74 %). Pod krajský průměr se dostalo devět z patnácti správních obvodů. Ve správním obvodu ORP Broumov byla ke konci roku zaznamenána i nejvyšší nezaměstnanost u mužů i u žen, a to 7,79 %, resp. 8,00 %. Naopak nejnižší nezaměstnanost mužů byla evidována ve správním obvodu ORP Dobruška (1,55 %) a u žen ve správním obvodu ORP Hořice (1,75 %). Ani v jednom správním obvodu ORP kraje nebyla hodnota nezaměstnanosti u žen nižší než u mužů.

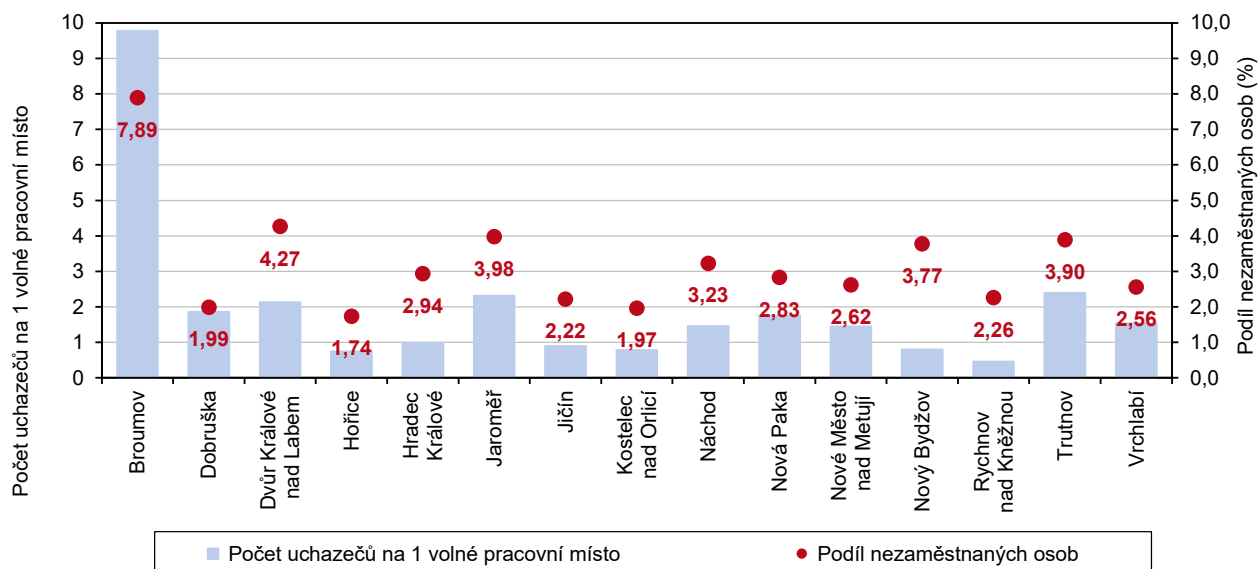
Téměř ve všech správních obvodech ORP meziročně vzrostl počet uchazečů.

Mezi koncem roku 2022 a 2023 se zvýšil počet uchazečů o zaměstnání na úřadech práce ve většině správních obvodů ORP kraje, pokles je zaznamenán jen ve správních obvodech ORP Hořice a Náchod. Nejvyšší meziroční nárůst počtu uchazečů o zaměstnání byl v rámci kraje evidován ve správním obvodu ORP Kostelec nad Orlicí (o 20,3 %). Při přepočtu uchazečů na volná pracovní místa

měl ke konci roku 2023 nejpříznivější situaci správní obvod ORP Rychnov nad Kněžnou. Zatímco ve správním obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou připadalo na jedno místo 0,46 uchazeče, ve správním obvodu ORP Broumov to bylo 9,78 uchazečů, což byla nejméně příznivá hodnota v kraji. Druhá nejméně příznivá situace byla evidována ve správním obvodu ORP Trutnov (2,39 uchazeče) a třetí ve správním obvodu ORP Jaroměř (2,32 uchazeče). Správní obvod Broumov se také vyznačoval dlouhou průměrnou dobou evidence uchazečů na úřadu práce. Ke konci roku zde průměrná délka evidence činila 443 dní, což byla po správním obvodu ORP Dvůr Králové nad Labem (514 dní) druhá nejdelší délka evidence mezi všemi správními obvody v kraji. Nejkratší délka evidence uchazečů o zaměstnání byla ve správním obvodu ORP Nové Město nad Metují (181 dní).

Graf 2.15 Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo a podíl nezaměstnaných osob ve správních obvodech ORP Královéhradeckého kraje k 31. 12. 2023

Zdroj: MPSV

Nezaměstnanost meziročně stoupla v téměř polovině obcí kraje.

Mezi koncem let 2022 a 2023 se zvýšil podíl nezaměstnaných osob ve většině obcí Královéhradeckého kraje. Nárůst nezaměstnanosti byl evidován ve 202 ze 448 obcí v kraji, naopak pokles byl zaznamenán ve 188 obcích kraje. Ke konci roku 2023 mělo vyšší podíl nezaměstnaných osob než 5 % 29 obcí, což bylo o 5 obcí méně než v roce 2022.

Příjmy a životní podmínky domácností

Meziroční tempo růstu ČDDD v kraji bylo v roce 2023 ve srovnání s republikovým tempem mírně nižší.

Jedním z ukazatelů, kterým můžeme posoudit příjmovou situaci domácností, je makroekonomický ukazatel čistý disponibilní důchod domácností (ČDDD), který je tvořen čistými mzdami a platy, dávkami, ostatními důchody, provozním přebytkem drobných podnikatelů a domácností, zároveň je snížen o daně. Čistý disponibilní důchod domácností představuje částku, kterou mohou domácnosti věnovat na konečnou spotřebu a úspory. Jeho objem v běžných cenách dlouhodobě postupně narůstá, s výjimkou let 2010 a 2011, kdy vlivem ekonomického útlumu zpomalil a přešel do meziročního poklesu, v roce 2013 stagnoval. Poté nastává oživení a v letech 2014 až 2021 se meziročně zvyšoval o 1,3 % až 9,1 %. V roce 2022 tento ukazatel dosáhl hodnoty 173 217 mil. Kč s meziročním navýšením o 9,9 % při republikovém navýšení o 10,6 %. Jednalo se o druhý nejnižší růst za hl. městem Prahou (o 7,6%); nejvyšší růst byl evidován

v Karlovarském kraji (16,2 %). ČDDD kraje se na republikovém objemu dlouhodobě podílí v průměru 5,0 % a převážně se jedná o pátý nejnižší podíl v mezikrajském srovnání.

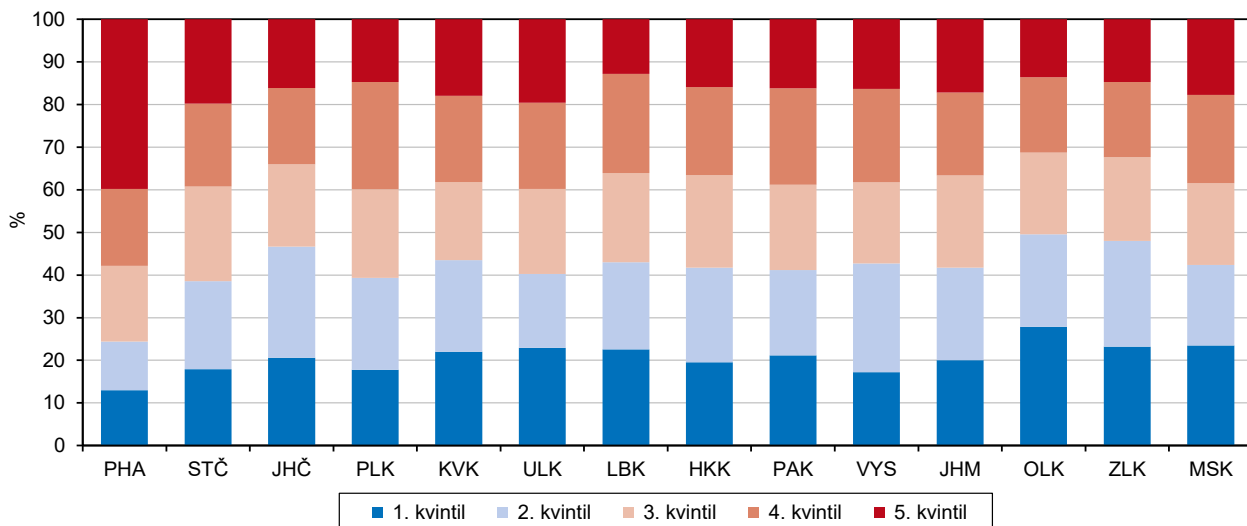
Hodnotou ČDDD na jednoho obyvatele se kraj řadí na 6. pozici mezi kraji.

V hodnotě ČDDD na jednoho obyvatele se kraj od roku 2012 střídavě řadil na čtvrtou až sedmou pozici mezi kraji. V roce 2022 mu s hodnotou 314,4 tisíc Kč patřila, stejně jako v roce předchozím, 6. příčka. Za republikovým průměrem ČDDD na obyvatele (326,8 tisíc Kč), který je výrazně ovlivněný vysokými hodnotami za hl. město Prahu, kraj dlouhodobě zaostává. V roce 2022 to bylo o 3,8 %. Hodnotu ČDDD na obyvatele Česka bez Prahy krajský důchod pravidelně převyšuje, v roce 2022 o 0,6 %.

Graf 2.16 Podíl domácností v krajích podle kvintilového rozdělení domácností v Česku na základě čistého peněžního příjmu v roce 2022

Zdroj: ČSÚ (Životní podmínky 2023)

Rozdělení domácností v celém Česku	1. kvintil: 20 % domácností s nejnižšími příjmy	2. kvintil: druhých 20 % domácností	3. kvintil: třetích 20 % domácností	4. kvintil: čtvrtých 20 % domácností	5. kvintil: 20 % domácností s nejvyššími příjmy
Počet domácností v ČR	909 511	908 750	909 318	909 242	908 669
Horní hranice čistého peněžního příjmu na osobu v Česku (Kč)	181 434	223 328	268 086	359 606	x

Při rozdělení domácností Česka na pět stejných částí podle výše jejich ročního čistého peněžního příjmu na osobu má Královéhradecký kraj nejvyšší zastoupení ve 2. kvintilu.

V Česku mělo 20 % domácností roční čisté příjmy na jednu osobu do 181,4 tisíc Kč, dalších 20 % domácností mělo roční čisté příjmy na osobu mezi 181,4 tisíc Kč a 223,3 tisíc Kč. Další pětina domácností pak měla příjmy v intervalu 223,3 až 268,1 tisíc Kč. Mezi 268,1 tis. Kč a 359,6 tisíci Kč mělo v Česku příjmy dalších 20 % domácností. Posledních 20 % domácností mělo příjmy nad 359,6 tisíc Kč.

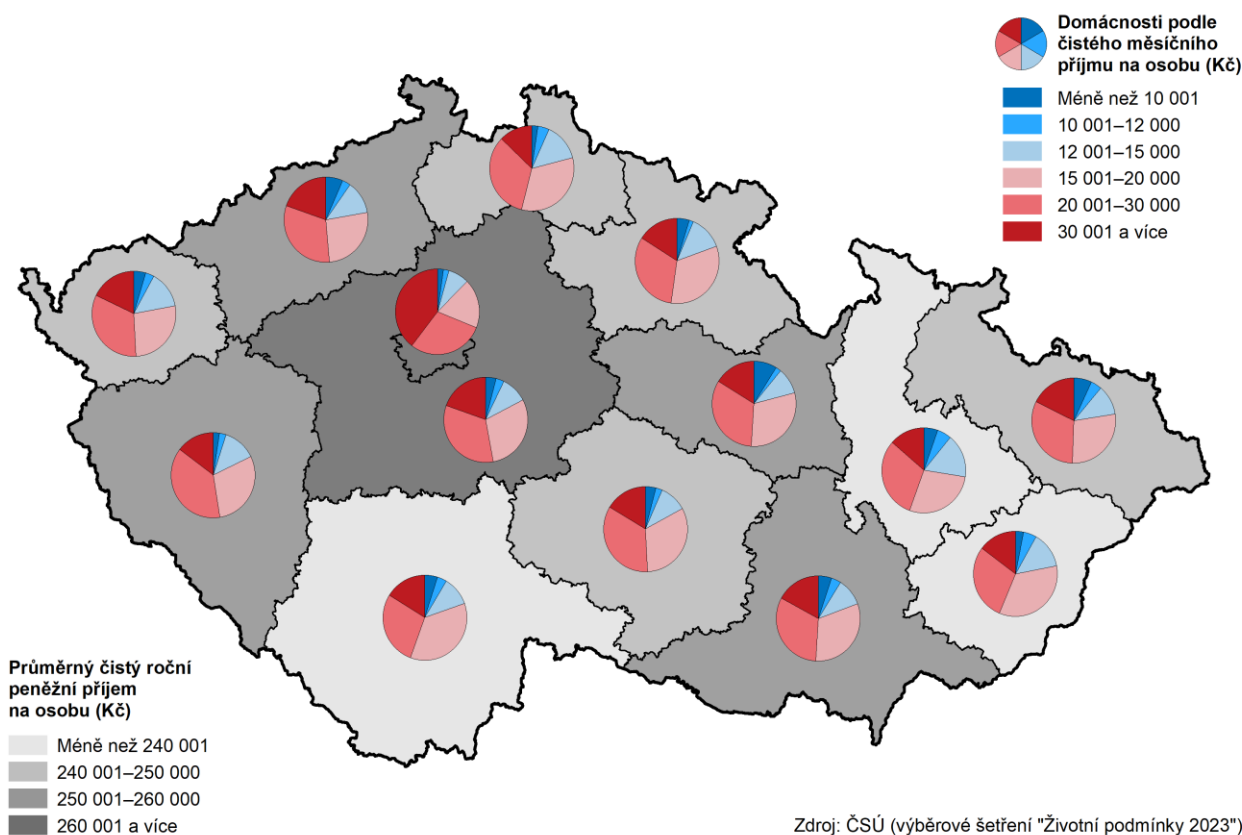
V Královéhradeckém kraji mělo 19,5 % domácností příjmy do 181,4 tisíc Kč, příjmy do 223,3 tisíc Kč mělo 22,2 % domácností. Celkem tedy mělo příjmy do 223,3 tisíc Kč ročně 41,7 % domácností, což byla šestá nejnižší hodnota v Česku. Největší podíl domácností s čistými ročními příjmy na osobu do 223,3 tisíc Kč byl v Olomouckém (49,5 %), Zlínském (48,0 %) a Jihočeském kraji (46,6 %). Naopak nejméně takových domácností bylo v hl. městě Praze (24,4 %) a krajích Středočeském (38,5 %) a Plzeňském (39,4 %).

Domácností s nejvyššími příjmy (nad 359,6 tisíc Kč) bylo v kraji 15,9 %, což byla pátá nejnižší hodnota v mezikrajském srovnání. Nejvíce domácností s nejvyššími příjmy bylo v hl. městě Praze (39,8 %), jehož podíl domácností s příjmy nad 539,6 tisíc Kč výrazně převýšilo celkový průměr Česka. Nad 19% zastoupení se ještě dostaly kraje Středočeský (19,8 %) a Ústecký (19,6 %). Nejmenší zastoupení těchto domácností bylo v Libereckém kraji (12,8 %) a dále v krajích Olomouckém (13,6 %) a Zlínském (14,7 %).

Čistý peněžní příjem na člena domácnosti byl 7. nejvyšší.

Podle výsledků výběrového šetření ČSÚ „Životní podmínky 2023“ dosáhl průměrný čistý peněžní příjem na osobu v domácnosti v roce 2022 v Královéhradeckém kraji částky 249,5 tis. Kč. V mezikrajském žebříčku se kraj touto hodnotou zařadil na 7. místo, nejvyšší příjmy byly tradičně dosaženy v hl. městě Praze (340,7 tis. Kč), naopak nejnižší byly v Olomouckém kraji (230,4 tis. Kč).

Příjmy domácností v krajích v roce 2022

Zdroj: ČSÚ (výběrové šetření "Životní podmínky 2023")

Příjmy domácností v kraji v roce 2022 meziročně rostly podprůměrným tempem.

Ve srovnání s výsledky šetření v předchozím roce se čisté peněžní příjmy na člena domácnosti v kraji v roce 2022 zvýšily o 15,6 tis. Kč, tj. o 6,7 % při republikovém navýšení o 7,7 %. Za posledních pět let vzrostly průměrné roční příjmy v kraji téměř o třetinu (o 60,7 tis. Kč). V kraji byl patrný nárůst podílu domácností s průměrným čistým měsíčním příjmem nad 20 tisíc Kč, z 22,0 % podle šetření za rok 2018 na 47,7 % v roce 2022. Přesto zůstal tento podíl o 4,0 procentního bodu pod republikovým průměrem a byl pátý nejvyšší v mezikrajském srovnání. Každá desátá domácnost (10,0 %) v kraji vycházela podle výsledků šetření s příjmem s obtížemi, s menšími obtížemi vycházela každá třetí domácnost a docela snadno vycházely téměř dvě pětiny domácností (39,6 %).

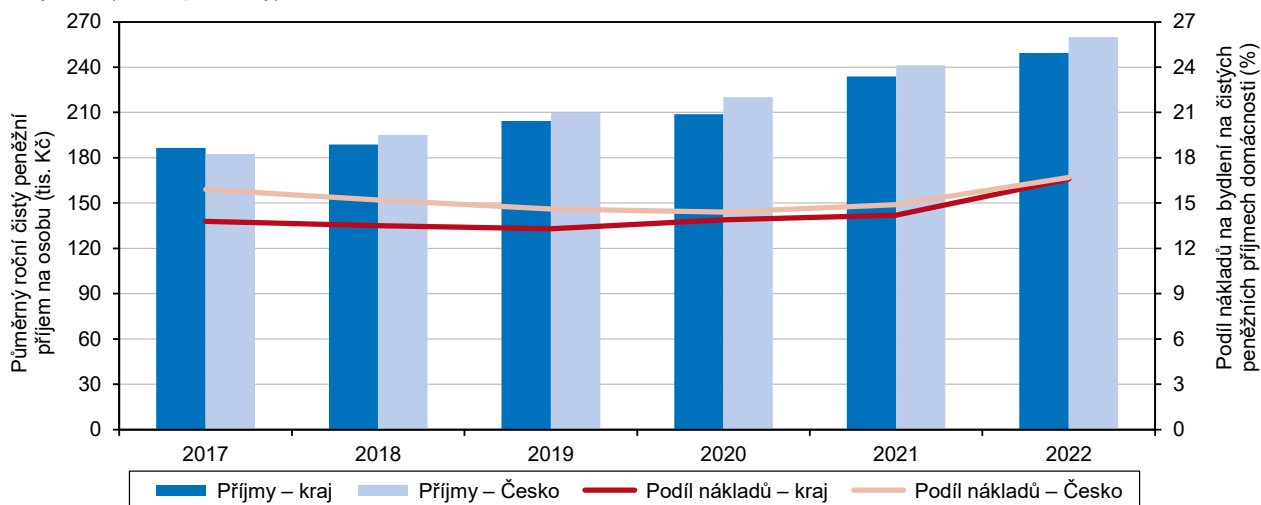

Domácnosti v kraji vydávaly 16,6 % čistých měsíčních příjmů na náklady na bydlení.

Na čistých měsíčních peněžních příjmech domácností v kraji se 16,6 % podílely náklady na bydlení (v celém Česku 16,7 %), což je o 2,5 p. b. více než v předchozím roce. V mezikrajském žebříčku je kraj na 7. pozici. Náklady na bydlení domácností v kraji patří dlouhodobě k průměrným v mezikrajském srovnání, vliv má i nadprůměrné zastoupení domácností žijících ve vlastních rodinných domech. Měsíční náklady na bydlení dle výsledků šetření dosáhly v kraji částky 7 844 Kč, což představuje 94,5 % republikového průměru a byly šesté nejnižší mezi kraji. Nejvyšší náklady na domácnost byly již tradičně v hl. městě Praze, naopak nejnižší v Kraji Vysočina. Největší měrou vzrostly domácnostem náklady na plyn z dálkového zdroje (o 41,6 %), následovaly náklady na teplo a teplou vodu (o 38,2 %), náklady na vodné a stočné (o 38,1 %) a výdaje za elektřinu (o 26,1 %).

Graf 2.17 Příjmy domácností a náklady na bydlení v Královéhradeckém kraji a Česku

Zdroj: ČSÚ (Životní podmínky)

Mzdy

V kraji byly šesté nejvyšší průměrné mzdy v mezikrajském srovnání.

V 1. až 4. čtvrtletí 2023 činila průměrná hrubá měsíční mzda⁴ v kraji 40 021 Kč a byla o 2 805 Kč vyšší oproti předchozímu roku a zároveň o 3 099 Kč zaostávala za průměrem Česka. V mezikrajském srovnání se kraj zařadil průměrnou mzdou na šesté místo a oproti předchozímu roku si o jednu příčku pohoršil. Nejvyšší mzdy byly tradičně vypláceny v hl. městě Praze (53 507 Kč), na druhém místě s výrazným rozdílem byl Středočeský kraj (43 728 Kč), naopak nejnižší mzdy byly zaznamenány v krajích Karlovarském (37 162 Kč) a Pardubickém (38 422 Kč). Ve srovnání s rokem 2022 došlo v kraji k nominálnímu navýšení hrubé mzdy o 7,5 % při 8,0% republikovém navýšení.

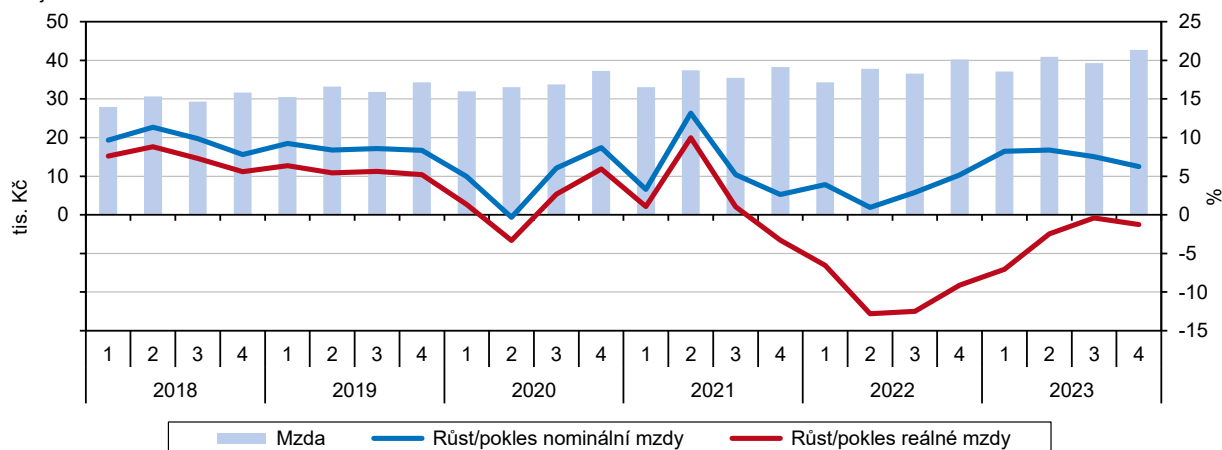
Mzdový vývoj byl v letech 2021 až 2023 ovlivněn vývojem inflace, kdy mzdy reálně klesaly 9 čtvrtletí v řadě.

Mzdový vývoj byl i v roce 2023 ovlivněn vývojem inflace, kdy zvýšená cenová hladina reálně snížila kupní sílu zaměstnanců. Vlivem meziročního nárůstu spotřebitelských cen (průměrná míra inflace v roce 2023 v Česku činila 10,7 %) klesla průměrná mzda v kraji reálně o 2,9 %, celorepublikově o 2,5 %. Největší meziroční reálný pokles mezd (téměř o 13,0 %) byl přitom zaznamenán ve 2. a 3. čtvrtletí 2022. Reálně mzdy klesaly trvale od 4. čtvrtletí 2021 do 4. čtvrtletí 2023. První růst reálných mezd byl evidován až v prvním pololetí roku 2024.

⁴ Průměrná hrubá měsíční mzda počítaná podle skutečného místa pracoviště zaměstnanců – tzv. pracovištní metodou; za osoby přepočtené na plně zaměstnané.

Graf 2.18 Vývoj průměrné hrubé měsíční mzdy¹⁾ na přepočtené počty zaměstnanců v Královéhradeckém kraji

Zdroj: CSU

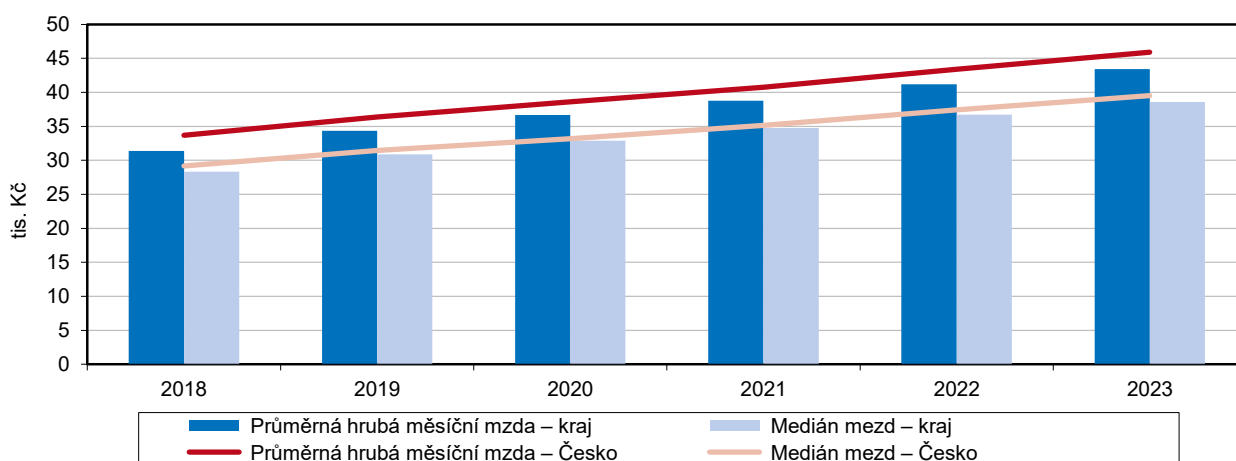
¹⁾ podle místa pracoviště; za osoby přepočtené na plně zaměstnané; v roce 2023 předběžné údaje

Tempo růstu mediánu mezd zpomalilo a bylo páté nejrychlejší mezi kraji.

Medián hrubých měsíčních mezd⁵ činil v roce 2023 v kraji 38 584 Kč a jednalo se o pátou nejvyšší hodnotu mezi kraji, u mužů dosahoval 41 986 Kč a u žen byl 35 317 Kč (shodně 5. nejvyšší hodnota mezi kraji). Meziročně se v kraji medián mezd zvýšil o 5,0 % (o 1 850 Kč) a byl to třetí nejnižší růst mezi kraji. Oproti roku 2022 se tempo růstu mzdového mediánu zpomalilo, nejrychlejší bylo v letech 2018 až 2019, kdy medián mezd v průměru rostl kolem 8,0 % ročně. Medián mezd meziročně rostl ve všech krajích, nejrychleji v Plzeňském kraji (o 6,9 %), naopak nejpomaleji v Ústeckém kraji (o 4,6 %). Mzdový medián meziročně rostl u většiny krajů (s výjimkou Libereckého, Zlínského, Jihočeského a Královéhradeckého) rychleji u žen (v kraji o 5,59 %) než u mužů (v Královéhradeckém kraji o 5,62 %). Ve všech krajích leží medián mezd pod úrovní průměrných mezd. Nejvíce se mzdovému mediánu vzdánilo hl. město Praha, které medián mezd převyšuje o 17,5 % (6 911 Kč). Nejbliže byl mzdovému mediánu Jihomoravský kraj, který za ním zaostal o 0,2 %, Královéhradecký kraj za ním zaostal o 2,4 %.

Graf 2.19 Průměrná hrubá měsíční mzda a medián mezd v Královéhradeckém kraji a Česku

Zdroj: MPSV, MF

⁵ Medián představuje hodnotu mzdy, která rozdělí zaměstnance na dvě stejné skupiny se mzdou pod a nad mediánem, uprostřed mzdového rozdělení je medián a vždy je nižší než průměrná mzda, to znamená, že polovina hodnot mezd je nižší a druhá polovina je vyšší než medián. Medián mezd je zjišťován prostřednictvím strukturálního šetření o mzdách zaměstnanců.

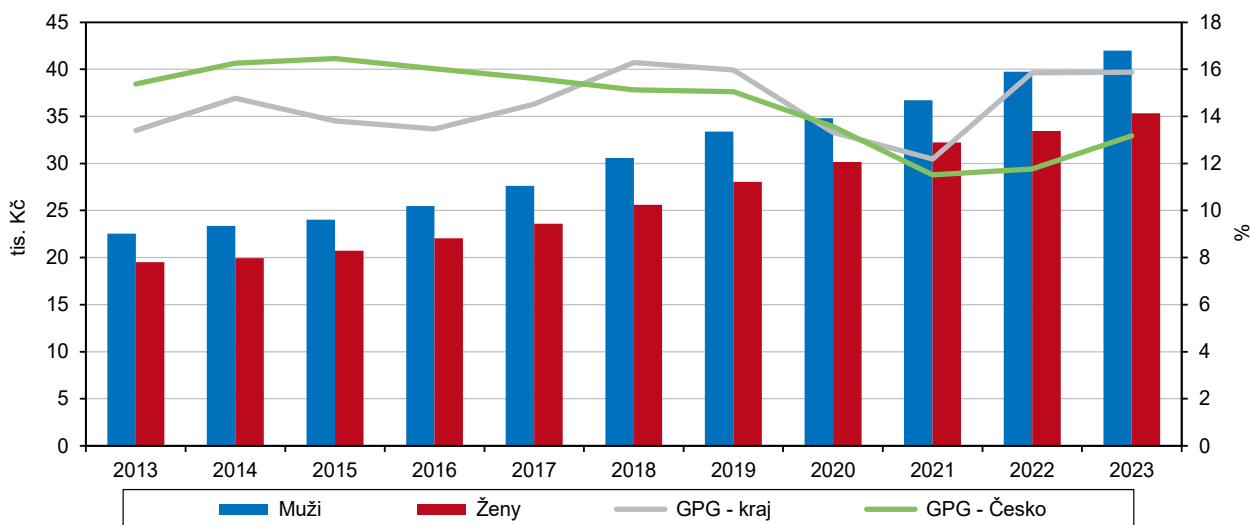
V roce 2023 byl medián mezd mužů 41 986 Kč, u žen dosáhl hodnoty 35 317 Kč.

Ilustrovat rozdíly mezi mzdami žen a mužů pomocí Gender Pay Gap (GPG) je možné jak porovnáním průměrných hrubých mezd nebo hrubých mediánových mezd. Ukazatel GPG je v grafu níže ilustrován jako procentuální rozdíl mediánových mezd žen a mužů vztážený k mediánu mezd.

Rozdíl mezi mediánem mezd mužů a žen byl v kraji v roce 2023 zhruba 15,9 %, v roce 2018 to bylo 16,3 %. V letech 2020 a 2021, zřejmě vlivem krize vzniklé po pandemii covidu, se tento rozdíl snížil na 13,3 %, resp. 12,2 %, přesto je pro tento index charakteristické kolísání. V následujícím roce již stoupl na hodnotu 15,9 % a na této hodnotě setrval i v roce 2023. V Česku dosáhly rozdíly mezi mediánem mezd mužů a žen ve sledovaném roce hodnoty 13,2 %.

Graf 2.20 Medián mezd podle pohlaví a GPG¹⁾ v Královéhradeckém kraji

Zdroj: ČSÚ

¹⁾ GPG - gender pay gap - relativní rozdíl mediánu mzdy mužů a žen (vztážený k mediánu mzdy mužů)

Úplné náklady práce

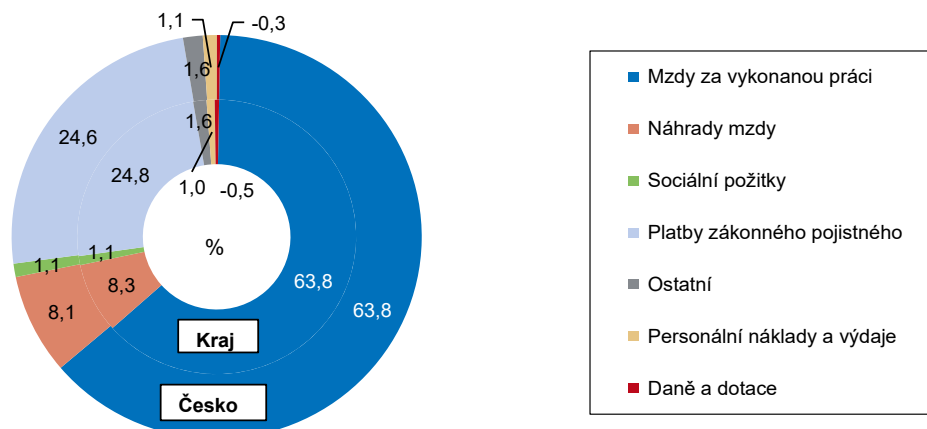
Náklady práce na zaměstnance v kraji v roce 2022 činily 50 528 Kč, meziročně rostly pomaleji než v průměru za Česko.

Úplné náklady práce jsou výdaje zaměstnavatele související se zaměstnáním pracovníků. Kromě přímých nákladů zahrnujících mzdy a platy, náhrady mezd za neodpracované hodiny, tvoří úplné náklady práce náklady, které nesouvisí přímo se mzdou (sociální požitky, sociální náklady a výdaje, personální náklady), ale také daně a dotace související se zaměstnáním lidí.

Úplné náklady práce (ÚPN) na jednoho zaměstnance v kraji v roce 2022 činily 50 528 Kč měsíčně (362,9 Kč na hodinu) a v mezikrajském srovnání byly 6. nejvyšší. Maxima dosáhly úplné náklady práce v hl. městě Praze a Středočeském kraji, naopak minima dosáhly v Karlovarském a Pardubickém kraji. Meziročně vzrostly měsíční náklady práce v kraji o 4,7 %, v celém Česku o 5,3 %. Oproti roku 2018 byly vyšší o 27,3 % (v Česku o 25,0 %).

Graf 2.21 Struktura nákladů práce v Královéhradeckém kraji v roce 2022

Zdroj: ČSÚ

V kraji je nadprůměrný podíl nákladů na náhrady mzdy, naopak podprůměrné zastoupení personálních nákladů.

Ve struktuře ÚPN v kraji zjišťujeme ve srovnání s celorepublikovými hodnotami mírně nadprůměrný podíl náhrad mezd a zastoupení sociálních nákladů, naopak nepatrně nižší zastoupení personálních nákladů. Podle dostupných republikových údajů z hlediska odvětví se náklady na jednoho zaměstnance v roce 2022 pohybovaly od 96 632 Kč v odvětví informační a komunikační činnosti po 31 775 Kč v ubytování, stravování a pohostinství. Průměrná hodnota nákladů na jednoho zaměstnance za všechna odvětví činnosti činila v Česku 55 554 Kč.

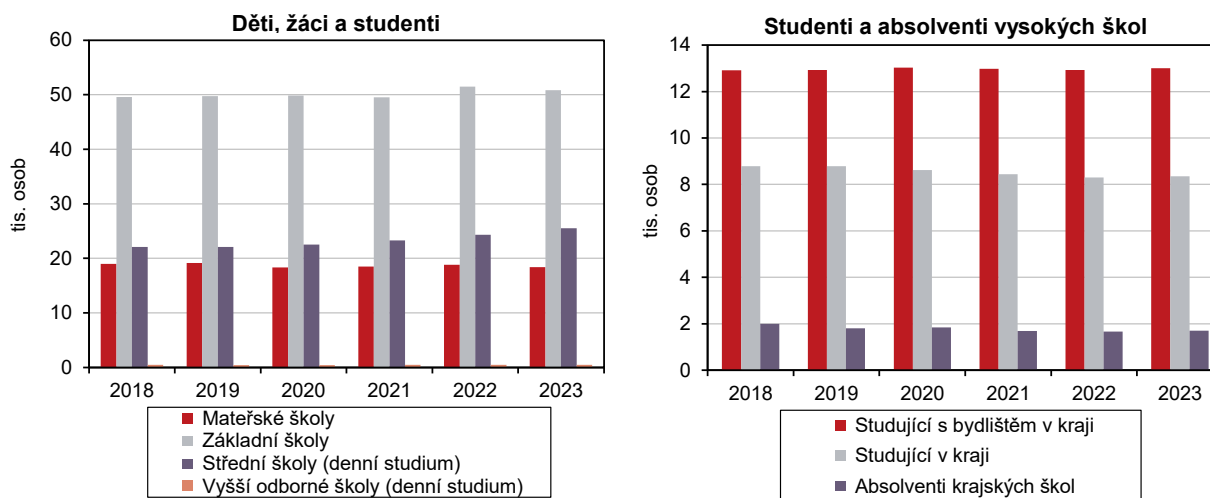
Vzdělávání

Porodnost v kraji ovlivňuje počty žáků mateřských, základních i středních škol.

Počty dětí a žáků mateřských, základních a středních škol jsou ovlivňovány demografickým vývojem kraje. Vyšší porodnost v letech 2007 až 2009 ovlivnila meziroční nárůsty počtu žáků na základních školách v letech 2016 až 2020, o roku 2021 se odráží na počtu žáků středních škol. Počet živě narozených stoupal i v letech 2014 až 2017. V letech 2018 až 2019 se porodnost lehce snížila. Poté 2 roky mírně rostla, od roku 2022 opět klesá. Kolísavá porodnost se odráží v meziročních výkyvech počtu dětí na všech druzích škol.

Graf 2.22 Děti, žáci, studenti a absolventi škol v Královéhradeckém kraji

Zdroj: MŠMT

Meziročně se snížil počet dětí v mateřských školách.

Ve školním roce 2023/2024 navštěvovalo mateřské školy v kraji 18 391 dětí. V posledních pěti letech se významněji počet dětí snížil ve školním roce 2020/2021, a to o 4,3 %, poté opět stoupal do roku 2023, kdy opět poklesl o 437 dětí, tj. o 2,3 %.

Meziroční pokles byl evidován ve všech okresech kraje, nejvyšší byl v okrese Rychnov nad Kněžnou (pokles 4,3 %).

Základní školy v kraji navštěvovalo rovněž méně žáků než v předchozím školním roce.

Základní školy v kraji ve školním roce 2023/2024 navštěvovalo celkem 50 808 žáků, v porovnání s předchozím rokem to bylo o 705 žáků, tj. o 1,4 % méně. Meziroční pokles byl zaznamenán podruhé od roku 2018, ve školním roce 2020/2021 se poprvé v desetileté časové řadě počet žáků snížil o 0,7 %. Počet žáků poklesl opět ve všech okresech kraje, nejvíce žáků ubylo v porovnání s rokem 2022/2023 v okrese Trutnov (úbytek 3 %).

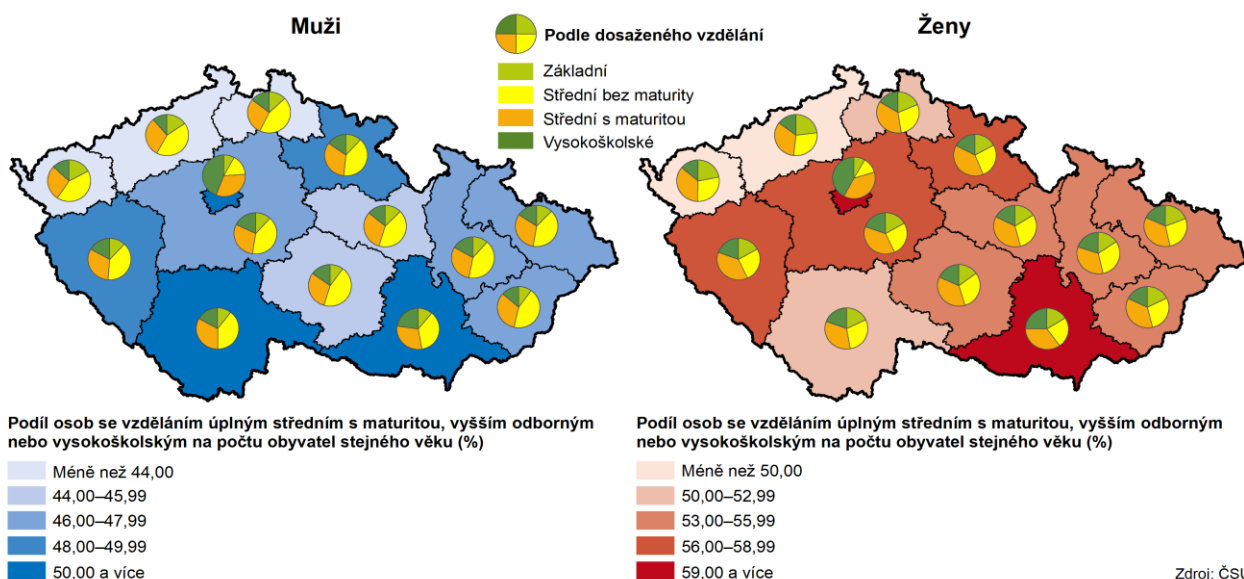
Na středních školách se v posledních pěti letech počet studentů zvyšoval.

Na středních školách v kraji ve školním roce 2023/2024 studovalo 25 524 studentů denního studia, jejich počet v dlouhodobé časové řadě klesal důsledkem nízké porodnosti na konci 90. let. První meziroční nárůst studentů byl zaznamenán v roce 2019/2020, tento trend pokračuje již pátým rokem. V porovnání s rokem 2018/2019 se počet studentů zvýšil o téměř 3,5 tisíce studentů, tj. o 16 %.

Počet vysokoškoláků se po dvou letech meziročně nepatrně zvýšil.

V akademickém roce 2023/2024 mělo v kraji bydliště 13 013 studentů vysokých škol se státním občanstvím Česka. Po dlouhodobém nárůstu z let 2001 až 2011 se jejich počet meziročně snižoval, výjimkou byly pouze roky 2019 a 2020, kdy byl zaznamenán mírný meziroční nárůst, poté 2 roky počet vysokoškoláků opět klesal, v posledním sledovaném roce se nepatrně zvýšil (nárůst o 87 studentů, tj. o 0,7 %). Podobný trend lze v dlouhodobé časové řadě sledovat i u studentů s místem výuky v kraji, jejich meziroční nárůst v roce 2023/2024 činil pouhých 48 studentů, tj. 0,6 %.

Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle vzdělání a pohlaví v krajích v roce 2023

Zdraví

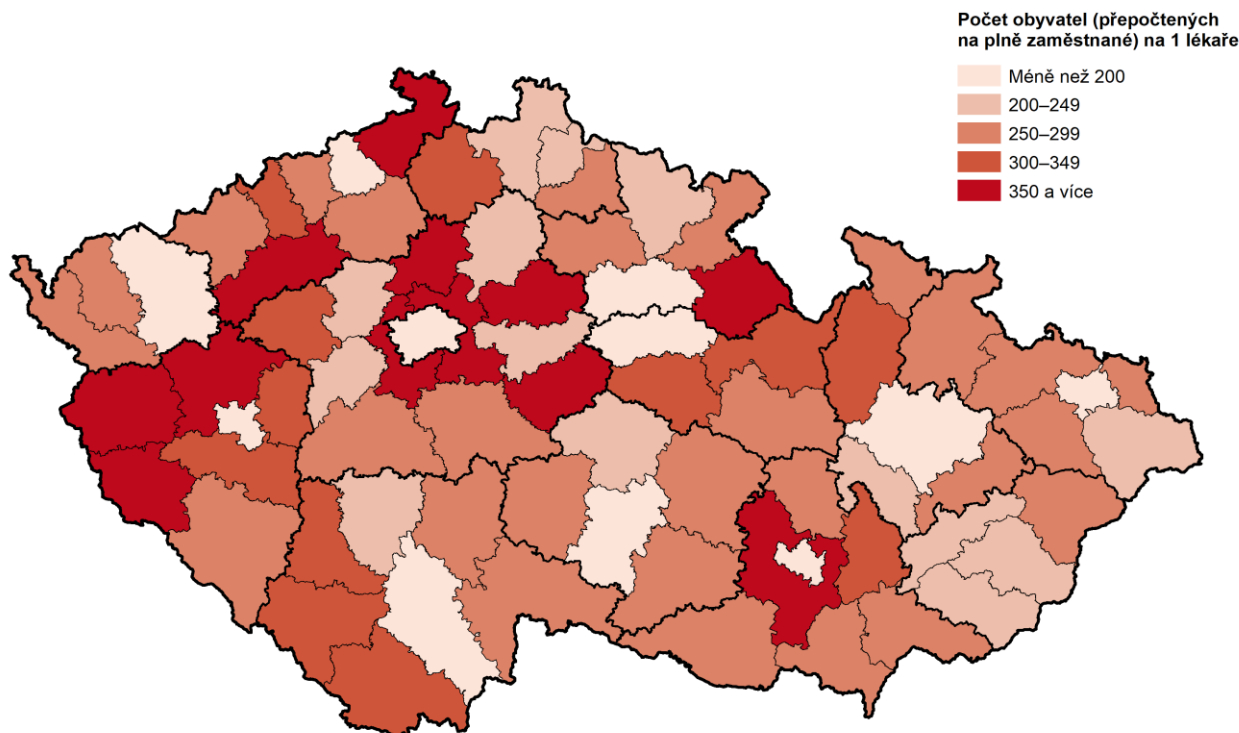
Počet zubních lékařů v kraji je nejnižší od roku 2007.

Ve zdravotnických zařízeních v Královéhradeckém kraji působilo v roce 2022 (poslední dostupné údaje) celkem 2 673 lékařů (přepočteno na osoby plně zaměstnané), z toho 373 zubních lékařů. Zatímco počet lékařů celkem v kraji od roku 2016 stoupal, pouze v posledním sledovaném roce mírně poklesl, počet zubních lékařů se meziročně od roku 2017 snižuje (výjimkou byl pouze rok 2019). V roce 2022 tak působilo v kraji nejméně zubních lékařů za celé sledované období (od roku 2007).

V počtu lékařů na jeden tisíc obyvatel jsou mezi okresy kraje výrazné rozdíly.

Na tisíc obyvatel středního stavu v roce 2022 připadlo 4,8 lékařů, krajská hodnota byla shodná s průměrnou hodnotou za Česko, v mezikrajském srovnání byla čtvrtá nejvyšší. V porovnání s rokem 2018 se počet lékařů na tisíc obyvatel zvýšil o jednu desetinu. Výrazné jsou rozdíly mezi okresy kraje, zatímco v okrese Hradec Králové připadalo na tisíc obyvatel 7,7 lékařů, v okrese Rychnov nad Kněžnou to bylo pouze 2,7 lékaře. Na jednoho lékaře v kraji tak připadalo 206,8 pacientů, počet pacientů na lékaře se dlouhodobě snižoval, meziročně se však zvýšil o 6 pacientů. Zatímco v okrese Hradec Králové připadalo na 1 lékaře pouze 129 pacientů, v okrese Rychnov nad Kněžnou byl počet pacientů na lékaře téměř třikrát vyšší.

Počet obyvatel na 1 lékaře v okresech v roce 2022

Zdroj: ÚZIS

Průměrná ošetrovací doba v nemocnicích akutní péče byla nejdelší v Česku.

V kraji bylo v roce 2022 v provozu 7 nemocnic akutní péče, které disponovaly 2 829 lůžky. Počet lůžek od roku 2016 stagnoval, meziroční změny se pohybovaly v řádu jednotek, poslední meziroční nárůst činil 35 lůžek. Na jeden tisíc obyvatel tak v kraji připadlo 5,1 lůžek akutní péče. Průměrná ošetrovací doba v nemocnicích akutní péče trvala 6,5 dne. Při porovnání krajů lze konstatovat, že to je nejvyšší hodnota mezi krajů, průměrnou republikovou hodnotu překročila o jeden celý den. Na jeden tisíc obyvatel kraje připadalo celkem 1 075 ošetrovacích dnů, nad jeden tisíc dnů se v mezikrajském srovnání dostaly pouze další dva kraje, a to hl. město Praha a Jihomoravský kraj.

Ve všech krajích ubylo ordinací stomatologů.

Na území kraje v roce 2022 působilo 241 samostatných ordinací praktického lékaře pro dospělé, 97 ordinací praktických lékařů pro děti a dorost a 267 ordinací stomatologů. V porovnání s rokem 2018 se mírně zvýšil počet ordinací praktických lékařů pro dospělé (nárůst o 2 ordinace), naopak poklesl počet ambulancí pro děti a dorost (pokles o 7 ordinací). Nejvýrazněji byla omezena péče stomatologů, počet jejich ordinací poklesl ve sledovaném období o 25 ordinací, tj. 8,6 %. Úbytek ordinací

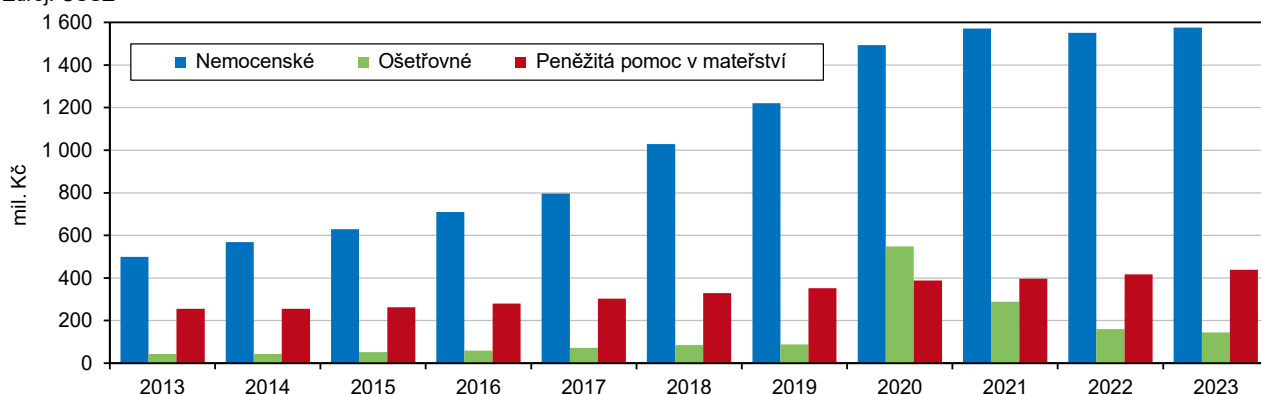
zubních lékařů byl patrný ve všech krajích, nejvýraznější byl v Moravskoslezském kraji, kde od roku 2018 ubylo 48 ordinací.

Vlivem pandemie covidu skokově vzrostly výdaje na dávky nemocenského pojištění, především na ošetřovné.

Na dávkách nemocenského pojištění byla v roce 2023 vyplacena částka 2,2 miliard Kč. Nemocenské pojištění zahrnuje dávky nemocenské, ošetřovného, peněžité pomoci v mateřství, vyrovnávacího příspěvku v těhotenství a mateřství a dále dávky otcovské poporodní péče a dlouhodobého ošetřovného, které byly zavedeny v průběhu roku 2018. Výdaje na dávky nemocenského pojištění se meziročně zvyšovaly od roku 2013, výrazný nárůst výdajů na vybrané dávky nemocenského pojištění (o 45,8 %) byl zaznamenán v roce 2020 v důsledku pandemie covidu. V tomto roce se meziročně skokově zvýšily výdaje na dávky ošetřovného (více než pětinásobně) z důvodu uzavření škol. Výdaje na dávky nemocenské se v tomto období zvýšily o více než jednu pětinu.

Graf 2.23 Výdaje na vybrané dávky nemocenského pojištění v Královéhradeckém kraji

Zdroj: ČSSZ

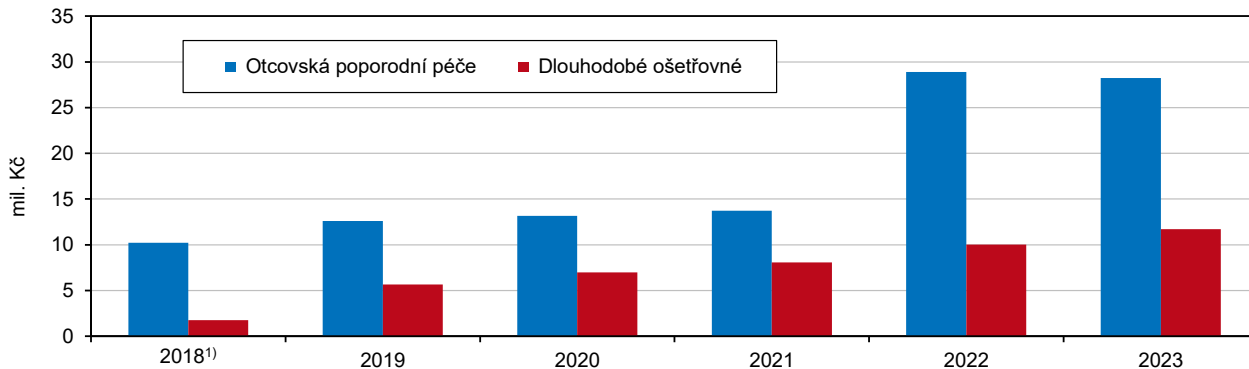

Na nemocenském byly vyplaceny téměř tři čtvrtiny celkového objemu dávek.

V porovnání s rokem 2022 se výdaje na dávky nemocenské zvýšily o 1,6 %. Výdaje na dávku ošetřovného meziročně klesly o 10,3 %, proti roku 2021 byly poloviční. Výdaje na dávku peněžité pomoci v mateřství se v dlouhodobé časové řadě zvyšují, poslední meziroční nárůst činil 5,2 %. Z celkového objemu vyplacených dávek nemocenského pojištění v roce 2023 připadalo 72 % na dávku nemocenské, 19,9 % na peněžitou pomoc v mateřství a 6,6 % na ošetřovné. Výdaje na otcovskou poporodní péči a dlouhodobé ošetřovné se od roku 2018 meziročně zvyšují, na celkových výdajích se podílely 1,3 %, resp. 0,5 %.

Graf 2.24 Výdaje na dávky otcovské poporodní péče a dlouhodobé ošetřovné v Královéhradeckém kraji

Zdroj: ČSSZ

¹⁾ dávky zavedeny v průběhu roku

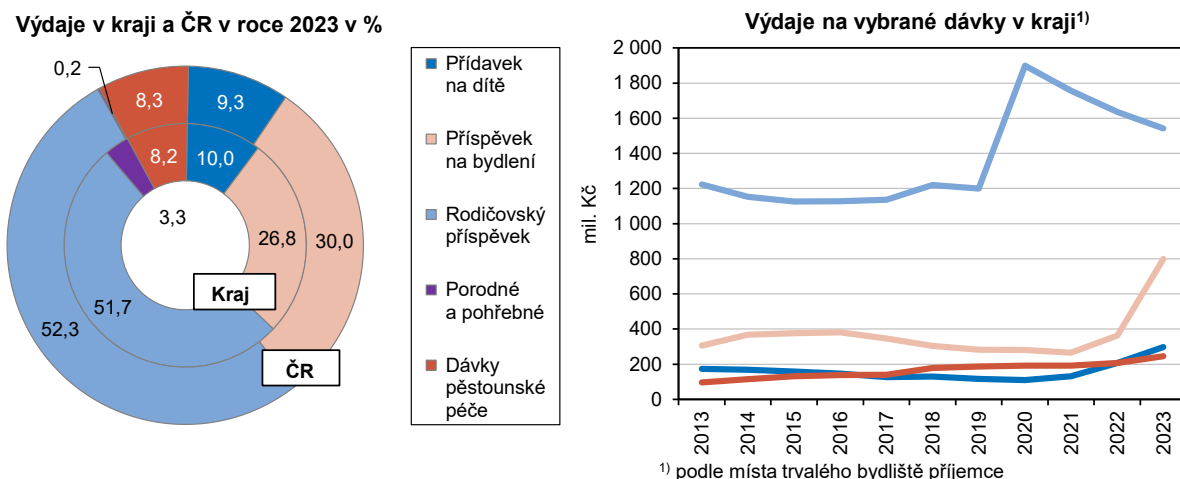
Státní sociální podpora

Jednu třetinu vyplacených dávek státní sociální podpory tvořil rodičovský příspěvek.

Obyvatelům kraje bylo v roce 2023 vyplaceno celkem 549 tisíc dávek státní sociální podpory a pěstounské péče. V porovnání s předchozím rokem bylo vyplaceno o 18,7 % dávek více. Od roku 2018 se počet vyplacených dávek zvýšil o téměř jednu pětinu. Na rodičovském příspěvku bylo v roce 2023 vyplaceno celkem 165,1 tisíc dávek, meziročně se počet vyplacených dávek snížil o 4,3 %, v porovnání s rokem 2018 se počet vyplacených dávek snížil pouze o 2,7 %. Na celkovém počtu vyplacených dávek státní sociální podpory se rodičovský příspěvek podílel necelou třetinou.

Graf 2.25 Výdaje na dávky státní sociální podpory a pěstounské péče v Královéhradeckém kraji a Česku

Zdroj: MPSV

Výdaje na vyplacení dávek rodičovského příspěvku se od roku 2021 snižovaly.

Na dávkách státní sociální podpory, tj. na rodičovském příspěvku, přídavku na dítě, příspěvku na bydlení, porodném a pohřebném bylo v kraji v roce 2023 vyplaceno celkem 2,6 miliardy Kč, na dávkách pěstounské péče bylo vyplaceno 245,1 mil. Kč. V posledních pěti letech byl zaznamenán nejvyšší meziroční nárůst výdajů v roce 2020, kdy se výdaje na dávky státní sociální podpory zvýšily o 43 %, v roce 2021 již meziročně klesly o 6 %. Od roku 2022 se objem vyplacených dávek opět meziročně zvyšoval, v posledním sledovaném roce o téměř jednu pětinu. Hodnota vyplacených dávek rodičovského příspěvku, který se na objemu vyplacených dávek státní sociální podpory podílel více než 58 %, se od roku 2021 snižovala. Při porovnání roku 2023 s rokem 2022 se výdaje na vyplacení dávek snížily o 5,7 %.

Výše dávek přepočtená na jednoho obyvatele byla v kraji pod republikovým průměrem.

Každému obyvatele kraje (při přepočtu vyplacených dávek státní sociální podpory na 1 obyvatele) bylo v průměru vyplaceno 5 191 Kč. V porovnání s republikovým průměrem byla krajská hodnota o 286 Kč nižší. V rámci mezikrajského srovnání obsadil kraj 8. místo, v Moravskoslezském kraji, který zaujal 1. místo, bylo jednomu obyvatele vyplaceno v průměru o 1 824 Kč více, naopak v Plzeňském kraji (14. místo) to bylo o 688 Kč méně.

Sociální služby, příspěvek na péči, držitelé průkazů osob se zdravotním postižením

Roste potřeba sociálních služeb pro seniory.

V souvislosti s demografickým jevem stárnutí populace narůstá potřebnost vybraných sociálních služeb především pro seniory, jako jsou domovy pro seniory a domovy se zvláštním režimem.

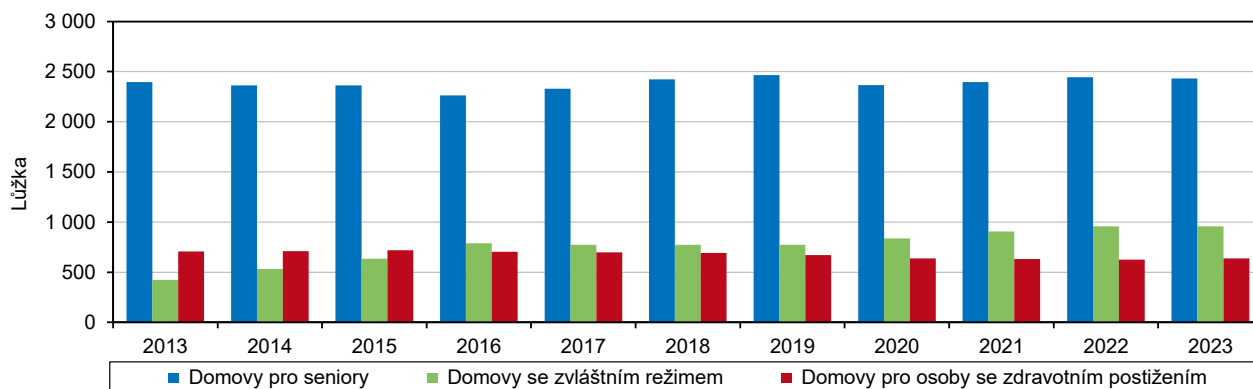

Kapacita domovů pro seniory v kraji činila téměř 2,5 tisíce lůžek.

Domovy pro seniory v kraji disponovaly v roce 2023 celkem 2 431 lůžky. Kapacita domovů pro seniory se v kraji zvyšovala mezi roky 2017 až 2019, kdy dosáhla v časové řadě maximální hodnoty (2 464 lůžek). V roce 2020 došlo ke snížení o 98 lůžek, další 2 roky kapacity opět rostly, v roce 2023 byl zaznamenán meziroční pokles o 13 lůžek. Úbytky kapacit v domovech pro seniory byly však kompenzovány přírůstkem lůžek v domovech se zvláštním režimem, ve kterých ale mohou být ubytované i osoby v předdůchodovém věku.

Graf 2.26 Lůžka ve vybraných pobytových zařízeních sociálních služeb v Královéhradeckém kraji
(stav k 31. 12.)

Zdroj: MPSV

Počet lůžek v domovech pro seniory na jeden tisíc obyvatel starších 65 let byl v Česku druhý nejvyšší.

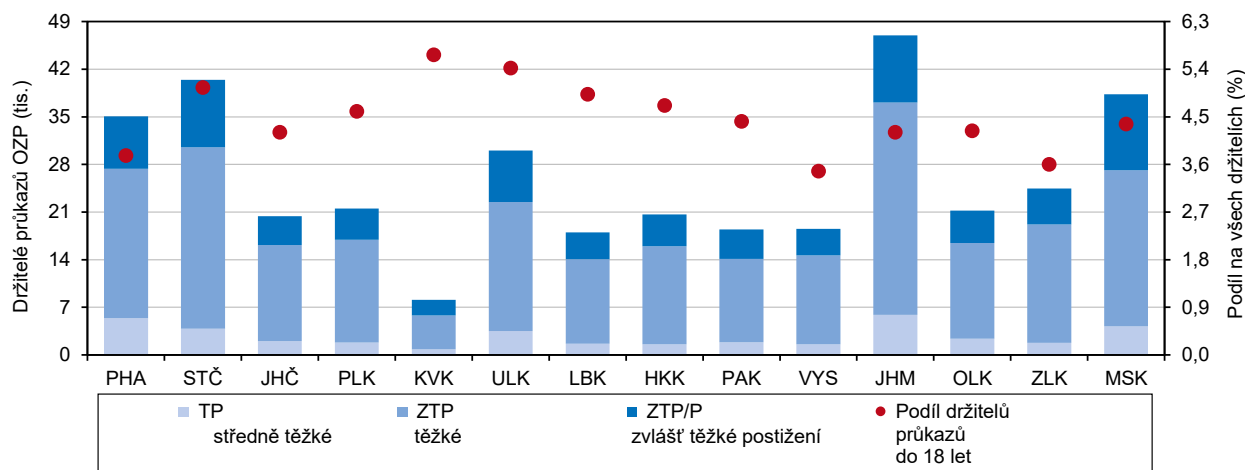
Na jeden tisíc obyvatel ve věku 65 a více let v kraji připadalo 19,4 lůžek, což byl druhý nejvyšší relativní počet lůžek mezi kraji v Česku. V porovnání s hl. městem Prahou, která disponovala 10,3 lůžky na tisíc seniorů, byl krajský relativní počet lůžek téměř dvojnásobný.

Intenzivně rostl počet lůžek v domovech se zvláštním režimem.

V zařízeních poskytujících sociální službu domov se zvláštním režimem bylo k dispozici celkem 958 lůžek, v porovnání s rokem 2018 se kapacita zvýšila o jednu čtvrtinu. Výrazné navýšení lůžek bylo patrné v letech 2020 a 2021, v tomto období se kapacity domovů se zvláštním režimem rozšířily o 133 lůžek, tj. o 17,2 %. Počet lůžek v domovech pro osoby se zdravotním postižením se ve sledovaném pětiletém období snižoval ve prospěch navýšování kapacit služby chráněného bydlení. V roce 2023 byl zjištěn meziroční nárůst o 11 lůžek na celkových 636 lůžek.

Graf 2.27 Držitelé průkazů osob se zdravotním postižením v krajích v prosinci 2023

Zdroj: MPSV

Příspěvek na péči pobíralo v kraji necelých 22 tisíc osob, nejčastěji ve věku 80 a více let.

Příspěvek na péči pobíralo v prosinci 2023 v kraji 21,7 tisíc osob, více příjemců bylo mezi ženami (61%). Jednu třetinu příjemců příspěvku (7,2 tisíc osob) tvořili příjemci příspěvku ve II. stupni závislosti (středně těžká závislost), příspěvek ve IV. stupni závislosti (úplná závislost) pobíralo 2,9 tisíce osob, tj. 13,5 % příjemců. Podle věku pobíralo příspěvek nejvíce osob ve věku 80 a více let (9,0 tisíce), ve věku 65 až 79 let bylo 6,0 tisíce příjemců. Téměř každý desátý příjemce příspěvku byl ve věku do 17 let (2,1 tisíce osob). Výdaje na příspěvek na péči v roce 2023 dosáhly částky 2,2 miliard Kč.

Počet držitelů průkazu OZP se dlouhodobě zvyšuje.

V kraji bylo ke konci roku 2023 evidováno 20,6 tisíc držitelů průkazů osob se zdravotním postižením (OZP). Počet držitelů průkazu OZP v pětileté časové řadě stoupl o 13,3 %. Největší nárůst byl evidován mezi držiteli průkazu se středně těžkým zdravotním postižením (TP), jejich počet stoupl od roku 2018 o 31,0 %. Počet držitelů průkazu se zvláště těžkým zdravotním postižením (ZTP) se zvýšil o 17,4 %, u držitelů průkazu ZTP/P (zvláště těžké zdravotní postižení s potřebou průvodce) byl zaznamenán úbytek o 1,9 %. Osoby mladší 18 let se na celkovém počtu držitelů průkazu OZP podílely 4,7 %. Podle druhu postižení byl jejich nejvyšší podíl mezi osobami se zvláště těžkým postižením s potřebou průvodce (11,0 %).

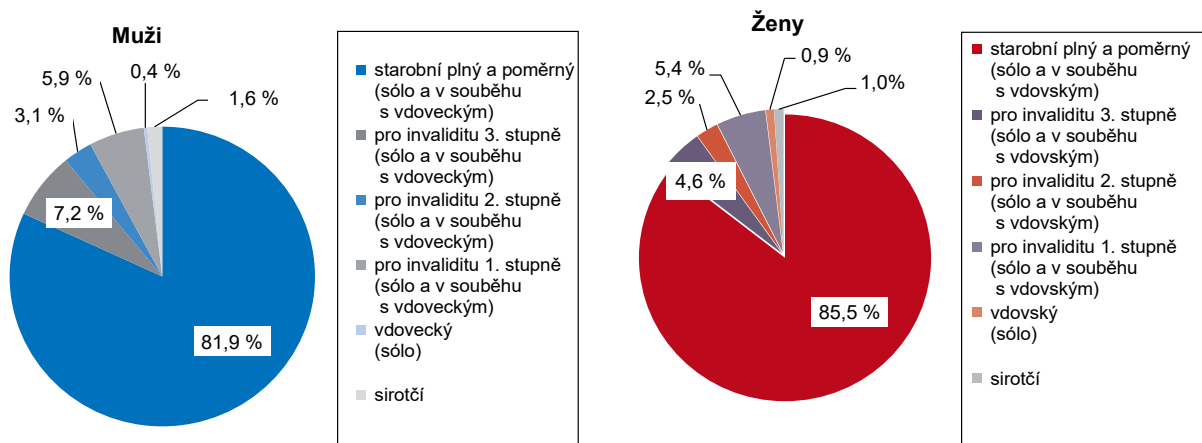
Důchodci, důchody

Některý z důchodů pobíralo v kraji necelých 160 tisíc osob.

V kraji pobíralo ke konci roku 2023 některý z důchodů celkem 158 526 osob. Mezi příjemci důchodů převažovaly ženy (92 321 osob, tj. 58,2 %) nad muži (66 205 osob, tj. 41,8 %). Celkový počet příjemců důchodů od roku 2013 rostl, v letech 2020 až 2022 se meziročně snižoval vlivem pandemie covidu a s ní související zvýšenou úmrtností ve vyšších věkových skupinách, v roce 2023 byl opět zaznamenán meziroční nárůst o 149 osob, tj. o 0,1 %.

Graf 2.28 Příjemci důchodů podle pohlaví a druhu pobíraného důchodu v Královéhradeckém kraji v prosinci 2023

Zdroj: ČSSZ

Osm z deseti příjemců důchodu byli starobní důchodci.

Nejvyšší (84%) podíl z celkového počtu důchodců tvořili příjemci starobního důchodu (plného i poměrného, v souběhu s důchodem vdovským nebo vdoveckým), jejich počet ke konci roku 2023 činil 133 185 osob. Důchod vdovský nebo vdovecký sólo pobíralo 1 055 osob, tj. 0,7 % všech příjemců důchodů, kombinovaný pozůstalostní důchod, tj. souběžně se starobním nebo invalidním důchodem, pobíralo 33 284 osob, tj. jedna pětina. Příjemců sirotčího důchodu bylo 2 017 osob,

tj. 1,3 %. Invalidní důchod pro invaliditu prvního, druhého nebo třetího stupně pobíralo 22 269 příjemců, tj. 14,0 %.

Počet starobních důchodců je v porovnání s rokem 2018 nižší.

Meziročně se počet příjemců starobních důchodů (plných i poměrných, včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem) v kraji zvýšil o 162 osob, tj. o 0,1 %, v porovnání s rokem 2018 se jejich počet snížil o 1 984 osob, tj. o 1,5 %.

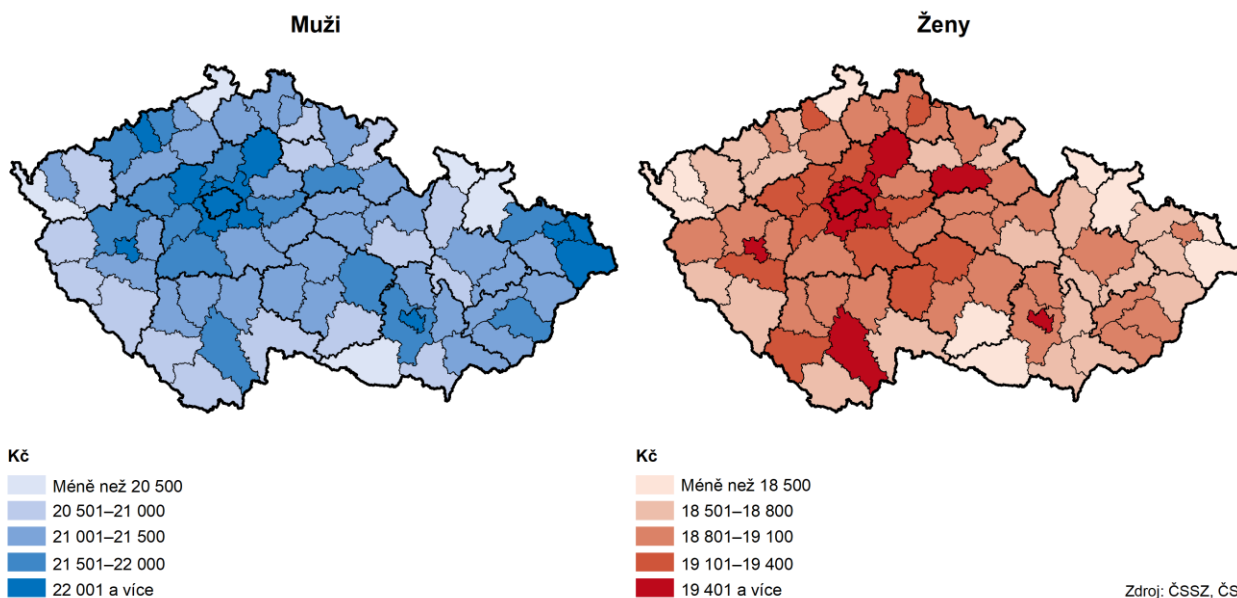
Klesá počet příjemců invalidního důchodu 3. stupně.

Celkový počet příjemců invalidních důchodů (včetně souběhu s pozůstalostním důchodem) se v porovnání s rokem 2022 snížil o 16 osob, tj. o 0,1 %, proti roku 2018 se jejich počet snížil o 276 osob, tj. o 1,2 %. Meziročně byl zaznamenán úbytek příjemců invalidního důchodu 3. stupně, a to o 1,7 %. Počet příjemců invalidního důchodu 2. a 1. stupně se meziročně zvýšil o 2,6 %, resp. o 0,4 %. V pětileté časové řadě se snížil počet příjemců důchodu 3. stupně o 12,8 %, počet příjemců důchodu 2. a 1. stupně vzrostl o více než jednu desetinu, resp. o 7,8 %.

Počty vdov se až na výjimku v roce 2021 snižují.

Počty příjemců vdovských důchodů včetně kombinovaných s jiným druhem důchodu meziročně klesly o 413 osob, tj. o 1,5 %, počty vdov se dlouhodobě meziročně snižují (výjimkou byl pouze rok 2021, kdy byl evidován meziroční nárůst). V porovnání s rokem 2018 se počet vdov snížil o 4,6 %. Počet příjemců vdoveckých důchodů se v čase příliš nemění, meziročně se zvýšil o 14 osob, tj. o 0,3 %, proti roku 2018 počet vdovců poklesl o 110 osob, tj. o 2,0 %. U počtu příjemců sirotčího důchodu byl evidován meziroční nárůst o 62 osob, tj. 3,2 %, od roku 2018 se jejich počet zvýšil o 2,3 %.

Průměrný měsíční starobní důchod plný (sólo) podle pohlaví v okresech v prosinci 2023

Průměrný starobní důchod překročil hranici 20 tisíc Kč.

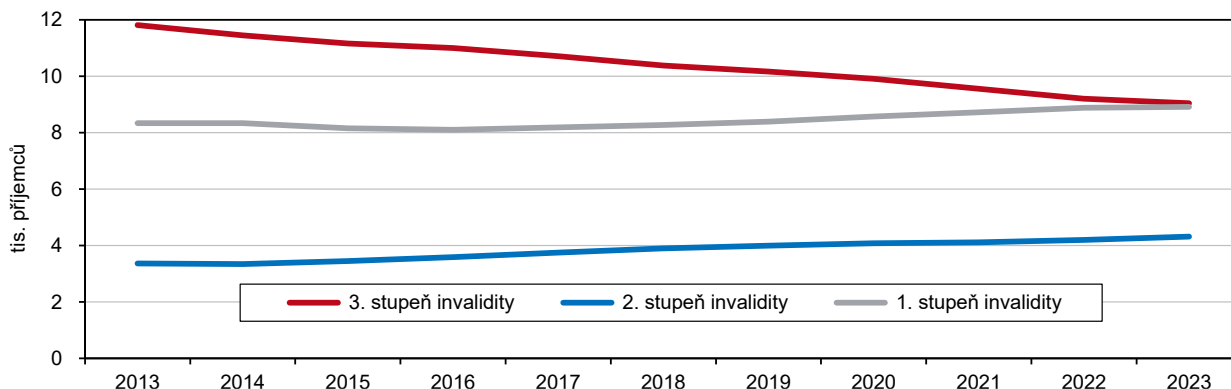
Průměrná výše starobního důchodu (plného, bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem) dosáhla v kraji ke konci roku 2023 částky 20 120 Kč, meziroční nárůst činil 2 215 Kč, tj. 12,4 %. Za posledních 5 let se průměrné starobní důchody zvýšily o 7 838 Kč, tj. o 63,8 %. Podobný trend byl v letech 2018 až 2023 zaznamenán také u důchodů vdovských a vdoveckých včetně kombinovaných se starobním nebo invalidním důchodem, tempo růstu bylo rychlejší u důchodů vdovských (nárůst o 67,2 %), u důchodů vdoveckých činil nárůst 60,1 %. Meziročně se vdovské a vdovecké důchody zvýšily o 14,8 %, resp. o 9,5 %

a dosáhly tak částky 21 723 Kč u důchodů vdovských a 23 158 Kč u důchodů vdoveckých.

Graf 2.29 Příjemci invalidních důchodů podle stupně invalidity v Královéhradeckém kraji
(stav v prosinci)

(včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem)

Zdroj: ČSSZ

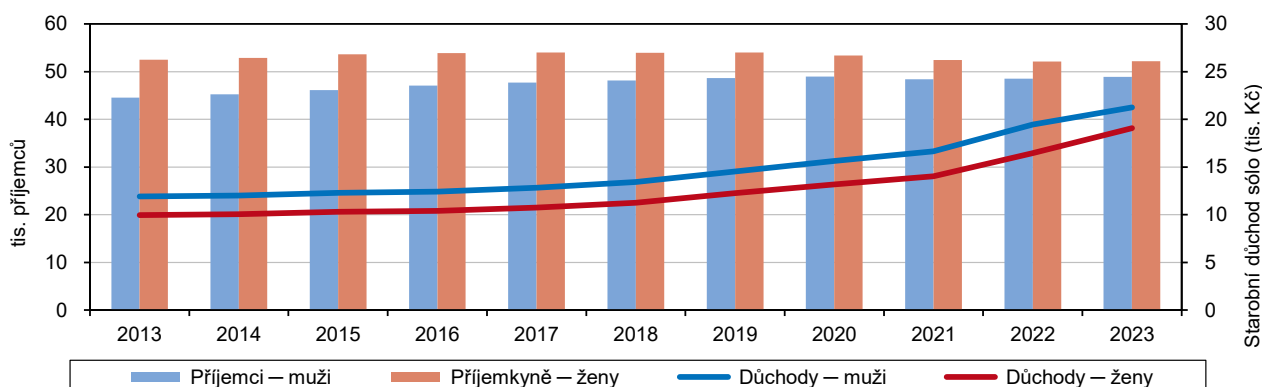

Nejpomaleji rostou invalidní důchody třetího stupně.

U invalidních důchodů byl v porovnání s rokem 2018 nejvyšší nárůst zaznamenán u důchodů pro invaliditu druhého stupně (59,2 %), mírněji vzrostly invalidní důchody prvního stupně (56,4 %), nejmenší nárůst byl zaznamenán u invalidních důchodů třetího stupně (53,5 %). Meziroční nárůst se pohyboval v intervalu 9,3 % (druhý stupeň) až 8,7 % (třetí stupeň). Invalidní důchodci tak ke konci roku 2023 pobírali v závislosti na stupni invalidity v průměru 17 059 Kč (třetí stupeň), 11 487 Kč (druhý stupeň) a 9 762 Kč (první stupeň). Sirotčí důchod byl v prosinci 2023 vyplácen v průměrné výši 10 370 Kč, od roku 2018 se zvýšil o 62,4 %, meziročně o 9,2 %.

Graf 2.30 Příjemci starobního důchodu sólo (plného) a průměrná výše důchodu podle pohlaví v Královéhradeckém kraji (stav v prosinci)

Zdroj: ČSSZ

Starobní důchod mužů byl v průměru o 2,2 tis. Kč vyšší než starobní důchod žen.

Z genderového pohledu byl patrný rozdíl v průměrné výši všech druhů důchodů. Největší rozdíly mezi muži a ženami byly zaznamenány u starobních důchodů, muži pobírali v průměru o 2 188 Kč více než ženy, rovněž vdovecký důchod (včetně kombinovaného s důchodem starobním nebo invalidním) byl v průměru o 1 689 Kč vyšší než důchod vdovský. U invalidních důchodů se rozdíl ve výši důchodu mužů a žen pohyboval v intervalu 517 Kč (invalidní důchod pro invaliditu 1. stupně) až 764 Kč (invalidní důchod pro invaliditu 3. stupně) ve prospěch mužů.

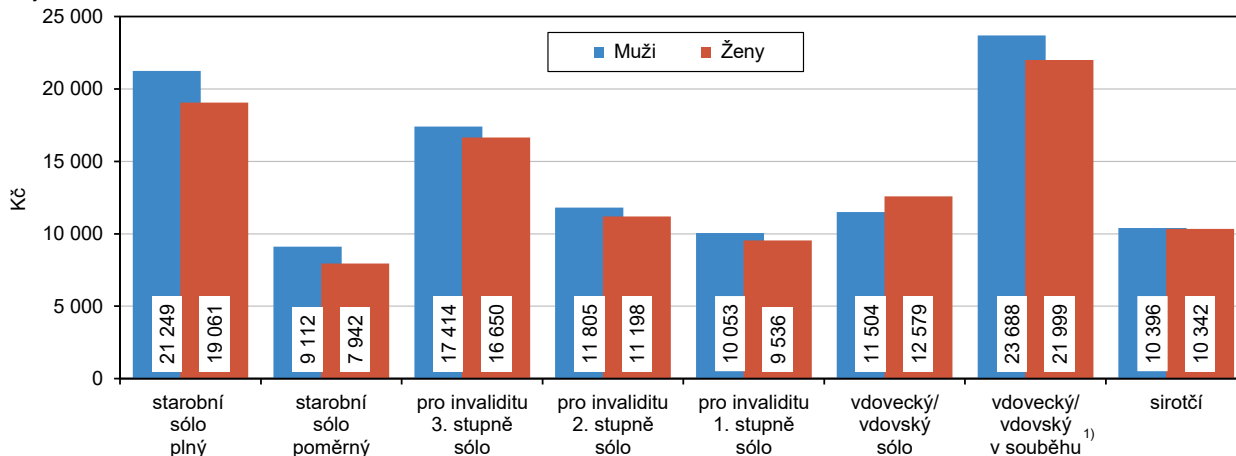

Průměrný starobní důchod v kraji byl pod republikovým průměrem.

Průměrná výše starobního důchodu (plného, bez souběhu s důchodem vdoveckým nebo vdovským) v kraji byla v porovnání s republikovým průměrem nižší u mužů i u žen, muži v kraji pobírali v průměru o 361 Kč méně, u žen byl rozdíl pouhých 34 Kč. Z pěti okresů kraje překročil republikový průměr pouze okres Hradec Králové, kde starobní důchod dosáhl u mužů částky 21 918 Kč a u žen 19 635 Kč. Nejnižší důchody pobírali starobní důchodci v okrese Náchod (muži 20 706 Kč, ženy 18 559 Kč).

Graf 2.31 Průměrná výše důchodů podle jejich druhu a pohlaví příjemce v Královéhradeckém kraji v prosinci 2023

Zdroj: ČSSZ

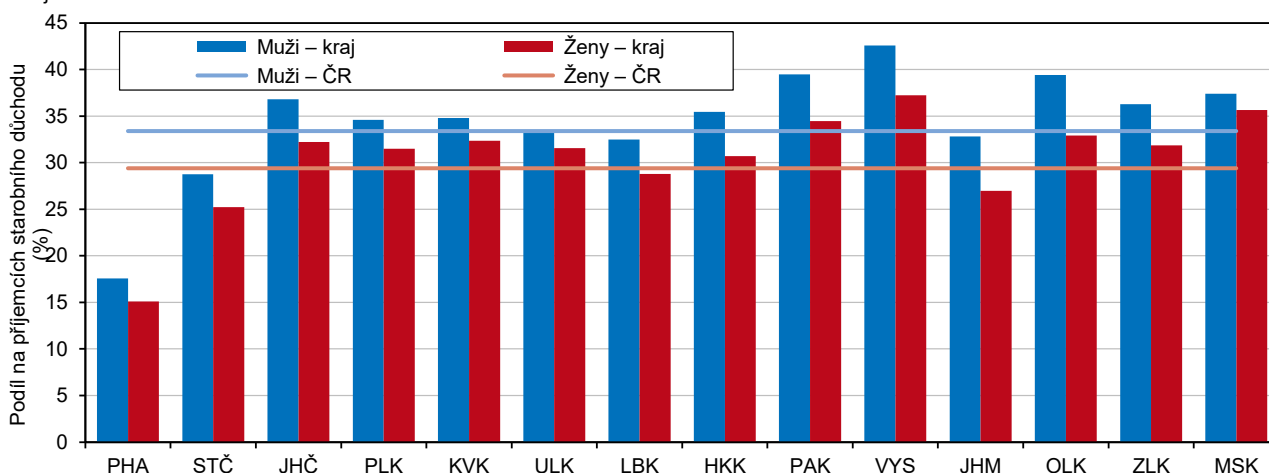
¹⁾ důchod vdovecký nebo vdovský v souběhu s přímým důchodem (tj. starobním nebo invalidním)

Dlouhodobě se zvyšuje počet předčasných starobních důchodců.

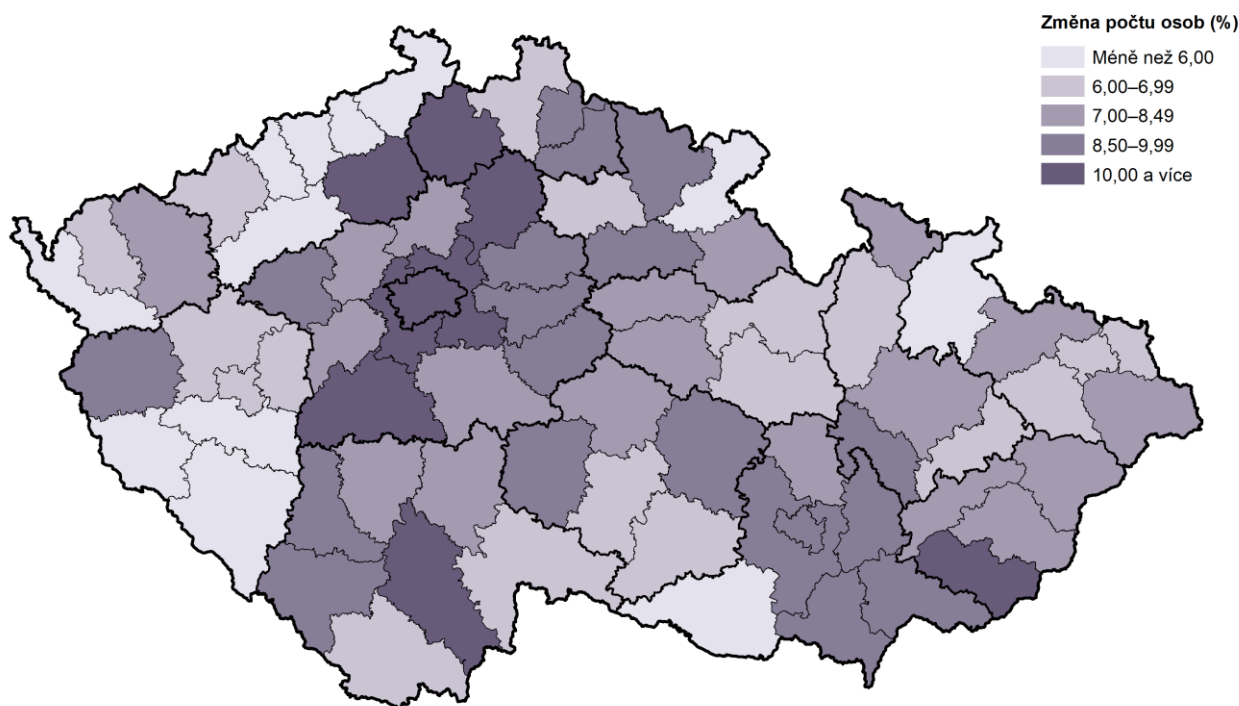
Dlouhodobě se v kraji meziročně zvyšuje počet příjemců předčasného starobního důchodu, zároveň stoupá podíl předčasných starobních důchodců na příjemcích starobních důchodů celkem. V prosinci roku 2023 pobíralo v kraji předčasný důchod celkem 43 361 osob (19 158 mužů a 24 203 žen), tj. 32,6 % všech příjemců starobních důchodů. V porovnání s rokem 2018 se počet příjemců předčasných starobních důchodů zvýšil u mužů o 19,4 %, u žen byl nárůst 15,7 %. Zatímco v roce 2018 pobírala předčasný starobní důchod necelá jedna třetina příjemců starobních důchodů mužů a jedna čtvrtina žen, jejich podíl se na počtu příjemců starobních důchodů každoročně zvyšoval na současných 35,4 % u mužů a 30,7 % u žen.

Graf 2.32 Příjemci předčasného starobního důchodu podle pohlaví v krajích v prosinci 2023

Zdroj: ČSSZ

Změna počtu příjemců předčasných starobních důchodů v okresech mezi prosincem roku 2022 a 2023

Pozn.: včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem

Zdroj: ČSSZ, vlastní dopočet

Kultura

Počet knihoven se v kraji dlouhodobě snižuje.

V kraji bylo ke konci roku 2023 celkem 393 knihoven včetně poboček, které poskytovaly veřejné knihovnické a informační služby. Počet knihoven včetně poboček se v dlouhodobé časové řadě snižoval, proti roku 2018 se jejich počet snížil o 17 knihoven, tj. o 4,1 %. V mezikrajském srovnání byl počet knihoven spíše nižší (9. místo), nejvíce knihoven bylo ve Středočeském kraji, nejméně pak hl. městě Praze.

Po útlumu v kultuře v období pandemie covidu se počet čtenářů i výpůjček opět zvyšuje.

Registrovaných čtenářů knihoven bylo v kraji 75 tisíc, z toho 21 tisíc ve věku do 15 let. Jejich počet se po poklesu v letech 2020 až 2021, kdy byla z důvodu protiepidemických opatření uzavřena kulturní zařízení, opět mírně zvyšoval. Rostl i počet výpůjček, v porovnání s rokem 2018 jich však bylo stále o pětinu méně. V roce 2023 proběhlo v kraji 1,1 mil. fyzických návštěv knihoven a 1,5 mil. návštěv on-line služeb. Zatímco počet fyzických návštěv poklesl v porovnání s rokem 2018 o 14 %, počet návštěvníků on-line služeb stoupl ve stejném období téměř o třetinu. Dlouhodobě v knihovnách klesal počet počítačů s připojením k internetu.

Každoročně se zvyšuje objem prostředků na nákup knihovního fondu.

Na nákup knihovního fondu bylo v roce 2023 v kraji využito 24,4 mil. Kč, prostředky na nákup se každoročně zvyšují, proti roku 2018 bylo navýšení 9%. Nejvyšší objem prostředků na nákup knihovního fondu byl evidován v hl. městě Praze, v porovnání s Královéhradeckým krajem byl více než dvojnásobný, nejméně prostředků vynaložil do knihovního fondu Liberecký kraj, a to 14,3 mil. Kč.

Kraj má druhý nejvyšší počet galerií, muzeí a památníků.

V kraji bylo ke konci roku 2023 v provozu 5 galerií a 42 muzeí a památníků včetně poboček, mezi kraji to bylo nejvíce po Středočeském kraji (62 objektů). Počet galerií se v dlouhodobé časové řadě snižuje, v roce 2014 byl jejich počet dvojnásobný.

Počet muzeí a památníků se v posledních letech pohybuje kolem 40 objektů, minimum bylo evidováno v roce 2022 (36 objektů).

Bylo uspořádáno 414 expozic a výstav, vystavován byl zhruba 1 mil. sbírkových předmětů.

V průběhu roku 2023 bylo v kraji uspořádáno 414 expozic a výstav. Mezi kraji to bylo šesté místo, ve Středočeském kraji byl počet expozic a výstav dvojnásobný, v Karlovarském kraji to bylo pouze 150 expozic (poslední místo). V kraji byl evidován zhruba jeden milion sbírkových předmětů, na celkovém počtu sbírkových předmětů v Česku se kraj podílel 4,2 %. Sbírkové předměty byly vystaveny na ploše 37,2 tis. metrů čtverečních. Největší výstavní plochou disponoval Moravskoslezský kraj, který vystavoval sbírkové předměty na ploše 307 tis. metrů čtverečních.

Na území kraje bylo celkem 25 hradů, zámků a památkových objektů přístupných veřejnosti.

Hradů, zámků a dalších památkových objektů, které byly zpřístupněny veřejnosti za vstupné, bylo v kraji v roce 2023 v provozu celkem 25, mezi kraji to bylo 8. místo. Celkem 627 tisíc návštěvníků mohlo využít 56 prohlídkových tras. Nejvíce osob navštívilo památkové objekty v hl. městě Praze (4,9 mil. návštěvníků), nejméně pak v Olomouckém kraji (238 tis. návštěvníků).

V kraji proběhlo nejvíce kulturních akcí při prohlídkách a akcí tradiční lidové kultury v Česku.

V kraji byl během roku 2023 uspořádán druhý nejvyšší počet kulturních akcí (celkem 1 822 akcí), nejvíce kulturních akcí se uskutečnilo ve Středočeském kraji (2 002 akcí), nejméně v Pardubickém kraji (230 akcí). Kraj získal prvenství v počtu uspořádaných kulturních akcí při prohlídkách, v nočních prohlídkách a také v počtu akcí tradiční lidové kultury.

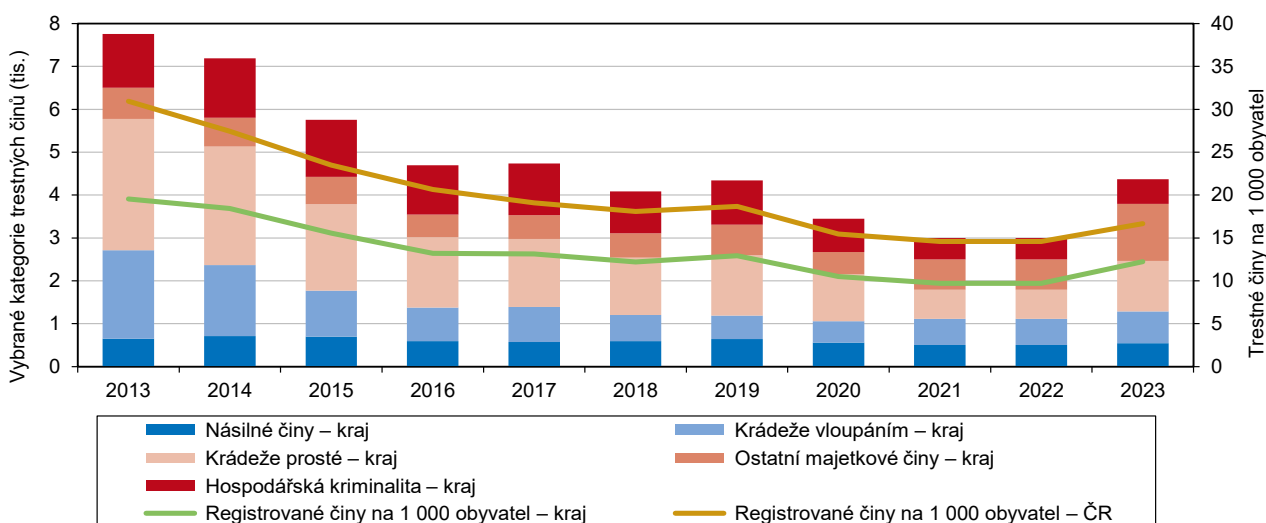
Kriminalita, dopravní nehody, požáry

Meziročně se zvýšil počet registrovaných i objasněných trestných činů.

V Královéhradeckém kraji bylo v roce 2023 registrováno celkem 6 817 trestných činů. Mezi roky 2018 a 2019 počet trestných činů mírně stoupl, v letech 2020 až 2021, v době pandemie covidu a s ní souvisejícími omezeními, trestných činů výrazně ubylo, od roku 2022 kriminalita v kraji opět roste. V roce 2023 bylo registrováno o 158 trestných činů, tj. o 2,4 % více než v roce předchozím. Meziroční nárůst byl registrován ve třech okresech kraje, v okresech Jičín a Rychnov nad Kněžnou došlo k mírnému poklesu. V kraji bylo v roce 2023 objasněno 3 892 trestných činů, meziročně to bylo o 96 činů více.

Graf 2.33 Registrované trestné činy v Královéhradeckém kraji a Česku

Zdroj: Policejní prezidium ČR

I přes meziroční nárůst intenzita kriminality v posledním desetiletí spíše klesala.

Při přepočtu registrovaných trestných činů na jeden tisíc obyvatel středního stavu bylo v roce 2023 v kraji zjištěno 12,0 trestných činů, což bylo o 2,3 trestných činů více než v roce 2022. Přesto lze konstatovat, že intenzita kriminality měla v posledním desetiletí klesající tendenci (přes mírný meziroční nárůst v roce 2019 a v roce 2023), v roce 2013 byl počet trestných činů na jeden tisíc obyvatel výrazně vyšší (19,5 trestných činů).

Registrované trestné činy přepočtené na tisíc obyvatel patřily k nejnižším v Česku.

Počet registrovaných trestných činů na tisíc obyvatel středního stavu byl výrazně pod republikovým průměrem (průměr Česka činil 16,9 trestných činů). V porovnání s ostatními kraji byl Královéhradecký kraj jedním z nejbezpečnějších krajů (4. nejnižší kriminalita v Česku), v hl. m. Praze byl relativní počet registrovaných trestných činů 2,5x vyšší.

Na hospodářské kriminalitě kraje se nejvíce podílel okres Hradec Králové.

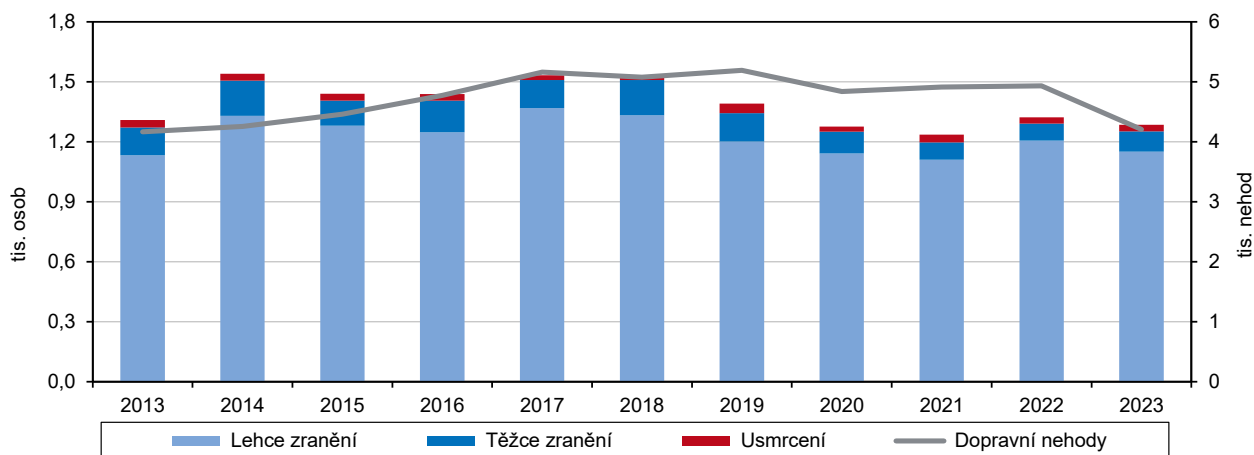
V kraji bylo v roce 2023 registrováno 579 trestných činů hospodářské kriminality, meziročně to byl nárůst o 14 trestných činů. Na hospodářské kriminalitě kraje se podílel z více než dvou pětín okres Hradec Králové, nejméně pak okres Jičín (jedna desetina). V okresech Jičín a Trutnov byl registrován zhruba čtvrtinový meziroční pokles hospodářské kriminality.

Počet dopravních nehod meziročně poklesl.

V roce 2023 řešila v kraji Policie České republiky celkem 4 207 hlášených dopravních nehod. V porovnání s předchozím rokem je to o 724 nehod, tj. 14,7 % méně. V letech 2017 až 2019 počet dopravních nehod v kraji přesáhl hranici 5 tisíc. V roce 2019 bylo evidováno nejvíce dopravních nehod v desetileté časové řadě (5 191 nehod). K jedné třetině nehod došlo v roce 2023 v okrese Hradec Králové, okres Trutnov se na počtu nehod v kraji podílel jednou čtvrtinou. Nejnižší, 12% podíl měl okres Rychnov nad Kněžnou.

Graf 2.34 Dopravní nehody a jejich následky na životě nebo zdraví v Královéhradeckém kraji

Zdroj: Policejní prezidium ČR

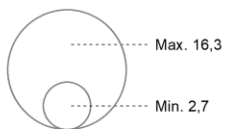
Vzrostl však počet usmrcených i těžce zraněných při dopravních nehodách.

Meziročně vzrostl počet usmrcených při dopravních nehodách, zatímco v roce 2022 zemřelo 31 osob, v roce 2023 to bylo 33 osob. Minimální počet usmrcených byl v desetileté časové řadě evidován v roce 2018, kdy na silnicích zemřelo 18 osob. Nejvíce osob zemřelo při dopravních nehodách v roce 2019, kdy počet obětí činil 48 osob. V porovnání s rokem 2022 stoupl počet těžce zraněných o téměř jednu pětinu (na 101 osob), snížil se počet lehce zraněných (1 151 osob, tj. pokles o 4,6 %).

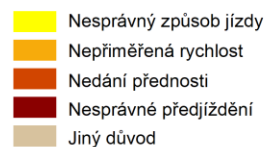

Dopravní nehody v krajích ČR v roce 2023

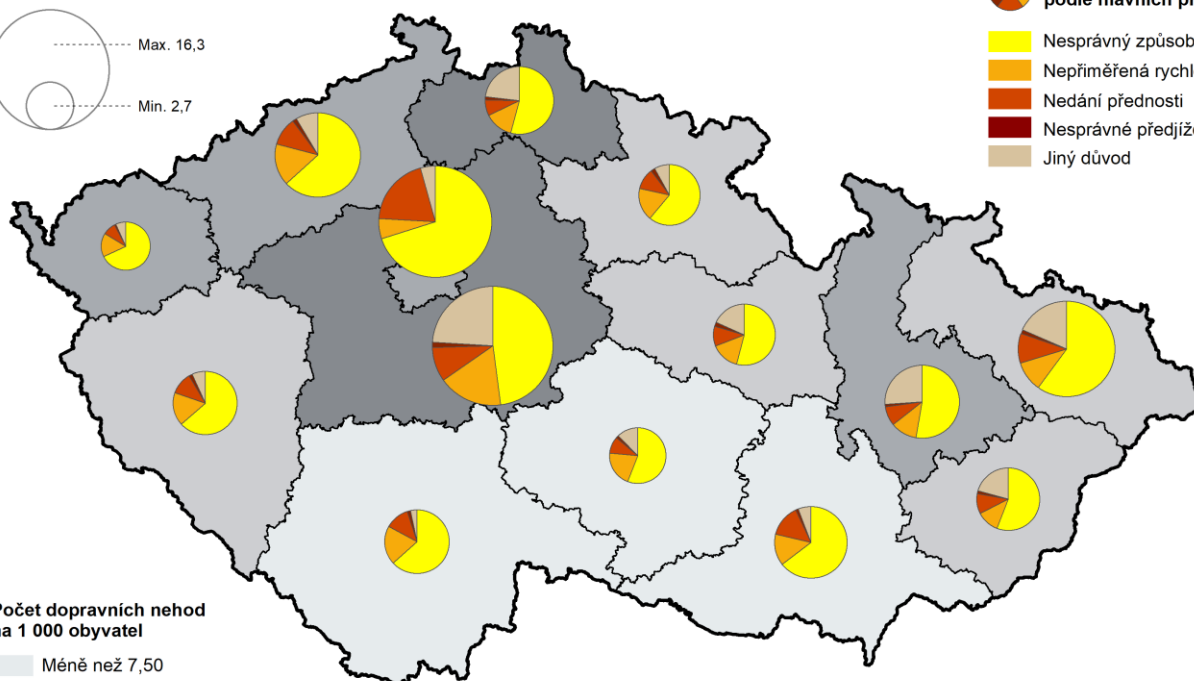
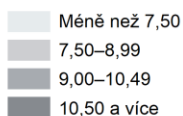
Počet dopravních nehod (tis.)

Dopravní nehody podle hlavních příčin

Počet dopravních nehod na 1 000 obyvatel

Zdroj: Policejní prezidium ČR

Škody při dopravních nehodách se přibližují 400 mil. Kč.

Škody na vozidlech, jejich nákladu nebo na komunikaci způsobené při dopravních nehodách dosáhly téměř 391 mil. Kč, v okresech kraje se pohybovaly mezi 43 mil. Kč v okrese Náchod a 142 mil. Kč v okrese Hradec Králové.

Počet nehod pod vlivem alkoholu byl nejnižší za posledních pět let.

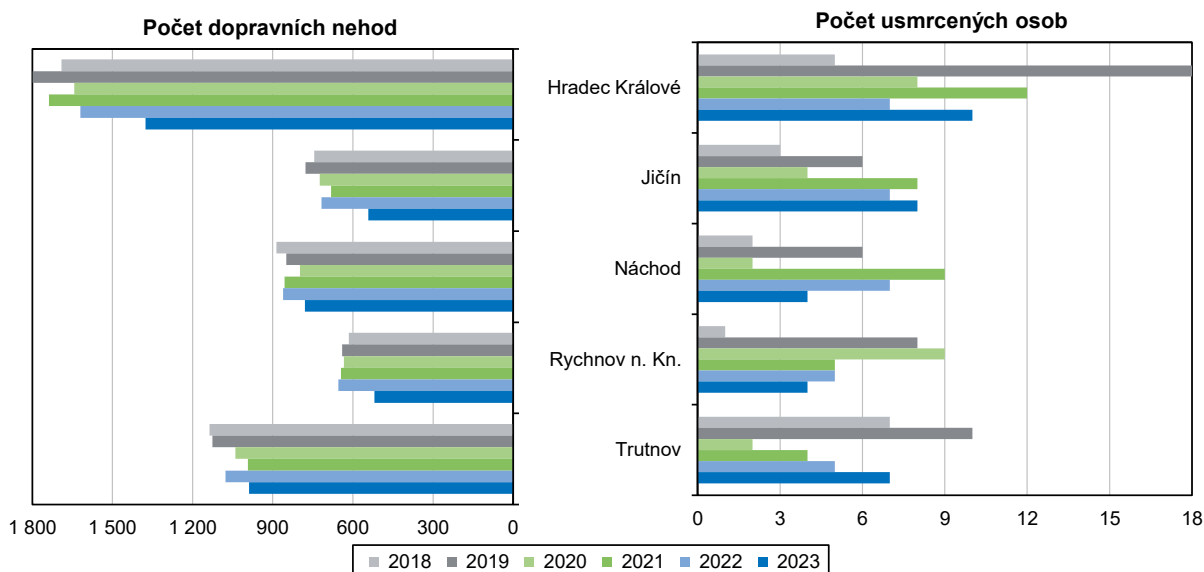
Pod vlivem alkoholu došlo v kraji ke 211 dopravním nehodám, z toho u 93 nehod došlo ke zranění osoby, tři osoby byly usmrceny, 9 osob bylo zraněno těžce a 91 osob utrpělo lehká zranění. Hmotná škoda dosáhla téměř částky 22 mil. Kč. Počet nehod, ke kterým došlo pod vlivem alkoholu, byl mezitím o 34 nehod nižší. V roce 2018 (maximum) došlo pod vlivem alkoholu k 269 dopravním nehodám, při kterých byly usmrceny 4 osoby.

Podíl bodovaných řidičů byl jeden z nejvyšších mezi kraji.

V kraji bylo v roce 2023 bodováno 27 040 řidičů, tj. 7,4 % všech řidičů v kraji. Podíl bodovaných řidičů byl o 0,5 procentních bodů vyšší, než republikový průměr, mezi kraji byl 4. nejvyšší. Nejvíce řidičů bylo bodováno v Moravskoslezském kraji (podíl 9,6 %), nejméně v hl. městě Praze (5,3 %). V desetileté časové řadě byl nejvyšší podíl řidičů bodovaný v roce 2014 (8,4 %), nejnižší v roce 2017 (6,4 %).

Graf 2.35 Dopravní nehody a usmrcené osoby při dopravních nehodách v okresech Královéhradeckého kraje

Zdroj: Policejní prezidium ČR

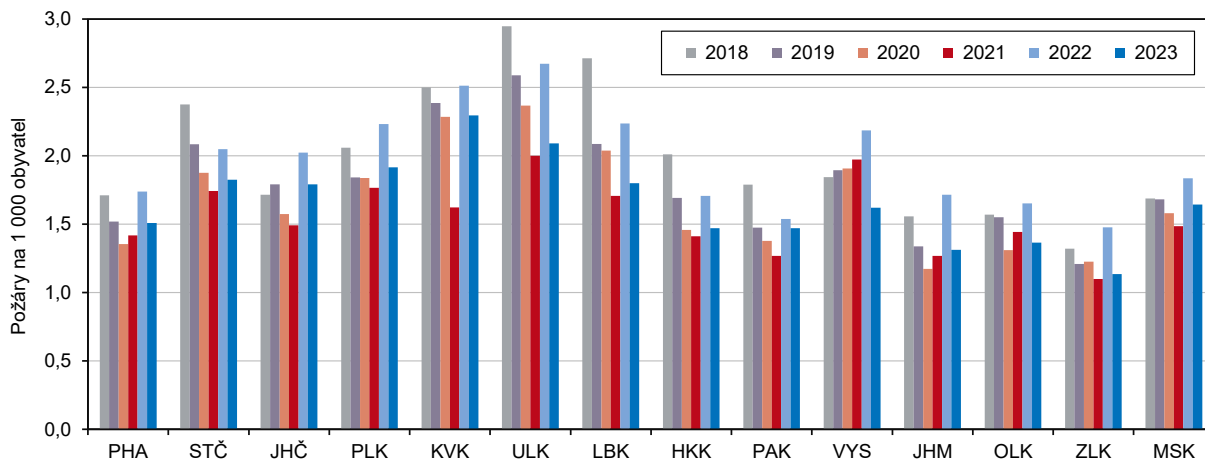

Počet požárů se meziročně snížil.

Na území Královéhradeckého kraje bylo v roce 2023 zaznamenáno 818 požárů. Nejvíce požárů v kraji vypuklo během posledních pěti let v roce 2018 (1 107 požárů). Meziročně se počet požárů snížil o 125 událostí, tj. o 13,3 %. Na jeden tisíc obyvatel připadlo zhruba 1,5 požáru. Mezi okresy kraje bylo nejvíce požárů na tisíc obyvatel hlášeno v okrese Rychnov nad Kněžnou (1,8 požárů) nejméně pak v okrese Hradec Králové (1,3 požáru).

Graf 2.36 Požáry v krajích

Zdroj: Hasičský záchranný sbor ČR

Meziročně se snížila i přímá škoda na majetku, v porovnání s průměrnou republikovou hodnotou byla poloviční.

Přímá škoda na majetku způsobená požáry dosáhla v roce 2023 částky 128,3 mil. Kč, v porovnání s rokem 2022 byla o 7,4 mil. Kč, tj. o 5,4 % nižší. V desetileté časové řadě byla nejvyšší škoda zaznamenána v roce 2020, kdy byl v důsledku požárů poškozen majetek za 253 mil. Kč. Přímá škoda na jeden požár v kraji činila v průměru 157 tisíc Kč, což bylo zhruba o polovinu méně, než průměrná

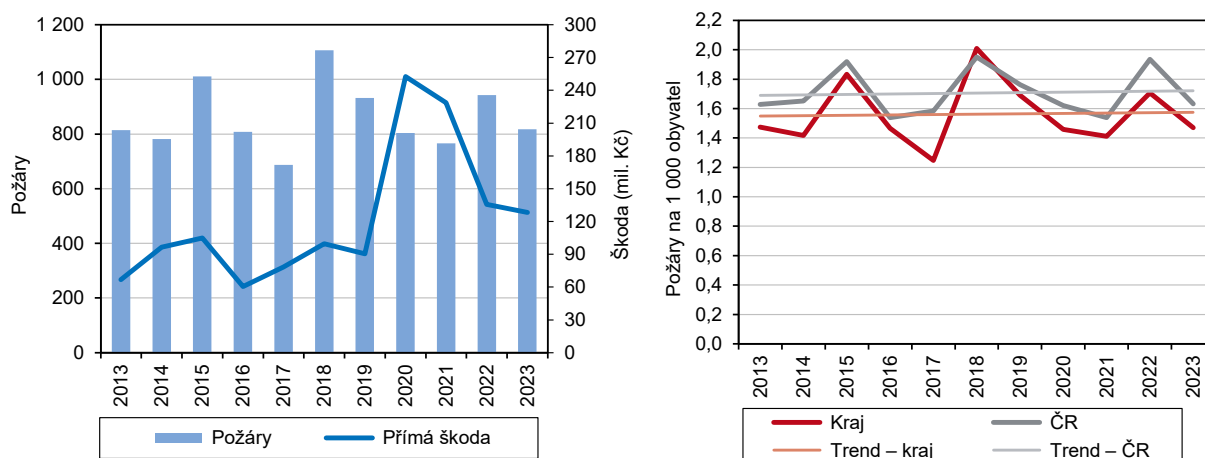

přímá škoda v Česku (319 tisíc Kč). Hodnota uchráněného majetku dosáhla v roce 2023 částky 706 mil. Kč.

Graf 2.37 Požáry v Královéhradeckém kraji

Zdroj: Hasičský záchranný sbor ČR

Počet usmrcených osob při požárech byl v letech 2019 až 2021 nejvyšší za deset let.

V souvislosti s požáry byly v kraji v roce 2023 usmrceny 4 osoby, v porovnání s předchozím rokem to bylo o jednu osobu více. V desetileté časové řadě lze považovat za nejtragičtější roky 2019 až 2021, kdy během tří let zemřelo v kraji při požárech celkem 25 osob. V souvislosti s požáry bylo v roce 2023 v kraji zraněno 76 osob. Nejvíce zraněných v důsledku požáru bylo v roce 2013, kdy bylo zraněno 87 osob a v roce 2019, kdy utrpělo zranění 84 osob.

3. Ekonomický vývoj

Makroekonomický rámec

Výrazný pokles regionálního HDP v covidovém roce 2020 vystřídal návrat k ekonomickému růstu v letech 2021 a 2022.

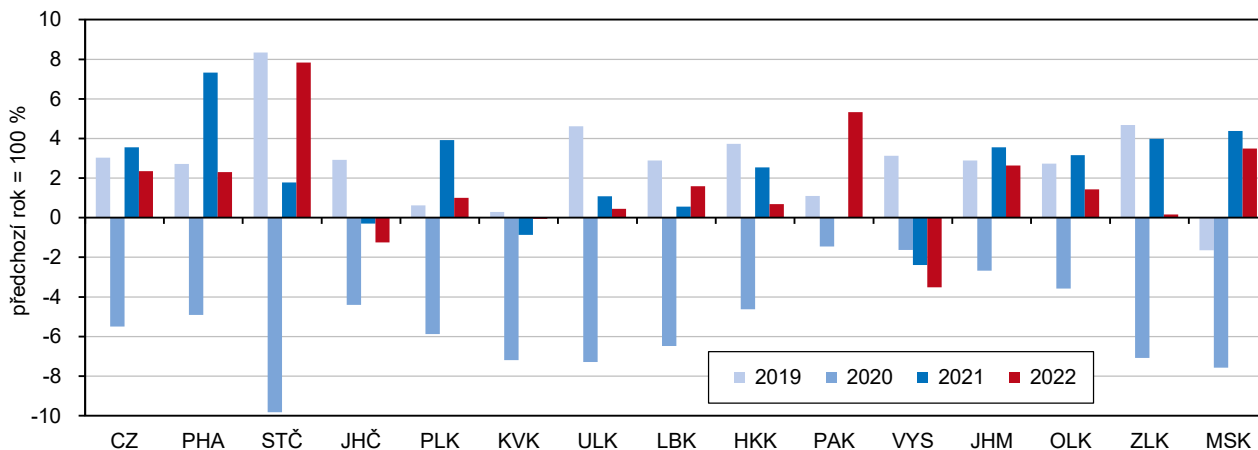
Základním národohospodářským ukazatelem pro měření ekonomické výkonnosti na daném území je hrubý domácí produkt (HDP), který vyjadřuje finální produkci vytvořenou za určité období výrobními kapacitami na sledovaném území. Z dlouhodobého pohledu se v regionálním vývoji HDP Královéhradeckého kraje odrážely základní trendy ekonomického vývoje Česka. Období let 2008–2013 je charakteristické vleklou hospodářskou recesí, předchozí dlouholetý růst HDP byl vystřídán v roce 2009 výrazným poklesem, s výjimkou let 2010 a 2011. V roce 2009 klesl HDP v Královéhradeckém kraji meziročně o 3,1 %, v rámci Česka dokonce o 4,7 %, také v roce 2012 došlo ke snížení, a to o 2,1 % v kraji a o 0,8 % v celém Česku. Pro následující sedmileté období byl charakteristický kolísavý růst, který v roce 2020 vlivem pandemie covidu vystřídal výrazný propad HDP. Rok 2021 přinesl oživení ekonomiky a s tím spojený růst objemu HDP o 2,5 %. Ekonomické výsledky za rok 2022 potvrdily ekonomický růst, který byl typický pro období 2013–2019.

V Královéhradeckém kraji bylo tempo růstu HDP šesté nejpomalejší.

Téměř ve všech krajích došlo v roce 2022 k růstu HDP, v Královéhradeckém kraji HDP ve srovnatelných cenách meziročně vzrostl o 0,7 %, za průměrem Česka (2,4 %) zaostal o 1,7 p. b. a tempo růstu proti předchozímu roku výrazně zpomalilo. Nejrychleji rostl HDP ve Středočeském kraji (o 7,8 %), v Královéhradeckém kraji byl nárůst šestý nejpomalejší. Ve třech krajích došlo k meziročnímu poklesu; v Kraji Vysočina (o 3,5 %), v Jihočeském kraji (o 1,2 %) a v kraji Karlovarském (o 0,1 %).

Graf 3.1 Regionální hrubý domácí produkt ve srovnatelných cenách v krajích

Zdroj: ČSÚ

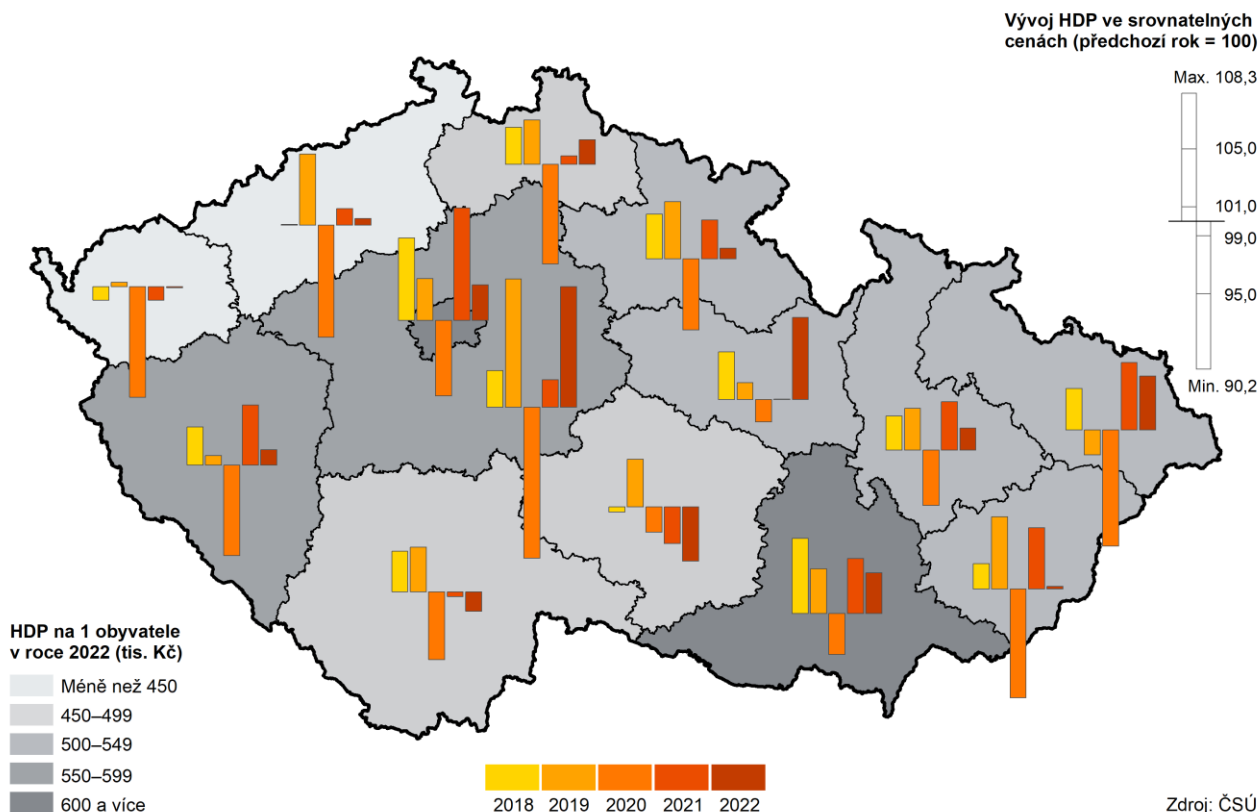

Regionální HDP kraje činí 4,4 % republikového HDP.

Regionální HDP dosáhl v roce 2022 v Královéhradeckém kraji úrovně 271,4 mld. Kč v běžných cenách, což představuje 4,4 % republikové hodnoty HDP (6 786,7 mld. Kč) a pokles proti roku 2021 o 0,2 p. b. Dlouhodobě se podíl HDP kraje na republikovém úhrnu výrazně nemění a pohybuje se v rozmezí 4,4–5,0 %, mezi krají to představuje od roku 2003 pátou nebo šestou nejnižší příčku. V roce 2022 si kraj oproti předchozímu roku o jeden stupeň pohoršil a podíl kraje byl tak pátý nejnižší. Nejméně se na tvorbě republikového HDP podílel Karlovarský kraj (1,6 %), naopak více než čtvrtinou přispělo hl. město Praha, jehož příspěvek k republikovému HDP se v dlouhodobém horizontu zvolna zvyšoval (z 22,7 % v roce 2000 až 28,4 % v roce 2023).

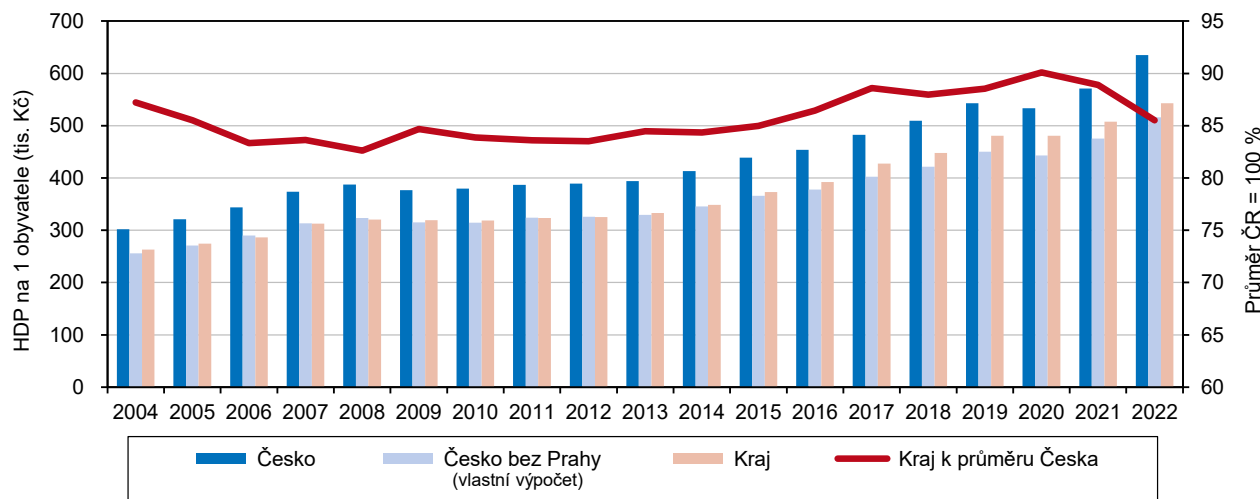

Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2018 až 2022

Graf 3.2 Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele v Královéhradeckém kraji a Česku

Zdroj: ČSÚ

HDP v přepočtu na 1 obyvatele byl pátý nejvyšší mezi kraji.

Hrubý domácí produkt v přepočtu na jednoho obyvatele Královéhradeckého kraje dosáhl v roce 2022 hodnoty 543,1 tis. Kč (v běžných cenách) a mezi kraji byl pátý nejvyšší. Jak ukazuje graf 3.2, kraj za republikovou hodnotou dlouhodobě zaostával, nejvíc v roce 2008, kdy HDP na 1 obyvatele dosáhl 82,6 % republikového průměru, poté s drobnými výkyvy rostl do roku 2020, kdy se republikové hodnotě přiblížil nejvíc na 90,1 %. V posledních dvou sledovaných letech (2021 a 2022) dosáhl Královéhradecký kraj 88,9 %, resp. na 85,5 % republikového průměru a mezi kraji to byla 3., resp. 5. nejvyšší hodnota. Hl. město Praha převyšuje republikový průměr

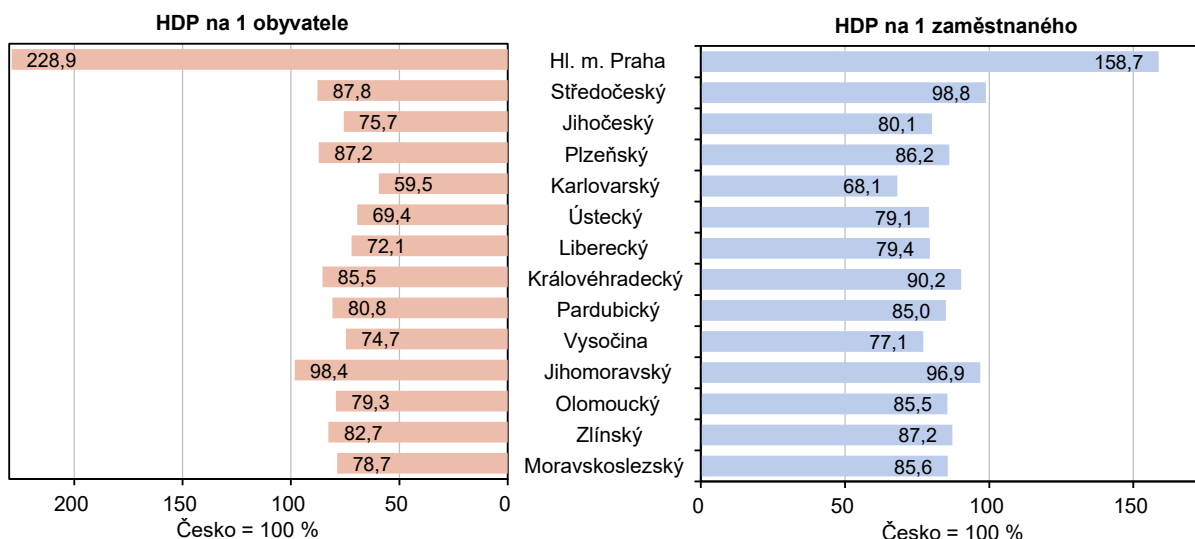
dvojnásobně (228,9 %), naopak Karlovarský kraj dosáhl pouze 59,5 % republikového průměru, a to bylo nejméně z krajů. Nutno připomenout, že republikový průměr HDP na jednoho obyvatele, ale i ostatní makroekonomické ukazatele svou ekonomickou úrovní výrazně ovlivňuje hl. město Praha. Při porovnání HDP na obyvatele mimopražských krajů dosáhl Královéhradecký kraj úrovně 105,3 %.

HDP na obyvatele v PPS je v kraji dlouhodobě pod průměrem EU, v roce 2023 dosáhl hodnoty 80 %.

HDP na obyvatele v PPS (Standardu kupní síly) dosáhl v roce 2022 v kraji 77,3 % průměru EU (27 států) a byl šestý nejvyšší v kraji za posledních 20 let a v roce 2022 byl pátý nejvyšší mezi čtrnácti kraji. V letech 2017–2021 se krajská hodnota přehoupla přes 80,0 % průměru EU, nejvíc se mu přiblížila v roce 2020, kdy dosáhla 84,1 % průměru EU. Z regionů Česka pouze hl. město Praha dlouhodobě převyšuje průměr EU, v posledních šesti sledovaných letech více než dvojnásobně. Ostatní kraje v dlouhodobé historii (od roku 1995) průměru EU nedosáhly.

Graf 3.3 Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele a na 1 zaměstnaného v krajích (Česko = 100) v roce 2022

Zdroj: ČSÚ

Regionální HPH v kraji dlouhodobě rostla, v roce 2020 se tempo růstu výrazně zpomalilo, v letech 2021 a 2022 došlo opět ke zrychlení tempa růstu.

Vývoj regionální hrubé přidané hodnoty (RHPH) úzce souvisí s vývojem HDP, protože je jeho součástí. Strukturu ekonomiky a její změny je možno měřit odvětvovou strukturou HPH. Regionální HPH představuje rozdíl mezi celkovou produkcí a mezispotřebou jednotlivých odvětví daného regionu. Na regionální úrovni se vyjadřuje pouze v běžných cenách (b.c.), takže její vývoj a dlouhodobý růst byl ovlivněn i cenovými vlivy. Regionální HPH dosáhla v roce 2022 v kraji hodnoty 271,4 mld. Kč a byla nejvyšší od roku 1995. Od roku 2013 HPH v kraji rostla, v covidovém roce se tempo růstu zpomalilo na 0,8 % a v posledních dvou sledovaných letech (2021 a 2022) došlo opět ke zrychlení tempa růstu na 5,4 %, resp. 6,7 %. K meziročnímu nárůstu RHPH došlo ve všech krajích, nejvíc v hl. městě Praze (13,8 %).

Vyšší podíl primárního sektoru na RHPH, nadprůměrný podíl sekundéru a podprůměrný podíl terciéru.

V dlouhodobém horizontu dochází ve struktuře HPH ke změnám, které jsou obdobné u většiny krajů, tj. klesá podíl primárního sektoru a roste podíl terciéru. Podobně je tomu i v Královéhradeckém kraji. Zastoupení primárního sektoru na HPH dlouhodobě klesalo, mezi roky 2000 a 2020 se snížilo ze 4,9 % na 3,3 %, přesto mezi kraji zůstává čtvrté nejvyšší. Od roku 2013 tento ukazatel v kraji neustále klesá,

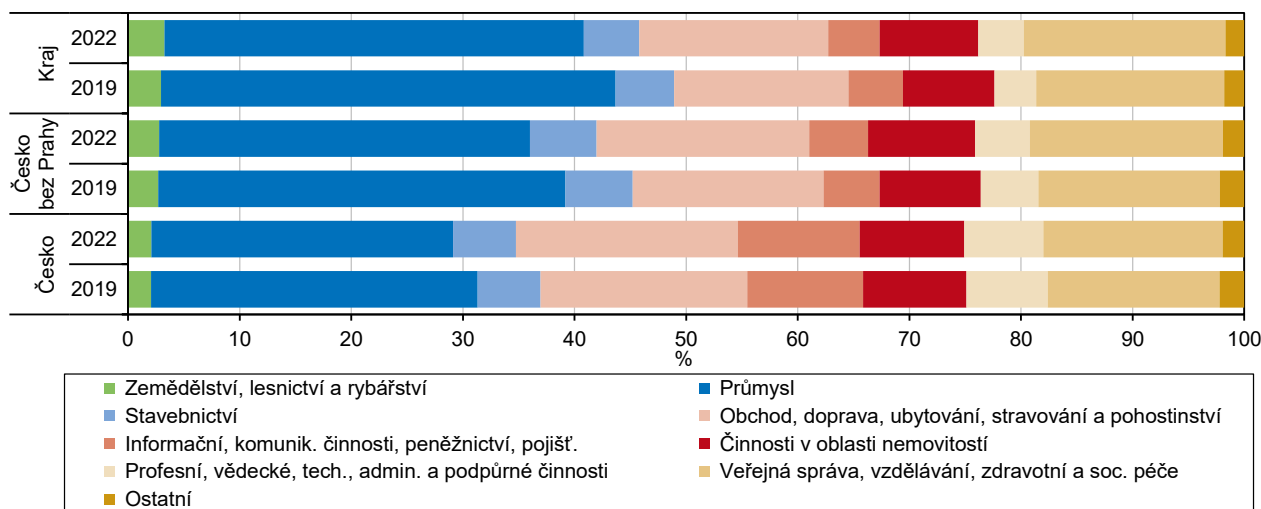
až poslední sledovaný rok 2022 naznačuje nárůst tohoto sektoru na HPH, meziročně o 0,4 p. b. Podíl sekundárního sektoru se dlouhodobě pohybuje v rozmezí 39,1–47,4 % a v celé dlouhé časové řadě (1995–2022) vždy převyšoval průměrnou republikovou hodnotu. V roce 2022 kleslo krajské zastoupení sekundárního sektoru na 42,5 %, přesto proti průměru Česka bylo o 9,9 p. b. vyšší. Mezi roky 2017–2021 činil rozdíl v tomto sektoru mezi krajským a průměrným republikovým podílem více než 11 p. b. Mezi kraji byl podíl sekundárního sektoru v roce 2022 třetí nejvyšší po kraji Zlínském a Ústeckém. Podíl terciární sféry (doprava a služby) se dlouhodobě pohybuje v rozmezí 48,8–56,0 % a proti průměru Česka byl v celé časové řadě vždy nižší. V posledních devíti letech byla krajská hodnota oproti průměru Česka nižší o více než 10 p. b. a mezi kraji to byl třetí nejnižší podíl po krajích Zlínském (51,5 %) a Pardubickém (54,2 %). Nutno poznamenat, že republikový průměr je ovlivněn vysokým zastoupením tohoto sektoru v hl. městě Praze (83,5 %). Po odečtení hl. města Prahy, je podíl služeb na HPH v kraji o 3,8 p. b. nižší oproti republikovému průměru.

Ekonomická situace a růst cen energií ovlivnily strukturu RHPH, především poklesl podíl sekundéru ve prospěch terciéru.

Vývoj ekonomiky kraje byl ve sledovaném období ovlivněn protipandemickými opatřeními vlády a následnou ekonomickou krizí. Jejich vliv na HPH našeho kraje naznačuje graf 3.4. Mezi lety 2019 a 2022 došlo k nárůstu primárního sektoru, vlivem rostoucích cen energií se snížil podíl průmyslu (o 3,4 p. b.). V terciárním sektoru vzrostl především podíl v oblasti obchodu, dopravy a ubytování, veřejné správy, činností v oblasti nemovitostí a také profesní, vědecké, technické a administrativní činnosti.

Graf 3.4 Odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty v Královéhradeckém kraji a Česku

Zdroj: ČSÚ

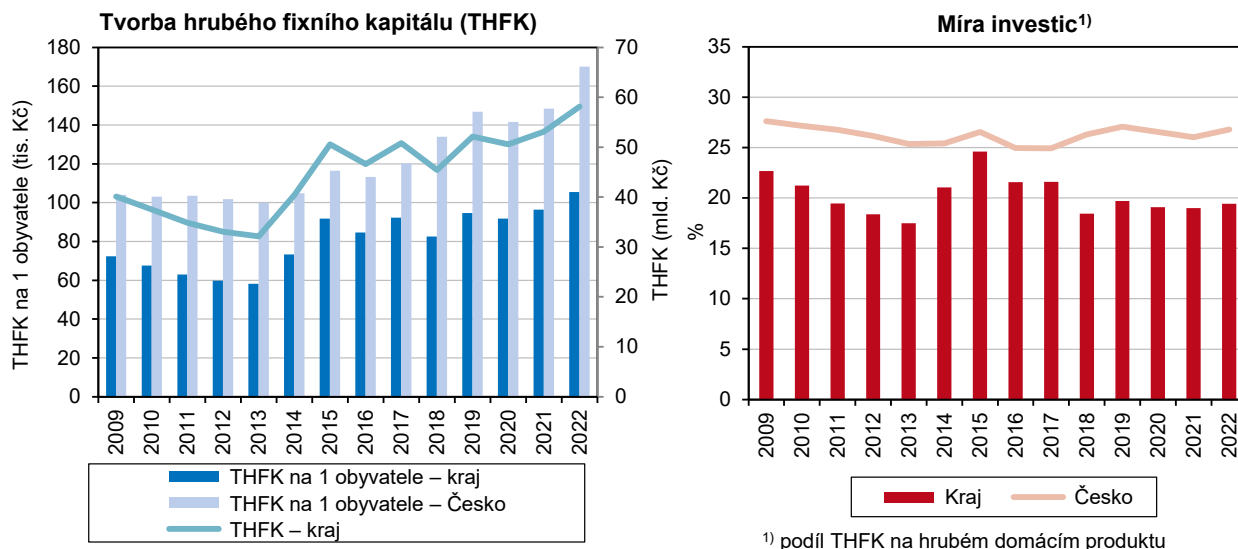

Investiční aktivita kraje patří dlouhodobě k nejnižším mezi kraji, v roce 2022 byla třetí nejnižší.

Ukazatel tvorby hrubého fixního kapitálu (THFK) vyjadřuje investiční aktivitu v regionu, která v roce 2022 dosáhla hodnoty 58,1 mld. Kč v běžných cenách a meziročně vzrostla o 9,4 %. Mezi kraji to bylo třetí nejpomalejší tempo růstu po Libereckém kraji a Kraji Vysočina. Objem prostředků investovaných do pořízení fixního kapitálu patří dlouhodobě k nejnižším mezi kraji a v letech 2002 až 2022 se pohyboval v rozmezí 3,1–5,0 %, v roce 2022 činil 3,2 % z celkového objemu THFK a byl nejnižší ze všech krajů. Tradičně nejvíce investovalo hl. město Praha (554,4 mld. Kč).

Graf 3.5 Tvorba hrubého fixního kapitálu a míra investic v Královéhradeckém kraji a Česku

Zdroj: ČSÚ

Podobně nízká byla investiční aktivita v přepočtu na 1 obyvatele kraje, mezi kraji byla druhá nejnižší.

V přepočtu na jednoho obyvatele je THFK v Královéhradeckém kraji dlouhodobě pod republikovým průměrem, v roce 2022 činila 105,5 tis. Kč, mezi kraji byla vůbec nejnižší po kraji Karlovarském. V dlouhodobé časové řadě se krajská hodnota nejméně přiblížila republikovému průměru v roce 2002 (93,7 %) a naopak nejméně se vzdálila v roce 2013 (58,2 %). V posledním sledovaném roce 2022 dosáhla krajská hodnota 62,0 % průměru Česka. THFK v jednotlivých krajích často kolísá v návaznosti na realizaci velkých investic. Dlouhodobě nejlepší poměr THFK na 1 obyvatele Česka vykazuje hl. město Praha, která průměrnou hodnotu za republiku převyšuje téměř 2,5krát, pravidelně ho mírně převyšuje i kraj Středočeský, ostatní kraje jen výjimečně.

Míra investic byla v posledních třech sledovaných letech nejnižší ze všech krajů.

Míra investic vyjádřená podílem THFK na RHDP se v letech 1995–2022 pohybovala, s výjimkou roku 2002, pod republikovým průměrem a byla značně proměnlivá. V roce 2022 směřovalo do tvorby hrubého fixního kapitálu v kraji 19,4 % HDP, to je od roku 2002 šestý nejnižší podíl. Průměrná míra investic v Česku činila v roce 2022 celkem 26,8 %, kraj za ní zaostal o 7,4 p. b. Královéhradecký kraj patří dlouhodobě k regionům s nejnižší mírou investic, v letech 2018–2022 byla vůbec nejnižší ze všech krajů.

Místní rozpočty

Celkové příjmy kraje dosáhly v roce 2023 částky 41,7 mld. Kč, z toho 49,0 % tvořily příjmy z daní.

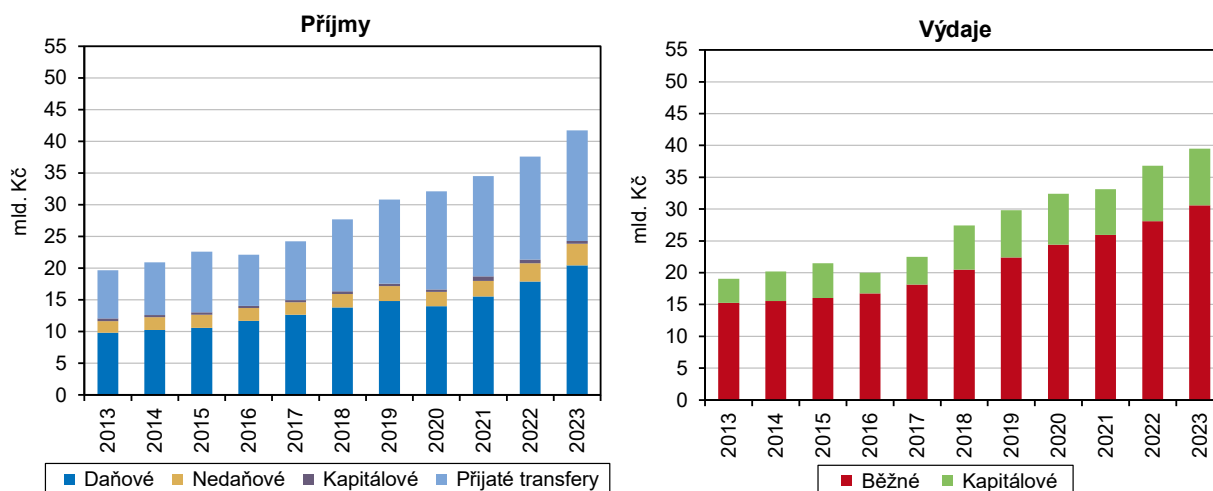
Celkové příjmy kraje, obcí, a dobrovolných svazků obcí dosáhly v Královéhradeckém kraji v roce 2023 částky 41,7 mld. Kč (tj. 4,9 % příjmů celorepublikových). Meziročně vzrostly příjmy v kraji o 11,1 % (při republikovém růstu o 13,2 %), tedy větší měrou než v roce 2022 (o 8,9 %) a 2021 (o 7,6 %). Mezi kraji je to šesté nejpomalejší tempo růstu. Objem daňových příjmů se v roce 2023 zvýšil ve všech krajích, v Královéhradeckém o 15,2 %, což bylo čtvrté nejnižší navýšení v mezikrajském srovnání. Daňové příjmy v roce 2023 tvořily 49,0 % (20,4 mld. Kč) všech příjmů místních rozpočtů v kraji a byly tak nejobemnější složkou celkových příjmů a v mezikrajském srovnání byl zjištěn podíl šestý nejnižší. Zcela nejvyšší podíl náležel hl. městu Praze (67,9 %) a naopak nejnižší byl ve Zlínském kraji (47,2 %). Se 41,9 % následovaly transfery (17,5 mld. Kč), jejichž objem meziročně vzrostl o 7,7 %. Nedaňové příjmy tvořily 8,2 % (3,4 mld. Kč) všech příjmů místních rozpočtů v kraji v roce 2023 a oproti předchozímu roku se jejich objem zvýšil o 17,3 %.

Kapitálové příjmy zaznamenaly (stejně jako v roce 2022) meziroční pokles, a to o 27,0 %, jejich podíl na všech příjmech klesl na 1,2 %.

Graf 3.6 Příjmy a výdaje místních rozpočtů v Královéhradeckém kraji (po konsolidaci)

Zdroj: Ministerstvo financí

Běžné výdaje tvořily více než tři čtvrtiny z celkových výdajů v roce 2023.

Výdaje místních rozpočtů vzrostly v kraji v roce 2023 meziročně o 7,2 % (při celorepublikovém růstu o 8,3 %) a dosáhly 39,5 mld. Kč. Přibližně 77,5 % (30,6 mld. Kč) celkových výdajů v kraji tvoří běžné výdaje, i přesto byla hodnota pod průměrem Česka. Zbývajících 8,9 mld. Kč, tj. 22,5 %, připadalo na kapitálové výdaje.

Příjmy místních rozpočtů byly v kraji v roce 2023 vyšší oproti výdajům o 2 265 mil. Kč.

Pro období let 2013 až 2017, kdy příjmy místních rozpočtů v kraji v úhrnu převažovaly nad výdaji o půl až dvě miliardy Kč, v roce 2018 kladné saldo kleslo na čtvrt miliardy, v roce 2019 bylo zaznamenáno kladné saldo ve výši 988 mil. Kč, přičemž o rok později vlivem protipandemických uzávěr ekonomiky evidujeme záporné saldo ve výši 329 mil. Kč. Díky rychlejšímu nárůstu příjmů než výdajů činilo kladné saldo v roce 2021 v kraji 1 386 mil. Kč, v roce 2022 pak příjmy nad výdaji převažovaly o 750 mil. Kč. Rok 2023 přinesl na krajské i celorepublikové úrovni dlouhodobě nejvyšší kladné saldo příjmů a výdajů veřejného rozpočtu, a to v kraji 2 265 mil. Kč. Vyšší příjmy než výdaje zaznamenaly všechny kraje. V rámci Česka bylo kladné saldo 72 098 mil. Kč.

Věda, IT

V dlouhodobé časové řadě počet pracovišť zabývajících se výzkumem a vývojem pozvolna roste.

Počet pracovišť, která se zabývají výzkumem a vývojem (VaV), se mezi lety 2021 a 2022 nezměnil. V dlouhodobém pohledu však počet těchto pracovišť i přes meziroční výkyvy roste, mezi lety 2005 a 2022 se jejich počet v kraji zvýšil z 93 na 149, historicky nejvyšší počet pracovišť VaV byl v roce 2017, kdy v kraji působilo 153 pracovišť. V celém Česku přibýlo v tomto období 1 440 pracovišť VaV, přičemž jen mezi lety 2021 a 2022 jejich počet vzrostl o 91. Z celkových 149 pracovišť v kraji jich 131 působilo v podnikatelském sektoru. Na vysokoškolský sektor připadalo 8 pracovišť, 7 pracovišť na vládní sektor a 3 pracoviště na soukromý neziskový sektor. Zastoupení pracovišť podnikatelského sektoru v kraji (87,9 %) převyšovalo republikový průměr (84,3 %).

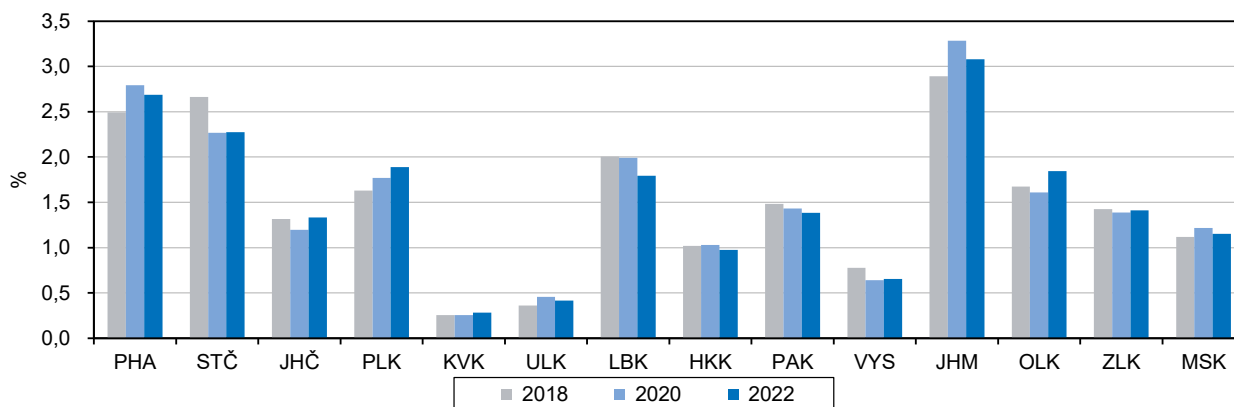
Objem výdajů na výzkum a vývoj dosáhl v kraji dlouhodobého maxima.

Investice do výzkumu a vývoje přinášejí konkurenceschopné poznatky, inovace a technologie, které patří mezi nejdůležitější hybné faktory udržitelného rozvoje

a sociální soudržnosti. Celkové výdaje na VaV v subjektech se sídlem v Královéhradeckém kraji se v posledních letech každoročně spíše zvyšovaly, s výjimkou let 2015–2016 a 2020, kdy výdaje na VaV poklesly. V roce 2022 na vědu a výzkum bylo vynaloženo 2,9 mld. Kč, což byla o 5,9 % vyšší hodnota než v roce 2021 a zároveň nejvyšší zaznamenaná hodnota v dostupné časové řadě od roku 2005. Krajský meziroční nárůst byl třetí nejvyšší v mezikrajském srovnání. Meziroční nárůst výdajů na VaV byl zaznamenán ve všech krajích, nejvyšší byl v Karlovarském kraji (o 43,2 %). V celém Česku výdaje na VaV rostly v průměru o 9,3 %.

Graf 3.7 Podíl výdajů na výzkum a vývoj na regionálním HDP podle krajů

Zdroj: ČSÚ

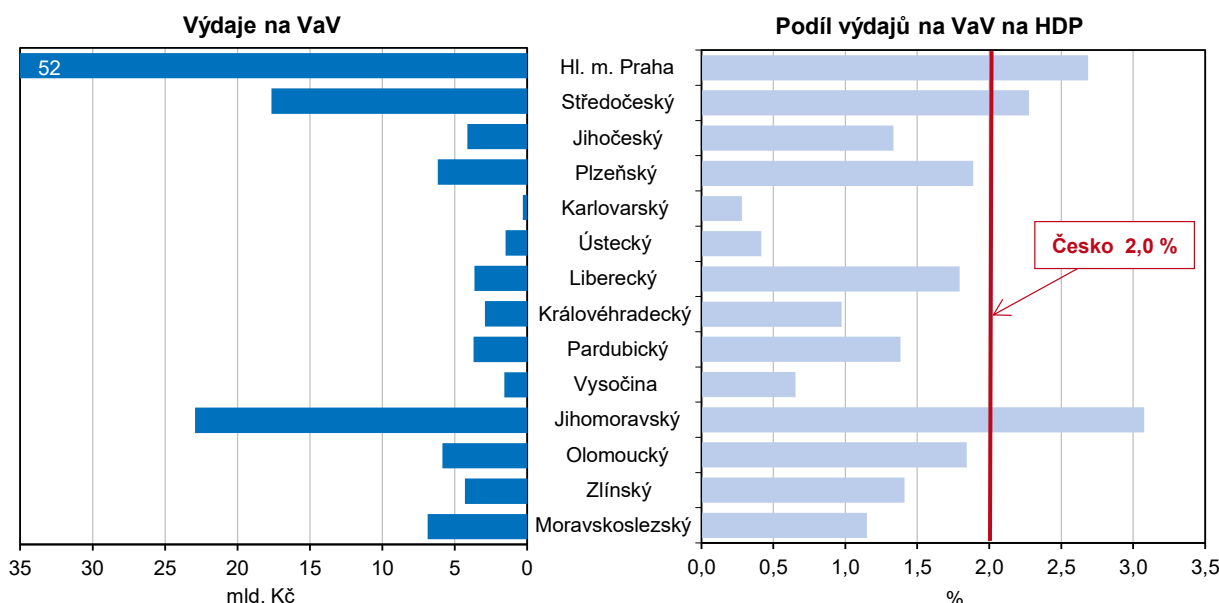

Výdaje na VaV tvořily 1,0 % regionálního hrubého domácího produktu, což je o 1 procentní bod pod republikovým průměrem.

Celkové výdaje na výzkum a vývoj v kraji tvořily 1,0 % regionálního hrubého domácího produktu vytvořeného v kraji, což byla srovnatelná hodnota s roky 2021 a 2022. Mezi kraji se tato hodnota pohybovala v rozmezí od 0,3 % v Karlovarském kraji po 3,1 % v Jihomoravském kraji. Krajská hodnota byla o 1,0 % p. b. pod průměrem Česka a zároveň čtvrtá nejnižší po již zmíněném kraji Karlovarském, Ústeckém kraji (0,4 %) a Kraji Vysočina (0,7 %).

Graf 3.8 Výdaje na výzkum a vývoj v krajích v roce 2022

Zdroj: ČSÚ

Výdaje podnikatelského sektoru tvořily více než

Ve struktuře výdajů podle sektorů provádění výzkumu a vývoje převažují výdaje pocházející ze soukromého sektoru, v roce 2022 to bylo 73,0 %, podíl výdajů

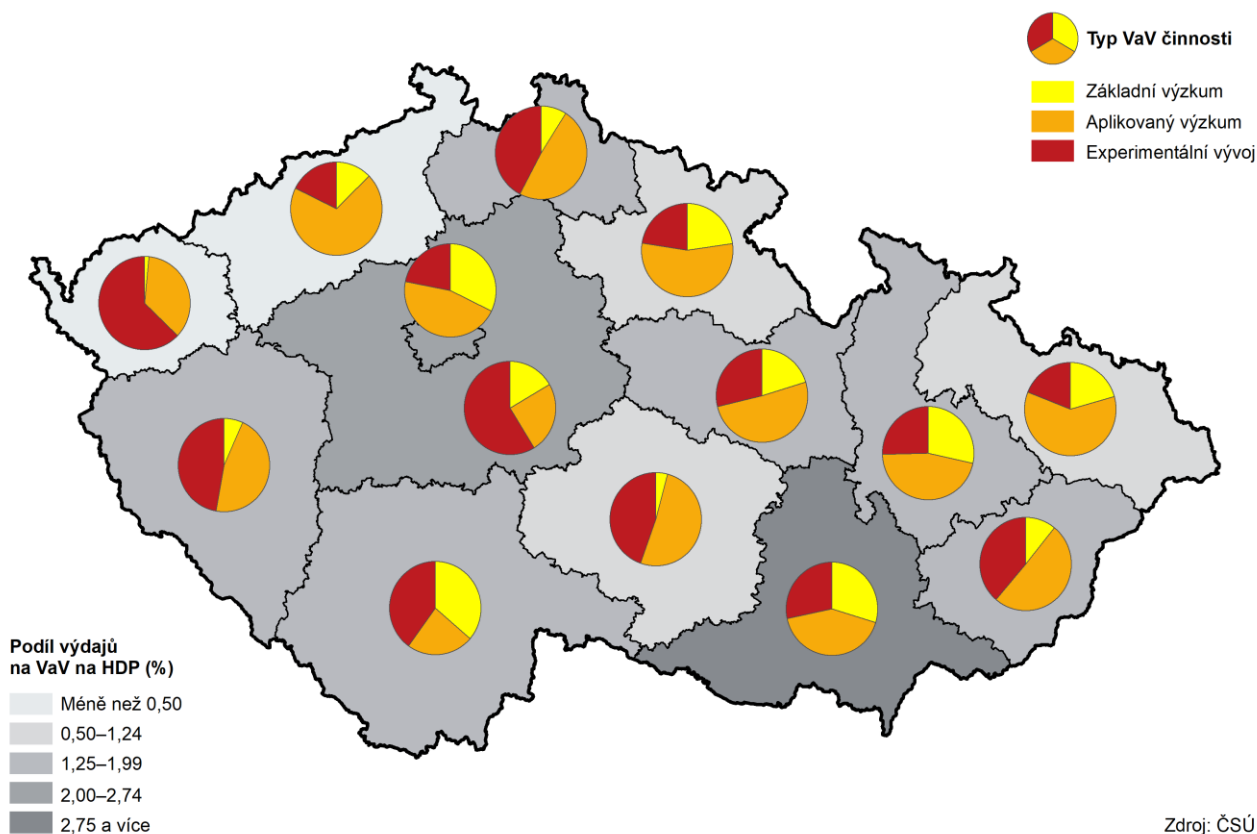
70 % celkových výdajů na výzkum a vývoj.

vysokých škol činil 25,6 %, na vládní sektor připadlo 1,3 %. K úbytku financí na VaV v roce 2022 došlo ve vysokoškolském sektoru (o 4,9 %), soukromý a vládní sektor výdaje na VaV navýšil (o 10,2 %, resp. 9,02 %). Z hlediska typu činnosti byla téměř polovina z celkových výdajů na VaV určena na aplikovaný výzkum (54,7 %), 22,7 % bylo vydáno na základní výzkum a 22,6 % na experimentální vývoj. V rámci Česka se soukromé podniky soustředily zejména na inovace podnikových procesů a v roce 2022 podniky investovaly do inovací 2,3 % svých tržeb.

Většina finančních prostředků na VaV připadala na neinvestiční výdaje.

Z celkového objemu finančních prostředků na VaV podle druhu výdajů tvoří rozhodující část neinvestiční výdaje (93,8 % v roce 2022), z toho většina prostředků připadala na mzdové výdaje (67,2 % z celkových výdajů). Investiční výdaje se ve sledovaném roce podílely 6,2 %, což byla šestá nejnižší hodnota v dlouhodobé časové řadě. Nejvyšší hodnoty v historii kraje dosáhly investiční výdaje v roce 2014 (0,4 mld. Kč).

Výdaje na výzkum a vývoj podle krajů v roce 2022

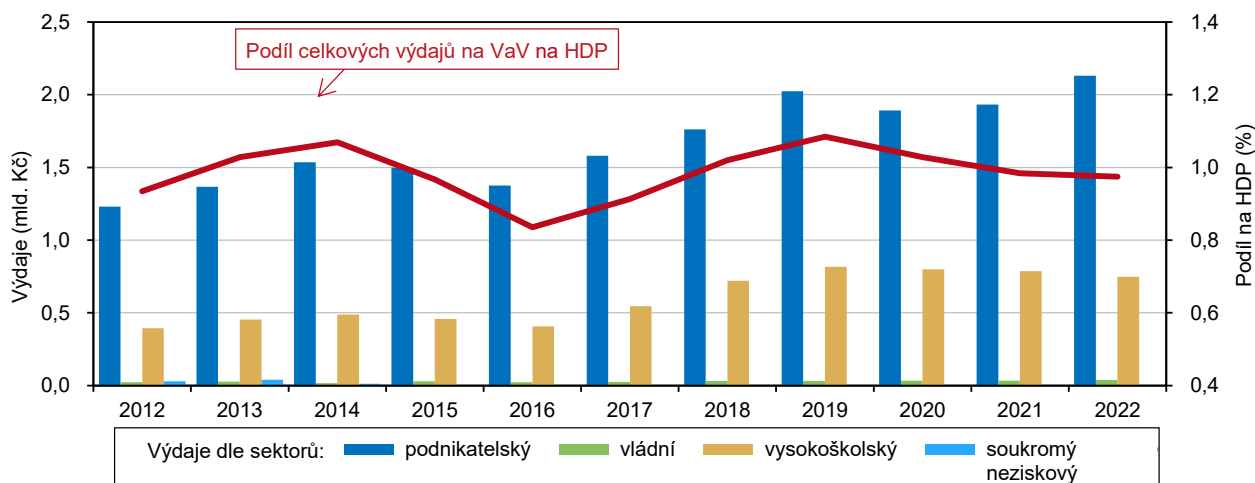

Královéhradecký kraj se na celkových výdajích VaV podílel z 2,2 %.

Výdaje na VaV, které vynaložily podniky se sídlem v hl. městě Praze, se na celkových výdajích za Česko v roce 2022 podílely 38,8 %. Podíl Jihomoravského kraje v roce 2022 představoval 17,2 %. Třetí nejsilnější financování VaV má Středočeský kraj, který se na celorepublikové hodnotě podílel 13,2 %. Naopak nejnižší podíl na výdajích za VaV měl Karlovarský kraj, a to 0,2 %. Královéhradecký kraj se na celorepublikových výdajích podílel 2,2 %, což byl šestý nejnižší podíl.

Graf 3.9 Výdaje na výzkum a vývoj podle sektorů a podíl výdajů na VaV na HDP v Královéhradeckém kraji

Zdroj: ČSÚ

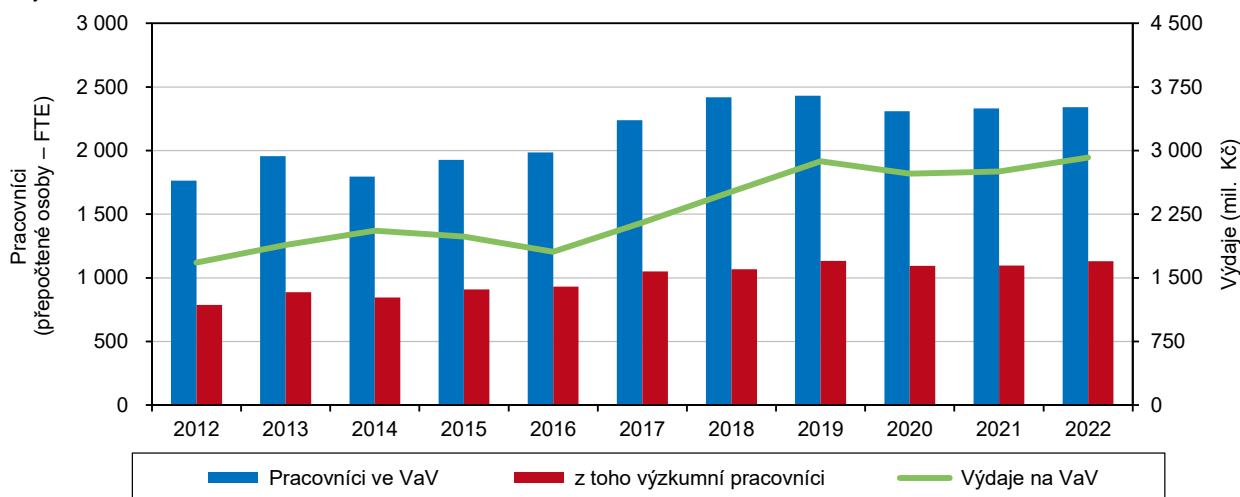

Ve srovnání s republikovou strukturou je v kraji nadprůměrné zastoupení žen působících ve výzkumu a vývoji.

V roce 2022 se v kraji zabývalo výzkumem a vývojem 3 438 pracovníků (fyzických osob), což bylo 2,8 % z celkového počtu pracovníků v oblasti výzkumu a vývoje v Česku. Za posledních osmnáct let měl kraj vyšší počet těchto pracovníků už jen v letech 2017 až 2021. Ve srovnání s rokem 2021 se počet pracovníků ve výzkumu a vývoji v kraji snížil o 0,1 %. Třetina pracovníků ve VaV v kraji byly ženy (33,4 % oproti republikovým 31,1 %). Více než polovinu všech zaměstnanců VaV s pracovištěm v kraji tvořili výzkumníci (52,1 %, oproti celorepublikové hodnotě 57,9 %). Techničtí pracovníci zaujímali něco přes třetinu (34,1 % v kraji, 29,1 % v Česku). Po přepočtu na plnou pracovní dobu věnovanou výzkumným a vývojovým činnostem evidujeme v kraji celkem 2 340 pracovníků, tj. o 0,3 % více než v roce 2021.

Graf 3.10 Pracovníci ve výzkumu a vývoji a výdaje na výzkum a vývoj v Královéhradeckém kraji

Zdroj: ČSÚ

V oblasti ICT pracovalo v Královéhradeckém kraji v roce 2021 8,9 tis. odborníků.

V roce 2021 se v Královéhradeckém kraji činnostmi v oblasti ICT zabývalo 8,9 tisíc zaměstnanců, z toho více než polovinu tvořili ICT specialisté a 48,6 % ICT technici. Kraj se podílel na celkovém počtu ICT odborníků v Česku 3,9 %. Z hlediska krajů jsou ICT odborníci nejvíce koncentrováni v hl. městě Praze (28,9 %), kde je i největší převaha ICT specialistů (68,6 %), dále v kraji Jihomoravském (14,6 %)

a Středočeském (14,3 %). Ve srovnání se předchozím rokem 2020 se počet odborníků v oblasti ICT celorepublikově zvýšil o 3,0 %. V Královéhradeckém kraji evidujeme jejich nárůst o 20,2 %, což je nejvíce v mezikrajském srovnání, naopak nejvyšší pokles můžeme zaznamenat v Kraji Vysočina (o 11,3 %).

Počítač doma mělo 79,0 % domácností.

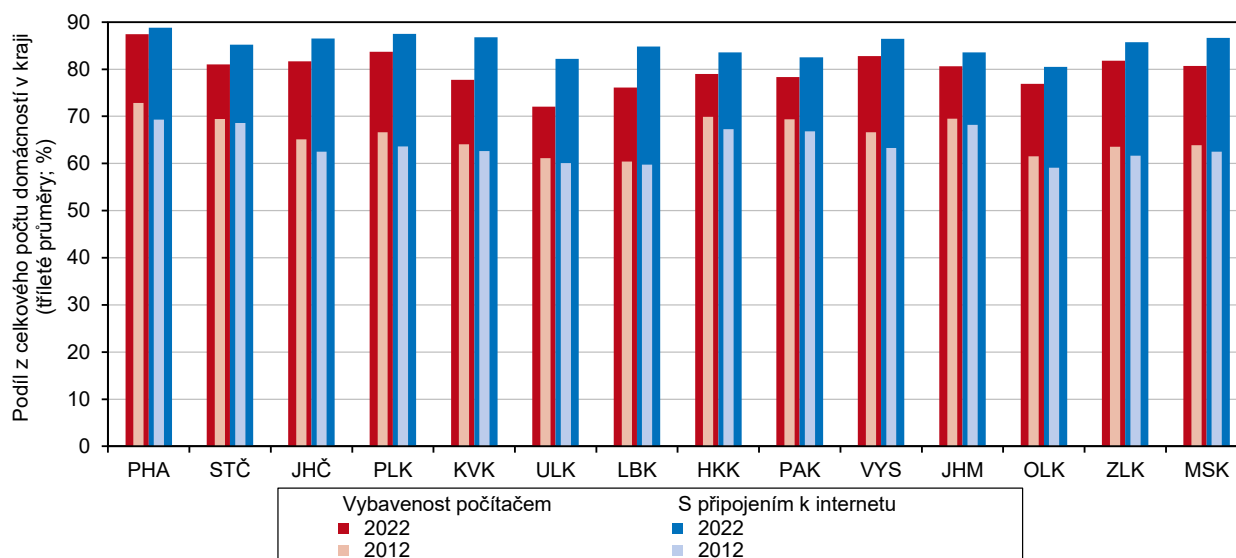
Zatímco v prvních deseti letech 21. století se podíl domácností vybavených počítačem rychle zvyšoval, ve druhém desetiletí tohoto století rostl podíl těchto domácností již pouze mírně. Mezi lety 2010 až 2019 se vybavenost domácností v Královéhradeckém kraji zvýšila o 15,0 p. b., celorepublikově pak o 19 p. b. V následujících letech tento ukazatel stoupl ještě o 1,7 p. b. a v roce 2022 tak bylo v Královéhradeckém kraji vybaveno počítačem 79,0 % domácností (počítáno jako klouzavý průměr let 2019 až 2021), tj. o 1,7 p. b. méně, než činil celorepublikový průměr. Nejvyšší podíl domácností vybavených počítačem byl v hl. městě Praze (87,5 %), naopak nejnižší podíl měl Ústecký kraj (72,0 %).

K internetu je připojeno 83,6 % domácností, u seniorů to je pouze 48,2 % domácností.

Již 83,6 % domácností bylo v kraji v roce 2022 připojeno k internetu, zatímco před deseti lety to bylo pouze 67,3 %. Meziroční nárůst proti roku 2021 činil 2,2 p. b. Podle typu domácnosti byly k internetu připojeny všechny bezdětné domácnosti osob mladších 40 let i všechny domácnosti s dětmi. V roce 2022 mělo v Královéhradeckém kraji počítač pouze 54,5 % domácností seniorů, tj. o 4,8 p. b. více než činil republikový průměr. V Česku dosáhl podíl domácností s připojením na internet 85,3 %, přičemž nejvyšší podíl byl hl. městě Praze (88,8 %), nejnižší v Olomouckém kraji (80,5 %).

Graf 3.11 Domácnosti vybavené osobním počítačem a s připojením k internetu v krajích

Zdroj: ČSÚ

Internet v kraji používalo 82,1 % obyvatel starších 16 let.

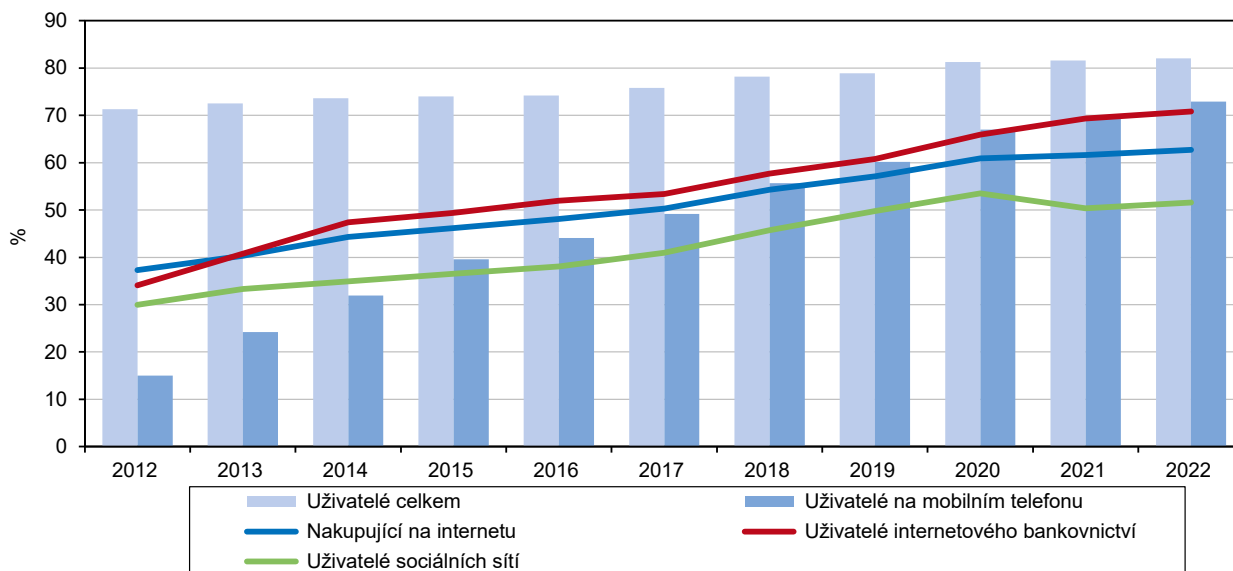
Internet v Královéhradeckém kraji používalo 82,1 % osob starších 16 let a v Česku 84,4 % obyvatel této věkové kategorie. V posledních letech přibývá uživatelů zejména mezi seniory. Podíl osob nad 55 let, které se připojují k internetu, meziročně vzrostl o 2,5 p. b. na 61,6 %, celorepublikový průměr činil 62,5 %. Podle výsledků z výběrového šetření o využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech mezi jednotlivci používali internet všichni studenti, 97,3 % zaměstnaných a 48,2 % seniorů.

Roste podíl osob, které používají internet v mobilním telefonu.

Rovněž roste podíl osob (z obyvatel ve věku 16 a více let), které používají internet na mobilním telefonu. Tempo růstu tohoto ukazatele v posledních letech zpomaluje, oproti výše zmíněným ukazatelům je však stále rychlejší. Ve srovnání s předchozím rokem evidujeme nárůst o 3,1 p. b. Podíl osob, které v roce 2022 využívaly internet v mobilním telefonu, činil v Královéhradeckém kraji 72,9 %, což bylo o 2,8 p. b. méně než v rámci celého Česka. Mezi kraji to byl třetí nejnižší podíl. V mezikrajském srovnání se tento podíl pohyboval v rozmezí od 71,9 % v Libereckém kraji po 79,4 % v hl. městě Praze.

Graf 3.12 Uživatelé internetu ve věku 16 let a více v Královéhradeckém kraji¹⁾

Zdroj: ČSÚ – Výběrové šetření o využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi jednotlivci

¹⁾ podíl z počtu obyvatel kraje ve věku 16 let a více; počítáno jako tříleté klouzavé průměry

V kraji je vysoký podíl uživatelů internetového bankovníctví, na internetu nakupovaly téměř dvě třetiny obyvatel starších 16 let.

Ve srovnání s ostatními kraji má Královéhradecký kraj vysoký podíl uživatelů internetového bankovníctví. Internetové bankovníctví využívalo 70,8 % osob starších 16 let, což je meziroční zvýšení o 1,5 p. b. Podíl uživatelů internetového bankovníctví rok od roku roste, v roce 2012 činil tento podíl 34,1 %, tj. nárůst za deset let o 36,7 p. b. Celorepublikově využívalo internetové bankovníctví 70,3 % obyvatel starších 16 let. Zvyšuje se rovněž podíl online nakupujících. Ještě v roce 2012 na internetu nakupovala (nákup v posledních 12 měsících) třetina obyvatel kraje ve věku 16 let a starších, v roce 2022 to bylo již 62,7 %, oproti celorepublikovému průměru to bylo o 7,6 p. b. méně, což znamenalo nejnižší podíl v mezikrajském srovnání.

V kraji je nejnižší podíl uživatelů sociálních sítí.

V posledních letech má Královéhradecký kraj v porovnání s ostatními kraji jeden z nejnižších podílů uživatelů sociálních sítí. Mezi uživatele sociálních sítí patřilo v roce 2022 v Královéhradeckém kraji celkem 51,6 % obyvatel kraje ve věku 16 a více let, což byl nejnižší podíl v mezikrajském srovnání. Nejvyšší podíl uživatelů sociálních sítí měl Moravskoslezský kraj (63,9 %).

Ekonomické subjekty

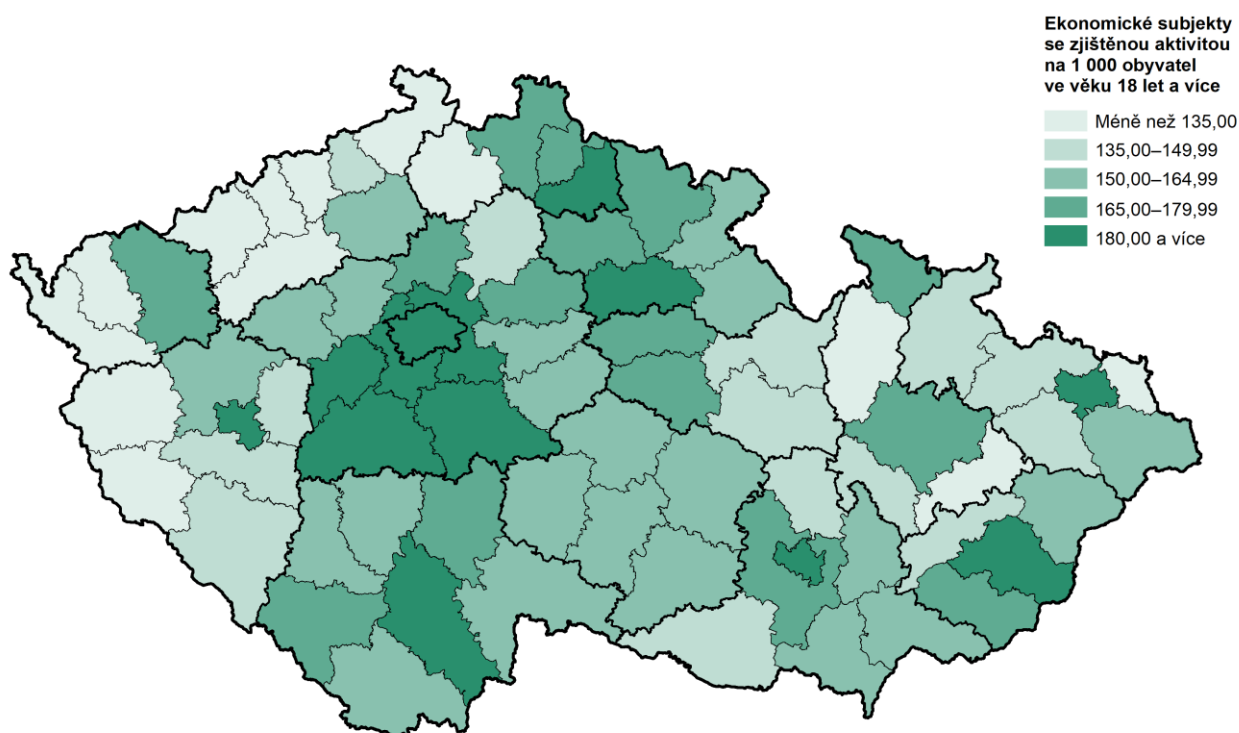
V roce 2023 došlo k výraznému úbytku počtu ekonomických subjektů v souvislosti se zřizováním datových schránek.

Ke konci roku 2023 bylo v registru ekonomických subjektů (RES) zaevidováno 128 501 subjektů se sídlem v Královéhradeckém kraji, tedy ve srovnání s koncem roku 2022 o 13 439 (tj. o 9,5 %) méně. A jedná se o nejrychlejší pokles od roku 2013, kdy máme srovnatelnou časovou řadu ekonomických subjektů v dlouhodobé časové řadě. Od roku 2013 došlo pouze dvakrát k meziročnímu poklesu počtu evidovaných

subjektů. Úbytek počtu subjektů v roce 2023 (zejména v kategorii živnostníků o 14 674) souvisel s rušením živností ve vazbě na zřizování povinných datových schránek u těchto osob. Mírný pokles evidujeme i v kategorii právnických osob, a to o 33 subjektů (0,1 %). Celorepublikově se počet subjektů meziročně snížil o 6,6 %, k poklesu došlo ve všech krajích, nejmenší měrou v hl. městě Praze (o 2,2 %), relativně nejvíce ve Zlínském kraji (9,8 %). Meziroční pokles počtu ekonomických subjektů v Královéhradeckém kraji byl druhý nejrychlejší.

Intenzita podnikatelské aktivity v okresech k 31. 12. 2023

Pozn.: ekonomické subjekty se sídlem na daném území

Zdroj: ČSÚ

Největší měrou ubylo subjektů zabývajících se obchodem.

Z hlediska převažujícího ekonomického zaměření klesl oproti roku 2022 největší měrou počet subjektů v odvětví velkoobchodu, maloobchodu a oprav motorových vozidel (o 19,6 %), v kategorii ubytování, stravování a pohostinství (o 15,7 %). Zřetelný úbytek počtu ekonomických subjektů nastal také v odvětví stavebnictví (11,4 %) a v průmyslu (10,2 %). Naproti tomu přírůstek počtu ekonomických subjektů sledujeme pouze u dvou odvětví činnosti. Jednou z nich je podnikání v oblasti informačních a komunikačních činností (o 0,8 %) a druhou podnikání v oblasti peněžnictví a pojišťovnictví, kterou jako svou převažující ekonomickou činnost označilo o 250,8 % více jednotek než v předchozím roce. Počet ekonomických subjektů zabývajících se touto činností v kraji stoupl na 2 038 a na celkovém úhrnu ekonomických subjektů kraje se podílel 1,6 %.

Podíl ekonomických subjektů se zjištěnou aktivitou meziročně vzrostl.

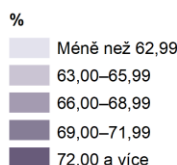
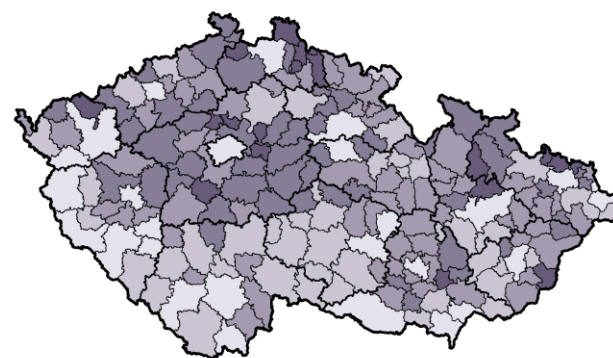
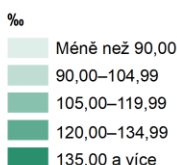
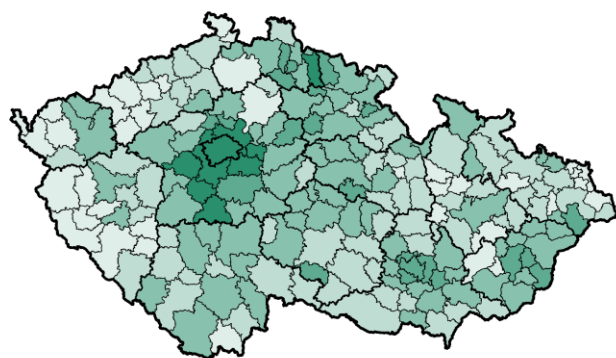
Podíl 77,3 tis. subjektů se zjištěnou ekonomickou aktivitou na celkovém počtu subjektů v RES v kraji činí 60,1 %, což je sedmá nejvyšší hodnota v mezikrajském srovnání. Oproti konci roku 2022 se počet subjektů se zjištěnou aktivitou v kraji zvýšil o 1 017, tj. o 1,3 %. Meziroční přírůstek se týká všech krajů, nejvyšší byl v hl. městě Praze (o 3,3 %) a Středočeském kraji (o 3,1 %), nejnižší byl evidován v Kraji

Vysočina (o 1,0 %). Z hlediska právní formy byl meziroční přírůstek počtu subjektů se zjištěnou aktivitou v kraji zaznamenán v kategorii právnických osob (o 2,4 %), naopak pokles byl v kategorii živnostníků (o 2,2 %).

Živnostníci^{*)} ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností k 31. 12. 2023

Na 1 000 obyvatel ve věku 18 a více let

Podíl na ekonomických subjektech se zjištěnou aktivitou

^{*)} Osoby podnikající dle živnostenského zákona se zjištěnou aktivitou a sídlem na daném území

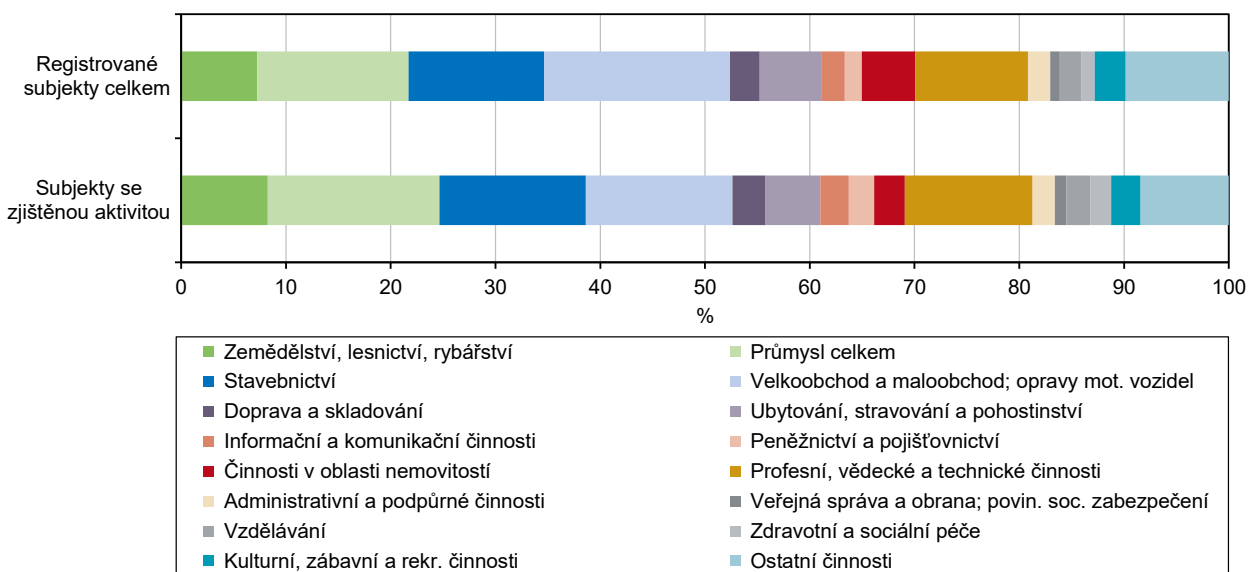
Zdroj: ČSÚ

Mezi aktivními subjekty se zjištěným počtem zaměstnanců převažovali v roce 2023 živnostníci bez zaměstnanců.

Koncem roku 2023 byl údaj o počtu zaměstnanců zjištěn u 64 531 aktivních ekonomických subjektů. Většinou to byly fyzické osoby, zpravidla živnostníci bez zaměstnanců (52,4 tis.). Mezi subjekty se zaměstnanci převládaly společnosti s ručením omezením. V kraji sídlilo 95 velkých podniků (s 250 a více zaměstnanci).

Graf 3.13 Ekonomické subjekty podle převažující ekonomické činnosti v Královéhradeckém kraji k 31. 12. 2023 (subjekty s uvedenou činností)

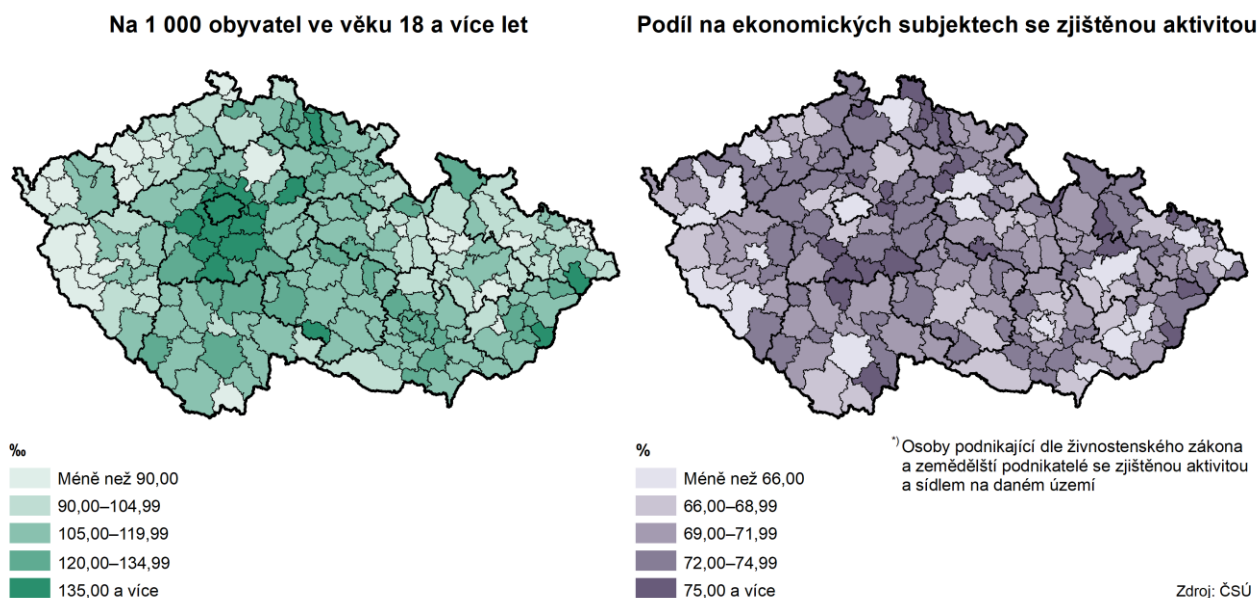
Zdroj: ČSÚ

Nejvyšší podíl aktivních subjektů byl v oblasti průmyslu.

Ve struktuře dle převažující ekonomické činnosti u subjektů se zjištěnou aktivitou podle klasifikace CZ-NACE převládaly subjekty, které spadaly do odvětví průmyslu. Jejich podíl na počtu všech ekonomických subjektů kraje činil 16,4 %. Druhým a třetím nejvíce zastoupeným odvětvím činnosti bylo odvětví velkoobchodu a maloobchodu; opravy a údržby motorových vozidel a stavebnictví (shodně 14,0 %). Čtvrtou nejpočetnější skupinu tvořily jednotky zabývající se profesní, vědeckou a technickou činností (12,2 %).

Soukromí podnikatelé¹⁾ ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností k 31. 12. 2023

V kraji bylo v přepočtu na 1 000 obyvatel evidováno 111,8 aktivních živnostníků.

V přepočtu na 1 000 obyvatel ve věku 18 a více let bylo v kraji koncem roku 2023 aktivních 111,8 živnostníků a oproti průměru Česka (113,0 živnostníků) to bylo méně. V mezikrajském srovnání měl Královéhradecký kraj v přepočtu na 1 000 obyvatel pátý nejvyšší počet aktivních živnostníků.

Nejvíce ekonomických subjektů sídlí v okrese Hradec Králové, kde také v roce 2023 zanikl nejvyšší počet subjektů.

Nejvyšší počet ekonomických subjektů v rámci kraje dlouhodobě sídlí v okrese Hradec Králové (32,8 % krajského úhrnu ke konci roku 2023, což zároveň představuje nejvyšší podíl za posledních deset let). Oproti roku 2022 se v okrese Hradec Králové snížil počet ekonomických subjektů o 3 347, což bylo v absolutním vyjádření nejvíce mezi okresy kraje, v relativním vyjádření se však jednalo o nejnižší meziroční pokles (o 7,4 %). Největší procentuální pokles celkového počtu ekonomických subjektů (o 11,0 %) nastal v okrese Jičín. V kategorii živnostníků došlo k největšímu poklesu rovněž v okrese Jičín, a to o 15,6 % při celokrajském poklesu o 14,1 %. Živnostníci se na všech subjektech v kraji ke konci roku 2023 podíleli největší měrou v okrese Náchod (71,7 %), nejméně v okrese Hradec Králové (65,6 %).

Zemědělství

Významné je pěstování obilovin, luskovin, okopanin, olejnin, zeleniny a květin.

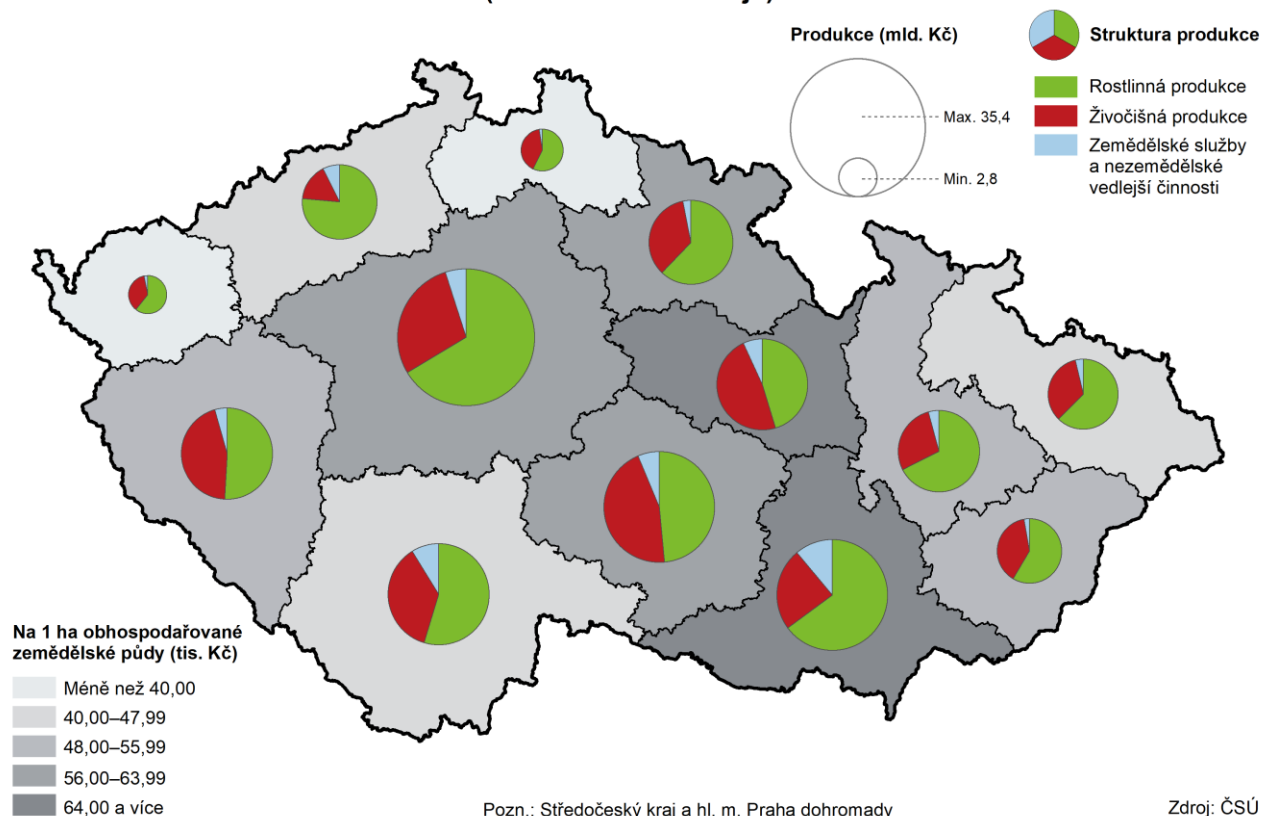
Královéhradecký kraj patří mezi významné pěstitele obilovin, luskovin, okopanin, zeleniny (mrkev, petržel, celer, cibule, květák a brokolice) a ovoce (třešně, višně, jabloně, rybíz) a také květin a okrasných rostlin. Ve sledovaném období 2018–2023 byl u obilovin celkem nejúrodnější rok 2023. Kraj měl v roce 2023 druhý největší podíl na celorepublikových osetých plochách u mrkve (36,5 % osetých ploch

v Česku), celeru (20,9 %), petržele (19,1 %), počtu stromů třešní (18,4 %) a višni (10,5 %). V rámci Česka je kraj jedním z největších pěstitelů cukrové řepy a na celorepublikové produkci se podílel 18,6 %.

Na zemědělské produkci Česka se kraj podílí 6,9 %, na 1 ha připadá pátá nejvyšší produkce mezi kraji.

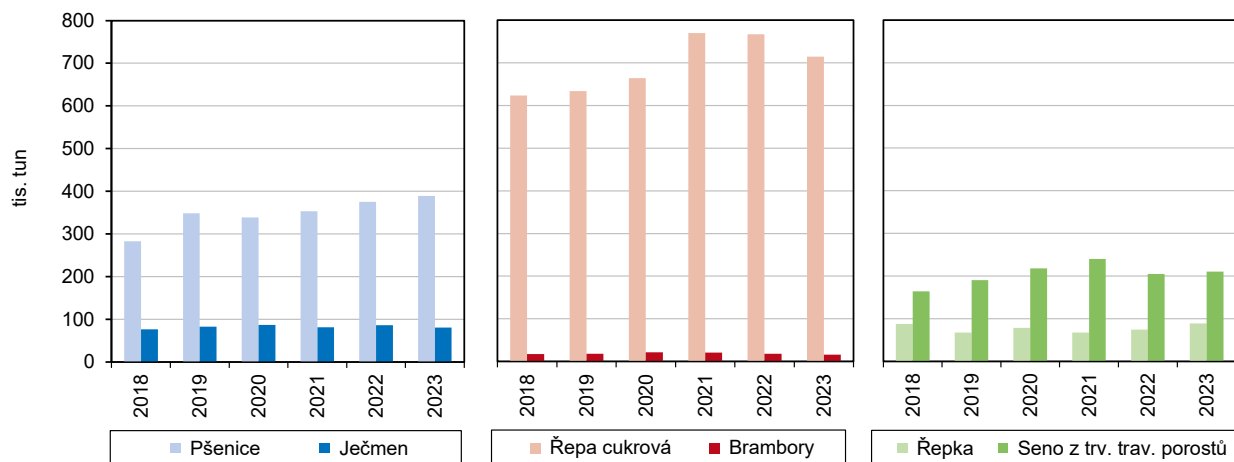
Hodnota zemědělské produkce v roce 2022 dosáhla v Královéhradeckém kraji 13,3 mld. Kč a podílela se na celkové produkci Česka 6,9 %. V přepočtu na hektar zemědělské půdy činí celková produkce 56,2 tis. Kč, proti průměru Česka (54,3 tis. Kč) je vyšší a mezi kraji je to pátá nejvyšší hodnota.

Produkce zemědělského odvětví v krajích v roce 2022 (semidefinitivní údaje)

Graf 3. 14 Sklizeň vybraných plodin v Královéhradeckém kraji

Zdroj: ČSÚ

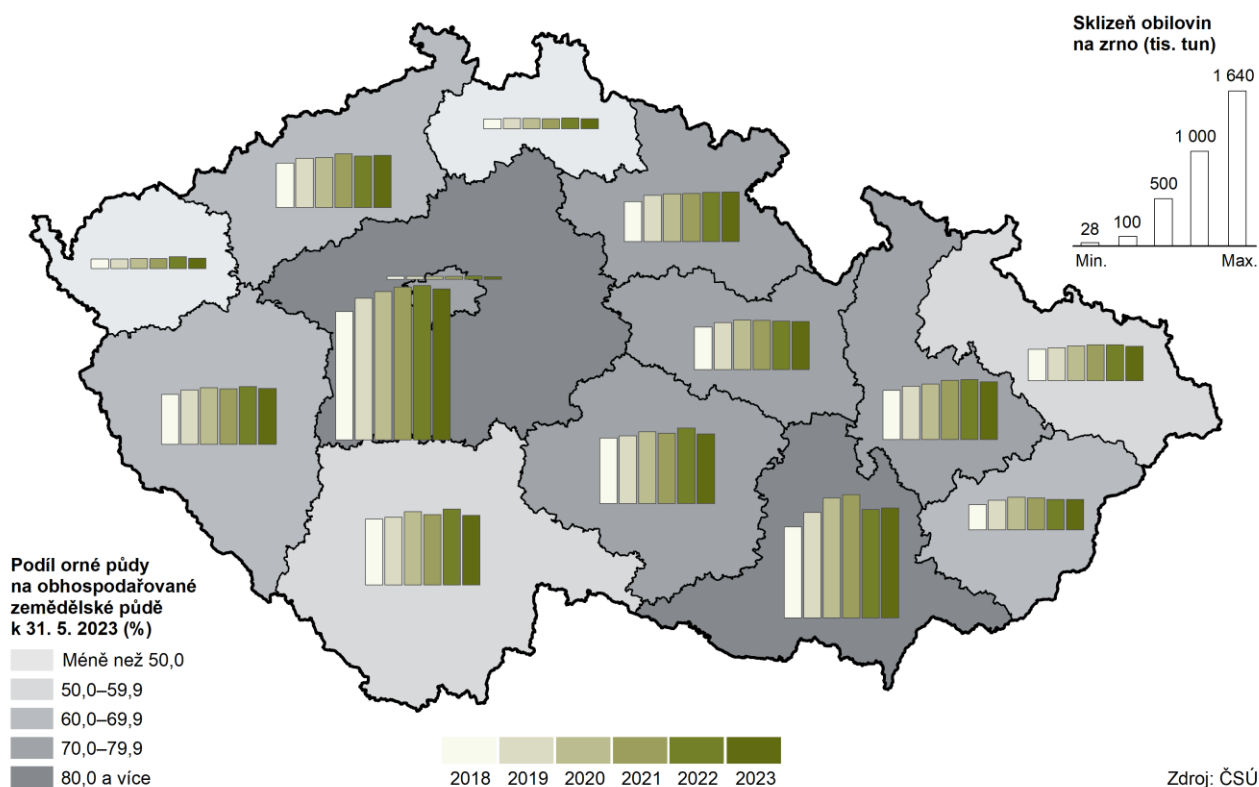

Převaha rostlinné produkce nad živočišnou od roku 2010.

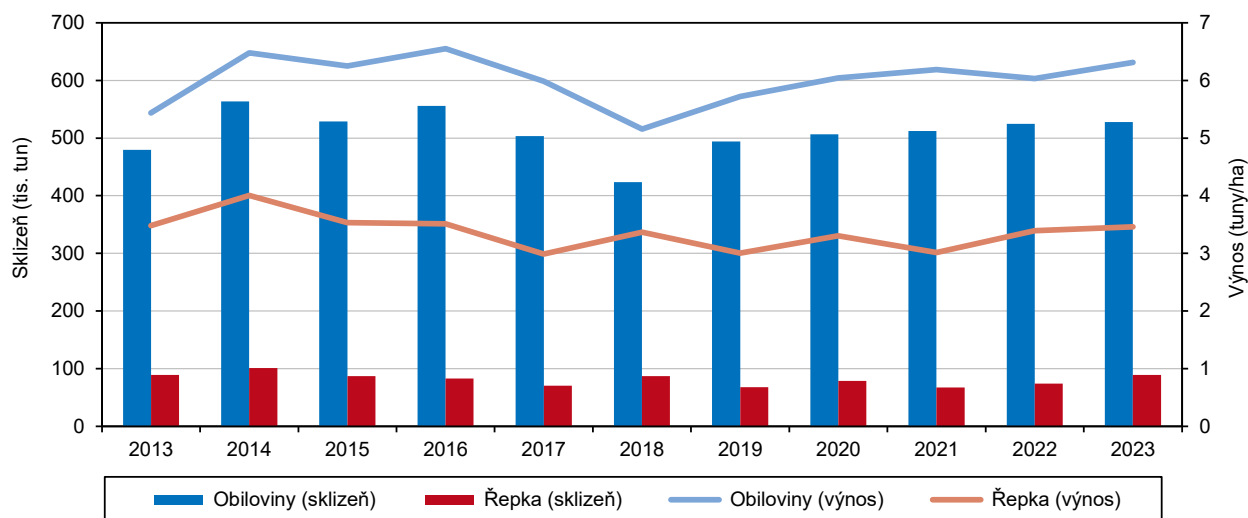
Z celkové zemědělské produkce tvořila rostlinná produkce kraje 8,3 mld. Kč, tj. 62,2 % a živočišná produkce 34,7 %. Královéhradecký kraj se na celkové rostlinné produkci Česka podílel 7,3 % a mezi kraji to byl šestý nejvyšší podíl, na živočišné produkci Česka to bylo 7,0 % a mezi kraji sedmý nejvyšší podíl. Do roku 2009 byla v kraji živočišná a rostlinná produkce zhruba vyrovnaná, od roku 2010 začala převažovat rostlinná produkce až na současných více než 62 %.

Skližeň obilovin v krajích v letech 2018 až 2023

Graf 3.15 Skližeň a hektarové výnosy obilovin a řepky v Královéhradeckém kraji

Zdroj: ČSÚ

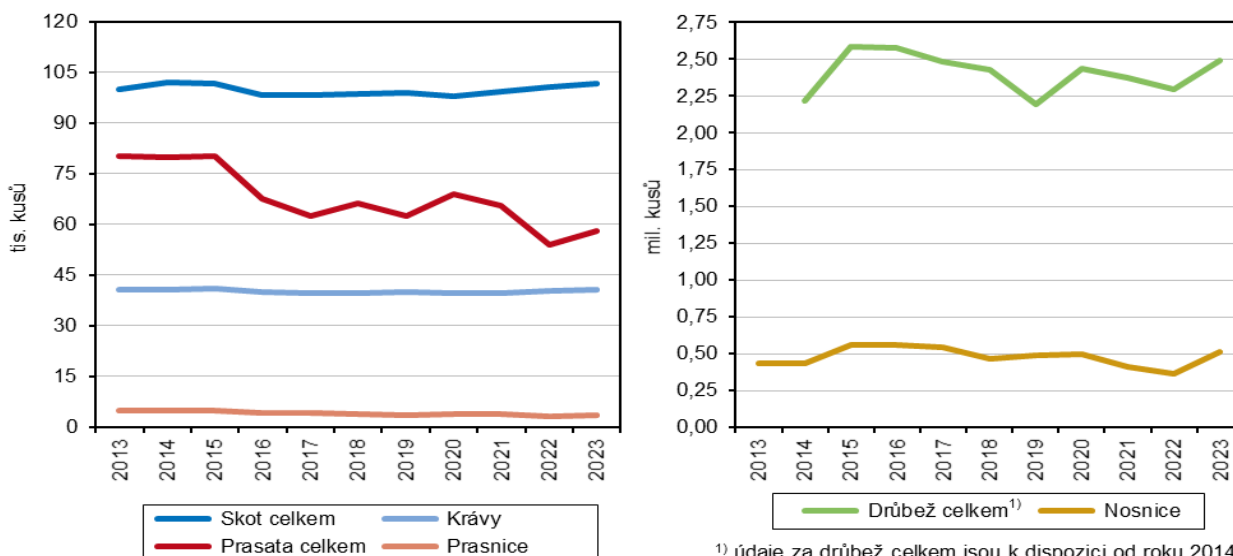

Nejvíce obilovin se sklídilo v roce 2023, od roku 2018 sklizeň neustále stoupala.

V roce 2023 se v Královéhradeckém kraji z plochy 83,6 tis. ha sklídilo 527,9 tis. tun obilovin, to bylo o 0,6 % více než v předchozím roce 2022. Ve sledovaném období 2018 až 2023 to byla nejvyšší sklizeň, od roku 2018, kdy sklizeň čítala 423,5 tis. tun obilovin, neustále stoupala. Největší část sklizňové plochy (dvě třetiny) připadla na pšenici ozimou, která se i na celkové sklizni obilovin v kraji v roce 2023 podílela 70,8 %.

Graf 3.16 Hospodářská zvířata v Královéhradeckém kraji (stav k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ

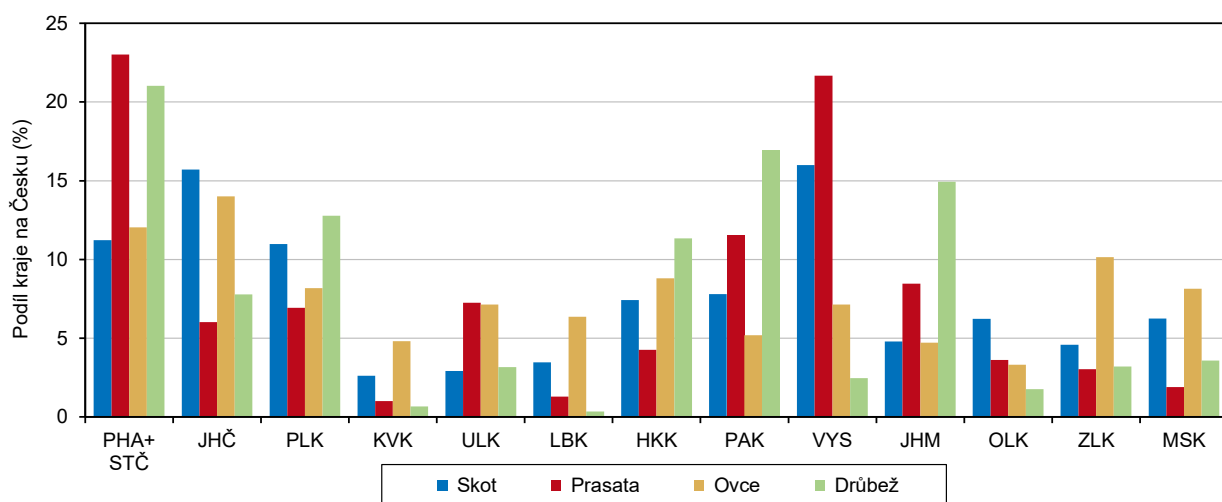
¹⁾ údaje za drůbež celkem jsou k dispozici od roku 2014

Stavy skotu, prasat a drůbeže se zvýšily.

Stavy skotu se meziročně zvýšily o 0,9 %, u prasat byl nárůst o 7,7 %. Počty drůbeže meziročně vzrostly o 8,5 % a ovcí jen mírně o 0,3 %. U koní došlo mezi lety 2021 a 2022 ke zvýšení o 7,2 % a kraj se řadí na třetí místo v chovu koní mezi kraji. Stavy skotu se od roku 2020 zvyšují, u prasat a drůbeže od roku 2018 kolísají se zvyšující se tendencí v posledním sledovaném roce. Kraj se na celkových stavech Česka podílí u skotu 7,4 %, u prasat 4,3 % a u drůbeže 11,3 %.

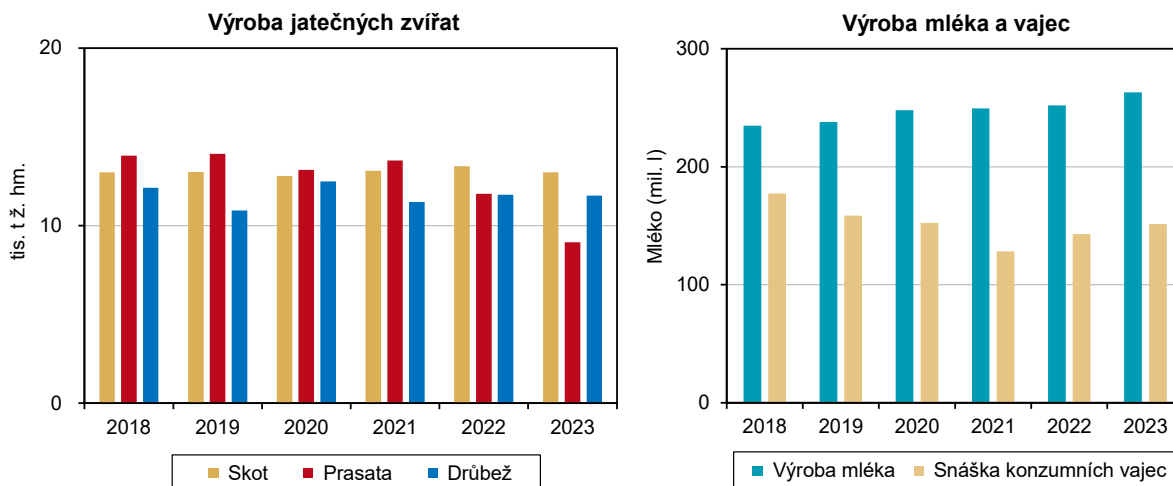
Graf 3.17 Hospodářská zvířata v krajích k 31. 12. 2023

Zdroj: ČSÚ

Graf 3.18 Výroba jatečných zvířat, mléka a vajec v Královéhradeckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Lesnictví

Nejvíce ploch se zalesnilo v roce 2022, celkem 1 347 ha.

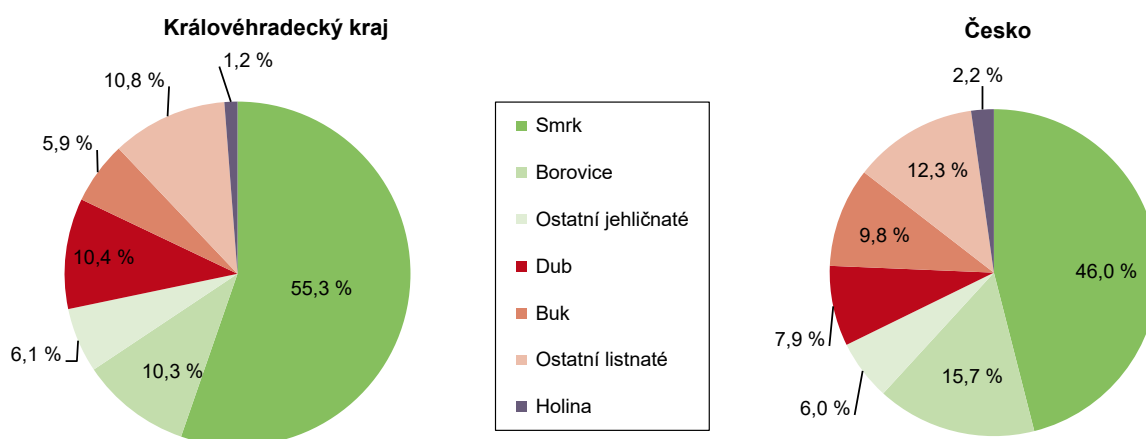
Celková plocha lesních pozemků představuje téměř třetinu výměry kraje. Z hlediska okresů zaujímají lesní pozemky největší rozlohu v příhraničních okresech na severu a východě kraje, v okrese Trutnov (36,3 %) a Rychnov nad Kněžnou (25,1 %). Za sledované období 2018 až 2023 bylo v kraji zalesněno 6 379 ha, tj. průměrně ročně 1 063 ha. Největší rozsah zalesňování byl v letech 2022 a 2021, v roce 2022 to bylo 1 347 ha a v roce 2021 celkem 1 241 ha. V roce 2023 zalesnění kleslo na 1 207 ha a provádělo se dubem z 20,3 %, smrkem z 35,7 %, bukem z 14,4 %.

U lesních porostů převažují ze tří čtvrtin jehličnany, z nich nejvíc smrky.

Ve skladbě dřevin lesních porostů převažují v kraji téměř ze tří čtvrtin jehličnaté stromy, lesní plochy jsou nejčastěji porostlé smrkem (55,3 %), borovice tvoří 10,3 % a zbylých 6,1 % modřiny, jedle a další jehličnany. Z listnatých dřevin tvoří desetinu duby a 5,9 % buky. Tomu odpovídá i těžba dřeva s převahou smrků.

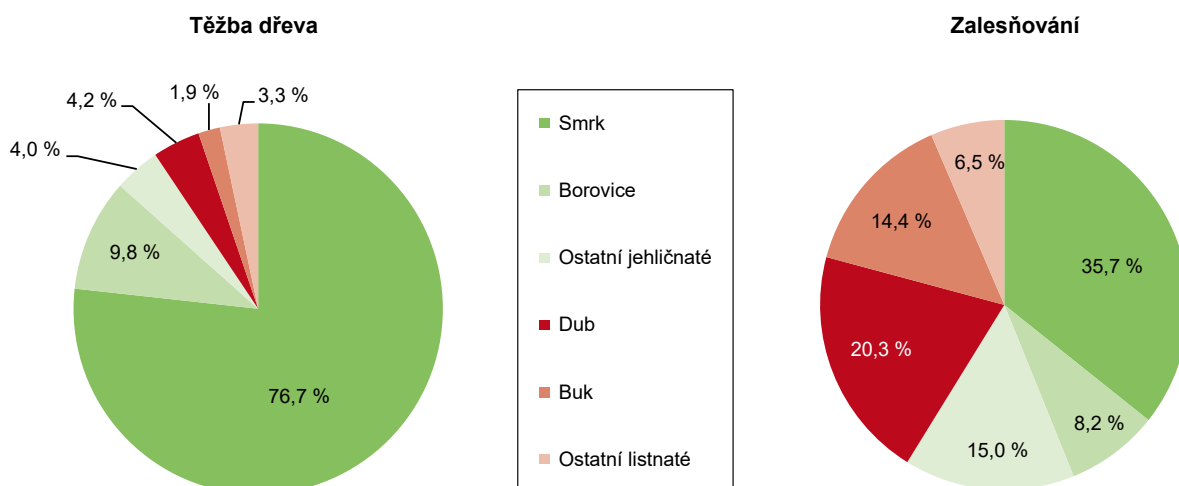
Graf 3.19 Druhá skladba dřevin lesních porostů v Královéhradeckém kraji a Česku k 31. 12. 2023

Zdroj: ÚHÚL

Graf 3.20 Těžba dřeva a zalesňování podle dřevin v Královéhradeckém kraji v roce 2023

Zdroj: ČSÚ

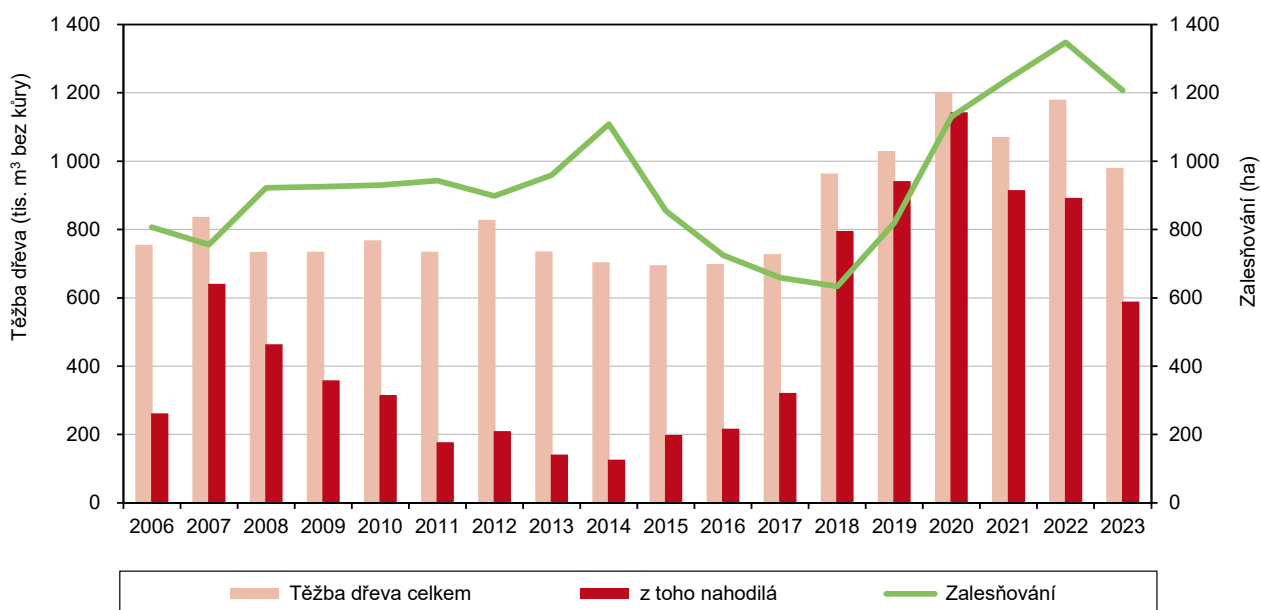
Pozn.: těžba v m³ bez kůry, zalesňování v ha

Také v těžbě převažovalo smrkové dřevo. Těžba z důvodu ústupu kůrovcové kalamity klesla, v roce 2023 meziročně o 16,9 %.

Těžba se v hodnoceném období pohybovala průměrně ročně kolem 1 071 m³b.k., v roce 2020 to bylo rekordních 1 202 m³b.k. V posledním sledovaném roce 2023 bylo vytěženo 980 m³b.k. dřeva, převažoval smrk s podílem 76,7 %, druhý nejčastěji těžžený strom byla borovice s 9,8 %. Z hlediska vlivu nahodilé těžby byl rozhodující podíl těžby dřeva z důvodu hmyzí kalamity, který byl v roce 2021 více než poloviční a v letech 2019 a 2020 dvoutřetinový. Od roku 2021 se podíl nahodilé těžby na těžbě dřeva celkem snižuje, stejně jako se v posledním sledovaném roce 2023 meziročně snížila těžba dřeva celkem.

Graf 3.21 Těžba dřeva a zalesňování v Královéhradeckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Průmysl

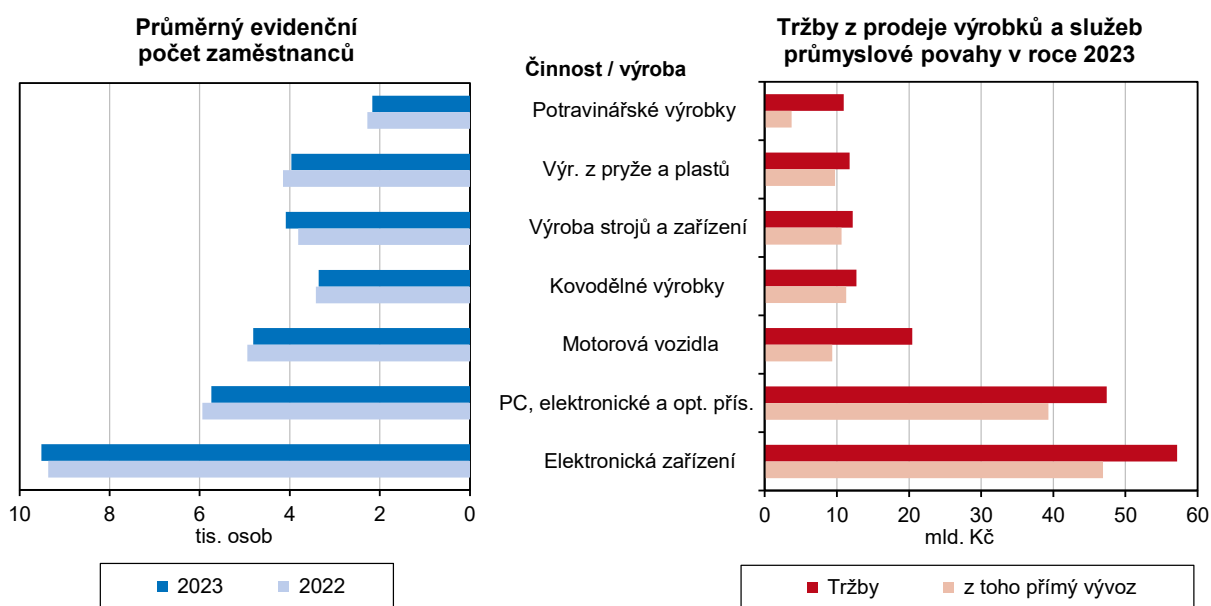
V kraji bylo 131 velkých průmyslových podniků, které zaměstnávaly 45,8 tis. zaměstnanců.

V roce 2021 sídlilo v Královéhradeckém kraji 131 velkých průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci, jejich počet se meziročně zvýšil o dva a proti roku 2018 o 5 podniků. Od roku 2015, kdy bylo v kraji evidováno historicky nejméně velkých průmyslových podniků, a to celkem 124, následoval u této kategorie podniků (s výjimkou roku 2022) mírný nárůst. Nejvyšší počet průmyslových podniků byl zaznamenán v roce 2021 (133). Velké průmyslové podniky zaměstnávaly v roce 2023 celkem 45,8 tis. zaměstnanců, tj. 5,6 % z republikového úhrnu 812,8 tis. zaměstnanců a mezi kraji je to pátý nejnižší počet. Nárůst počtu zaměstnanců velkých průmyslových podniků v letech 2013 až 2017 vystřídal kolísavý vývoj v posledních letech.

Graf 3.22 Zaměstnanci a tržby podle vybrané převažující činnosti zpracovatelského průmyslu v Královéhradeckém kraji

(podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v Královéhradeckém kraji)

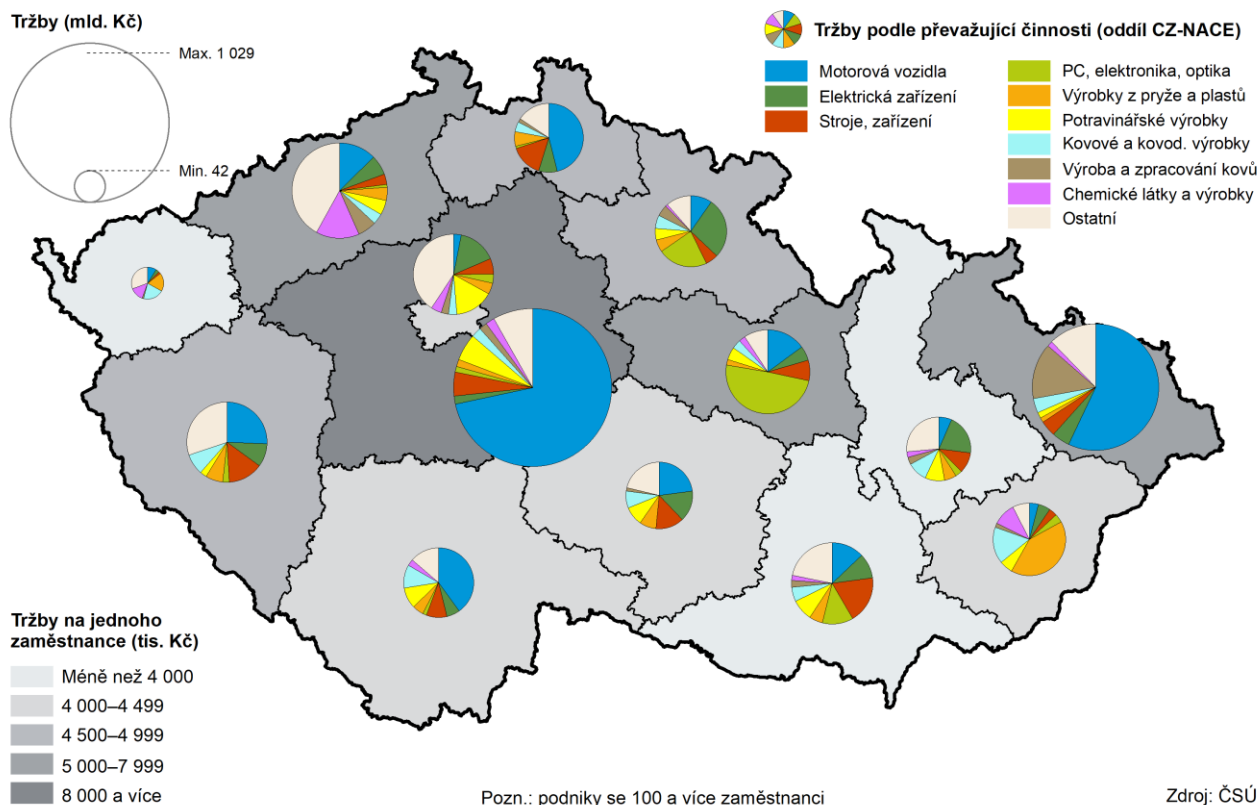
Zdroj: ČSÚ

Průměrná hrubá mzda v roce 2023 ve velkých průmyslových podnicích činila 41 553 Kč.

Průměrná hrubá měsíční mzda ve velkých průmyslových podnicích v roce 2023 činila 41 553 Kč a mezi kraji zaujala 4. nejnižší příčku. Proti roku 2022 vzrostla mzda o 6,1 %, což byl nejnižší nárůst v mezikrajském srovnání při republikovém navýšení 8,7 %. Proti roku 2018 se v kraji mzdy v průmyslu zvýšily o téměř jednu třetinu, tj. o 10 212 Kč. V rámci republikového srovnání byly průměrné mzdy v průmyslu v roce 2023 nejnižší v Olomouckém kraji (40 214 Kč) a nejvyšší ve Středočeském kraji (55 870 Kč).

Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy zpracovatelského průmyslu v krajích v roce 2023

Tržby vzrostly, tempo bylo podprůměrné, produktivita práce byla šestá nejnižší mezi krají.

Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy (dále jen „tržby“) dosáhly v kraji 210,6 mld. Kč, tj. nejvyšší částky v dlouhodobé časové řadě od roku 2000. Meziročně vzrostly o 0,5 %, tj. o víc než 1,0 mld. Kč, při republikovém růstu o 7,1 %. Mezi 14 krají to byl podprůměrný růst tržeb a v dlouhodobé časové řadě od roku 2000 to bylo šesté nejpomalejší tempo růstu. Objem tržeb v přepočtu na jednoho zaměstnance se pohyboval od 3 489 tis. Kč v Karlovarském kraji po 9 379 tis. Kč ve Středočeském kraji. Produktivita práce v Královéhradeckém kraji vzrostla meziročně o 0,3 % na 4 602 tis. Kč na zaměstnance a byla mezi krají šestá nejnižší.

Největší podíl na tržbách velkých podniků ve zpracovatelském průmyslu měla výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení a výroba elektrických zařízení.

Tržby z přímého vývozu se na celkových tržbách z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy v podnicích se sídlem v kraji v roce 2023 podílely 72,3 %. Mezi krají šlo o nejvyšší hodnotu. V porovnání s rokem 2022 tento podíl stoupl o 0,7 procentních bodů a byl výrazně nad republikovým průměrem, který činil 57,5 %. Veškerý objem tržeb velkých průmyslových podniků se sídlem v kraji vytvářel zpracovatelský průmysl. Na tržbách zpracovatelského průmyslu se kromě výroby elektronických zařízení (27,3 %) podílela nejvíc výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů (22,6 %), výroba motorových vozidel (9,8 %), výroba kovodělných výrobků (6,1 %), výroba strojů a zařízení (5,8 %) a výroba potravinářských výrobků (5,2 %).

Energetika

Výroba elektřiny v kraji v roce 2023 meziročně stoupla.

Podle revidovaných údajů Energetického regulačního úřadu (ERÚ) bylo v Královéhradeckém kraji v roce 2023 vyrobeno 1 156,1 GWh elektrické energie, což je o 6,8 % více než v roce předchozím a jednalo se o druhý nejvyšší růst v mezikrajském srovnání. Podíl kraje na celorepublikové výrobě elektřiny oproti roku

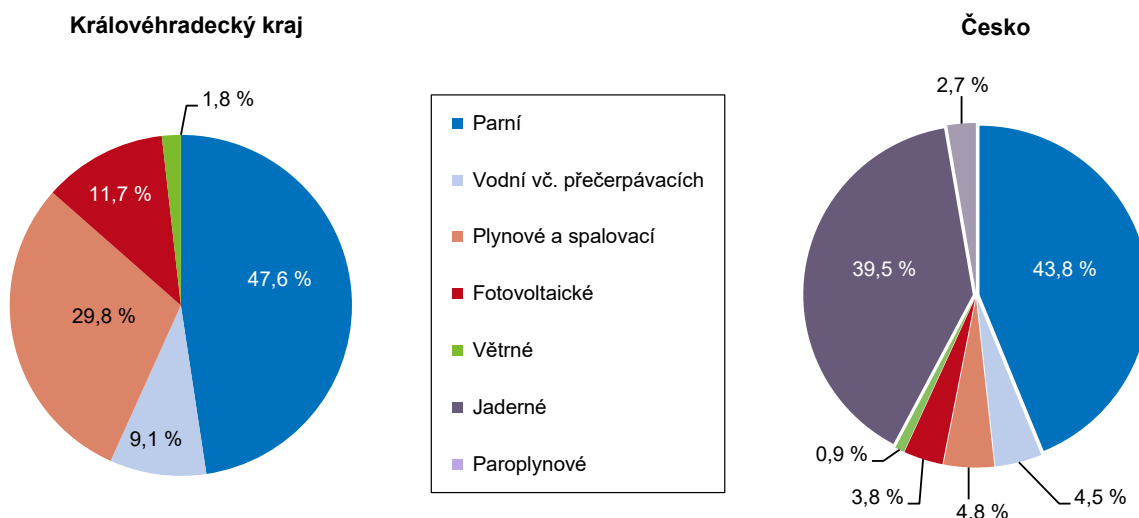

2022 stoupl o 0,2 procentního bodu na 1,5 %. Na meziročním nárůstu výroby elektřiny v kraji se rozhodující měrou podílely fotovoltaické elektrárny (o 20,8 %), vodní vč. přečerpávacích elektráren (o 19,4 %). Nárůst výroby se také týkal větrných elektráren (o 17,3 %) a energie vyrobené z obnovitelných zdrojů (o 12,0 %). Nárůst jsme zaznamenali i u vyrobené energie z plynových a parních elektráren (o 7,0 %).

Podíl kraje na celostátním objemu vyrobené elektřiny v plynových a spalovacích elektrárnách byl lehce nadprůměrný (9,3 %). Vyšší podíl má i na elektřině vyrobené v Česku energie z obnovitelných zdrojů (6,4 %) a ve fotovoltaických elektrárnách (4,7 %). Výroba elektřiny z obnovitelných zdrojů se v kraji v roce 2023 na celkové výrobě podílela 61,5 %, což byla čtvrtá nejvyšší hodnota v mezikrajském srovnání.

Graf 3.23 Výroba elektřiny brutto¹⁾ podle technologie elektráren v roce 2023

Zdroj: ERÚ

¹⁾ Výroba elektřiny brutto = celková výroba elektřiny na svorkách generátorů (zdrojů).

Pokračoval trend poklesu spotřeby elektřiny.

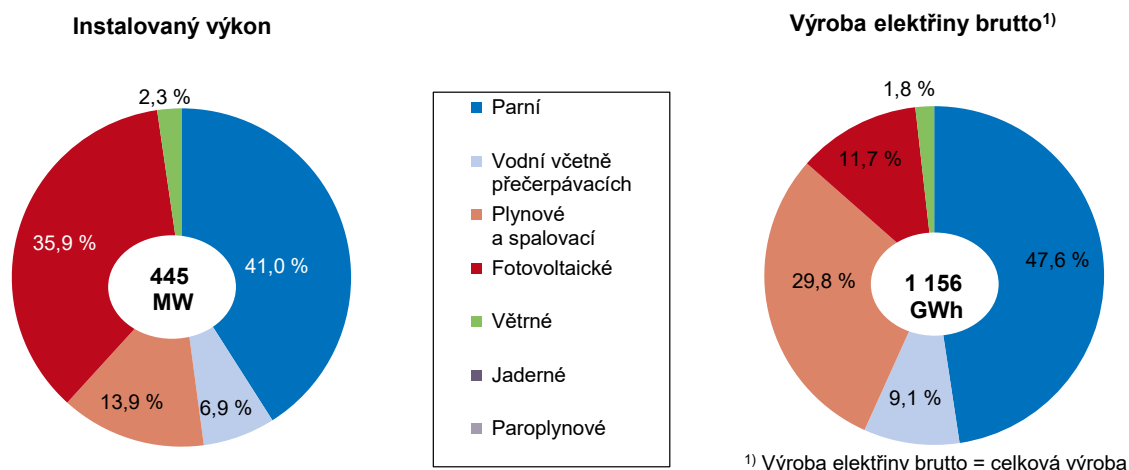
V roce 2023 bylo v Královéhradeckém kraji spotřebováno 3 377,5 GWh elektřiny (netto vyjadřuje hodnotu bez technologické vlastní spotřeby elektřiny a ztrát vzniklých při výrobě), což je o 2,6 % méně než v předchozím roce. Celorepublikový pokles dosahoval 3,4 %. Spotřeba elektřiny tak v kraji i celém Česku klesla na dlouhodobé minimum. Spotřeba elektřiny klesla ve všech krajích s výjimkou kraje Karlovarského, kde byl nárůst o 1,6 %.

Ke snížení spotřeby elektřiny došlo téměř u všech hlavních kategorií odběratelů.

Svou roční netto spotřebu elektřiny snížily v kraji i v celém Česku v loňském roce téměř všechny kategorie odběratelů. Největší meziroční pokles spotřeby v kraji byl zaznamenán mezi velkoodběrateli v dopravě o 11,1 %, v zemědělství o 7,9 %, v průmyslu o 3,8 % a v domácnostech o 2,7 %.

Graf 3.24 Instalovaný výkon a výroba elektřiny podle technologie elektráren v Královéhradeckém kraji v roce 2023

Zdroj: ERÚ

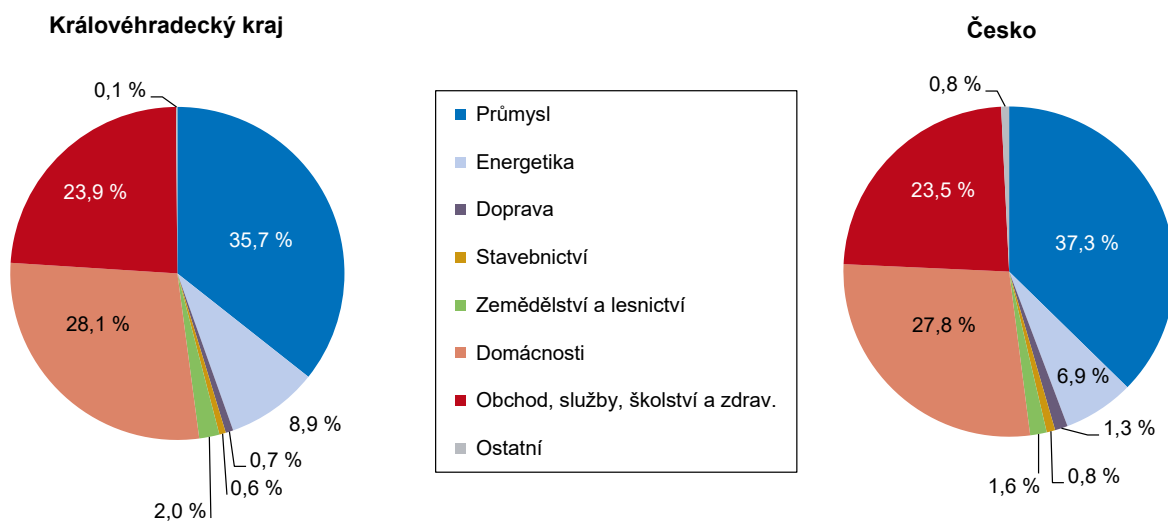
¹⁾ Výroba elektřiny brutto = celková výroba

V kraji byla nejnižší spotřeba elektřiny v domácnostech za posledních pět let.

Po rekordním meziročním poklesu spotřeby elektřiny v domácnostech v roce 2022 (v kraji o 9,1 %) pokračoval úsporný trend i nadále. V roce 2023 se spotřeba elektřiny v domácnostech v kraji meziročně snížila na 949,4 GWh, což byla v absolutním vyjádření nejnižší spotřeba za posledních pět let. V relativním vyjádření klesla spotřeba energie v kraji o 3,7 % při 2,1% celorepublikovém snížení, což byl třetí nejnižší pokles v mezikrajském srovnání.

Graf 3.25 Spotřeba elektřiny netto¹⁾ podle odvětví spotřeby v roce 2023

Zdroj: ERÚ

¹⁾ Spotřeba elektřiny netto = spotřeba elektřiny v odběrných místech provozovatelů regionálních distribučních soustav a spotřeba subjektů přímo napojených na danou výrobu.

Spotřeba zemního plynu v roce 2023 klesla na dlouhodobé minimum.

V roce 2023 bylo v Královéhradeckém kraji spotřebováno 269,8 mil. m³ zemního plynu, což je o 10,6 % méně než v roce předchozím. Celorepublikový pokles přitom dosahoval přibližně 10 %. Spotřeba plynu v kraji i v celém Česku v předchozím roce klesla na dlouhodobé minimum. V roce 2023 se spotřeba plynu dodaného konečným zákazníkům snížila ve všech krajích, relativně nejvíce v kraji Jihomoravském (o 12,3 %) a nejméně v kraji Karlovarském (5,6 %), pokles o 10,6 % v Královéhradeckém kraji byl šestý nejnižší.

Ke snížení spotřeby došlo zejména v kategoriích středních odběratelů a domácností.

Ke snížení spotřeby zemního plynu v kraji došlo oproti roku 2022 u všech kategorií odběratelů. Největší měrou meziročně klesla spotřeba zemního plynu v kraji v kategorii středních odběratelů (o 16,9 %) a domácností (o 11,6 %). Největší spotřebu (i přes téměř 8% meziroční snížení) vykazovali velkoodběratelé, kteří se na celkové spotřebě zemního plynu v kraji v roce 2023 podíleli 42,2 %. Za nimi s 30,3% podílem následovaly domácnosti. Na snížení spotřeby zemního plynu se podílely nejenom ekonomické a ekologické vlivy, ale i teplotní.

Průměrná spotřeba zemního plynu na jednu domácnost v kraji klesla na 777 m³.

S klimatickými podmínkami v jednotlivých letech souvisejí meziroční spotřeby zemního plynu zejména u domácností. V roce 2023 domácnosti v kraji spotřebovaly 81,7 mil. m³ zemního plynu, což byla v dlouhodobé časové řadě nejnižší hodnota. Na jednu domácnost odebírající zemní plyn připadala průměrná roční spotřeba 777 m³. Oproti roku 2022 se jednalo o 93 m³ na domácnost méně, oproti roku 2021, kdy bylo zaznamenáno desetileté maximum, to bylo o 317 m³ menší spotřeba.

Stavebnictví, stavební povolení

Vzrostl počet zaměstnanců, snížily se mzdy a mezi kraji byly nejnižší.

Na území Královéhradeckého kraje mělo v roce 2023 sídlo 20 stavebních podniků s 50 a více zaměstnanci. Zatímco ve srovnání se sledovaným obdobím se počet těchto podniků se sídlem v kraji mírně zvýšil (oproti stavu z roku 2018 o 2 podniky), z dlouhodobějšího hlediska sledujeme spíše úbytek těchto podniků v kraji. Také počet zaměstnanců stavebních podniků se po několikaletém poklesu mírně zvyšoval až v posledních letech, od roku 2018 v kraji přibýlo 178 pracovníků těchto podniků. Ve stavebních podnicích se sídlem v Královéhradeckém kraji v roce 2023 pracovalo 1 562 zaměstnanců, přičemž jejich průměrná hrubá měsíční mzda činila 37 153 Kč. Tato částka byla pod republikovým průměrem a byla nejnižší v mezikrajském srovnání, přestože její meziroční růst byl o 15,4 %, což byl nejvyšší růst mezi kraji.

Objem stavební výroby podniků s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji meziročně vzrostl o více než 10 %.

Objem stavební výroby 18 největších stavebních podniků se sídlem v kraji dosáhl v roce 2023 hodnoty 3,2 mld. Kč v běžných cenách. Ve srovnání s rokem 2022 byl o 10,8 % vyšší (třetí nejvyšší nárůst mezi kraji). Na celorepublikové hodnotě základní stavební výroby (ZSV) 238,0 mld. Kč se Královéhradecký kraj podílel 1,4 %, což je druhý nejnižší podíl po kraji Karlovarském.

Produktivita práce na jednoho zaměstnance byla jedna z nejnižších mezi kraji.

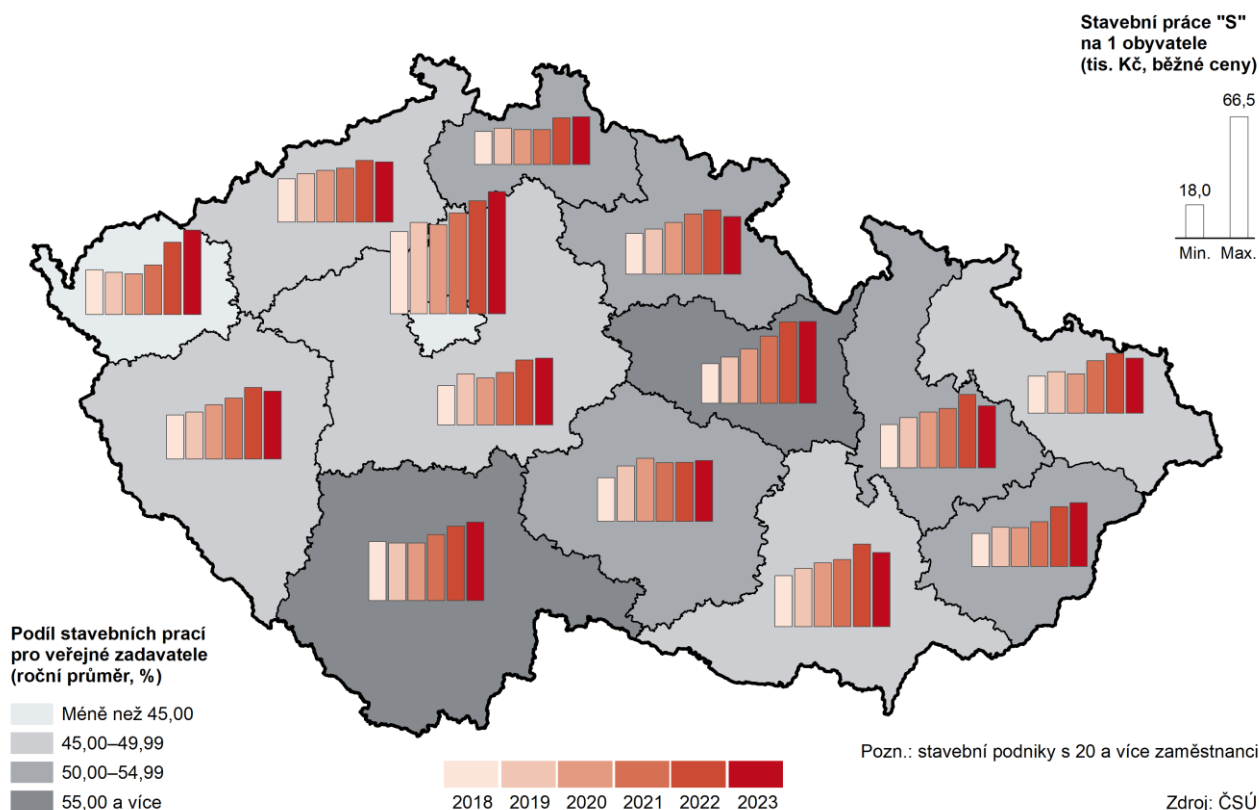
Větší část ZSV připadla na pozemní stavitelství (52,9 %), které meziročně kleslo o 3,2 %, podíl inženýrského stavitelství činil 42,2 % a oproti pozemnímu stavitelství zde sledujeme meziroční nárůst o 29,3 %. Produktivita práce ve stavebnictví dosáhla v roce 2023 hodnoty 2,1 mil. Kč na pracovníka, meziročně stagnovala a mezi kraji byla druhá nejnižší. Královéhradecký kraj tak zaostal v produktivitě práce za celorepublikovým průměrem o 953,4 tis. Kč na 1 zaměstnance. Nejvyšší hodnotu produktivity na jednoho zaměstnance dosáhlo hl. město Praha (3,2 mil. Kč).

Pokleslo tempo růstu stavebních prací podle místa stavby na území kraje, podíl kraje zůstává nízký.

Dosud byla hodnocena stavební výroba podniků s 50 a více zaměstnanci z hlediska jejich sídla (firmy se sídlem v kraji však mohou stavět i v jiných krajích Česka či zahraničí). Za podniky s 20 a více zaměstnanci jsou ovšem některá data dostupná nejen podle sídla podniku, ale také podle místa stavby (bez ohledu na sídlo firem). Stavební práce podle místa stavby provedené podniky s 20 a více zaměstnanci na území Královéhradeckého kraje meziročně klesly o desetinu (10,0 %) a dosáhly hodnoty 17,4 mld. Kč. K meziročnímu růstu objemu stavebních prací došlo v 9 krajích, nejvyšší byl v Karlovarském kraji (o 18,2 %), naopak meziroční pokles evidujeme v 5 krajích, přičemž v Královéhradeckém kraji byl nejvýraznější. Z dlouhodobého pohledu znamenala hodnota 17,4 mld. Kč třetí nejvyšší dosaženou

částku v kraji. Na celorepublikové hodnotě (431,2 mld. Kč) se kraj podílel 4,0 % a v mezikrajském srovnání zaujal 11. příčku.

Stavební práce "S" podle místa stavby v krajích v letech 2018 až 2023

Stavební práce pro veřejné zadavatele byly realizovány v hodnotě 8,2 mld. Kč.

Pro veřejné zadavatele byly v roce 2023 realizovány stavební práce v hodnotě 8,2 mld. Kč a jejich podíl na stavebních pracích provedených v kraji činil 47,1 % z celkového úhrnu. Podíl stavebních prací pro veřejného zadavatele byl mezi kraji sedmý nejvyšší. Zcela nejvyšší byl ve Zlínském kraji (61,3 %), naopak nejnižší v Karlovarském kraji (32,5 %).

V relativním vyjádření byla stavební aktivita podprůměrná.

V relativním vyjádření byly v Královéhradeckém kraji realizovány stavební práce provedené na jednoho obyvatele v hodnotě 3,3 tis. Kč, mezi kraji to byla 3. nejnižší hodnota. Celorepublikový průměr činil 39,6 tis. Kč na jednoho obyvatele.

Stavební úřady v Královéhradeckém kraji vydaly v roce 2023 celkem 4 048 stavebních povolení, což byl 7,7% meziroční pokles.

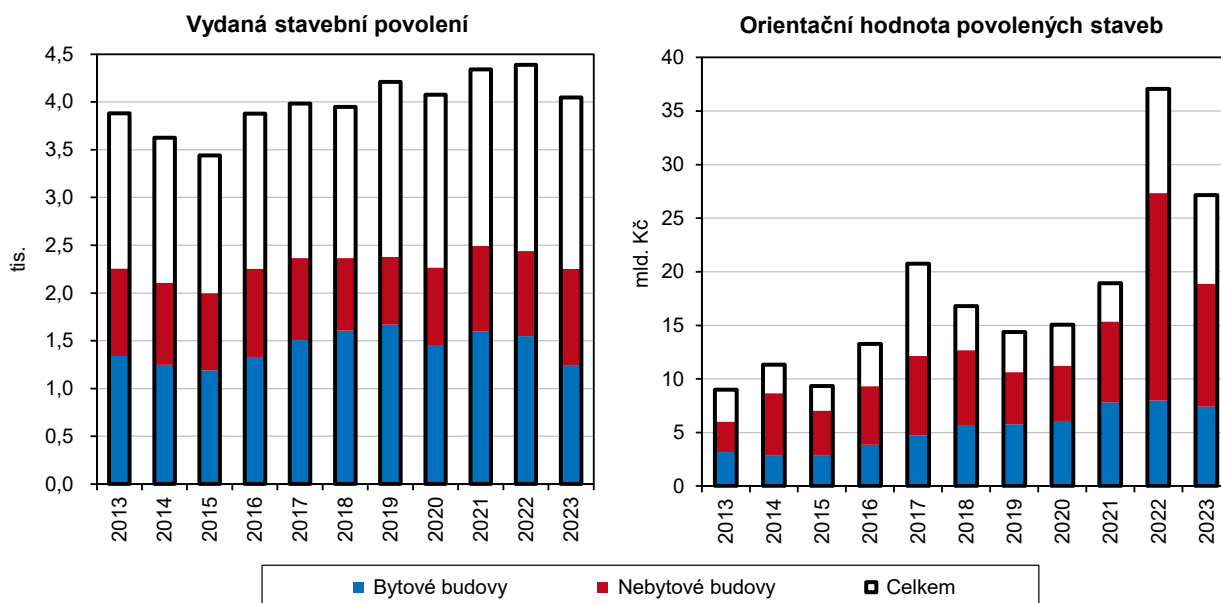
V průběhu roku 2023 vydaly stavební úřady v Královéhradeckém kraji celkem 4 048 stavebních povolení, což byl čtvrtý nejvyšší počet za posledních devět let. Vůbec nejméně stavebních povolení bylo vydáno v roce 2015, a to 3 439. Od roku 2016 lze pozorovat mírný růst až stagnaci, roční počty vydaných stavebních povolení se v tomto období pohybovaly kolem čtyř tisíc. Nejvíce stavebních povolení od roku 1994 vydaly úřady v roce 2000 (celkem 9 707). V celém Česku bylo vydáno v roce 2023 celkem 77 398 stavebních povolení, jejich počet se meziročně snížil o 10,1 %, tj. o 8 651 stavebních povolení. Královéhradecký kraj se podílel na celkovém počtu vydaných stavebních povolení 5,2 %, to byl čtvrtý nejnižší podíl mezi kraji. Téměř pětina stavebních povolení byla vydána ve Středočeském kraji. Ve všech krajích došlo k meziročnímu poklesu vydaných stavebních povolení, nejvýraznější propad

byl v kraji Středočeském (o 15,6 %). Meziroční pokles v Královéhradeckém kraji (o 7,7 %) byl čtvrtý nejpomalejší z krajů.

Graf 3.26 Vydaná stavební povolení podle druhu stavby v Královéhradeckém kraji

Zdroj: ČSÚ

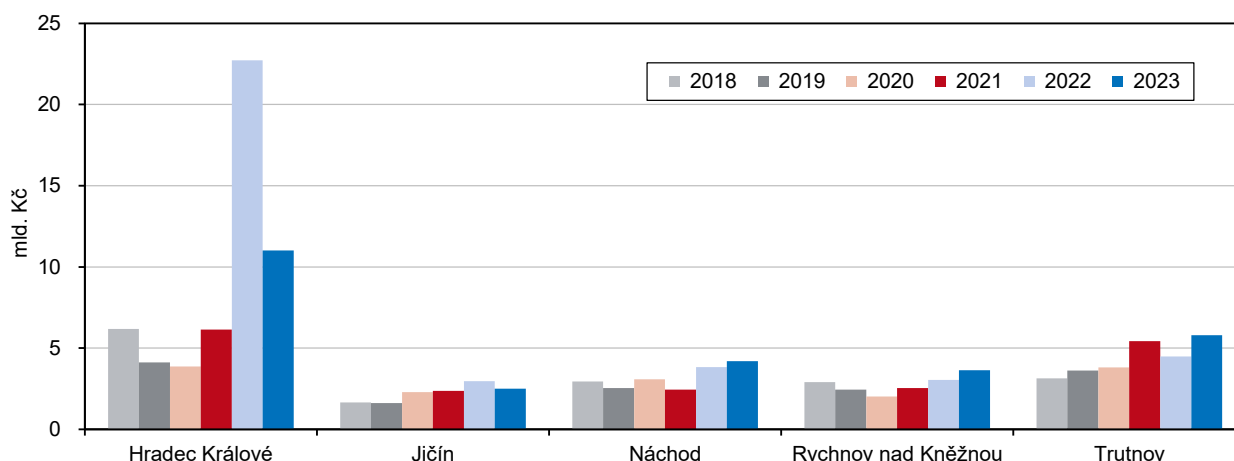

Většina vydaných stavebních povolení připadala na budovy.

Z celkového počtu stavebních povolení vydaných v Královéhradeckém kraji jich 55,7 % připadlo na budovy a 44,3 % na inženýrské stavby. Stavebních povolení vydaných na budovy bylo celkem 2 254, z toho 55,0 % bylo určeno na byty v nové nebo původní zástavbě a 45,0 % na nebytové budovy. Na inženýrské stavby bylo vydáno celkem 1 794 stavebních povolení, na dopravní stavby jich připadla jedna šestina a pět šestin směřovalo na ostatní inženýrské stavby.

Graf 3.27 Orientační hodnota povolených staveb v okresech Královéhradeckého kraje

Zdroj: ČSÚ

Průměrná hodnota povolené stavby meziročně vzrostla a byla čtvrtá nejvyšší mezi kraji.

Průměrná hodnota na jedno stavební povolení dosáhla v roce 2023 hodnoty 6,7 mil. Kč a od roku 2000 to byla druhá nejvyšší hodnota po roce 2022, kdy bylo dosaženo maxima (8,4 mil. Kč). Meziroční pokles o 20,6 % byl nejvyšší v mezikrajském srovnání, v rámci Česka evidujeme růst průměrné hodnoty na jedno stavební povolení o 17,7 %. I přes meziroční pokles patřila průměrná hodnota staveb

připadající na jedno stavební povolení v Česku k těm vyšším, v roce 2023 byla čtvrtá nejvyšší mezi kraji.

Ve dvou okresech Královéhradeckého kraje evidujeme snížení hodnoty staveb.

V rámci okresů Královéhradeckého kraje výrazné snížení hodnoty staveb evidujeme v okrese Hradec Králové, kde byl meziroční propad více než 50%, další snížení bylo v okrese Jičín (o 15,7 %). V ostatních třech okresech naopak orientační hodnota staveb meziročně vzrostla, v okrese Trutnov to bylo o téměř 30 %, v okrese Rychnov nad Kněžnou téměř o 20 % a v okrese Náchod byl nárůst téměř 10%.

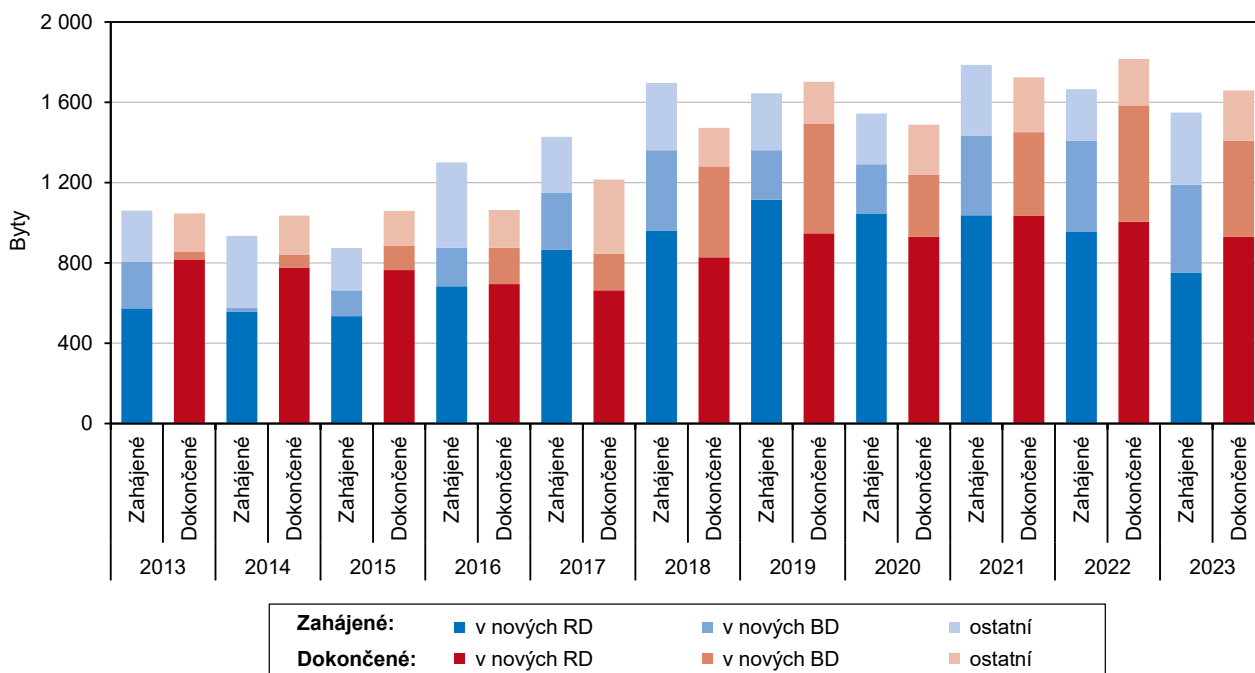
Bytová výstavba

V roce 2023 byla zahájena výstavba 1 459 bytů, což je meziroční pokles o 7,0 %.

Dlouhodobý vývoj bytové výstavby v Královéhradeckém kraji byl značně kolísavý. Počet zahájených bytů do roku 2004 klesal, po krátkodobém oživení v letech 2005 až 2008 došlo opět k poklesu a následnému krátkodobému oživení v období 2016 až 2018. Ve sledovaném období bylo nejvíc bytů zahájených v roce 2022 (1 787 bytů), naopak nejméně v roce 2020 (1 544 bytů). V roce 2023 byla v Královéhradeckém kraji zahájena výstavba 1 549 bytů, a proti roku 2022 to představuje pokles o 116 bytů, tj. o 7,0 %. Nejvíc zahájených bytů bylo v okrese Hradec Králové, celkem 683 bytů, tj. 44,1 % z celku, a v okrese Trutnov, celkem 321 bytů, tj. 20,7 % z celku. Podíly ostatních tří okresů se pohybovaly mezi jednou desetinou a jednou osminou. Nárůst oproti stejnému období předchozího roku zaznamenaly okresy Hradec Králové (o 71,2 %) a Jičín, kde byl více než pětinnový. Ve zbylých třech okresech došlo k meziročnímu poklesu, nejvýraznější, téměř dvouřetinový, byl v okrese Náchod.

Graf 3.28 Bytová výstavba v Královéhradeckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Největší počet bytů byl zahájen v rodinných domech, nejvíce v okrese Hradec Králové.

Z celkového počtu zahájených bytů jich 48,4 %, tj. 1 750 bytů připadlo na novostavby v rodinných domech. Téměř třetina byla umístěna v okrese Hradec Králové, čtvrtina v okrese Trutnov a podíl zbývajících třech okresů se pohyboval od 16,5 % v okrese Rychnov nad Kněžnou po 13,9 % v okrese Jičín.

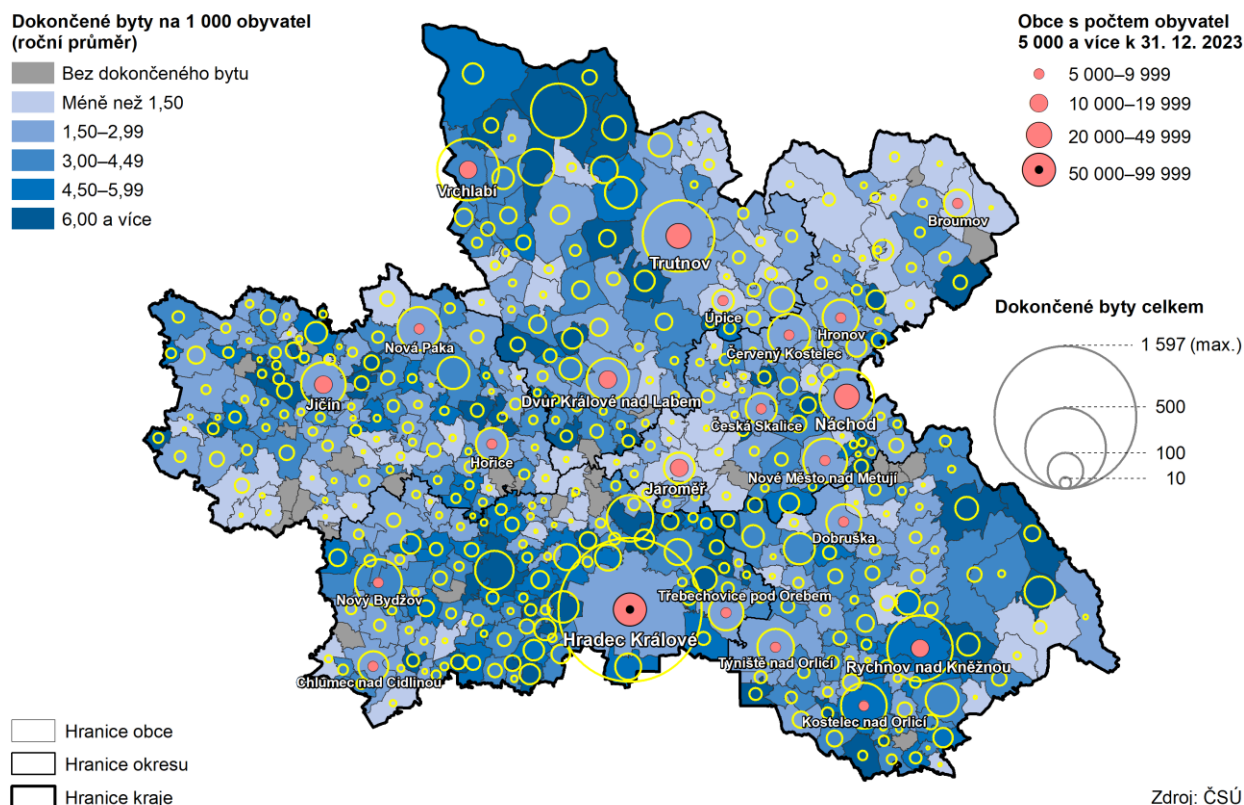
Nejvíce bytů v bytových domech bylo zahájeno v okrese Hradec Králové.

Druhý nejvyšší počet zahájených bytů byl v nových bytových domech, které jsou převážně budovány ve městech. V roce 2023 jich bylo zahájeno v kraji celkem 439 (28,3 % z celku). Nejvíce jich bylo zahájeno v okrese Hradec Králové, a to více než tři čtvrtiny (80,6 %), sedmina v okrese Jičín (64 bytů), nejméně pak v okresech Rychnov nad Kněžnou (10 bytů), Trutnov (6 bytů) a Náchod (5 bytů), což tvoří dohromady 4,8 %.

Intenzita zahájených bytů i podíl kraje na celkovém počtu byly podprůměrné.

Zahájené byty v Královéhradeckém kraji v roce 2023 tvořily 4,3 % z celkového počtu zahájených bytů v celém Česku. S tím souvisí i nízká intenzita bytové výstavby, na tisíc obyvatel kraje připadlo 2,8 bytů, když průměr za Česko činil 3,3 bytů. Oba ukazatele řadí kraj na osmou příčku mezi čtrnácti kraji.

Bytová výstavba v obcích Královéhradeckého kraje v letech 2018 až 2023

V roce 2023 bylo v kraji dokončeno celkem 1 656 bytů, což je osmý nejvyšší počet od roku 1996.

V roce 2023 bylo v Královéhradeckém kraji dokončeno celkem 1 656 bytů, a to představuje osmý nejvyšší počet od roku 1996. Proti stejnému období předchozího roku došlo k poklesu o 8,8 %, tj. o 158 bytů. Dokončené byty v novostavbách tvořily 85,9 %, zbylá jedna sedmina byla realizována již v dokončených stavbách. Nejvíce bytů v kraji bylo dokončeno v okresech Trutnov a Hradec Králové, představovaly 29,3 %, tj. 486 bytů, resp. 28,4 %, tj. 470 bytů z celku. Podíl ostatních tří okresů byl podstatně nižší; okres Jičín se podílel zhruba jednou devítinou, podíl okresu Rychnov nad Kněžnou činil více než jednu sedminu a podíl okresu Náchod byl necelá šestina. Meziroční nárůst počtu dokončených bytů zaznamenaly tři z pěti okresů kraje. Nejvýraznější byl v okrese Trutnov (36,1 %), v okrese Jičín byl 8,8 % a v okrese Náchod 2,6 %. Pokles v okrese Rychnov nad Kněžnou byl

téměř třetinový, tj. o 123 bytů a v okrese Hradec Králové bylo dokončeno o 28,8 %, tj. o 188 bytů méně než v roce 2022.

Téměř 60 % dokončených bytů bylo v rodinných domech.

V novostavbách rodinných domů bylo zkolaudováno 930 bytů, tj. 56,1 % z celku, v novostavbách bytových domů 480 bytů, tj. 28,9 %. Zbytek připadl na úpravy bytů v již dokončených rodinných a bytových domech. Počet dokončených bytů v novostavbách rodinných domů dosáhl svého maxima (1 034 bytů) v roce 2021, kdy bylo dokončeno nejvíc bytů od počátku jeho sledování v roce 1989.

V okresech Hradec Králové a Jičín výrazně převažoval počet dokončených bytů v nových rodinných domech.

Rozdíly mezi jednotlivými okresy byly výrazné. Zatímco v okrese Trutnov byl počet dokončených bytů v nových rodinných a bytových domech téměř shodný a jejich podíl činil 39,1 %, resp. 37,4 % z celku, v jiných okresech výrazně převažovaly počty dokončených bytů v rodinných domech. V okrese Jičín tvořily více než tři čtvrtiny a v okrese Hradec Králové více než dvě třetiny z dokončených bytů v okrese. Nejvíc bytů v rodinných domech bylo v kraji dokončeno v okrese Hradec Králové, více než jedna třetina, a v okrese Trutnov to byla více než jedna pětina z celku. U nových bytových domů bylo dokončeno nejvíc bytů v okrese Trutnov (37,9 %) a Hradec Králové (21,0 %) z krajské hodnoty.

Kraj se podílel 4,3 % na všech dokončených bytech v Česku v roce 2023.

V celém Česku bylo v roce 2023 dokončeno celkem 38 069 bytů, tj. o 3,4 %, o 1 329 bytů méně než v roce 2022. V pěti krajích došlo k meziročnímu nárůstu dokončených bytů. V Královéhradeckém kraji došlo k meziročnímu poklesu o 8,8 %, tj. o 158 bytů a mezi kraji to bylo čtvrté nejrychlejší tempo snížení. Dokončené byty v Královéhradeckém kraji tvořily 4,3 % z celkového počtu dokončených bytů v Česku a mezi kraji to byl čtvrtý nejnižší podíl.

Intenzita dokončených bytů byla v kraji podprůměrná.

V Česku připadlo v průměru na tisíc obyvatel středního stavu 3,5 dokončených bytů. Nejvyšší intenzitu dokončených bytů vykazalo hl. město Praha (4,7 bytů), naopak nejnižší intenzita byla v krajích Ústeckém (1,6 bytů). Královéhradecký kraj se zařadil intenzitou dokončených bytů hodnotou 3,0 byty na tisíc obyvatel na šestou nejnižší příčku mezi kraji a dlouhodobě se pohybuje pod republikovým průměrem.

Hodnota metru čtverečního obytné plochy dokončených bytů v bytových domech byla o 9,9 tis. Kč vyšší než v rodinných domech.

Investiční náklady na výstavbu 1 m² obytné plochy bytů dokončených v nových rodinných domech v období 2014–2023 v kraji rostly obdobně jako v průměru za Česko. V roce 2023 se jejich hodnota vyšplhala na 52,3 tis. Kč a v celorepublikovém srovnání byla podprůměrná (54,3 tis. Kč), mezi kraji 5. nejnižší. Tradičně nejvyšší hodnota byla v hl. městě Praze (70,3 tis. Kč). Investiční náklady dokončených bytů v nových bytových domech byly více proměnlivé, než tomu bylo u rodinných domů. Dlouhodobě je v průměru za Česko i za Královéhradecký kraj jasný trend růstu. V roce 2023 činila hodnota 1 m² obytné plochy v nových bytových domech 62,3 tis. Kč, meziročně to představovalo více než 60% nárůst a mezi kraji to byla čtvrtá nejvyšší hodnota. Náklady na výstavbu 1 m² obytné plochy byly v Královéhradeckém kraji v roce 2023 u bytových domů vyšší o 9,9 tis. Kč než u domů rodinných.

Ceny nemovitostí

V roce 2023 bylo přerušeno dlouhé období růstu cen nemovitostí.

Trh nemovitostí a s ním související i ceny nemovitostí v Česku zažíval po roce 2013 dlouhé období cenového růstu, které ukončil až rok 2023. Růst cen v posledním desetiletí ovlivnila poptávka povzbuzená nízkými úrokovými sazbami. Ke zrychlení tempa růstu cen došlo v letech 2021 a 2022, kdy do nemovitostí směřovaly finanční prostředky, které lidé uspořili v průběhu pandemické uzávěry ekonomiky. Rok 2023 znamenal určitou brzdu, kdy vlivem inflace a i nárůstu úrokových sazeb došlo

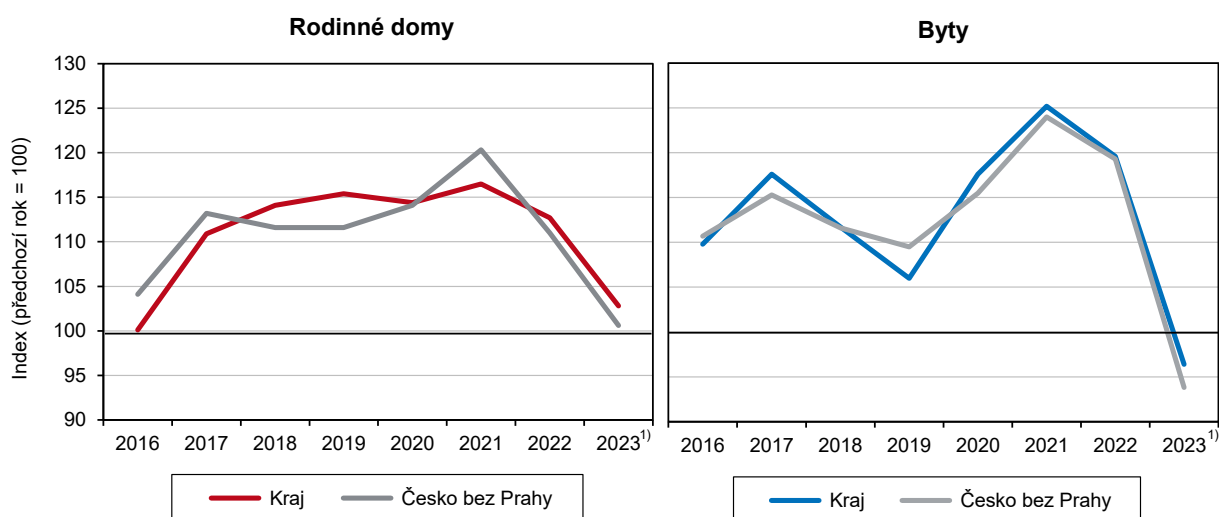
k poklesu kupní síly, a ceny nemovitostí poklesly. Krajské hodnoty cen nemovitostí většinou kopírovaly republikové trendy. Ve sledovaném období ceny bytů rostly strměji než ceny rodinných domů a pokles na konci roku 2022 a následně v roce 2023 byl u bytů výraznější.

Ceny nemovitostí v roce 2023 meziročně stouply o 2,8 %.

Ceny rodinných domů se v roce 2023 v republikovém průměru meziročně zvýšily o 0,6 %. Vyšší jednotkovou cenu rodinných domů zaznamenalo v roce 2023 devět krajů, u čtyř krajů evidujeme meziroční pokles a u Pardubického kraje stagnaci. Relativní přírůstek/pokles se pohyboval od 2,7% poklesu v Ústeckém kraji po 2,9% přírůstek v Libereckém kraji. Královéhradecký kraj s 2,8% nárůstem ceny rodinných domů se umístil na druhé nejvyšší pozici. Nejvýraznější meziroční nárůst cen rodinných domů byl v kraji i v Česku zaznamenán v roce 2021, a to o 16,5 %, resp. 19,2 %. Od roku 2018 do roku 2023 se ceny rodinných domů v kraji zvedly o 75,9 %.

Graf 3.29 Indexy cen nemovitostí v Královéhradeckém kraji a Česku (roční průměr)

Zdroj: ČÚZK

¹⁾ údaje za rok 2023 jsou předběžné

V letech 2020 až 2022 sledujeme skokový nárůst cen bytů.

Ceny bytů v roce 2023 ve srovnání s předchozím rokem v Česku klesly o 6,2 %, v našem kraji klesly o 3,6 % a tento pokles byl druhý nejnižší v mezikrajském srovnání. Nejvyšší pokles kupních cen bytů v roce 2023 byl zaznamenán v Pardubickém kraji (o 7,6 %), nejnižší v Kraji Vysočina (o 2,3 %). Ve sledovaném období byl nejvyšší nárůst cen bytů stejně jako u cen rodinných domů evidován v kraji i v Česku v roce 2021, kdy meziročně ceny bytů stouply o 25 %, resp. 19,2 %. Výrazný růst cen bytů sledujeme v covidových letech 2020 až 2022, kdy ceny bytů v kraji stouply o 62,4 %.

Doprava

V roce 2023 zůstala délka silnic a dálnic beze změny.

Silniční síť v Královéhradeckém kraji byla v roce 2023 tvořena 3 759,2 km silnic I. až III. třídy a dálnic, která je v kraji v provozu od prosince 2006. Délka silnic i dálnic zůstala v kraji beze změn. Ke konci roku 2023 bylo nejvíce kilometrů silničních komunikací v okrese Jičín (23,3 %), dále v okrese Hradec Králové (21,9 %), Rychnov nad Kněžnou (20,7 %) a nejméně v okresech Trutnov (17,2 %) a Náchod (16,9 %). Díky sousedství Královéhradeckého kraje s Polskem je území kraje z hlediska dopravy zatíženo tranzitní dopravou nejvíc v okrese Náchod

a v samotném městě Náchod. Situace by se měla zlepšit po dostavbě dálnice D11 k hranicím s Polskem.

Nejhustší silniční síť je v okrese Jičín.

Hustota silniční sítě v rozsahu 79,1 km na 100 km² je nad průměrem Česka, mezi kraji byla v roce 2023 čtvrtá nejhustší. Z územního pohledu má kraj nejhustší síť silnic v okrese Jičín (98,8 km na 100 km²) a Hradec Králové (92,5 km na 100 km²) a naopak nejnižší v okrese Trutnov (56,2 km na 100 km²), to souvisí s hustotou sídel a geografickou polohou okresů.

Nejvyšší podíl silnic I. třídy má okres Trutnov.

Ve struktuře komunikací kraje tvoří dálnice délkou 43,5 km pouhých 1,2 % z komunikační sítě, silnice I. třídy 10,7 % (oba typy určené zejména pro dálkovou a mezinárodní dopravu), silnice II. třídy 24,8 % a nejvíce silnice III. třídy 63,3 % (slouží k propojení obcí). Dálnice se na délce silničních komunikací v okrese Hradec Králové podílí 4,5 % a v okrese Náchod 1,0 %. Silnic I. třídy má nejvíce na svém území okres Trutnov (28,2 %), silnic II. třídy okres Rychnov nad Kněžnou (27,7 %) a silnic III. třídy okres Jičín (26,6 %).

Délka železničních tratí v kraji tvoří 6,9 % tratí Česka.

Provozní délka železničních tratí činila koncem roku 2023 celkem 660,4 km, což je 6,9 % železničních tratí v Česku a šestá nejdelší mezi kraji. Délka splavných vodních cest pro pravidelnou dopravu činila 24,5 km, což představuje 3,4 % ze 726 km vodních cest v Česku a 8. místo mezi kraji.

V evidenci vozidel bylo ke konci roku 337,0 tis. osobních automobilů vč. dodávkových.

V evidenci vozidel bylo v kraji ke konci roku 2023 registrováno 336 981 osobních automobilů včetně dodávkových. Meziročně došlo k navýšení o 9,0 tis., tj. o 2,8 %, proti roku 2018 o 37,0 tis. aut, tj. o 12,3 % a za posledních dvacet let přibylo 126,4 tis. aut, to představuje téměř 60% nárůst. Ve sledovaném období 2018–2023 přibylo do evidence nejvíc automobilů v roce 2022, bylo to téměř 11 tisíc aut.

Cestovní ruch

V hromadných ubytovacích zařízeních se v roce 2023 ubytovalo více než 1,5 mil. hostů, meziročně o 4,3 % více.

Královéhradecký kraj je, díky své poloze a přírodním zajímavostem, typický svým rozvinutým cestovním ruchem, který má pro jeho rozvoj nemalý význam. Počtem hromadných ubytovacích zařízení a zejména návštěvností se kraj řadí trvale na přední místa mezi kraji. V roce 2023 to byl druhý nejvyšší počet hromadných ubytovacích zařízení a třetí nejvyšší počet lůžek mezi kraji. V posledním sledovaném roce se v Královéhradeckém kraji ubytovalo více než 1,5 mil. hostů, což bylo meziročně o 62,5 tis. osob, tj. o 4,3 % meziročně více.

Od roku 2015 počet návštěvníků kraje přesahuje ročně jeden milion, s výjimkou covidových let 2020-2021.

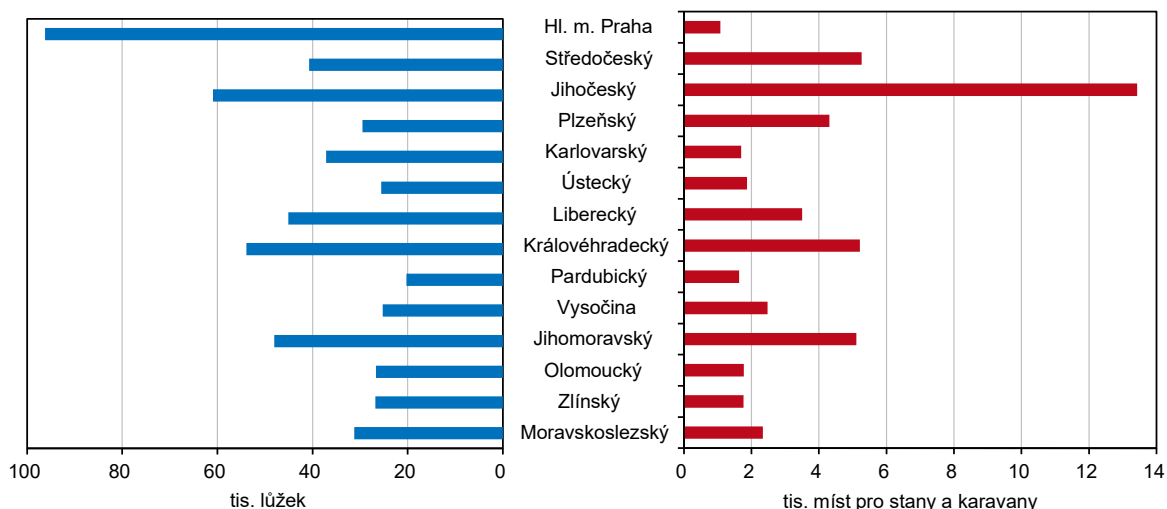
V porovnání s předcovidovým rokem 2019, kdy byla návštěvnost v kraji nejvyšší za posledních 10 let, byla v roce 2023 vyšší o 8,4 %. Od roku 2015 počet hostů kraje přesahoval ročně jeden milion a toto bylo přerušeno až covidovými lety 2020-2021. Od roku 2022 počty návštěvníků kraje opět rostou nad milion, resp. nad 1,5 mil. hostů v roce 2023. Domácích turistů (rezidentů) bylo v posledním sledovaném roce 1 228,9 tis. a tvořili čtyři pětiny hostů. Přijelo jich meziročně téměř o 7,0 tisíc více, tj. o 0,6 %. Hostů ze zahraničí (nerezidentů) se ubytovalo 296,6 tisíc, tj. o pětinu více než v roce 2022. V Královéhradeckém kraji se ubytovala zhruba desetina z celkového počtu domácích hostů Česka a 3,1 % z celkového počtu návštěvníků z ciziny.

Graf 3.30 Kapacity hromadných ubytovacích zařízení v krajích v roce 2023

Zdroj: ČSÚ

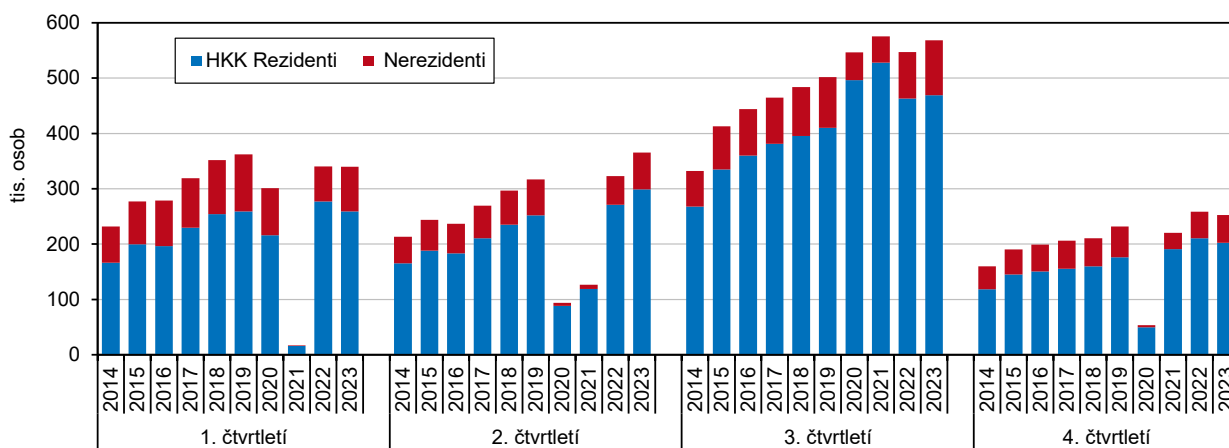

Čtvrtý nejvyšší počet hostů mezi krají.

V mezikrajském srovnání se v kraji v roce 2023 ubytoval čtvrtý nejvyšší počet hostů po hl. městě Praze, Jihomoravském a Jihočeském kraji, u domácích hostů šlo o třetí nejvyšší počet. V celém Česku přibylo hostů o 13,1 % vlivem jak domácích hostů, kterých se ubytovalo meziročně o 2,8 % více, tak hlavně zahraničních, kterých přijelo o 30,2 % více. Z regionálního pohledu přibylo hostů ve všech krajích, nejvíce v hl. městě Praze (o 24,4 %), Karlovarském kraji (o 16,4 %) a Středočeském kraji (o 14,0 %).

Graf 3.31 Hosté ubytovaní v hromadných ubytovacích zařízeních podle čtvrtletí v Královéhradeckém kraji

Zdroj: ČSÚ

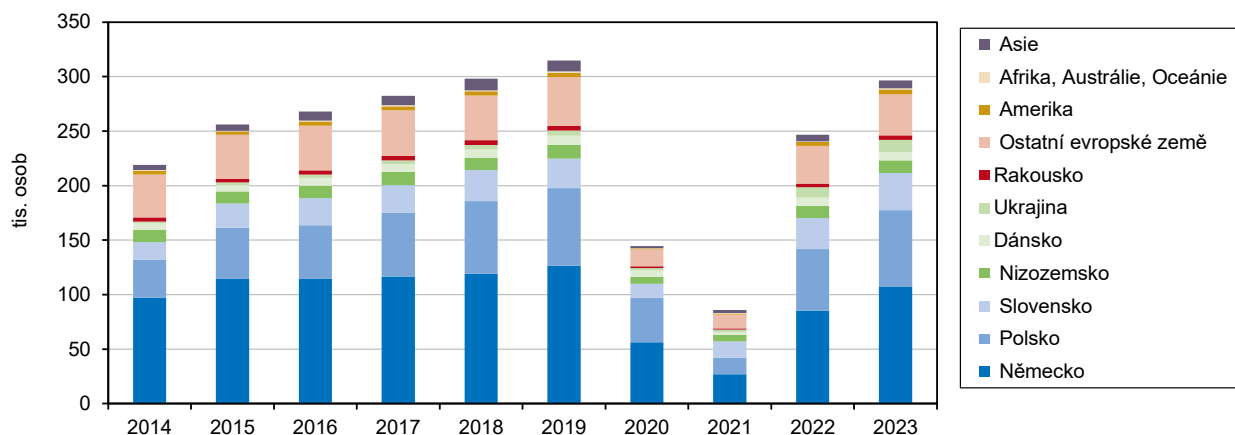

Zahraničních hostů přibylo a byli nejčastěji z Německa, Polska a Slovenska.

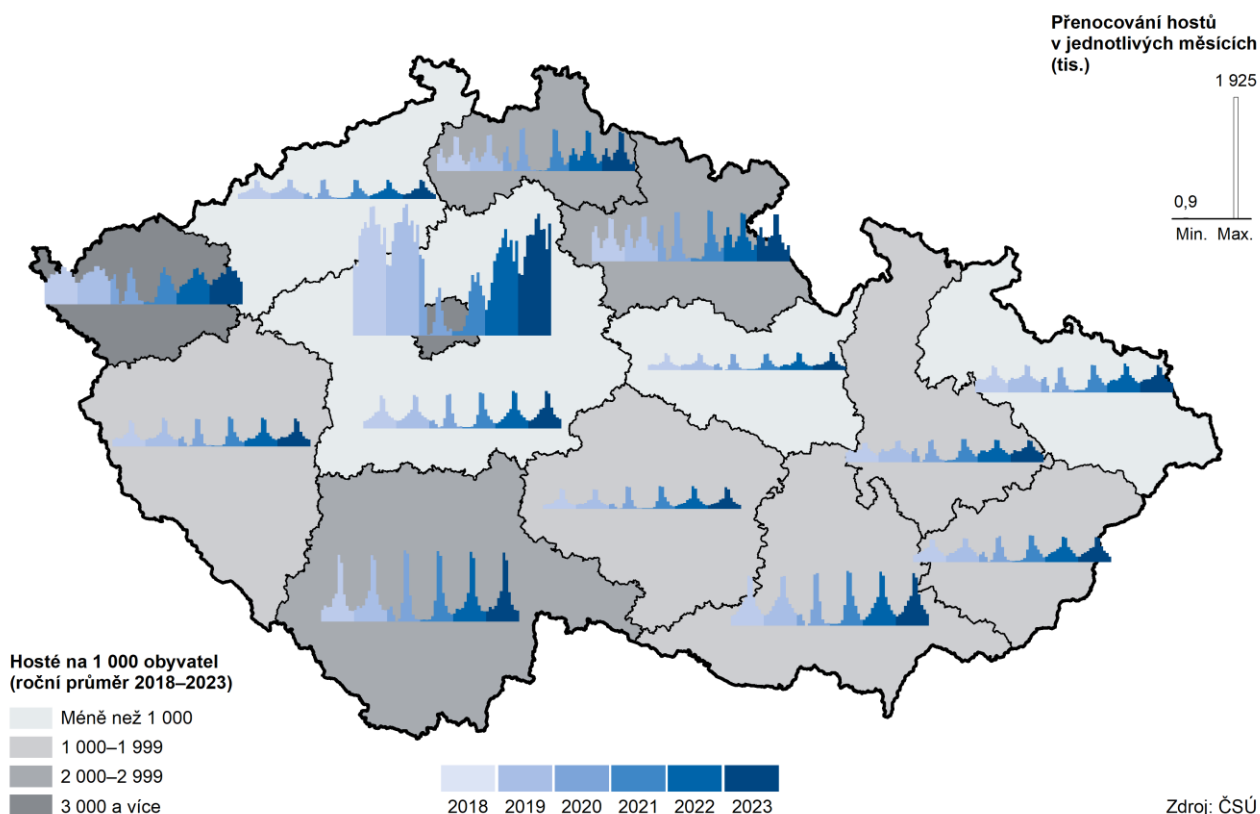
Nejvíce zahraničních hostů (podle státního občanství) přijelo v roce 2023 do Královéhradeckého kraje tradičně z Německa, a to 107,5 tisíc. Jejich počet se proti roku 2022 zvýšil o více než čtvrtinu, tj. o 22,2 tis. osob. Druzí v pořadí byli hosté z Polska (70,0 tis. osob) s nárůstem téměř o čtvrtinu, a třetí byli hosté ze Slovenska (34,7 tis. osob s přírůstkem o 6,1 tis. osob, tj. o více než pětinu). Přibylo i návštěvníků z Nizozemska (celkový počet 11,6 tis. osob) o 5,2 %, Ukrajiny (celkový počet 10,9 tis. osob) o 15,5 % a Dánska (celkový počet 7,9 tis. osob) o 2,9 %. Návštěvníci z Německa, Polska a Slovenska se na čele žebříčku nejpočetnějších zahraniční hostů kraje drží dlouhodobě, po celé sledované období.

Graf 3.32 Zahraniční hosté ubytovaní v hromadných ubytovacích zařízeních podle země původu v Královéhradeckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v krajích v letech 2018 až 2023

Zdroj: ČSÚ

Nejvíce hromadných ubytovacích zařízení se nachází v okrese Trutnov.

V kraji leží nejvyšší pohoří Česka a s tím souvisí i největší koncentrace hromadných ubytovacích zařízení v Krkonoších v okrese Trutnov, největší počet hotelů a penzionů v tomto okrese. V Královéhradeckém kraji pobývali v roce 2023 hosté v průměru 3,0 noci na jeden pobyt, tj. o 0,5 noci více než v průměru za celou republiku. V porovnání s ostatními kraji to byla společně s krajem Olomouckým druhá nejdelší délka pobytu po kraji Karlovarském (3,8 noci na jeden pobyt). Cizinci i domácí hosté strávili v našem kraji shodně v průměru 3,0 noci.

4. Životní prostředí

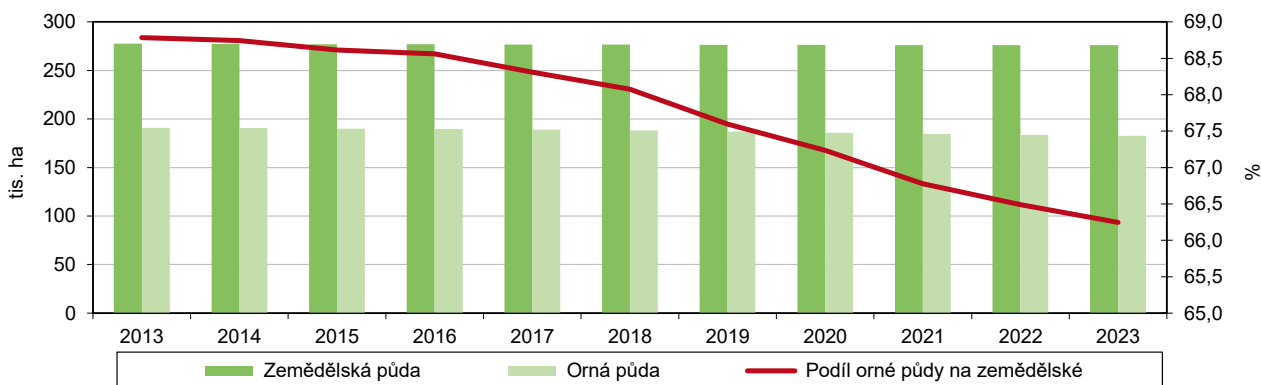
Půdní fond

Podíl zemědělské půdy na výměře kraje je v mezikrajském srovnání pátý nejvyšší.

Z celkové rozlohy Královéhradeckého kraje 475 915 hektarů v roce 2023 připadlo 58,0 % na půdu zemědělskou, což je pátý nejvyšší podíl v republikovém srovnání za Středočeským krajem (60,1 %), Krajem Vysočinou (59,9 %) a krajem Pardubickým (59,6 %) a Jihomoravským (58,6 %). Během deseti let ubylo v kraji 1,5 tis. ha zemědělských ploch. Orná půda se na celkové rozloze kraje podílela 38,4 % a každoročně se její podíl snižuje na úkor trvalých travních porostů (meziročně o 424 ha více), zahrad (o 253 ha více) a nezemědělské půdy, zejména lesních pozemků (o 38 ha více) a vodních ploch (o 19 ha více).

Graf 4.1 Výměra zemědělské a orné půdy v Královéhradeckém kraji

Zdroj: ČÚZK

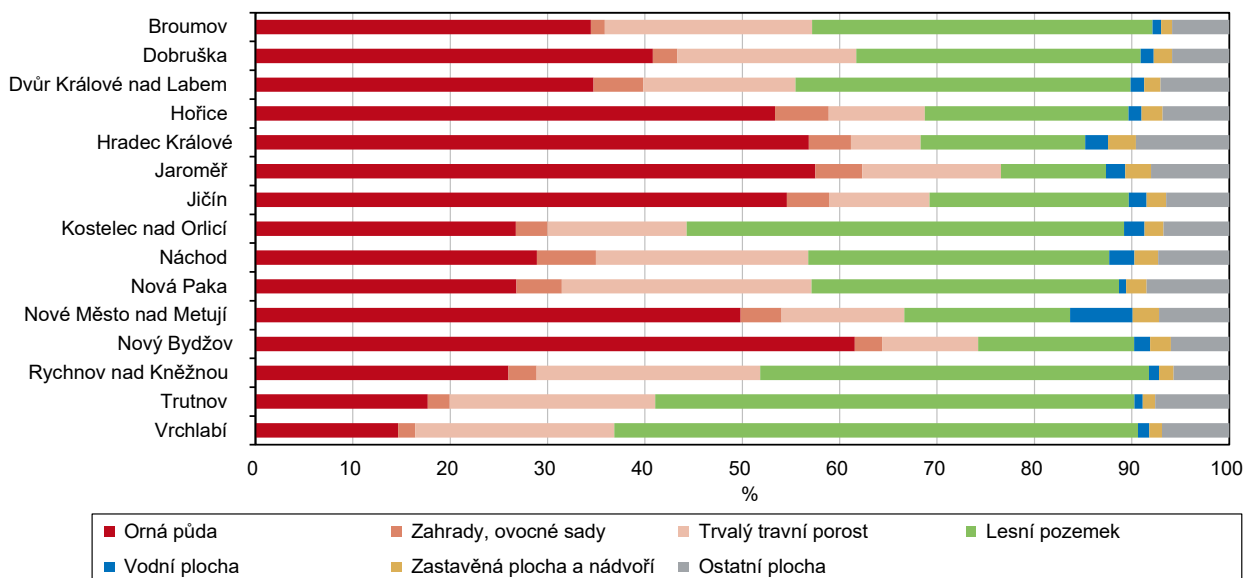

V kraji dlouhodobě klesá podíl orné půdy.

Mírný pokles orné půdy je trvalým a dlouhodobým jevem, který odpovídá celorepublikovému trendu. Stupeň zornění (podíl orné půdy z půdy zemědělské) jak v Česku, tak i v Královéhradeckém kraji postupně klesá. Stupeň zornění v Královéhradeckém kraji v roce 2023 dosáhl hodnoty 66,2 % při republikové hodnotě 69,2 % a v mezikrajském srovnání byl sedmý nejvyšší. Od roku 2013 se snížil stupeň zornění v kraji v průměru o 2,5 procentního bodu.

Graf 4.2 Struktura půdy podle správních obvodů ORP Královéhradeckého kraje k 31. 12. 2023

Zdroj: ČÚZK

Více než polovinu rozlohy pěti správních obvodů ORP tvoří orná půda. Správní obvod ORP Vrchlábí má nadpoloviční podíl lesních pozemků.

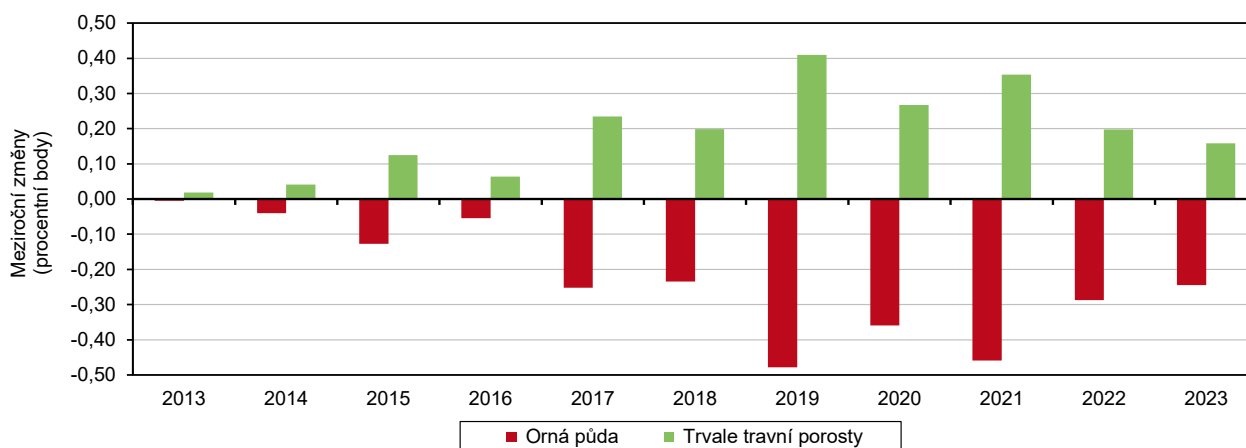
S ohledem na rozmanitou krajinu kraje je struktura půdy ve správních obvodech ORP velmi rozdílná. V Královéhradeckém kraji je největší rozdíl mezi nejvyšším a nejnižším bodem v kraji, a to mezi nejvyšší horou Česka Sněžkou v Krkonoších a nížinou v Polabí (1 401 m), což je nejvíce mezi kraji. Orná půda tvoří více než polovinu výměry správních obvodů ORP Nový Bydžov (61,5 %), Jaroměř, Hradec Králové, Jičín a Hořice, na polovině je téměř u správního obvodu ORP Nové Město nad Metují. Lesní pozemky tvoří více než polovinu výměry správního obvodu ORP Vrchlábí (53,8 %), vyšší zastoupení lesů mají dále správní obvody Trutnov, Kostelec nad Orlicí a Rychnov nad Kněžnou.

Vodní plochy se za deset let zvětšily o 5,6 %.

Vodních ploch přibýlo za uplynulých deset let celkem o 421 ha, tj. zvětšení o 5,6 % a přibývají ve všech okresech kraje, nejvíce v okrese Hradec Králové, kde se zvětšily o 186 ha, tj. o 10,6 %.

Graf 4.3 Meziroční změny podílů orné půdy a trvalých travních porostů na zemědělské půdě v Královéhradeckém kraji

Zdroj: ČÚZK

Zvyšuje se podíl trvalých travních porostů na zemědělské půdě.

Zatímco podíl orné půdy v kraji se snižuje, roste podíl trvalých travních porostů na zemědělské půdě, za uplynulých deset let se jejich podíl výrazně zvýšil. Za deset let přibýlo více než 5 tisíc ha trvalých travních porostů, tj. nárůst o 7,5 % a jejich podíl na zemědělské půdě vzrostl z 25,2 % na 27,5 %, tj. o 2,0 p. b. Čtvrtinový podíl na výměře správního obvodu ORP mají trvalé travní porosty správního obvodu ORP Nová Paka (25,6 %), následují správní obvody ORP Rychnov nad Kněžnou (23,0 %), Náchod (21,8 %) Broumov (21,3 %) a Trutnov (20,4%).

Chráněná území

Chráněná území tvoří více než pětinu rozlohy kraje.

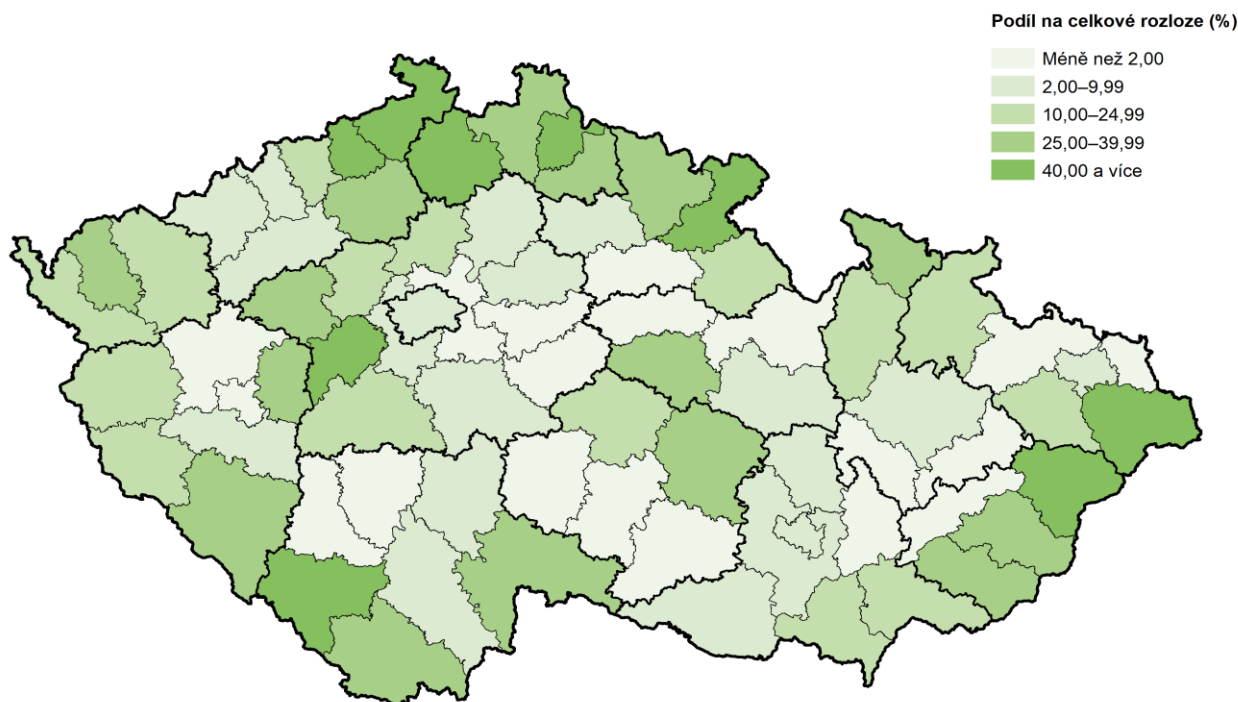
Chráněná území tvoří více než pětinu rozlohy kraje. Na území se nachází Krkonošský národní park v okrese Trutnov (5,2 % rozlohy kraje), tři chráněné krajinné oblasti (14,9 % rozlohy kraje) a 135 maloplošných chráněných oblastí (1,9 % rozlohy kraje). Mezi chráněné krajinné oblasti patří Broumovsko (okres Náchod), Český ráj (okres Jičín a území krajů Středočeského a Libereckého) a Orlické hory (okres Rychnov nad Kněžnou a území kraje Pardubického).

V okrese Náchod je více než polovina jeho výměry zvláště chráněným územím.

Nejvyšší podíl zvláště chráněných území na celkové výměře má okres Náchod (50,8 %), čtvrtina území je chráněna v okresech Trutnov (25,6 %) a Rychnov nad Kněžnou (24,1 %). Z pohledu ochrany přírody a krajiny má okres Trutnov nejvíce chráněných ptačích oblastí a evropsky významných lokalit v kraji.

Zvláště chráněná území v okresech k 31. 12. 2023

Pozn.: zahrnutý národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky a přírodní památky. V ukazateli jsou zohledněny vzájemné překryvy chráněných území (tzn. nejsou započítána maloplošná ZCHÚ ležící na území velkoplošných ZCHÚ).

Zdroj: AOPK ČR

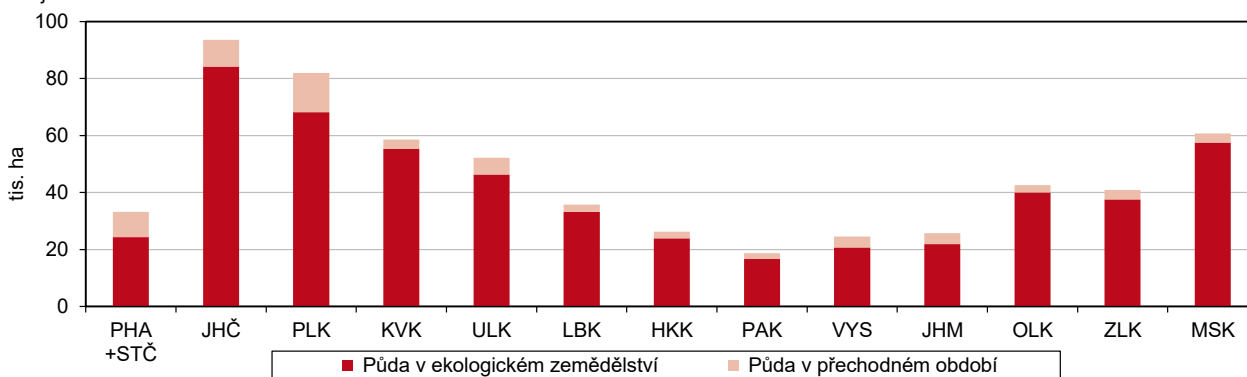
Ekologické zemědělství

Rozšiřují se plochy ekologického zemědělství. Podíl ekologicky obhospodařované půdy na celkové rozloze v Česku činil 12,6 %.

Trendem v oblasti zemědělství je nahrazovat intenzivní zemědělskou výrobu ekologickým zemědělstvím, které pracuje s nejmodernějšími vědeckými poznatky ve spojení s osvědčenými postupy, které zamezují poškozování půdy a podporují biodiverzitu v krajině. Pracuje s vyloučením agrochemikálií, hormonů a genetických modifikací. Výměra půdy obhospodařované na ekologických principech na konci roku 2023 v Královéhradeckém kraji činila podle údajů Ministerstva zemědělství 24,0 tis. hektarů a dalších 2,3 tis. hektarů ploch se nacházelo ve fázi přechodného období. Celkem bylo ekologické zemědělství v kraji provozováno na 8,7 % zemědělské půdy, což je pátý nejnižší podíl mezi kraji. Nejvyšší podíl zaujímaly plochy s ekologickým zemědělstvím v Karlovarském kraji (44,3 %), naproti tomu nejnižší podíl vykázalo hl. město Praha (1,5 %) a Středočeský kraj (3,7 %).

Graf 4.4 Výměra půdy v ekologickém zemědělství podle krajů k 31. 12. 2023

Zdroj: Ministerstvo zemědělství

Vodovody a kanalizace

V roce 2023 bylo 95 % obyvatel zásobovaných vodou.

V roce 2023 bylo v Královéhradeckém kraji zásobováno pitnou vodou z vodovodů pro veřejnou potřebu 528,7 tis. obyvatel, přičemž jejich podíl na celkovém obyvatelstvu kraje činil 95,0 % a byl osmý nejvyšší v mezikrajském srovnání. Republikový průměr byl v kraji překročen o 0,5 p. b.

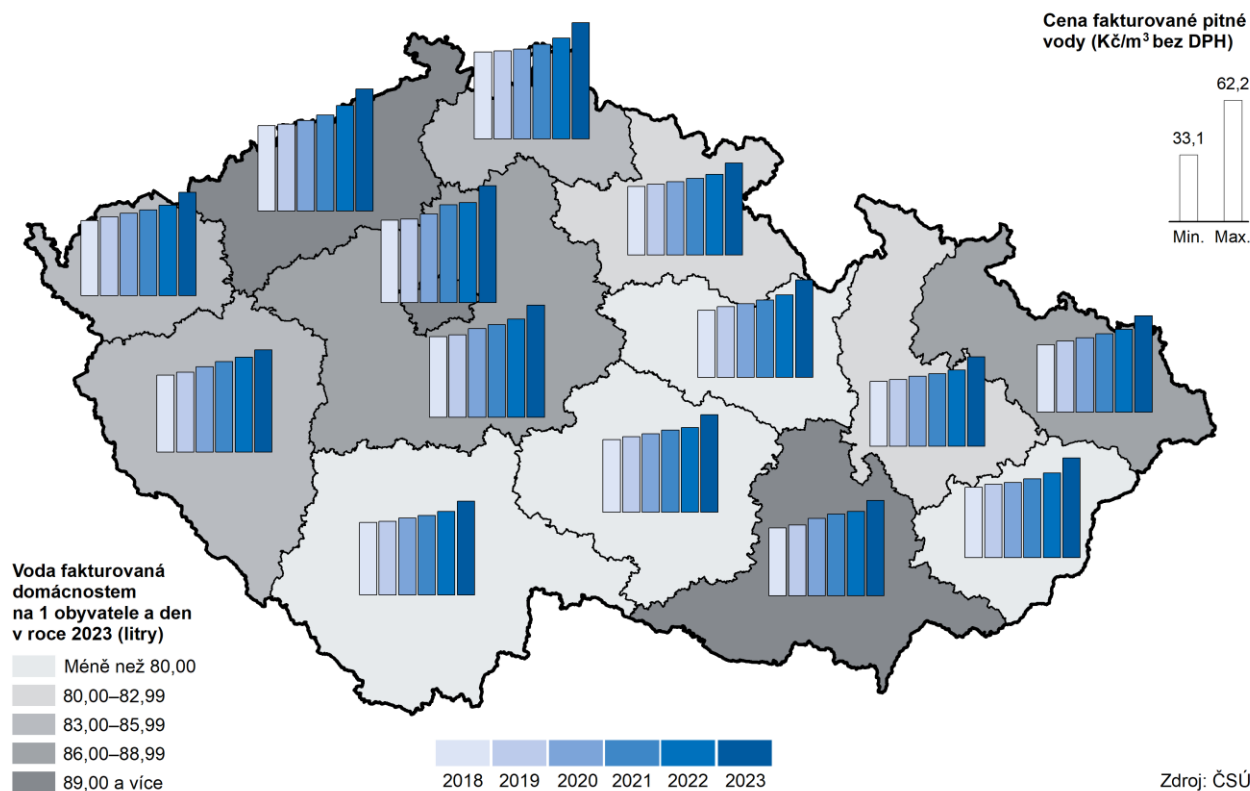
Výroba vody dlouhodobě klesá, přesto objem fakturované vody domácnostem roste.

V roce 2023 proti předchozímu roku objem výroby vody v kraji mírně vzrostl (30 733 tis. m³), ve srovnání s rokem 2018 se však objem snížil o 637 tis. m³, tj. 2,0 %. Množství fakturované pitné vody se dlouhodobě pohybuje kolem 23,5 mil. m³ (23 466 tis. m³ v roce 2023). Objem fakturované pitné vody domácnostem se dlouhodobě plynule zvyšuje, avšak v posledních dvou letech sledujeme mírný pokles, přesto ve srovnání s rokem 2018 vzrostl o 171 tis. m³, tj. o 1,1 % (15 567 tis. m³ v roce 2023).

Spotřeba vody na domácnost je pátá nejnižší.

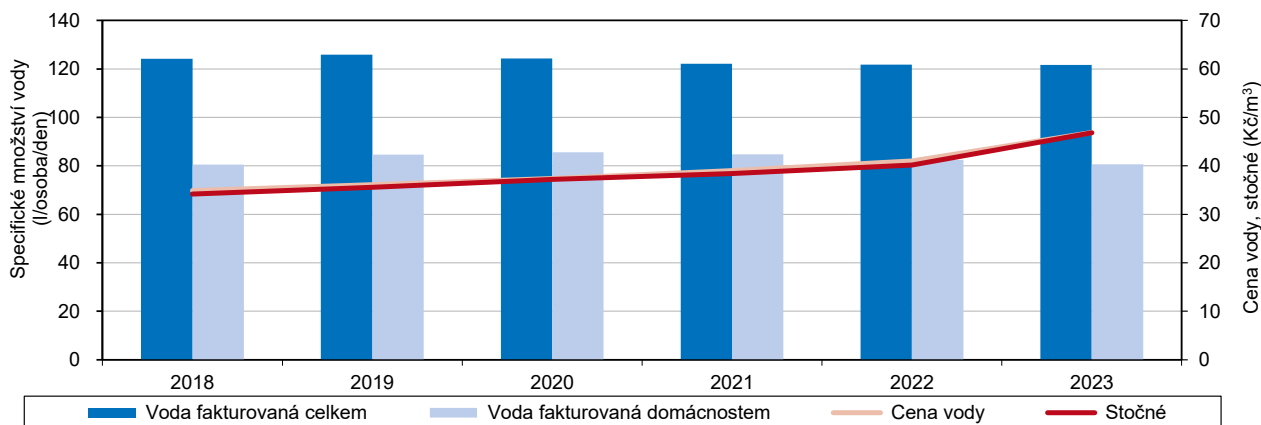
Specifické množství vody fakturované domácnostem bylo vyfakturováno v Královéhradeckém kraji v roce 2023 v přepočtu na osobu a den celkem 121,6 litru vody, domácnostem bylo fakturováno 80,7 litru na osobu a den, což představuje páté nejnižší množství vody v mezikrajském srovnání. V porovnání s průměrem Česka bylo v kraji v loňském roce fakturováno v přepočtu na osobu a den o 5,5 l méně, u domácností to bylo o 6,0 l méně. Nejvyšší specifické množství vody celkem i fakturované domácnostem bylo v rámci krajů Česka evidováno v hl. městě Praze (154,9 l/osobu/den, resp. 103,8 l/osobu/den), nejnižší ve Zlínském kraji (111,1 l/osobu/den, resp. 77,1 l/osobu/den).

Spotřeba vody a cena vody v letech 2018 až 2023

Graf 4.5 Specifické množství fakturované vody, cena vody a stočné v Královéhradeckém kraji

Zdroj: ČSÚ

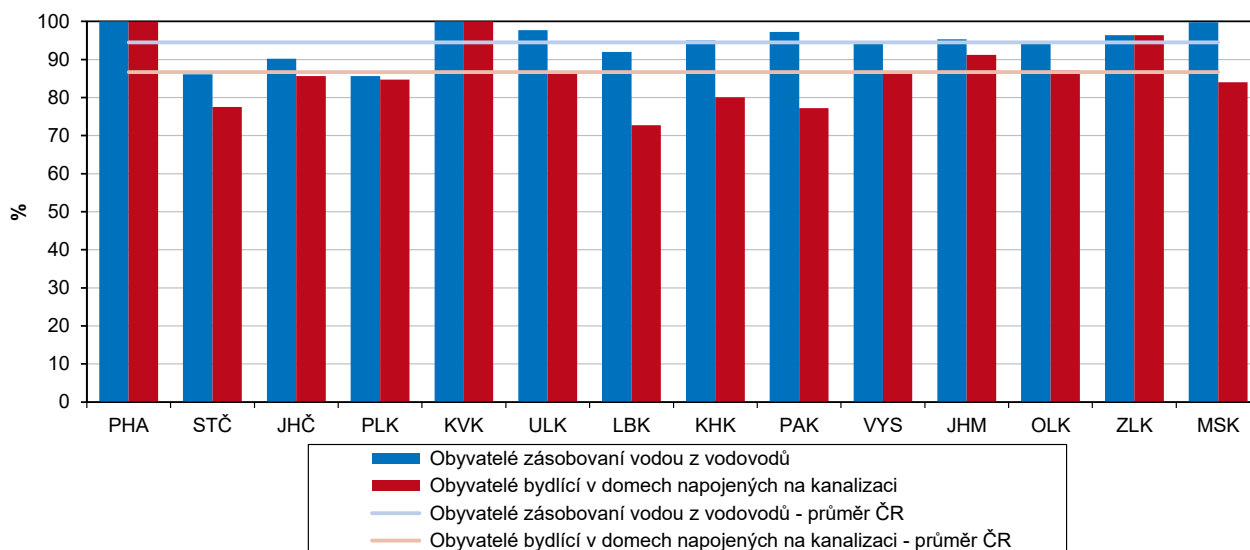

Cena vody v kraji vzrostla od roku 2018 o 12 Kč, přesto byla druhá nejnižší mezi kraji.

Průměrná cena za 1 m³ fakturované vody bez DPH se v krajích v roce 2023 pohybovala v rozmezí od 45,6 Kč/m³ v Olomouckém kraji po 62,2 Kč/m³ v Ústeckém kraji. Cena vody v Královéhradeckém kraji v roce 2023 činila 46,9 Kč/m³ a svou hodnotou byla druhá nejnižší v mezikrajském srovnání. Meziročně se zvýšila o 5,9 Kč, což byl nejvyšší meziroční nárůst od roku 2007. Od roku 2018 cena pitné vody v kraji vzrostla o 12 Kč, na úrovni republiky byl nárůst vyšší (15 Kč).

Graf 4.6 Podíl obyvatel zásobovaných vodou a napojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu podle krajů v roce 2023

Zdroj: ČSÚ

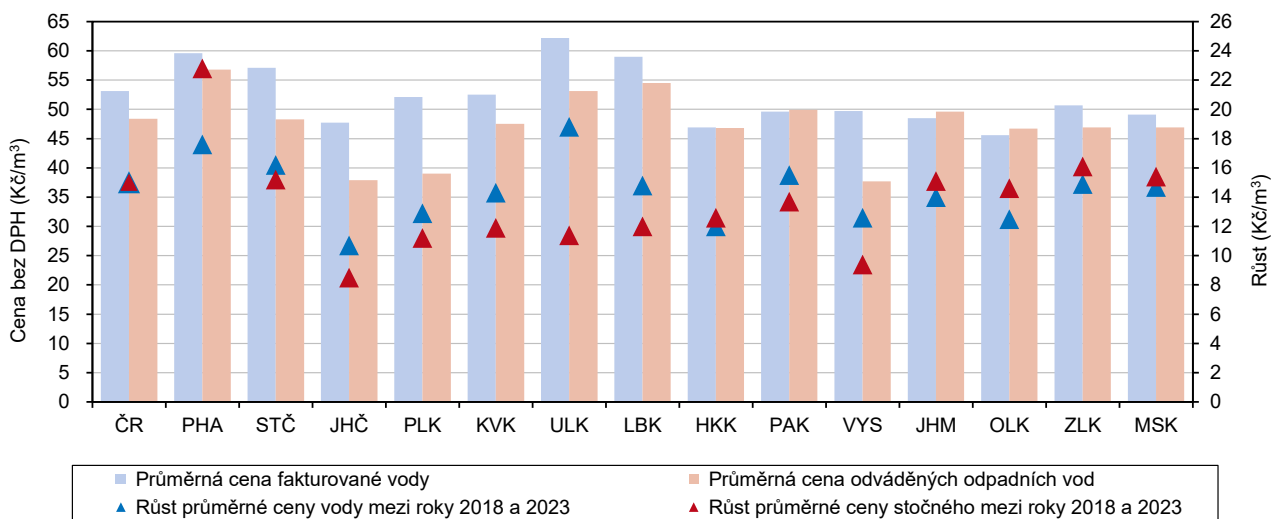
V kraji je čtvrtý nejnižší podíl obyvatel připojených na kanalizaci.

V roce 2023 činil podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizační síť v Královéhradeckém kraji 80,1 %, což byla čtvrtá nejnižší hodnota mezi kraji. Nejnižší podíl obyvatel trvale bydlících v domech napojených na kanalizaci dlouhodobě vykazuje Liberecký kraj (72,7 % v roce 2023), pod hranici 80 % se v roce 2023 ještě řadily kraje Středočeský (77,5 %) a Pardubický (77,2 %). Nejlépe je na tom Karlovarský kraj, kde evidují 100% napojení obyvatel na kanalizační síť. V domech napojených na kanalizační síť bydlelo v roce 2023 v Královéhradeckém kraji celkem 445,8 tis. osob, z toho 426,6 tis. osob žilo v domech napojených na kanalizaci ústící do čistíren odpadních vod. Podíl obyvatel žijících v domech napojených na kanalizaci s koncovkou ČOV v kraji byl 76,6 %, meziročně došlo k poklesu o 0,3 p. b. I přes mírný meziroční pokles se ukazuje, že se obyvatelé častěji

připojují ke kanalizaci s koncovkou ČOV. Jejich podíl na celkovém obyvatelstvu kraje se zvýšil v porovnání s rokem 2018 o 1,9 p. b.

Graf 4.7 Průměrná cena fakturované vody a odváděných odpadních vod domácností podle krajů v roce 2023

Zdroj: ČSÚ

Stočné bylo v roce 2023 páté nejnižší mezi kraji.

Cena služeb spojených s odváděním a čištěním odpadních vod (stočné) činila v Královéhradeckém kraji v průměrné výši 46,8 Kč/m³ bez DPH. U ceny stočného bylo evidováno výrazné meziroční zvýšení o 6,6 Kč, ve srovnání s rokem 2018 odběratelé zaplatili o 12,6 Kč více. Cena stočného byla v mezikrajském srovnání pátá nejnižší a byla o 1,6 Kč pod průměrem Česka. Nejvyšší cenu za stočné zaplatili obyvatelé hl. města Prahy (56,8 Kč), nejméně obyvatelé Kraje Vysočina (37,7 Kč).

Dlouhodobě se zvyšuje počet ČOV v kraji.

V Královéhradeckém kraji bylo v roce 2023 v provozu 147 čistíren odpadních vod, což byl pátý nejnižší počet mezi kraji. Počet ČOV se od roku 2018 zvýšil o 10. Celková kapacita ČOV v kraji činila 224,7 tis. m³/den a byla osmá nejvyšší v mezikrajském srovnání. Od roku 2018 klesla celková kapacita čistíren o 2,9 %. Kaly vyprodukované ČOV v kraji činily 8,1 tis. tun.

Podíl čištěných odpadních vod dosáhl 96,3 %.

Množství vypouštěné odpadní vody do kanalizace bylo v roce 2023 o 1,8 % vyšší než v předchozím roce a tímto způsobem v kraji odteklo 25,5 mil. m³ odpadních vod (bez zpoplatněných srážkových vod). Ve sledovaném roce bylo v kraji přečištěno 96,3 % odpadních vod (bez srážkových), meziročně došlo k nárůstu o 0,5 p. b. V mezikrajském srovnání se Královéhradecký kraj umístil na devátém místě. Nejnižší podíl čištěných odpadních vod byl v roce 2023 zjištěn v Kraji Vysočina (91,8 %), nejvyšší podíl čištěných odpadních vod byl v hl. městě Praze, kde byl čištění podroben celý objem odpadních vod.

Emise

Trend snižování emisí hlavních znečišťujících látek v kraji i v Česku pokračoval i ve sledovaném období.

Ovzduší v Královéhradeckém kraji patří k těm méně znečištěným v Česku i podle výskytu oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší vzhledem k cílovým imisním limitům pro ochranu zdraví. Emise znečišťujících látek vypouštěných do ovzduší se v Královéhradeckém kraji ve sledovaném období postupně snižovaly, zejména vlivem stacionárních zdrojů. Na pokles emisních koncentrací v kraji i v celém Česku měla vliv zejména realizovaná opatření pro zlepšení kvality ovzduší, tj. výměna kotlů či obnova vozového parku.

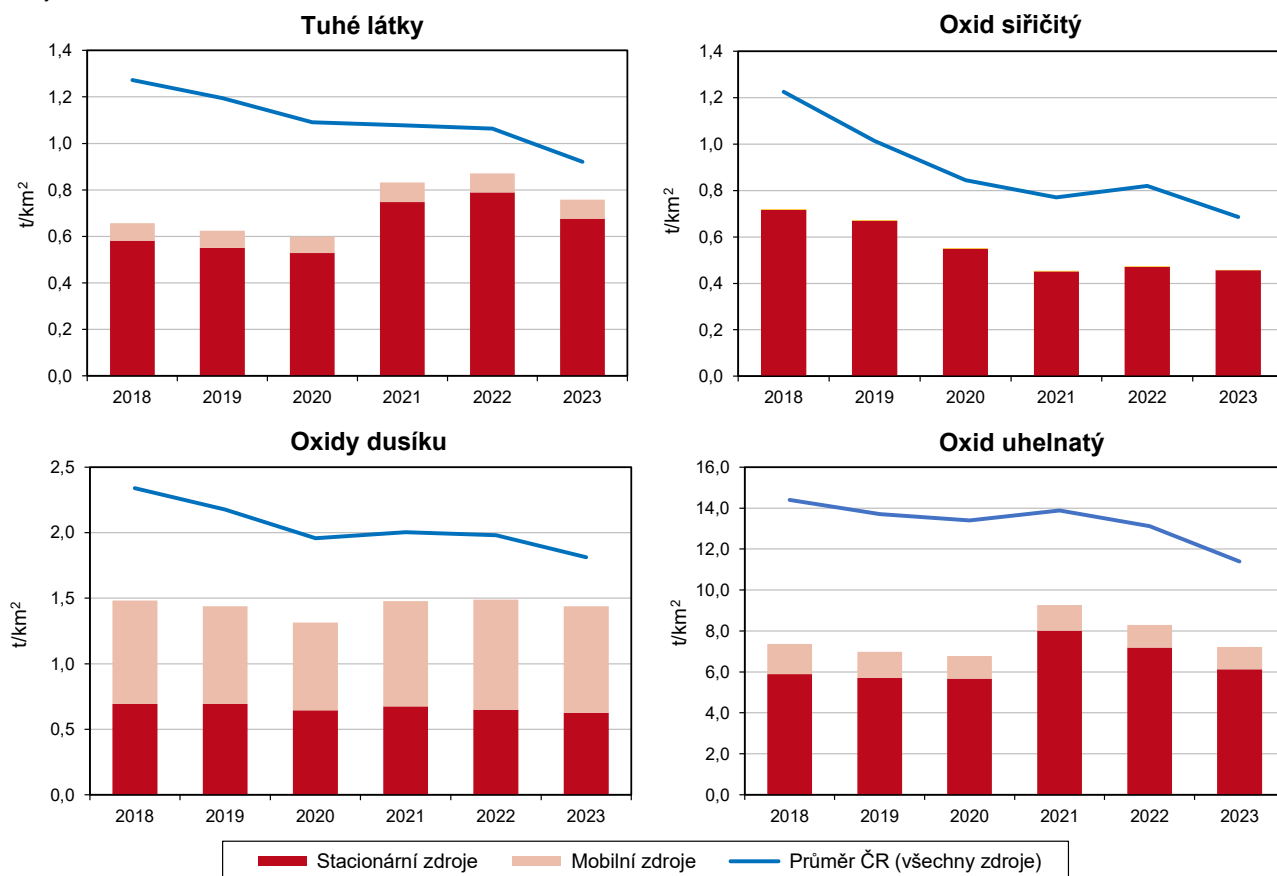

Pokles emisí u stacionárních zdrojů.

Emise znečišťujících látek (REZZO 1–4) se v Královéhradeckém kraji v porovnání s rokem 2018 zvýšily u tuhých látek o 15,5 %, naopak se snížily u oxidu siřičitého o 36,2 %, u oxidu dusíku o 2,9 % a u oxidu uhelnatého o 2,0 %. Emise ze stacionárních zdrojů (REZZO 1–3) poklesly u oxidu siřičitého (o 36,4 %) a oxidu dusíku (9,8 %), naopak vzrostly u tuhých látek (o 16,3 %) a oxidu uhelnatého (o 4,0 %). V případě mobilních zdrojů (REZZO 4) došlo k nárůstu u všech sledovaných znečišťujících látek (TZL, oxidy síry a dusíku) s výjimkou oxidu uhelnatého, u kterého sledujeme pokles o 26,0 %.

Graf 4.8 Měrné emise základních znečišťujících látek podle zdroje znečištění v Královéhradeckém kraji

Zdroj: ČHMÚ

Měrné emise oxidu siřičitého, oxidu dusíku, oxidu uhelnatého a tuhých znečišťujících látek jsou dlouhodobě pod republikovým průměrem.

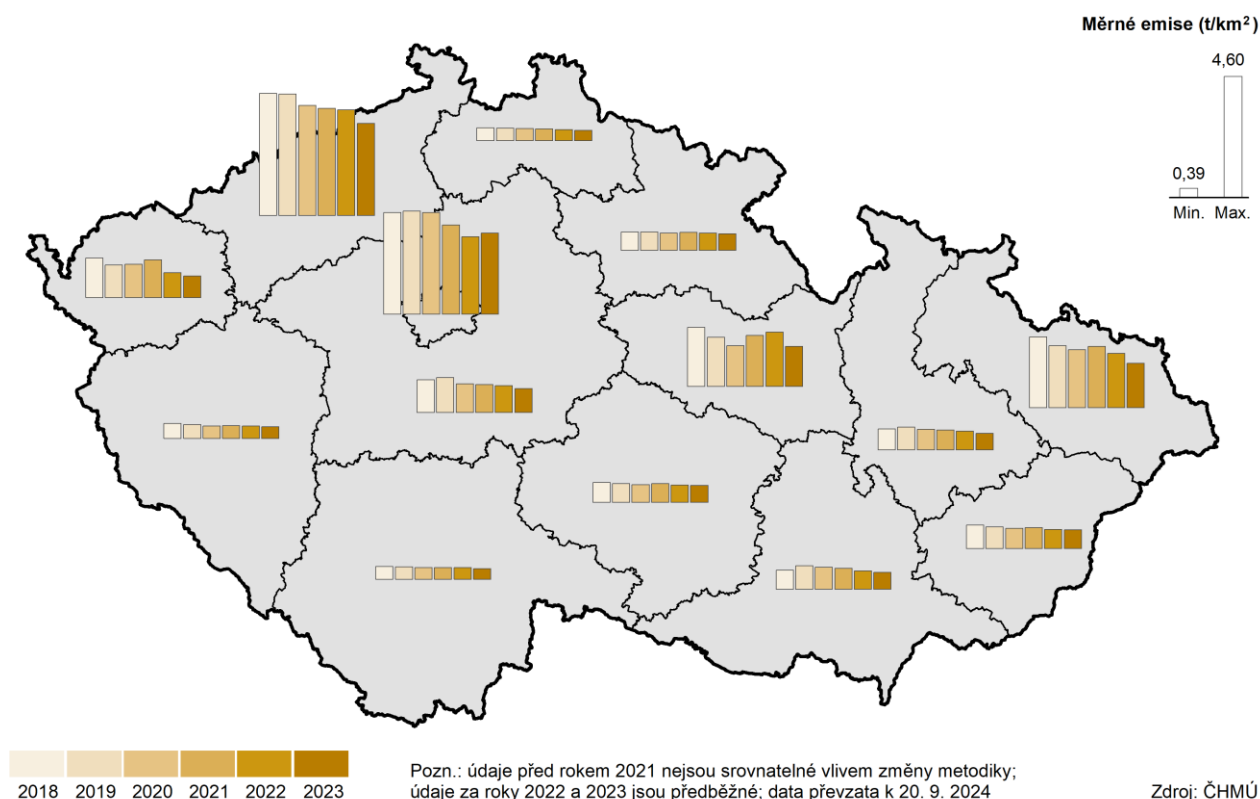
V porovnání s ostatními kraji vykazuje Královéhradecký kraj u REZZO 1–4 dlouhodobě nízké hodnoty u oxidu siřičitého, kterého byly zjištěny hodnoty o 0,23 t/km²/rok nižší než průměr Česka (0,69 t/km²/rok). Dlouhodobě jsou v kraji v porovnání s republikovým průměrem nižší měrné emise oxidu uhelnatého, v roce 2023 dosáhly objemu 7,22 t/km²/rok (průměr Česka 11,4 t/km²/rok). Rovněž u oxidů dusíku, kterých bylo ze všech zdrojů v Královéhradeckém kraji v roce 2023 emitováno 1,44 t/km²/rok, byly hodnoty pod republikovým průměrem (1,81 t/km²/rok). V kraji byly také naměřeny podprůměrné hodnoty měrných emisí tuhých znečišťujících látek (0,76 t/km²/rok při průměru Česka 0,92 t/km²/rok).

Nejvyšší meziroční pokles byl zaznamenán u emisí tuhých znečišťujících látek.

Bez ohledu na zdroj znečištění činila celková produkce oxidu uhelnatého v Královéhradeckém kraji 34 365 tun za rok 2023 a jejich objem se proti roku 2022 snížil o 2,9 %. U oxidů dusíku byl zaznamenán meziroční pokles o 3,5 % a celkový objem tvořil 6 847 tun. Objem emisí oxidu siřičitého meziročně poklesl o 3,1 %

na 2 182 tun a množství emisí tuhých znečišťujících látek se proti předchozímu roku snížilo o 13,0 % na 3 608 tun.

Emise oxidů dusíku (REZZO 1-3) v krajích v letech 2018 až 2023

Odpady

Produkce odpadů v kraji roste rychleji než na úrovni republiky.

V roce 2022 bylo v kraji vyprodukováno 1 673,3 tisíce tun celkového odpadu, což byla pátá nejnižší hodnota v mezikrajském srovnání. Na celostátní produkci odpadu se kraj podílel 4,3 %. Meziročně se zvýšila produkce odpadu v kraji o 8,9 % při republikovém poklesu o 0,3 %. Produkce odpadu v přepočtu na obyvatele byla v kraji o 615 kg nižší (3 027 kg/obyvatele), než byl republikový průměr (3 643 kg/obyvatele). Nejvyšší produkce odpadu na obyvatele byla evidována v Jihomoravském kraji (4 385 kg/obyvatele), nejnižší v kraji Karlovarském (2 316 kg/obyvatele).

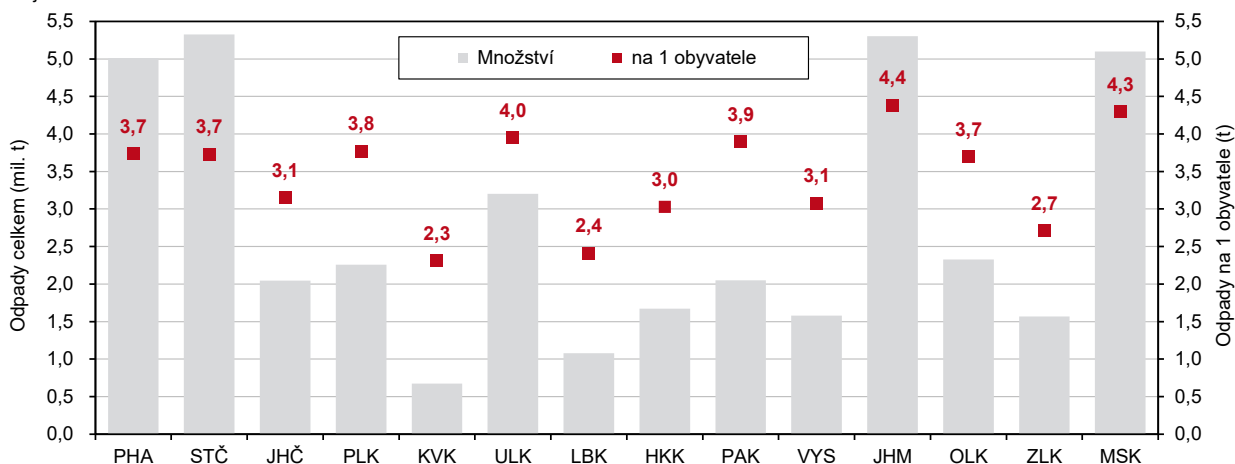
Tempo růstu komunálního odpadu v kraji je vyšší než činil republikový průměr.

Tempo růstu vyprodukovaného objemu komunálního odpadu v kraji bylo v roce 2022 výrazně rychlejší než v celém Česku (o 35,5 % při 5,6% republikovém nárůstu), což bylo ovlivněno téměř 30% meziročním poklesem v roce 2021. Ve sledovaném roce představoval komunální odpad 5,2% podíl (279,3 tis. tun) celkového komunálního odpadu v Česku (5 423,7 tis. tun). Nižší, a to 4,5% podíl z republikového celku tvořil krajský komunální nebezpečný odpad (420 kg). V množství komunálního odpadu v přepočtu na obyvatele (505 kg) se Královéhradecký kraj v roce 2022 umístil na šesté příčce v mezikrajském srovnání.

Graf 4.9 Produkce odpadů celkem podle krajů v roce 2022

Zdroj: ČSÚ

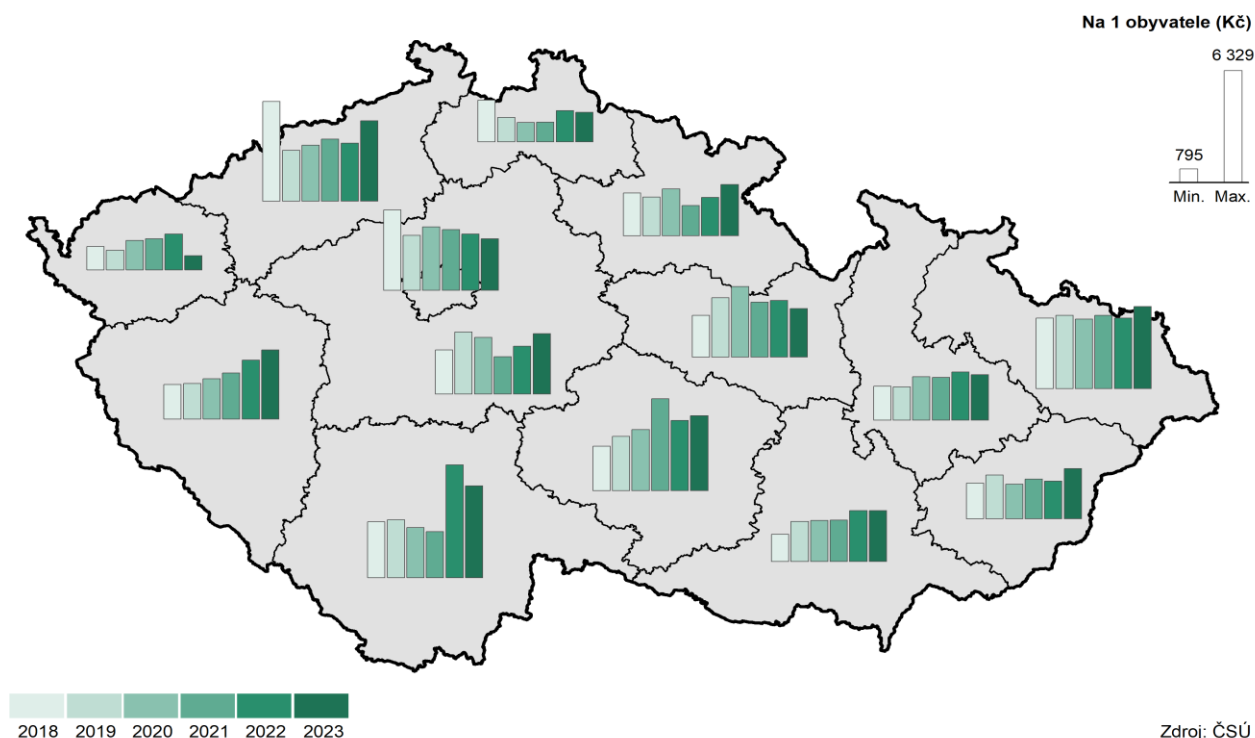

Výdaje na ochranu životního prostředí

V kraji bylo v roce 2023 na ochranu životního prostředí proinvestováno 1 592,3 mil. Kč, tj. o 35 % prostředků více než v předchozím roce.

Výdaje na ochranu životního prostředí meziročně kolísají. V roce 2023 dosáhl objem investic na ochranu životního prostředí podle místa investice v Královéhradeckém kraji částky 1 592,3 mil. Kč, což je meziroční nárůst o 35,3 %. Při porovnání výše investic na ochranu životního prostředí v kraji v letech 2013–2023 zjišťujeme, že hodnota z roku 2023 je nejvyšší nejen ve sledovaném období, ale i od vzniku kraje v roce 2000. V mezikrajském srovnání byla v roce 2023 nejvyšší částka na ochranu životního prostředí proinvestována v Moravskoslezském kraji (5,5 mld. Kč), nejnižší v Karlovarském kraji (234 mil. Kč). Hodnota investic v Královéhradeckém kraji byla čtvrtá nejnižší.

Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice v krajích v letech 2018 až 2023

Firmy v kraji proinvestovaly na ochranu životního prostředí téměř o třetinu více prostředků než v předchozím roce.

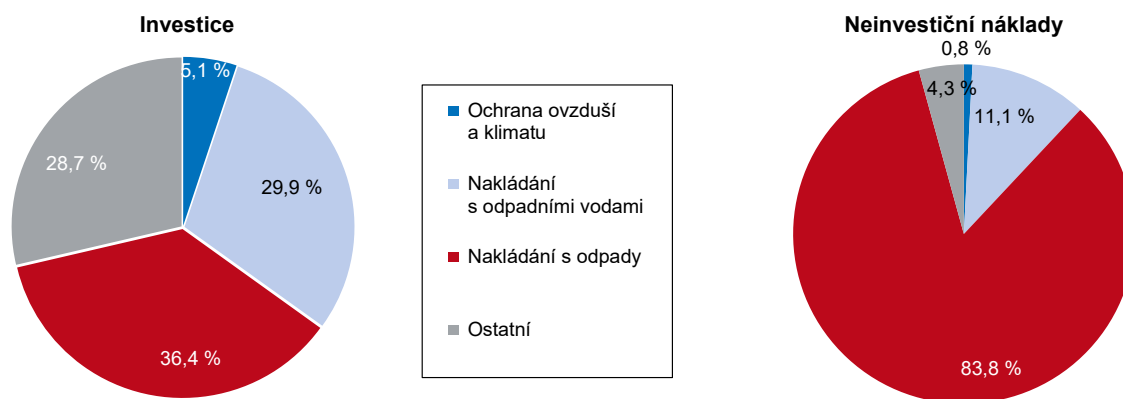
Celkové investice na ochranu životního prostředí podle sídla investora dosáhly v roce 2023 objemu 2 060,1 mil. Kč, v meziročním srovnání to bylo o 32 % více. Částka proinvestovaná firmami na ochranu životního prostředí v roce 2023 byla druhá nejnižší od roku 2013. V mezikrajském srovnání se jednalo o pátý nejvyšší objem prostředků vynaložených na ochranu životního prostředí.

Největší objem investičních i neinvestičních finančních prostředků v kraji je dlouhodobě vkládán do oblastí nakládání s odpady.

Z hlediska struktury pořízených investic bylo nejvíce prostředků v dlouhodobém pohledu (průměr let 2018 až 2023) vynaloženo do nakládání s odpady (36,4 %) a nakládání s odpadními vodami (29,9 %), výrazné zastoupení měly i investice na ochranu ovzduší a klimatu (5,1 %). Objem neinvestičních nákladů environmentálního charakteru v kraji směřoval z 83,8 % na nakládání s odpady, další významný podíl byl určen na nakládání s odpadními vodami (11,1 %). Neinvestiční náklady na ochranu ovzduší a klimatu představovaly 4,3% podíl.

Graf 4.10 Investice a neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí podle kraje sídla investora a podle účelu v Královéhradeckém kraji (průměr let 2018–2023)

Zdroj: ČSÚ

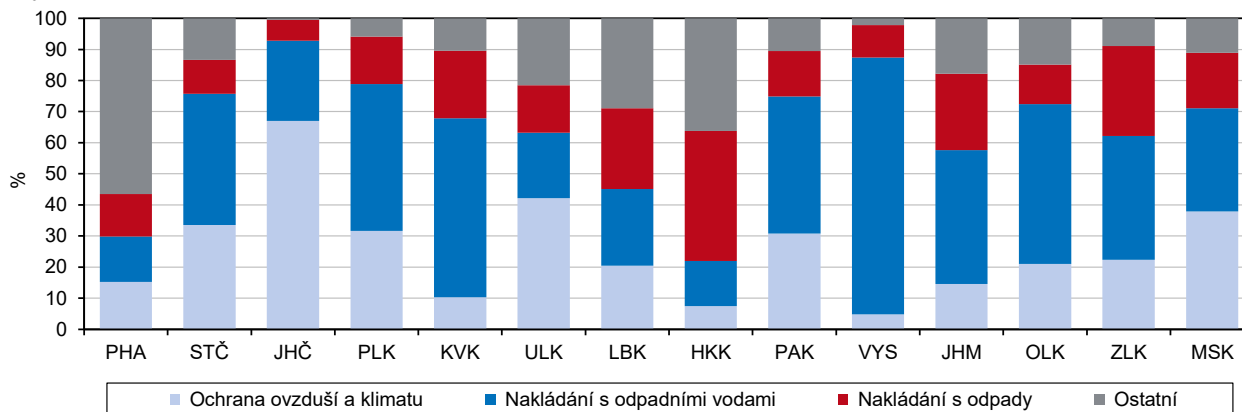

Královéhradecký kraj investoval nejvíce ze všech krajů do nakládání s odpady.

Z porovnání struktury investic na ochranu životního prostředí podle účelu v roce 2023 sledujeme, že v Královéhradeckém kraji spolu se Zlínským krajem bylo v mezikrajském srovnání nejvíce investováno do nakládání s odpady. Do ochrany ovzduší a klimatu investovali nejvíce investoři se sídlem v Jihočeském a Ústeckém kraji. Největší objemy prostředků od investorů z Kraje Vysočina a Karlovarského kraje směřovaly do nakládání s odpadními vodami.

Graf 4.11 Investice na ochranu životního prostředí podle kraje sídla investora v roce 2023

Zdroj: ČSÚ

5. Mezikrajské srovnání

Čtyřleté období od roku 2020 bylo z pohledu demografického vývoje plné výrazných změn proti trendu předchozích let. Pouze stárnutí populace si zachovalo svoji dlouhodobě nastolenou tendenci. V roce 2023 došlo rovněž ke skokovému nárůstu počtu i podílu osob pobírajících předčasný starobní důchod. Ekonomický vývoj se nadále vypořádával s dopady epidemie covid-19 a dalšími negativními vlivy (válka na Ukrajině a vysoká inflace). Hodnoty regionálního hrubého domácího produktu se v roce 2022 dostaly ve většině krajů na úroveň roku 2019 (ve srovnatelných cenách). Také výsledky cestovního ruchu se v roce 2023 vrátily či dokonce překročily hodnoty odpovídající roku 2019.

Demografický vývoj

Demografický vývoj ovlivnila epidemie koronaviru a válka na Ukrajině.

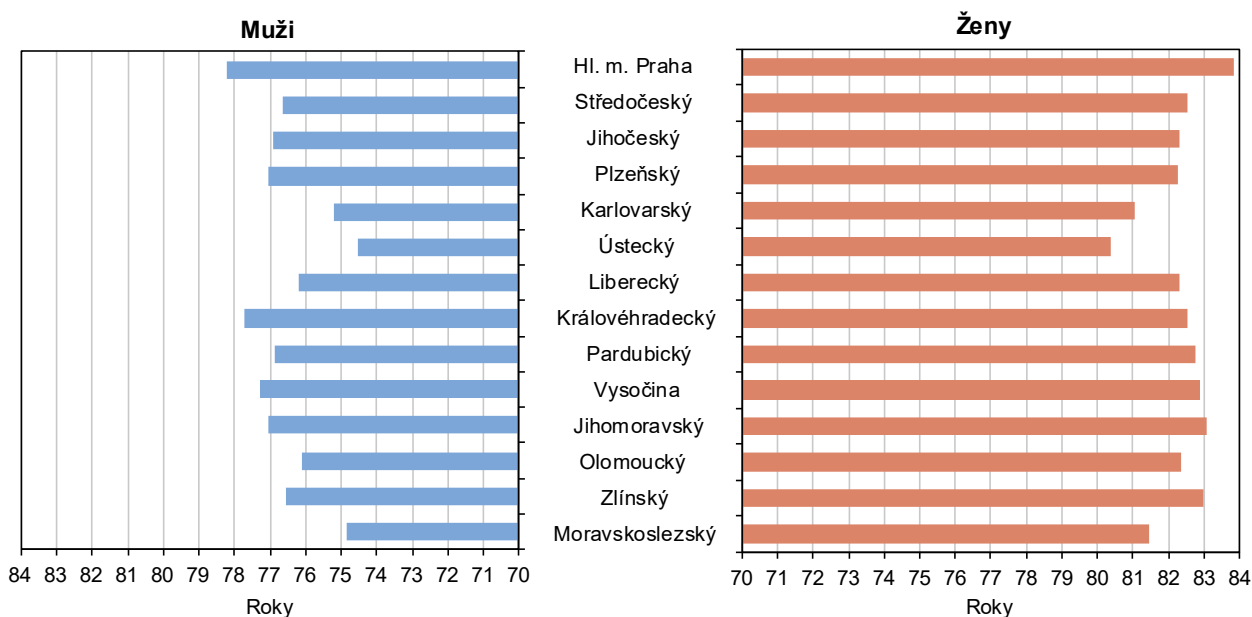
Epidemie koronaviru a válka na Ukrajině se staly dvěma zcela mimořádnými událostmi, které zásadně ovlivnily demografický vývoj v letech 2020 až 2023 ve všech krajích Česka. Zatímco dopady epidemie je možné sledovat především ve statistice zemřelých, válečný konflikt mimořádně ovlivnil zejména imigraci. Pro obě události současně platí, že způsobily řadu sekundárních demografických dopadů a že jejich dozvuky budou ovlivňovat statistiku obyvatelstva i v letech následujících.

Nejvyšší naděje dožití měli v letech 2022 až 2023 lidé narození v hl. městě Praze.

V roce 2021 zemřelo v Česku nejvíce obyvatel od konce 2. světové války. Od novodobého krajského uspořádání charakterizovaly rekordní počty úmrtí v roce 2021 všechny kraje Česka s výjimkou Kraje Vysočina, ve kterém maximum nastalo o rok dříve. V důsledku vysokých počtů zemřelých se v letech 2020 a 2021 významně zkrátila naděje dožití při narození. Ta přitom měla od konce 80. let 20. století jednoznačně rostoucí tendenci. Jednalo se však o pokles pouze krátkodobý. V letech 2022 a 2023 naděje dožití naopak rostla, a to shodně ve všech krajích. Navzdory dynamickému vývoji se pořadí krajů podle střední délky života zásadně neměnilo. V dvouletém období 2022 až 2023 charakterizovala nejvyšší naděje dožití mužů (78,2 let) i žen (83,8 let) hl. město Prahu. Na opačném pólu pořadí se umístili muži (74,5 let) a ženy (80,4 let) v kraji Ústeckém.

Graf 5.1 Naděje dožití při narození podle pohlaví a podle krajů v letech 2022–2023

Zdroj: ČSÚ

V roce 2023 se živě narodilo pouze 91,1 tis. dětí, tj. nejméně od roku 2002.

Významné výkyvy zaznamenala v posledním období také úhrnná plodnost. Zatímco v letech 2018 až 2020 stagnovala na úrovni 1,71 dítěte na ženu, v roce 2021 prolomila po třech dekádách o desetinu vyšší hranici a vzrostla na 1,83 dítěte na ženu. Republikový průměr překonala v tomto výjimečném roce polovina krajů, přičemž zcela nejvyšší byla v Kraji Vysočina (1,95). Prudký vzestup vystřídal ještě prudší propad. V roce 2022 se intenzita úhrnné plodnosti snížila na 1,64 a v roce 2023 dokonce na 1,46 dítěte na ženu. Nejnižší úhrnná plodnost náležela ženám v hl. městě Praze (1,31), naopak nejvyšší zůstala počtvrté v řadě v Kraji Vysočina (1,57). Úroveň plodnosti, kterou taktéž v posledních dvou sledovaných letech ovlivnila uprchlická vlna z Ukrajiny, úzce korelovala s nízkým počtem živě narozených dětí. Po dlouhých 18 letech se v roce 2023 vrátil pod stotísčovou hranici. Velmi málo dětí se narodilo zejména v severozápadní části republiky v krajích Karlovarském, Ústeckém a Libereckém s porodností pod hranicí 8 ‰.

Podle průměrného věku bylo nejmladší obyvatelstvo v roce 2023 v kraji Středočeském a nejstarší v kraji Zlínském.

Dlouhodobým fenoménem zůstává navzdory atypickému demografickému vývoji v roce 2022 stárnutí populace. V roce 2023 se průměrný věk obyvatele Česka zvýšil na 42,8 let a vytvořil nové maximum. V dlouhodobém pohledu stárne populace všech krajů, avšak rozdílným tempem. Do roku 2012 bylo průměrně nejstarším obyvatelstvo hl. města Prahy, které však vlivem demografických změn bylo v roce 2023 druhé nejmladší. Průměrně nejmladší byla v posledním sledovaném roce populace kraje Středočeského. Pro obě zmíněná území jsou dlouhodobě charakteristické početné migrační přírůstky. Vyšší tempa stárnutí jsou naopak typická pro regiony s vyššími migračními úbytky. Zcela nejrychlejší byla od roku 2001 v kraji Karlovarském a Moravskoslezském. Nejvyšší průměrný věk náležel v roce 2023 kraji Zlínskému a Královéhradeckému.

Nejvyšší zastoupení produktivní populace charakterizovalo v roce 2023 hl. město Prahu a nejvyšší podíl postproduktivní populace kraj Královéhradecký.

Stárnutí obyvatelstva je předurčeno jeho stávající věkovou strukturou. Průběžně je ovlivňováno počty narozených dětí, nadějí dožití a migrací. Homogenním rysem všech krajů byl v letech 2008 až 2021 trvale klesající podíl produktivní populace ve věku 15 až 64 let. Zejména v důsledku věkového složení přistěhovalých se tento trend podařilo v posledních dvou sledovaných letech zastavit. Zatímco však ještě v roce 2008 přesahoval podíl produktivní populace ve všech krajích 70% hranici, o 15 let později osciloval v rozmezí od 62,1 % v kraji Královéhradeckém do 65,7 % v hl. městě Praze. Výrazně proměnil věkové složení obyvatelstva odchod populačně silných ročníků do důchodu. Jestliže v roce 2008 žilo v zemi 1 556,2 tis. osob ve věku 65 a více let (tj. 14,9 %), v roce 2023 jejich počet vzrostl na 2 237,3 tis. osob (tj. 20,5 %).

Silná imigrační vlna ovlivnila migrační salda i zastoupení cizinců v krajských populacích.

Společným rysem demografického vývoje ve všech 14 krajích Česka byla silná imigrační vlna charakterizující rok 2022. Populace Česka se migračním přírůstkem zvýšila o 329,7 tis. obyvatel, což byl téměř čtyřnásobek dosavadního poválečného maxima z roku 2007. Rekordní počty přistěhovalých z Ukrajiny dramaticky proměnily podobu přírůstku stěhováním na 1 000 osob ve všech 14 krajích. Mezní hodnoty příslušely hl. městu Praze (60,7 ‰) a kraji Moravskoslezskému (13,3 ‰), který kladnou hodnotu migračního salda zaznamenal poprvé od vzniku krajů v roce 2000. O řád slabší, přesto stále kladný ve všech krajích, byl relativní přírůstek stěhováním v následujícím roce 2023. V tomto roce vynikalo především postavení hl. města Prahy (19,7 ‰) a krajů Plzeňského (15,0 ‰) a Středočeského (12,5 ‰). Přívliv zahraničních migrantů se významně propсал do zastoupení cizinců v krajských populacích. Podíl cizinců se mezi roky 2021 a 2022 více než zdvojnásobil v kraji

Zlínském, Královéhradeckém, Olomouckém a Kraji Vysočina. Suverénně nejvyšší zůstává v hl. městě Praze.

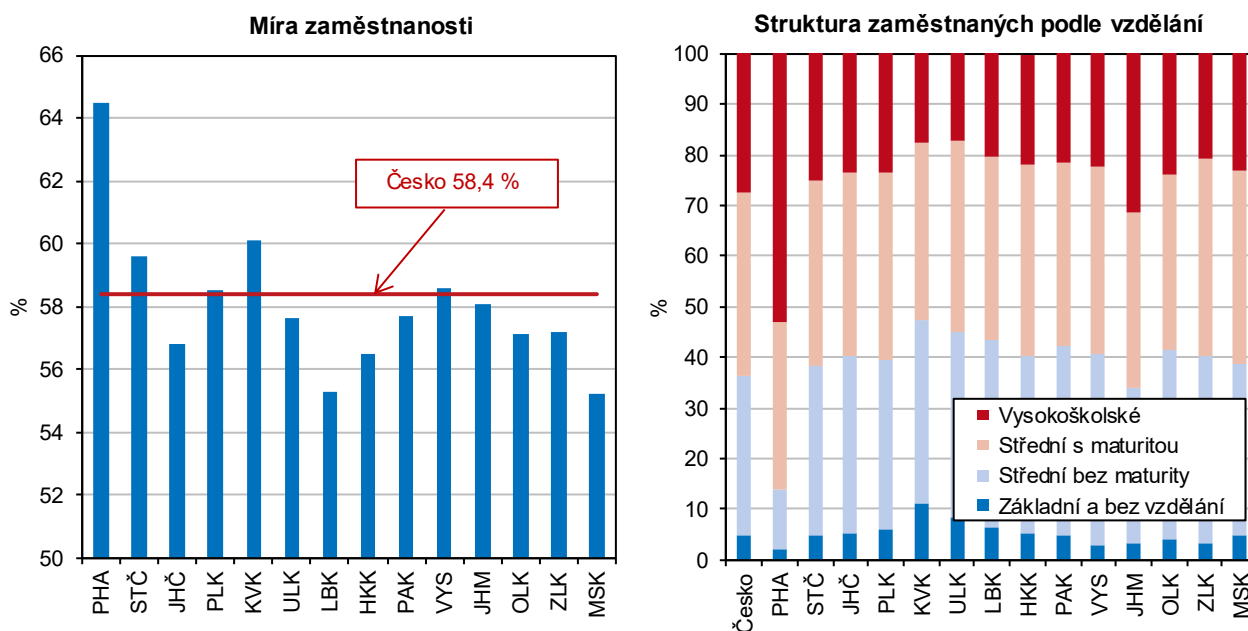
Sociální vývoj

V letech 2022 a 2023 došlo k oživení trhu práce a míra zaměstnanosti zaznamenala mírný nárůst.

Mezi ekonomickým, demografickým vývojem a trhem práce existuje velmi úzká souvislost a jakákoliv změna v jedné z těchto oblastí ovlivní po určité době oblasti ostatní. Po příznivém ekonomickém vývoji v období mezi lety 2014 až 2019, charakterizovaným vysokou zaměstnaností, nastalo vlivem protiepidemických opatření v roce 2020 přerušení tohoto dlouhodobého trendu a trh práce začal procházet změnami. Míra zaměstnanosti se meziročně snížila o 0,9 p. b., přičemž významnější pokles zaznamenala zaměstnanost žen (o 1,1 p. b.) než mužů (o 0,8 p. b.). V roce 2021 se začala omezující opatření postupně uvolňovat, což následně přispělo k oživení trhu práce. V mezikrajském srovnání se situace lišila a oproti roku 2020 míra zaměstnanosti v osmi regionech Česka poklesla, nejvíce pak v Karlovarském kraji (o 1,7 p. b.). Naopak nejvyšší nárůst tohoto ukazatele zaznamenal Jihočeský kraj (o 0,8 p. b.). V následujících dvou letech 2022 a 2023 bylo oživení trhu práce patrné ještě výrazněji, a to zejména v roce 2023, ve kterém meziročně vzrostla míra zaměstnanosti v devíti krajích Česka, přičemž nejvyšší nárůst zaznamenal Karlovarský kraj (o 1,5 p. b.). Nejvyšší míra zaměstnanosti byla tradičně evidována v hl. městě Praze, dále ve Středočeském a nově také v již zmíněném Karlovarském kraji (64,5 %; 59,6 %; resp. 60,1 %). Naopak nejnižší hodnotu tohoto ukazatele zaznamenal Moravskoslezský kraj (55,2 %).

Graf 5.2 Míra zaměstnanosti a struktura zaměstnaných osob podle vzdělání v krajích v roce 2023

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Struktura zaměstnaných podle vzdělání se zlepšuje ve prospěch středoškolského vzdělání s maturitou a vysokoškolského vzdělání.

Existuje pozitivní závislost mezi stupněm vzdělání a intenzitou ekonomického zapojení, takže také vzdělanostní úroveň populace má vliv na míru zaměstnanosti. Z porovnání skupin zaměstnaných v národním hospodářství v letech 2003 a 2023 dle vzdělání je zřejmé, že během dvaceti let se změnila vzdělanostní struktura ve všech krajích. Podíl zaměstnaných se základním vzděláním a středním bez maturity se snižuje ve prospěch zaměstnaných se středním vzděláním s maturitou a vysokoškolským vzděláním. V celém Česku se podíl zaměstnaných se středním vzděláním bez maturity snížil od roku 2003 téměř o 10 p. b., a naopak vysokoškolsky vzdělaní zaměstnanci posílili téměř o 6 p. b. Nejvyšší podíl

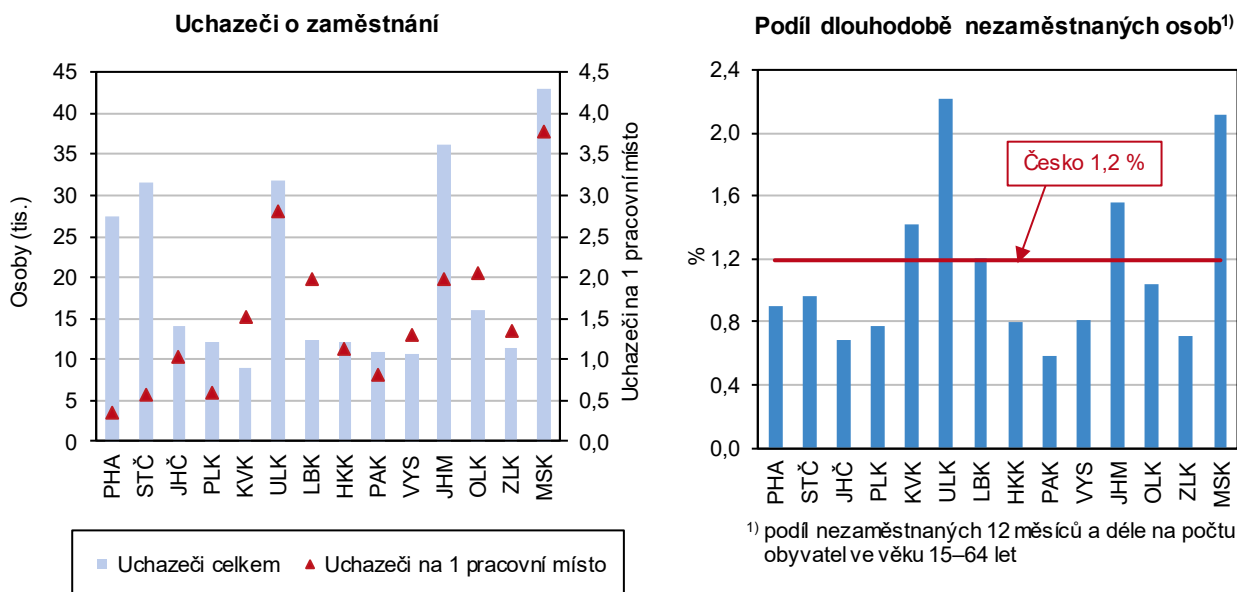
zaměstnaných s vysokoškolským vzděláním byl v roce 2023 dosažen v hl. městě Praze (52,9 %) a Jihomoravském kraji (31,3 %), zatímco nejvyšší podíl zaměstnaných pouze se základním vzděláním byl zaznamenán v kraji Karlovarském a Ústeckém (10,9 %; resp. 8,3 %).

Zaměstnanost v sektoru služeb se dlouhodobě zvyšuje.

Vývoj celkové zaměstnanosti v Česku byl provázen pokračujícími změnami v odvětvové skladbě pracujících. Nejvýznamnějším sektorem z hlediska zaměstnanosti byl sektor služeb (terciér). Dlouhodobě počet zaměstnaných v tomto sektoru roste, a stejně tak se zvyšuje i jeho podíl na celkové zaměstnanosti, přičemž vývoj významně neovlivnil ani odliv zaměstnanců v roce 2020. Zastoupení sektoru služeb se v jednotlivých krajích liší. Významný vliv na průměrnou zaměstnanost ve službách v Česku má hl. město Praha, kde v tomto sektoru dlouhodobě pracuje více než 80 % zaměstnaných osob (83,0 % v roce 2023). V ostatních krajích pracovala ve službách více než polovina zaměstnaných. V primárním sektoru, zaměřeném na zemědělství, lesnictví a rybářství, byl zaznamenán nejvyšší podíl zaměstnaných v Kraji Vysočina (6,0 %), zatímco nejvyšší podíl zaměstnaných v sekundárním sektoru, tj. v průmyslu a stavebnictví, je evidován v Libereckém a Zlínském kraji (45,4 %; resp. 45,3 %).

Graf 5.3 Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce a dlouhodobá nezaměstnanost v krajích k 31. 12. 2023

Zdroj: MPSV

V Česku se od roku 2020 po šesti letech poklesu nezaměstnanost začala zvyšovat, vlivem dopadů pandemie a ekonomické recese.

Z dlouhodobého hlediska podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku od roku 2007 rostl a kulminoval v roce 2013, kdy se jeho hodnota v Česku vyšplhala k 8,2 % (podíl nezaměstnaných osob v Česku v roce 2007 tvořil 4,5 %). I v mezikrajském srovnání dosáhl podíl nezaměstnaných osob v posledních deseti letech maximálních hodnot v roce 2013 (kromě krajů Plzeňského, Pardubického a Kraje Vysočina, které dosáhly maxima již v roce 2010). Od roku 2014 lze sledovat trvalý meziroční pokles podílu nezaměstnaných osob ve všech krajích. Nezaměstnanost klesla ve všech krajích na minimum v roce 2019 (kromě Plzeňského, Královéhradeckého a Pardubického kraje, kde byla nejnižší hodnota v již roce 2018). V roce 2020 došlo vlivem pandemie covidu-19 a s ní spojených restrikcí různých odvětví ekonomiky ke změně klesajícího trendu vývoje nezaměstnanosti, podíl nezaměstnaných osob v Česku i v krajích

meziročně průměrně vzrostl o 1,2 p. b. V roce 2021 došlo k pozitivnímu obratu na trhu práce a hodnota podílu nezaměstnaných osob meziročně klesla ve všech regionech, a to u mužů i u žen. Od roku 2022 lze sledovat pozvolný meziměsíční nárůst nezaměstnanosti ve všech regionech Česka. V rámci roční statistiky se podíl nezaměstnaných ke konci roku 2023 pohyboval v rozmezí od 2,80 % v hl. městě Praze po 5,66 % v Ústeckém kraji (průměr za celé Česko činil 3,73 %). Pod tříprocentní hranici se dostaly tři kraje (druhá nejnižší hodnota 2,88 % náležela Zlínskému kraji, třetí nejnižší hodnota 2,90 % Plzeňskému kraji), pětiprocentní hranici překročil pouze Moravskoslezský kraj (5,23 %) a již zmíněný Ústecký kraj. Dlouhodobě nezaměstnaní, tedy osoby s délkou evidence na úřadě práce větší než 1 rok, tvořili ke konci roku 2023 v Česku 29,5 %. V absolutním vyjádření to bylo 82,2 tis. osob evidovaných dlouhodobě na úřadech práce. Podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob se od roku 2015 do roku 2019 stále snižoval, v roce 2020 byla klesající tendence přerušena a došlo ke „koronavirovému nárůstu“, který přerušil mírný pokles dlouhodobé nezaměstnanosti v roce 2022, v roce 2023 došlo k opětovnému nárůstu dlouhodobě nezaměstnaných. S problémem dlouhodobě nezaměstnaných se potýkaly zejména Moravskoslezský a Ústecký kraj.

Počet pracovních míst v evidenci úřadů práce v letech 2018–2023 poklesl ve většině krajů.

Ke konci roku 2023 bylo v Česku 272 tis. volných pracovních pozic. Období od konce roku 2018 do konce roku 2021 se vyznačovalo nárůstem počtu volných pracovních míst, kdy se jejich počet zvýšil o 6 % s poklesem v koronavirovém roce 2020. Na meziroční růst počtu volných pracovních míst v období 2018–2021 navázal v roce 2022 šestinový meziroční pokles, který se vlivem ekonomické recese, a s tím souvisejícím růstem nezaměstnanosti, projevil i v roce 2023. V roce 2023 byl meziroční úbytek počtu pracovních míst v evidenci úřadů práce zaznamenán v 11 krajích, nejvyšší byl v Jihomoravském a Jihočeském kraji (o 23 %, resp. o 21 %), naopak nárůst zaznamenalo hl. město Praha (o 5 %) a kraje Olomoucký a Karlovarský (o 4 %, resp. o 2 %). Od roku 2018 do roku 2022 převažuje počet pracovních míst v evidenci úřadu práce nad počtem uchazečů o zaměstnání. Ke konci roku 2023 se projevil pokles počtu evidovaných volných pracovních míst a průměrně v Česku připadal jeden uchazeč na jedno volné pracovní místo. Nejpříznivější situace byla v hl. městě Praze, kde na jedno volné pracovní místo připadlo 0,3 uchazeče, naopak v Moravskoslezském kraji na jedno volné pracovní místo připadlo 3,8 uchazeče.

Čistý disponibilní důchod v roce 2022 rostl.

Čistý disponibilní důchod domácností, tedy částka, kterou mohou domácnosti věnovat na konečnou spotřebu, meziročně vzrostla podle posledního dostupného údaje (rok 2022) v průměru o 10,7 %, v souvislosti s ekonomickým vývojem se jeho růst oproti koronavirovým rokům 2020 a 2021 zrychlil; ve srovnání s rokem 2018 činil průměrný nárůst 28,7 %. Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele zaznamenal meziročně nejvyšší nárůst v Karlovarském kraji (o 16,3 %, tj. o 42 tis. Kč), nejnižší nárůst byl evidován v hl. městě Praze (o 7,6 %, tj. o 30 tis. Kč). Nejvyšší hodnoty dosáhl v hl. městě Praze, naopak nejnižší čistý disponibilní důchod na 1 obyvatele měly domácnosti v kraji Ústeckém.

Vývoj průměrných mezd byl ovlivněn ekonomickou recesí a růstem cenové hladiny, kdy výše průměrné mzdy nominálně rostla, ale reálně klesla.

Mzdový vývoj v letech 2018–2023 byl značně ovlivněn doznívajícím obdobím konjunktury, koronavirovou pandemií a následnou ekonomickou recesí. V roce 2023 dosáhla průměrná hrubá měsíční mzda (v přepočtu na zaměstnance plně zaměstnaného) v České republice hodnoty 43 120 Kč, v roce 2018 to bylo 32 051 Kč. Mzdový vývoj byl do značné míry ovlivněn vývojem inflace, kdy nárůst cenové hladiny reálně snížil kupní sílu mezd zaměstnanců. Celkově se mzdová úroveň zvýšila nominálně o více než třetinu (34,5 %). Reálně se však v tomto období

snížila o 4,1 %, neboť ceny vzrostly o 40,4 %. Reálně byly mzdy v meziročním srovnání trvale nižší od 4. čtvrtletí 2021 do 4. čtvrtletí 2023, největší meziroční reálný pokles mezd, téměř 12 %, byl zaznamenán ve 2. a 3. čtvrtletí 2022.

Průměrné hrubé mzdy i medián mezd jsou dlouhodobě nejvyšší v hl. městě Praze, naopak regionem s nejnižší mzdovou úrovní je Karlovarský kraj.

Podle absolutní úrovně výdělků v roce 2023 bylo nejbohatším regionem hl. město Praha s průměrnou hrubou mzdou 53 507 Kč, regionem s nejnižší mzdovou úrovní byl Karlovarský kraj (37 162 Kč). Nejnižší nominální meziroční růst o 7,0 % zaznamenal Olomoucký kraj (vzhledem k míře inflace 10,7 % zde zároveň nastal nejvyšší propad reálné mzdy). Největší nominální nárůst měl Ústecký a Jihočeský kraj (shodně 8,5 %), ale reálně klesly mzdy ve všech krajích. Medián hrubých měsíčních mezd činil (podle strukturální mzdové statistiky) v roce 2023 v Česku 39 518 Kč, u mužů dosahoval 42 231 Kč a u žen byl o 5 562 Kč nižší. Meziročně se medián mezd zvýšil o 5,6 %. Medián mezd meziročně rostl ve všech krajích, nejrychleji v Libereckém a Plzeňském kraji (shodně o 6,9 %) a nejpomaleji v Jihomoravském kraji (o 4,9 %). Mzdový medián meziročně rostl téměř ve všech krajích rychleji u žen (v Česku o 6,0 %) než u mužů (o 5,5 %). Téměř ve všech krajích leží medián mezd pod úrovní mediánu mezd Česka s výjimkou hl. města Prahy, Středočeského, Plzeňského a Jihomoravského kraje, kde byl mzdový medián v roce 2023 vyšší.

Počet příjemců důchodů v Česku se po třech letech poklesu meziročně mírně zvýšil.

Po předchozích třech letech poklesu celkového počtu příjemců důchodů, nehledě na druh důchodu, se v roce 2023 jejich počet na republikové úrovni nepatrně navýšil (o 1,4 tis. osob). Oproti roku 2019, kdy počet důchodců v Česku dosáhl maxima 2 897 tis., jich na konci roku 2023 bylo o 51,9 tis. méně. Pokles se dotkl všech krajů, největší úbytky zaznamenalo hl. město Praha (o 16,1 tis. osob) a dále kraje Ústecký (o 8,0 tis. osob) a Moravskoslezský (o 7,0 tis. osob). Jako jeden z hlavních faktorů snížení počtu příjemců důchodů v letech 2020 až 2022 lze uvést zvýšenou úmrtnost v důsledku onemocnění covid-19.

Obecně lze říci, že v delším časovém horizontu počet příjemců důchodů v návaznosti na demografický vývoj a stárnutí populace spíše roste. Dlouhodobý trend nárůstu počtu důchodců také ovlivňovalo postupné zvyšování věkové hranice pro odchod do důchodu, která v současné době činí 65 let.

Meziročně vzrostl celkový počet starobních důchodců.

Počet starobních důchodců meziročně vzrostl o 4,1 tis., v roce 2023 tak v Česku pobíralo starobní důchod (vč. souběhu s vdovským nebo vdoveckým) zhruba 2 371,2 mil. osob – 960 tis. mužů a 1 412 tis. žen. Zatímco mezi muži byl ve srovnání s rokem 2022 zaznamenán nárůst (o 7,8 tis.), mezi ženami došlo k poklesu (o 3,7 tis.). S výjimkou hl. města Prahy, Ústeckého a Karlovarského kraje, ve kterých se počet osob ve starobním důchodu meziročně snížil, v ostatních krajích byl zaznamenán nárůst, s maximálním zvýšením překračujícím tisíc osob v krajích Středočeském a Vysočina.

Počet i podíl osob pobírajících předčasný starobní důchod roste, tempo nárůstu v roce 2023 skokově zrychlilo.

Dlouhodobě se zvyšuje počet i podíl osob pobírajících předčasný starobní důchod. Na rozdíl od předchozích let, kdy byl nárůst hodnot obou ukazatelů pozvolný, došlo v roce 2023 k jejich skokovému zvýšení. Příklad to lze na vrub mimořádným valorizacím důchodů v roce 2022, které vytvořily velmi výhodné podmínky pro odchod do předčasného starobního důchodu. V roce 2023 tak pobíralo předčasně přiznaný starobní důchod téměř 733 tis. osob, tedy 31,0 % ze všech příjemců plného starobního důchodu (vč. souběhu s vdovským nebo vdoveckým). Ve srovnání s rokem 2022 vzrostl počet osob v předčasném starobním důchodu na republikové úrovni o 52,5 tis., relativně se podíl příjemců předčasných důchodů

zvýšil o 2,2 procentních bodů. V jedenácti krajích Česka překročil v roce 2023 podíl osob v předčasném důchodu 30 % s maximem v Kraji Vysočina (39,5 %). Opačný konec žebříčku obsadilo hl. město Praha s 16,1% podílem předčasných starobních důchodců.

Starobní důchody v Česku meziročně vzrostly o 12,2 % a jejich výše představovala 51,4 % mediánu hrubého výdělku.

Průměrná výše důchodů je ovlivňována zvyšováním vyplácených důchodů. Na růst penzí má vliv jak valorizace, tak i výše nově přiznaných důchodů, které jsou vyšší než postupně zanikající důchody starších penzistů. V prosinci 2023 vzrostla průměrná výše sólo vyplácených plných starobních důchodů v Česku meziročně o 12,2 % na 20 310 Kč a činila 51,4 % mediánu hrubého výdělku. V regionálním pohledu na výši starobních důchodů v poměru ke mzdovému mediánu se nejvýše umístily kraje, ve kterých poměr starobních důchodů ke mzdovému mediánu dosáhl, respektive přesáhl 53,5 % mzdového mediánu, a to Karlovarský, Zlínský, Jihočeský, Pardubický a Moravskoslezský. Pod republikový průměr se řadí kraje Středočeský, Jihomoravský, Plzeňský a s výrazným odstupem hl. město Praha se 46,3 %.

Kriminalita se stále drží pod úrovní předpandemických let.

V roce 2023 bylo v Česku registrováno celkem 181,4 tis. trestných činů, tj. o 0,3 % méně než v roce předchozím. Počty trestných činů se svým počtem stále drží pod úrovní předpandemického roku 2019. Oproti roku 2021, kdy kriminalita dosáhla historicky nejnižší úrovně, počet registrovaných trestných činů v Česku vzrostl v roce 2023 o 18,4 % (o 28,2 tis. případů) a současně se snížila míra jejich objasněnosti. Procentuálně počet evidovaných trestných činů meziročně vzrostl v osmi krajích, nejvíce na Vysočině (o 7,0 %) a ve Zlínském kraji (o 5,4 %). Naopak nejvyšší meziroční pokles byl zaznamenán v Libereckém kraji (o 8,3 %). Míra kriminality je však dlouhodobě nejvyšší v hl. městě Praze, kde na 1 000 obyvatel připadlo 29,9 registrovaných trestných činů. Na opačném konci žebříčku se umístil kraj Pardubický s 9,4 registrovanými trestnými činy.

Počty dopravních nehod se v posledních dvou letech snížily.

Na území Česka bylo v průběhu roku 2023 evidováno 95,0 tis. dopravních nehod na pozemních komunikacích, což bylo o 3,5 tis. havárií méně než v předchozím roce (meziroční pokles o 3,6 %). Ve srovnání s rokem 2018 se jich stalo o téměř 10 tis. méně. Z celkového počtu dopravních nehod v roce 2023 se jich nejvíce událo na území Středočeského kraje (17,1 %) a hl. města Prahy (15,0 %), naopak nejméně v Karlovarském kraji (2,8 %). Meziroční pokles počtu dopravních nehod zaznamenala polovina krajů, nejvíce se nehodovost snížila na Vysočině (o 27,4 %) a v Ústeckém kraji (o 23,0 %). K největšímu nárůstu ve srovnání s rokem 2022 došlo v krajích Plzeňském (o 18,5 %) a Libereckém (o 13,4 %).

Počty zemřelých při dopravních nehodách v Česku jsou na historických minimech.

V roce 2023 zemřelo do 24 hodin po dopravní nehodě v Česku 455 osob. Ve srovnání s rokem 2022, kdy byl počet zemřelých při dopravních nehodách historicky nejmenší, došlo k nárůstu o 1 osobu. Oproti roku 2018 činil pokles 110 osob. Meziročně vzrostl počet usmrcených v roce 2023 v devíti krajích, nejvíce v Libereckém a Olomouckém kraji, ale v absolutních číslech to odpovídá druhé nejnižší hodnotě (shodně 17 osob) po Karlovarském kraji (15 osob). Nejvíce účastníků dopravních nehod přišlo o život ve Středočeském kraji (80 lidí) a shodně 47 osob zahynulo v krajích Jihočeském a Jihomoravském.

Po vysokém počtu požárů v roce 2022 se loňský rok vrátil k průměrným hodnotám posledních let.

V roce 2023 bylo na území Česka hlášeno 17 758 požárů, což bylo meziročně o 14,7 % (o 3 055 případů) méně. Nejvíce požárů vypuklo ve Středočeském kraji (2 647 požárů) a v hl. městě Praze (2 071 požárů), nejméně ve Zlínském kraji (659 požárů). Meziročně se snížil počet požárů ve všech krajích, nejvíce v Kraji

Vysočina (o 25,3 %), nejméně pak v Pardubickém kraji (o 3,6 %). Po přepočtení na 1 000 obyvatel vykazaly nejvíce požárů kraje Karlovarský a Ústecký (2,3 požáru, resp. 2,1 požáru), nejnižší hodnoty (1,1 požáru) dosáhl Zlínský kraj.

Při požárech v roce 2023 zemřelo nejméně osob za posledních 5 let.

Při požárech vznikají nejen škody na majetku, ale je ohroženo zdraví a život lidí. V roce 2023 při požárech v Česku zemřelo 105 osob a dalších 1 410 osob bylo zraněno. Nejtragičtějším rokem ve sledovaném období byl rok 2020 se 144 usmrcenými osobami, z pohledu počtu zraněných pak rok 2018 se 1 466 osobami. Nejvíce osob při požárech zemřelo a bylo zraněno v roce 2023 ve Středočeském (18 úmrtí, resp. 185 zraněných) a Jihomoravském kraji (16 úmrtí, resp. 194 zraněných). Naopak nejméně lidí zahynulo v souvislosti s požáry v roce 2023 v Pardubickém a Zlínském kraji (shodně 1 osoba), nejméně osob se zranilo během požáru v Kraji Vysočina (58 osob).

Ekonomický vývoj

Rokem 2019 skončilo po šesti letech období růstu HDP.

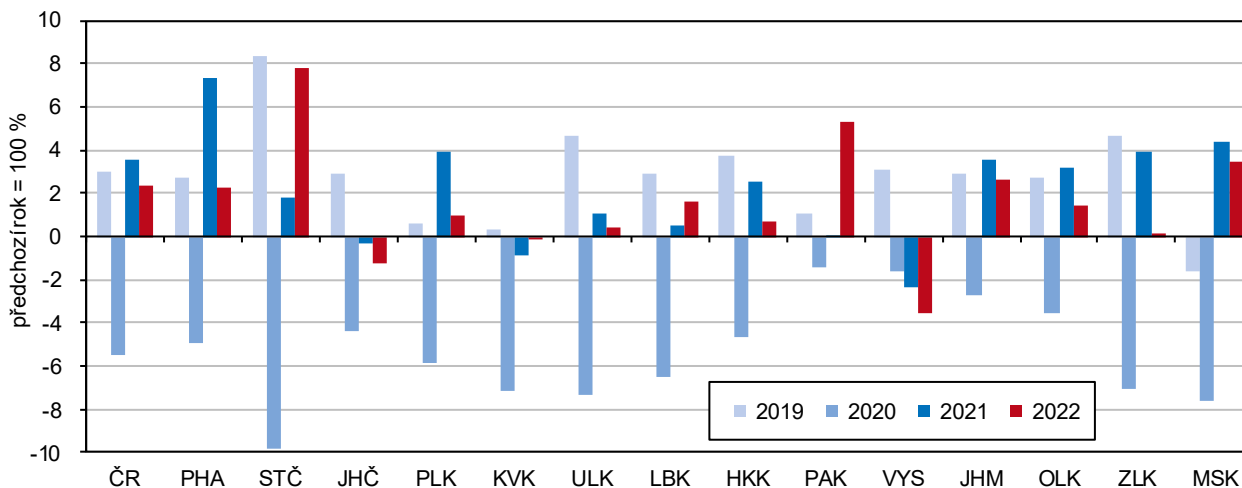
Rokem 2019 skončilo šestileté období konjunktury, kdy se HDP ve srovnatelných cenách (s. c.) meziročně ve všech krajích až na ojedinělé výjimky zvyšoval. V dalších letech byl vývoj nejprve poznamenán pandemickou krizí a následně od roku 2022 dopady války na Ukrajině, růstem cen paliv a energií, vysokou inflací a dalším narušením dodavatelských řetězců.

Vývoj ekonomiky byl narušen pandemickou krizí, při které HDP napříč regiony poklesl.

V roce 2020 se pandemická krize projevila v meziročním poklesu HDP ve s. c. ve všech krajích. V polovině regionů a v celém Česku se jednalo o propad, který neměl od roku 1995 období. Nejhlubší, téměř 10%, byl ve Středočeském kraji, celorepublikově došlo k poklesu o více než 5 %.

Graf 5.4 Regionální HDP ve srovnatelných cenách v krajích (předchozí rok = 100 %)

Zdroj: ČSÚ

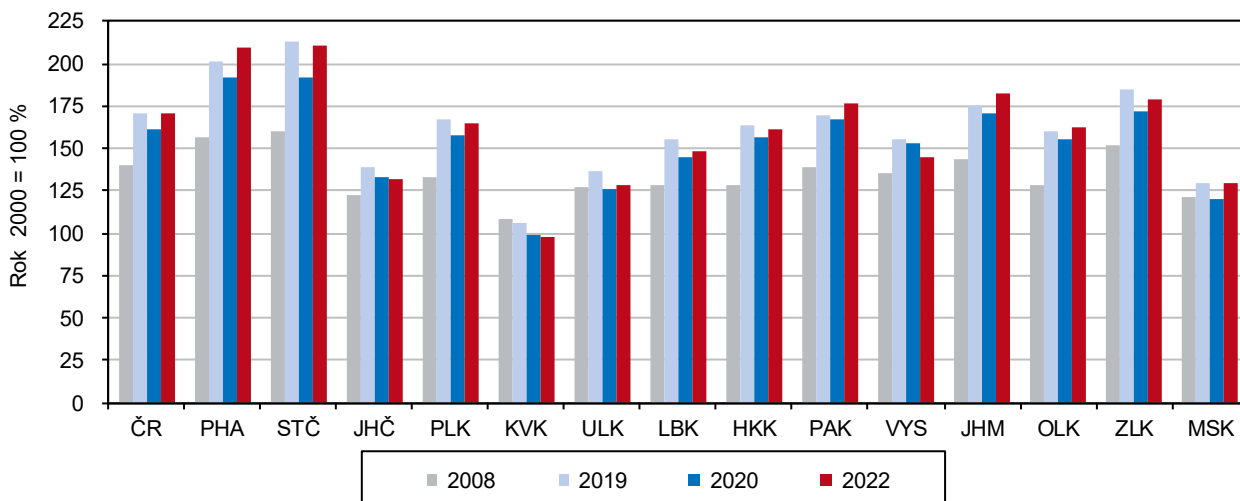
Od roku 2021 již HDP ve s. c. ve většině krajů mírně rostl, ale většinou ještě nedosáhl na hodnoty před pandemií.

V dalších dvou letech, za která jsou k dispozici údaje o vývoji HDP v regionálním pohledu, již HDP ve s. c. meziročně ve většině krajů mírně rostl. Dál klesal pouze v Jihočeském a Karlovarském kraji a Kraji Vysočina. Propad v roce 2020 byl tak hluboký a následné zotavení ekonomik krajů tak obtížné, že v roce 2022 ve většině krajů HDP ve s. c. nedosáhl předpandemického vrcholu a v Karlovarském kraji klesl až pod úroveň roku 2000. Rok 2019 překonaly pouze hl. město Praha, Pardubický, Jihomoravský a Olomoucký kraj.

Graf 5.5 Regionální HDP ve srovnatelných cenách v krajích (rok 2000 = 100 %)

Zdroj: ČSÚ

V roce 2022 přesáhla hrubá přidaná hodnota (v b. c.) ve všech krajích úroveň roku 2019.

Pandemická krize v roce 2020 negativně zasáhla především průmysl, obchod, dopravu, ubytování a stravování, z menších odvětví nejvíce ostatní činnosti, kam patří různé osobní služby (např. kadeřnictví a kosmetické služby). Hrubá přidaná hodnota (HPH) v běžných cenách (b. c.) v těchto odvětvích ve většině krajů i v celém Česku meziročně poklesla. V některých odvětvích se sice v roce 2020 růst HPH nezastavil, ale celková HPH v Česku a většině krajů meziročně poklesla, nejvíce ve Středočeském kraji. V dalších dvou letech již celkově rostla ve všech krajích, takže její objem v b. c. v roce 2022 byl v krajích proti roku 2019 vyšší o 10 až 23 %. Nejméně rostla v Kraji Vysočina a v Jihočeském kraji (vlivem poklesu HPH z průmyslu mimo zpracovatelský průmysl) a nejvíce v Jihomoravském kraji a hl. městě Praze zejména díky odvětví služeb (zejm. obchod, doprava, ubytování a pohostinství a informační a komunikační činnosti).

Po roce 2019 relativně nejméně rostla HPH průmyslu.

Pokud jde o odvětví činnosti, měly mezi roky 2019 a 2022 nejnižší dynamiku růstu HPH zpracovatelský a mimo zpracovatelský průmysl, peněžnictví a pojišťovnictví a ostatní činnosti. Vývoj republikové HPH zpracovatelského průmyslu ovlivňuje její výrazný a dosud nepřeklenutý propad ve Středočeském kraji, kterému do předpandemického objemu chyběla 2,4 %. V důsledku toho se snížil podíl kraje na republikové HPH zpracovatelského průmyslu o 2 p. b. (z téměř 19 % na necelých 17 %). HPH peněžnictví a pojišťovnictví byla v roce 2022 nižší oproti roku 2019 v šesti krajích a HPH z ostatních činností byla nižší ve čtyřech krajích.

Z krajů Česka má nejvyšší ekonomickou výkonnost hl. město Praha, ...

Hospodářsky nejsilnějším krajem České republiky je hl. město Praha, k jehož vysoké ekonomické výkonnosti napomáhá odvětvová struktura HPH s vysokým podílem služeb (od roku 2011 více než 83 %). Příspěvek hl. města Prahy k celorepublikové HPH se v dlouhodobém horizontu zvolna zvyšoval až na 28,4 % v roce 2022. Hl. město Praha vytvářelo z hlediska odvětvové struktury více než dvě třetiny celorepublikové HPH peněžnictví a pojišťovnictví, téměř dvě třetiny HPH informačních a komunikačních činností a polovinu republikové HPH odvětví profesní, vědecké, technické a administrativní činnosti.

...a Středočeský a Jihomoravský kraj.

Po hl. městě Praze druhý a třetí největší podíl na republikovém objemu HPH měly dlouhodobě Středočeský a Jihomoravský kraj (v roce 2022 podíl 11,4 %, resp. 11,0 %), jejich podíly kolísaly s rostoucím trendem. Vliv, z hlediska objemu HPH, čtvrtého největšího Moravskoslezského kraje dlouhodobě také kolísal, ale s klesajícím trendem. V roce 2022 se na HPH Česka podílel 8,8 %.

Hl. město Praha již dvacet let překračuje dvojnásobek republikové hodnoty HDP na 1 obyvatele.

Hl. město Praha suverénně vede žebříček krajů podle HDP na 1 obyvatele, když od roku 2001 překračuje dvojnásobek průměru Česka. Hlavní město patří zároveň i k nejvýkonnějším regionům v rámci EU po přepočtu na obyvatele, kdy od roku 2017 překračuje dvojnásobek unijního průměru HDP EU27 vyjádřeného ve standardu parity kupní síly (PPS) na 1 obyvatele. Ostatní kraje republikového ani unijního průměru nedosáhly. Nejvíce se jim v posledních letech přiblížil Jihomoravský kraj, který v roce 2022 republikového průměru dosáhl z 98,4 % a unijního průměru v PPS z 89,0 %, dále kraje Středočeský (87,8 %, resp. 79,4 %) a Plzeňský (87,2 %, resp. 78,8 %). Z českých krajů za republikovým a unijním průměrem nejvíce zaostávají Karlovarský a Ústecký kraj (o více než 30 %).

Přepočet HDP na 1 zaměstnaného zohledňuje počet osob, které produkt vytváří.

Výraznou převahu hlavního města ovlivňuje vedle struktury HPH i vysoký počet zaměstnaných, kteří do hl. města Prahy přijíždějí z jiných regionů, zejména ze středních Čech. Srovnáním HDP na 1 zaměstnaného, kde je zohledněn počet osob, které produkt vytváří (zahrnuje i dojíždějící z jiných krajů), se předstih hlavního města před ostatními kraji snížil. V roce 2022 překročilo hl. město Praha republikový průměr o 58,7 %. Ostatní kraje ani tak na průměr nedosáhly, Středočeský se mu přiblížil z 98,8 % a Jihomoravský z 96,9 %.

THFK se s výjimkou roku 2020 ve většině krajů zvyšovala.

Tvorba hrubého fixního kapitálu (THFK) v b. c. se v Česku a ve většině krajů po meziročním poklesu v roce 2020, kdy v pandemické krizi oslabily zejména investice do průmyslu, další dva roky zvyšovala. Největší objem investic byl proveden v ekonomicky nejsilnějších krajích, tedy v hl. městě Praze, Středočeském a Jihomoravském kraji, na které připadalo z celorepublikového objemu v období let 2019 až 2022 více než 30 %, 14 %, respektive 10 %.

Míra investic byla nejvyšší ve Středočeském kraji a nejnižší v Královéhradeckém kraji.

Míra investic, která vyjadřuje podíl THFK na HDP, v období let 2019 až 2022 v Česku dosáhla 26,6 %. Z regionálního pohledu byla nejvyšší ve Středočeském kraji (33,6 %), hl. městě Praze (29,5 %) a Karlovarském kraji (28,5 %). Naopak nejnižší byla v kraji Královéhradeckém (19,3 %), Zlínském (22,1 %) a Kraji Vysočina (22,6 %).

Ve většině krajů byla investiční aktivita nižší než začátkem století.

Ve srovnání s prvním desetiletím tohoto století, kdy v Česku dosahovala míra investic 28,9 % a v krajích se pohybovala od 24,2 % v Královéhradeckém kraji po 33,6 % ve Středočeském kraji, byla ve druhé dekádě tohoto století a také v období 2019 až 2022 nižší. Slabší investiční aktivitu oproti první dekádě zaznamenaly v posledních čtyřech letech všechny kraje s výjimkou hl. města Prahy.

Počet jednotek v registru ekonomických subjektů se v roce 2023 snížil.

Počet jednotek v registru ekonomických subjektů se v předchozích letech ve všech krajích zvolna zvyšoval. V roce 2023 však došlo k narušení tohoto trendu vlivem zhruba desetiprocentního úbytku počtu fyzických osob, který byl pravděpodobně vyvolaný povinností využívat datové schránky. Z vývoje počtu subjektů se zjištěnou ekonomickou aktivitou, který i v roce 2023 rostl, se můžeme domnívat, že svou činnost ukončily především tzv. „spící“ subjekty.

Zemědělská produkce rostla a ve většině krajů v ní zvyšovala svůj podíl rostlinná produkce.

Zemědělská produkce v b. c. v letech 2019 až 2022 ve všech krajích meziročně rostla, v roce 2022 podle semidefinitivních výsledků spíše díky cenovému vývoji, když ve stálých cenách poklesla ve většině krajů, s výjimkou kraje Jihočeského a Moravskoslezského a Kraje Vysočina. Ve struktuře zemědělské produkce zvyšovala svůj podíl rostlinná produkce, která ve většině krajů i převládala – nejvíce v Ústeckém a Olomouckém kraji s tříčtvrtinovým, resp. dvoutřetinovým podílem. Nejnižší podíl rostlinné produkce byl v Pardubickém kraji a Kraji Vysočina, kde byl naopak nejvyšší podíl živočišné produkce (48 %, resp. 45 % v roce 2022).

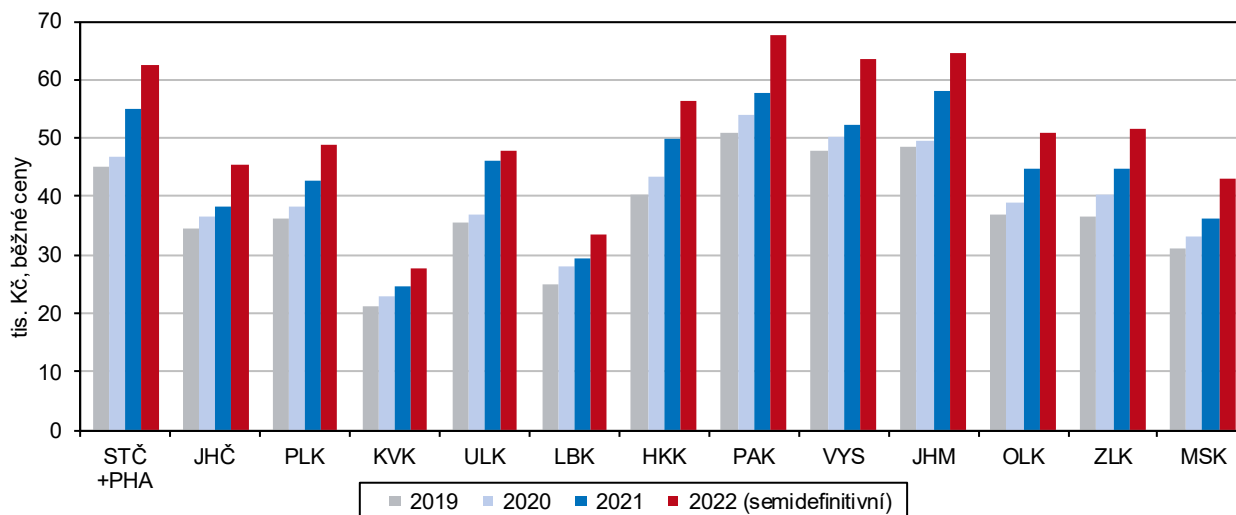

Největší produkci zemědělského odvětví na 1 hektar půdy měli pardubičtí zemědělci.

Produkcí zemědělského odvětví Česka dlouhodobě vytvářejí více než z poloviny kraje s největší výměrou obhospodařované zemědělské a orné půdy, Středočeský, Jihomoravský, Kraj Vysočina a Jihočeský. Po přepočtu zemědělské produkce na 1 hektar obhospodařované zemědělské půdy se v čele pomyslného regionálního žebříčku držel od roku 2012 většinou Pardubický kraj díky drůbežářství, jen v roce 2021 ho těsně předstihl Jihomoravský kraj zásluhou vynikajících výsledků v rostlinné produkci. Na konci žebříčku se dlouhodobě umisťoval Karlovarský kraj, jehož produkce na 1 ha nedosahovala hodnot Pardubického kraje ani z poloviny.

Graf 5.6 Produkce zemědělského odvětví na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy v krajích

Zdroj: ČSÚ

V roce 2023 byla sklizeň obilovin a brambor meziročně nižší, a sklizeň řepky vyšší.

Celorepublikově byly v uplynulých pěti letech z hlediska objemu sklizně obilovin na zrno a brambor úrodnější roky 2020, 2021 a 2022, ale v roce 2023 byla sklizeň těchto plodin nižší. Naproti tomu sklizeň řepky byla v letech 2019 až 2022 slabší a podprůměrná, v roce 2023 se řepce dařilo a díky výnosu a rozšíření ploch byla vyšší. Největší objem sklizně produkovaly kraje s největší výměrou orné půdy. Více než třetina sklizně obilovin Česka pocházela v předchozích pěti letech ze Středočeského a Jihomoravského kraje, více než třetina z celorepublikové sklizně brambor z Kraje Vysočina, 44 % sklizně řepky z krajů Středočeského, Jihočeského kraje a Vysočina a téměř dvě třetiny sklizně řepy cukrové ze Středočeského, Královéhradeckého a Olomouckého kraje.

Výroba mléka se dlouhodobě zvyšovala, snáška konzumních vajec se v posledních letech snižovala.

V živočišné výrobě se v Česku dlouhodobě zvyšovala výroba mléka, v roce 2023 byla nejvyšší za posledních 30 let. Snáška konzumních vajec měla do roku 2021 rostoucí trend, který se ale v roce 2022 otočil a v posledních dvou letech snáška klesala. Výroba jatečného skotu od roku 2010 kolísala, v letech 2019 až 2021 se snižovala, ale poslední dva roky rostla. Výroba jatečných prasat po výrazném poklesu v první dekádě tohoto století od roku 2013 již spíše jen kolísala, aby v posledních dvou letech opět klesala. Výroba jatečné drůbeže se po prudkém snížení kolem roku 2010 a pozdějším pozvolném zvyšování v posledních šesti letech příliš neměnila. V regionálním srovnání nejvíce skotu chovali zemědělci v Kraji Vysočina a Jihočeském kraji – celkem třetinu z celorepublikového počtu – a tyto kraje měly i třetinový podíl na výrobě jatečného skotu Česka a Kraj Vysočina pětinový podíl na produkci mléka. V Kraji Vysočina a ve Středočeském kraji chovali zemědělci nejvíce prasat v Česku (dohromady 45 % republikového počtu) a podobný podíl měli i na výrobě jatečných prasat. Nejvíce drůbeže chovali

zemědělci v krajích Středočeském, Pardubickém a Jihomoravském – 53 % z republikového počtu – a jejich podíl na republikové výrobě jatečné drůbeže byl ještě vyšší (zhruba 60 %).

Těžba dřeva po několika letech dramatického růstu poslední tři roky mírně klesala, ale stále dosahovala vysokých hodnot.

Těžba dřeva v letech 2018 až 2020 dramaticky rostla v souvislosti s likvidací následků kůrovce kalamity a polomů. Od roku 2021 sice již v Česku klesala, ale stále dosahovala vysokých hodnot, v roce 2023 srovnatelných s těžbou z roku 2007, kdy byly odstraňovány polomy po orkánu Kyrill. S postupem kůrovce dosáhla těžba rekordního objemu postupně ve všech krajích, pouze v Jihočeském kraji zůstal objem z roku 2007 nepřekonan.

Nejvíce dřeva se vytěžilo v Kraji Vysočina, kde se téměř výhradně jednalo o nahodilou těžbu.

Nejvíce dřeva se v uplynulých pěti letech vytěžilo v Kraji Vysočina, 22,1 % z celorepublikového objemu, kdy se téměř výhradně (z 97 %) jednalo o nahodilou těžbu. Ve většině krajů v posledních pěti letech nahodilá těžba představovala více než 80 % z celkového objemu těžby. Nejméně byly kůrovcem a polomy zasaženy lesy v Karlovarském a Zlínském kraji, ve kterých podíl nahodilé těžby tvořil 64 %, resp. 70 %.

Po kůrovce kalamitě se od roku 2019 intenzivně zalesňovalo s mírnou převahou listnatých dřevin.

Jako reakce na kalamitu, v jejímž důsledku vznikaly holiny, se v posledních letech zvýšila plocha zalesňování, ve kterém celorepublikově na rozdíl od předchozích let mírně (z 50,3 %) převažovaly listnaté dřeviny. Nejvíce se zalesňovalo v Kraji Vysočina (ze 47 % listnáči). Podíl listnatých dřevin na zalesnění byl mezi kraji v předchozích pěti letech nejvyšší v Moravskoslezském kraji (65 %) a nejnižší v Plzeňském kraji (37 %).

Regionální data z průmyslu jsou za průmyslové podniky se 100 a více zaměstnanci a sídlem v kraji.

Z oblasti průmyslu má statistika do úrovně krajů k dispozici údaje za podniky, které v daném roce zaměstnávaly 100 a více zaměstnanců a měly sídlo v příslušném kraji. Výsledky a zejména jejich srovnání v čase může být ovlivněno tím, že se zařazení podniku do souboru vykazujících subjektů na základě neměnných kritérií může rok od roku lišit. Přepočty na srovnatelnou organizační strukturu se neprovádějí, a proto se v této části omezíme pouze na vývoj počtu subjektů a jejich zaměstnanců.

Počet zaměstnanců velkých průmyslových firem byl v roce 2023 ve většině krajů nižší než v roce 2019.

Poté, co v letech 2019 až 2021 počet velkých průmyslových podniků i počet jejich zaměstnanců ve většině krajů mírně klesal, se v letech 2022 a 2023 již počet podniků spíše mírně zvyšoval. Počet zaměstnanců se však v roce 2022 zvýšil jen v polovině krajů a v Česku celkem, v roce 2023 se již většinou zaměstnanost znovu snížila. Při porovnání roků 2019 a 2023 se v Česku a v jeho deseti krajích počet velkých průmyslových podniků a jejich zaměstnanců snížil. Jen ve čtyřech krajích počet podniků vzrostl, přitom však ke zvýšení počtu zaměstnanců došlo jen ve dvou z nich – v Královéhradeckém a Jihomoravském kraji.

Nejvíce osob bylo zaměstnáno ve velkých průmyslových firmách středních Čech.

Největším průmyslovým zaměstnavatelem mezi regiony byl od roku 2018 Středočeský kraj (110 tis. zaměstnanců v roce 2023, podíl na Česku 13,6 %) a druhým největším Moravskoslezský kraj (96,1 tis. osob, resp. 11,8 %), který měl až do roku 2017 silnější zaměstnanost v průmyslu než střední Čechy. Nejméně zaměstnanců ve velkém průmyslu dlouhodobě uváděl nejmenší Karlovarský kraj (15,6 tis. osob, 1,9% podíl Česka).

Objem stavebních prací „S“ v krajích většinou rostl, v roce 2020 a 2023 v šesti krajích meziročně poklesl.

Objem stavebních prací „S“ podle dodavatelských smluv (v b. c.; tedy včetně cenového vlivu), provedených stavebními podniky s 20 a více zaměstnanci na stavbách v tuzemsku, se v letech 2019 až 2023 ve většině krajů každoročně zvyšoval, nejvíce v roce 2022, kdy růst zaznamenaly všechny kraje (v Česku +21 %).

Horší byla situace v pandemickém roce 2020 a v roce 2023, kdy objem „S“ v b. c. meziročně v šesti krajích klesl, což se projevilo v celorepublikových výsledcích v roce 2020 jako výrazné zpomalení a v roce 2023 jako stagnace. V uplynulém pětiletém období rostl objem „S“ nepřetržitě pouze v Pardubickém kraji.

V přepočtu na 1 obyvatele byl největší objem prací proveden na stavbách v hl. městě Praze a nejnižší v Libereckém kraji.

Dlouhodobě nejvyšší stavební aktivita probíhala v hlavním městě, a to jak absolutně, (vyjádřeno objemem stavebních prací podle dodavatelských smluv v hodnotě „S“), tak relativně, po přepočtu na obyvatele. V posledních pěti letech z celkového objemu stavebních prací „S“ v tuzemsku byla v hl. městě Praze provedena jedna pětina. Druhý největší objem stavebních prací „S“ absolutně (12,2 % z tuzemského objemu) i relativně byl realizován v Jihomoravském kraji. Po přepočtu na obyvatele se pak dále nadprůměrně stavělo v Jihočeském a Pardubickém kraji, a naopak s nejnižší intenzitou v Libereckém kraji. Z celkového objemu „S“ podle směru výstavby v posledních letech mělo hl. město Praha mezi kraji nejvyšší podíl bytových budov (téměř 1/3) a nejnižší podíl inženýrských staveb. Nejvyšším podílem inženýrských staveb (téměř polovina z objemu „S“ v kraji) se vyznačovala výstavba v Jihočeském a Ústeckém kraji, což do značné míry souviselo s výstavbou dálnic.

V úhrnu let 2019 až 2023 dosahoval podíl prací pro veřejné zadavatele méně než 48 %.

Z celkového objemu „S“ v posledních pěti letech tvořily v Česku práce pro veřejné zadavatele 47,4 %, přitom nejvyšší (51 %) byl jejich podíl při pandemické krizi. Většinou se jednalo o inženýrské a vodohospodářské stavby, které v Česku z objemu prací pro veřejné zadavatele v úhrnu let 2019 až 2023 tvořily 63,7 %. Regionálně byl podíl prací pro veřejné zadavatele z objemu prací provedených na stavbách v kraji nejvyšší v Pardubickém a Jihočeském kraji (61,2 %, resp. 58,1 %) a nejnižší v hl. městě Praze a Karlovarském kraji (34,6 %, resp. 37,8 %).

Počet zahájených a dokončených bytů v prvním pandemickém roce většinou poklesl. Pozastavení a odložení výstavby se v Česku v roce 2021 promítlo do rekordního počtu zahájených bytů.

Růst bytové výstavby z let 2015 až 2019 pozastavila pandemická krize. V roce 2020 se počet zahájených a dokončených bytů ve většině krajů a v celém Česku meziročně snížil. Hned v následujícím roce počet zahájených bytů skokově vzrostl především zásluhou nové výstavby bytových domů v hl. městě Praze, Středočeském a Jihočeském kraji. Díky tomu pak v republikovém úhrnu, v hl. městě Praze i v Jihočeském kraji dosáhl rekordní hodnoty za posledních třicet let. Od roku 2022 počet zahájených bytů ve většině krajů klesal. V roce 2023, kdy již působil efekt rostoucích cen a problémů s dodávkami stavebních materiálů, to bylo především vlivem menší výstavby nových RD, když v Česku počet bytů zahájených v nových rodinných domech poklesl o více než čtvrtinu, zatímco počet zahájených bytů v nových bytových domech se snížil o desetinu.

Počet dokončených bytů v roce 2022 díky novým bytovým domům dosáhl v Česku téměř rekordního počtu.

Dokončování bytové výstavby ve druhém pandemickém roce 2021 celorepublikově stagnovalo. V roce 2022 došlo ve většině krajů k oživení ve fázi dokončování výstavby především zásluhou dokončení nových bytových domů. Tehdy dosáhl celkový počet dokončených bytů v Česku druhé nejvyšší hodnoty za posledních třicet let. V roce 2023 počet dokončených bytů meziročně sice poklesl, přesto byl při pohledu na uplynulé desetiletí ve všech krajích nadprůměrný.

V počtu zahájených i dokončených bytů se zvýšil podíl bytů v nových bytových domech a snížil podíl bytů v nových rodinných domech.

Ve struktuře bytové výstavby se ve sledovaném období začal významně snižovat podíl bytů v nových rodinných domech a zvyšovat podíl bytů v nových bytových domech. Zatímco v roce 2018 bylo v Česku téměř 58 % bytů zahájeno v nových RD, od roku 2021 klesl jejich podíl pod 50 %, v roce 2023 představoval 41 %. Podíl zahájených bytů v nových bytových domech se zvýšil z 22 % v roce 2018 na 38 % v roce 2021 a 2023. V úhrnu uplynulých pěti let se v Česku zahájené byty v nových RD podílely na celkovém počtu zahájených bytů 48,4 %, a zahájené byty v nových

bytových domech 34,4 %. Ve struktuře dokončených bytů se snížení podílu bytů v nových rodinných domech projevilo se zpožděním, jejich podíl v roce 2018 představoval 56,6 % a v roce 2023 necelých 50 %.

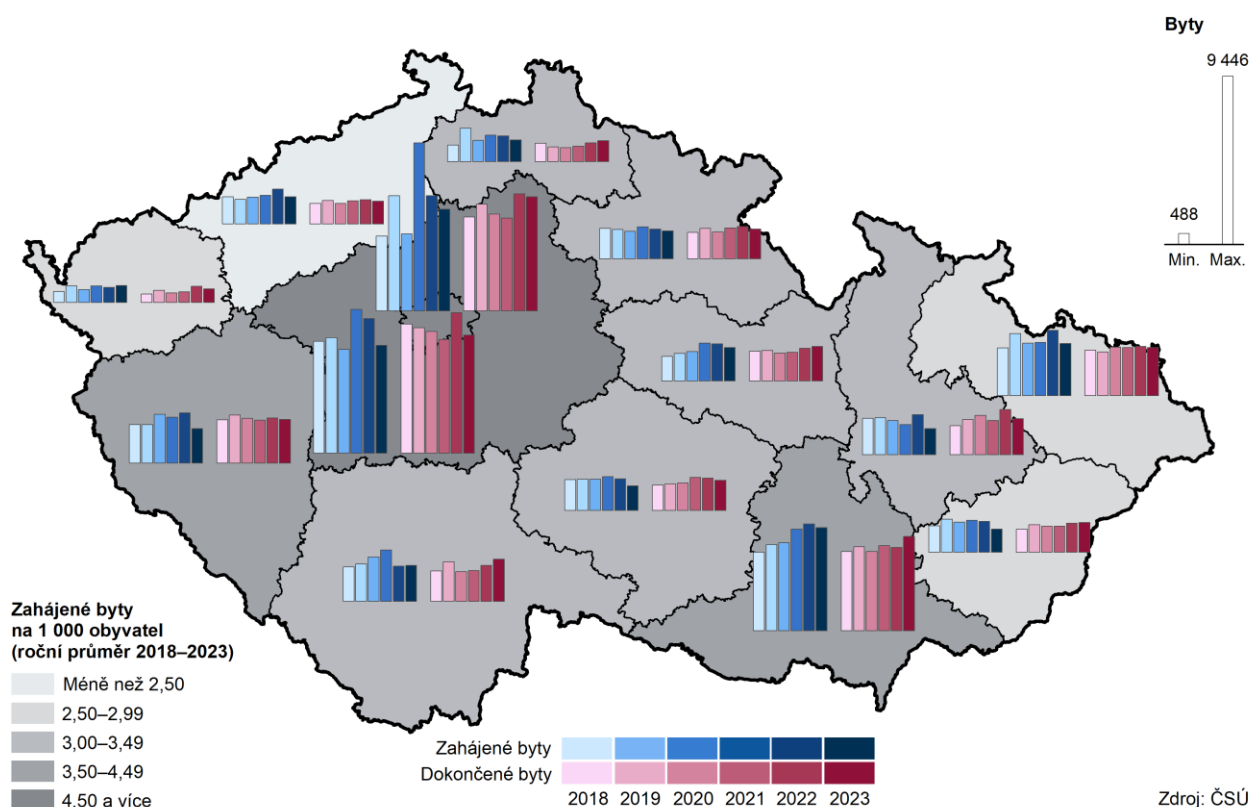
Nejvyšší podíl bytů v nových bytových domech byl v hl. městě Praze a nejvyšší podíl bytů v nových rodinných domech ve středních Čechách.

Regionálně byl podíl zahájených bytů v nových RD nejnižší v hl. městě Praze (za posledních 5 let pod 8 %) a nejvyšší, téměř dvoutřetinový byl ve Středočeském kraji. Naopak nejvyšší podíl zahájených bytů v nových BD byl v hl. městě Praze (81 %) a nejnižší v Ústeckém kraji (8 %). V Ústeckém kraji, kde podíl bytů v nových RD činil necelých 62 %, tvořily významnou část zahajované výstavby byty zahájené formou změny dokončených staveb (29 %).

Nejvíce bytů se stavělo ve Středočeském kraji a hl. městě Praze.

Absolutně největší počet bytů byl zahájen a dokončen ve Středočeském kraji, hl. městě Praze a Jihomoravském kraji, v souhrnu se na celorepublikovém počtu zahájených i dokončených bytů podílely 48 %. Tyto kraje byly na špici také v intenzitě bytové výstavby (po přepočtu na 1 tis. obyvatel), kdy se mezi ně zařadil ještě Plzeňský kraj s nadprůměrnou intenzitou zahajování a dokončování bytové výstavby za uplynulých pět let. V ostatních krajích byla intenzita podprůměrná, nejnižší v Ústeckém kraji.

Bytová výstavba v krajích v letech 2018 až 2023

Opatření přijatá proti šíření koronaviru ochromila cestovní ruch.

Pandemie koronaviru zvrátila ve 2. čtvrtletí roku 2020 do té doby ve všech krajích rostoucí trend návštěvnosti a ochromila na dva roky cestovní ruch. Pouze letní sezóna, 3. čtvrtletí 2020 a 2021, kdy došlo k uvolnění opatření, byla srovnatelná s předchozími roky, i když s rozdílnou skladbou hostů, ve které výpadek nerezidentů alespoň částečně eliminovali rezidenti.

V roce 2023 již většina krajů překonala předpandemický počet hostů v HUZ...

Během roku 2022 již cestovní ruch ožíval a v roce 2023 počet hostů ubytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních (HUZ) většiny krajů překonal předpandemickou úroveň. Zahraniční návštěvnost na ni sice většinou stále ještě nedosáhla, ale chybějící nerezidenty zpravidla nahradili tuzemští hosté. Pouze v hl. městě Praze, Jihočeském a Ústeckém kraji se ve srovnání s rokem 2019 ubytovalo méně hostů, ale to stačilo, aby celkový počet hostů v HUZ Česka těsně nedosáhl hodnoty roku 2019 (-21 tis. osob).

...nedosáhly ho 3 kraje – hl. město Praha a Jihočeský a Ústecký kraj – a těsně také celá republika.

Ztráta hl. města Prahy v roce 2023 na předpandemický rok 2019 v celkovém počtu hostů byla 602 tis. osob (939 tis. nerezidentů), ztráta Jihočeského kraje byla 142 tis. osob (206 tis. nerezidentů), ztráta Ústeckého kraje, který patřil dlouhodobě k nejméně navštěvovaným krajům Česka, byla podstatně menší – 34 tis. osob (11 tis. nerezidentů). V Ústeckém kraji jako jediném chyběli ve srovnání s rokem 2019 vedle nerezidentů také rezidenti.

Protože se zkrátila délka pobytu hostů, byly výsledky podle počtu přenocování horší. Hodnot roku 2019 nedosáhlo 6 krajů a celé Česko.

Vzhledem k tomu, že oproti roku 2019 se průměrná délka pobytu hostů v roce 2023 ve většině krajů poněkud zkrátila, byly výsledky podle počtu přenocování v HUZ horší než podle počtu hostů. Kromě hl. města Prahy, Jihočeského a Ústeckého kraje nepřekonaly předpandemický počet přenocování dále kraje Karlovarský, Zlínský a Moravskoslezský, v celém Česku do předpandemického počtu chyběla 1,2 mil. přenocování (2,1 %).

Cestovnímu ruchu jednoznačně dominuje hl. město Praha, druhý největší počet hostů se ubytoval v Jihomoravském kraji a druhý největší počet přenocování patřil díky lázeňství Karlovarskému kraji.

Dominantní postavení v cestovním ruchu mělo dlouhodobě hl. město Praha, kde podstatnou část z ubytovaných v HUZ tvořili cizinci. Přestože počet hostů hl. města Prahy poklesl, podílelo se hl. město Praha na celorepublikovém počtu hostů více než jednou třetinou, přitom na počtu nerezidentů 61 % a na počtu rezidentů 13 %. Druhý největší počet hostů ubytovaných v HUZ měl dlouhodobě Jihomoravský kraj (v roce 2023 podíl na Česku 9,9 %) a třetím nejnavštěvovanějším byl obvykle Jihočeský kraj (podíl 7,5 %). Podle počtu přenocování se v žebříčku krajů po hl. městě Praze umístil v roce 2023 díky lázeňství Karlovarský kraj (podíl na Česku 9,1 %), který druhé místo obsazoval i v době před pandemií. V Karlovarském kraji jako jediném z mimopražských krajů ve skladbě hostů obvykle převažovali nerezidenti. V letech 2020 až 2022, kdy zahraniční cestovní ruch skomíral, se Karlovarský kraj počtem přenocování propadl v regionálním žebříčku na třetí až páté místo. Na konci pomyslného žebříčku krajů podle počtu hostů i podle počtu jejich přenocování se umisťoval Pardubický kraj.

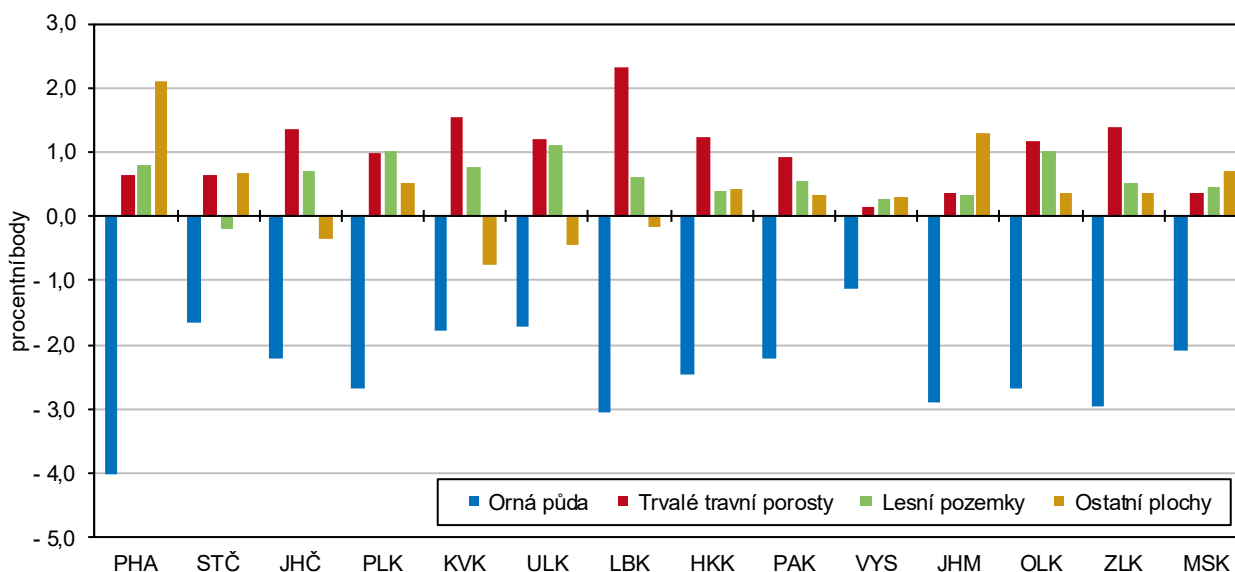
Životní prostředí

Orná půda ubývá především ve prospěch trvalých travních porostů.

Výměra orné půdy v Česku klesá, v porovnání s rokem 2001 byla její plocha v loňském roce menší o 174,5 tis. ha (o 5,7 %). Podíl orné půdy na celkové výměře Česka poklesl za tuto dobu o 2,2 p. b. Snížení podílu orné půdy na celkové výměře jsme zaznamenali ve všech krajích Česka, nejvíce se snížil v hl. městě Praze (o 4,0 p. b.). Ve většině krajů se tento pokles uskutečnil především ve prospěch podílu trvalých travních porostů. Především ve prospěch ostatních ploch se naproti tomu podíl orné půdy snížil v hl. městě Praze a Jihomoravském kraji. Podíl trvalých travních porostů, stejně jako zahrad a vodních ploch, rostl ve všech krajích. Podíl trvalých travních porostů na celkové výměře vzrostl od roku 2001 nejvíce v Libereckém kraji (o 2,3 p. b.), celorepublikově se zvýšil o 0,9 p. b., podíl zahrad se zvýšil nejvíce ve Zlínském a Středočeském kraji (o 0,6 resp. 0,5 p. b.). Podíl lesní půdy se zvýšil ve všech krajích Česka s výjimkou Středočeského, kde došlo v porovnání s rokem 2001 k poklesu o 0,2 p. b. Největší nárůst podílu lesních ploch na celkové výměře zaznamenali v Ústeckém kraji (o 1,1 p. b.). Stejně jako v případě orné půdy klesá v Česku i výměra ovocných sadů, jejich rozloha byla v porovnání s rokem 2001 vloni menší o 13,1 %.

Graf 5.7 Změna podílů vybraných druhů půdy na celkové výměře kraje za období 2001–2023

Zdroj: ČÚZK

Stále více půdy je obhospodařováno způsoby šetrnými k životnímu prostředí.

Dlouhodobě se rozšiřuje plocha obhospodařovaná způsoby šetrnými k životnímu prostředí. Nejvíce se takové půdy vloni soustředilo v Jihočeském a Plzeňském kraji. Nejrychleji se v uplynulých pěti letech rozšiřovaly plochy obhospodařované způsoby šetrnými k životnímu prostředí ve Středočeském kraji a také v hl. městě Praze, která však disponuje v porovnání s ostatními kraji výrazně menší výměrou zemědělské půdy a nárůst výměry v absolutním vyjádření je tak z pohledu celého Česka zanedbatelný.

Nejvíce vody spotřebují domácnosti v hl. městě Praze.

Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele nejprve v letech 2019–2021 meziročně rostlo, v letech 2022 a 2023 došlo ve všech krajích k poklesu. V porovnání s rokem 2018 poklesla spotřeba vody v roce 2023 ve většině krajů, nejvíce v Jihočeském kraji (o 7,1 %). Ve dvou krajích došlo k nárůstu spotřeby, a to ve Zlínském a Královéhradeckém kraji (o 1,8 resp. 0,2 %). Největší spotřebu vody dlouhodobě zaznamenáváme v hl. městě Praze, kde vloni bylo v průměru domácnostem fakturováno 103,8 litrů/osobu/den. Naopak dlouhodobě nejnižší je spotřeba ve Zlínském kraji, kde vloni dosáhlo specifické množství vody fakturované domácnostem 77,1 litrů/osobu/den). Celorepublikově byla spotřeba vody v domácnostech vloni při porovnání s rokem 2018 nižší o 2,5 litru/osobu/den (o 2,8 %).

Meziročně došlo k výraznému nárůstu ceny vodného i stočného. Nejdražší vodu měli vloni v Ústeckém kraji.

Cena vodného a stočného rostla ve všech krajích po celé sledované období, nejvýraznější byl nárůst mezi roky 2022/2023. Během posledních 5 let se cena vody nejvíce zvýšila v Pardubickém kraji (o 45,5 %), nejméně vzrostla v Jihočeském kraji (o 28,9 %). Ke krajům s nejvyšší cenou vody patří v posledních letech Liberecký kraj, hl. město Praha a Ústecký kraj, ve kterém jako v jediném kraji přesáhla cena za 1 m³ fakturované vody vloni hranici 60 Kč (62,20 Kč). Nejnižší cenu fakturované vody mají dlouhodobě v Olomouckém kraji, v roce 2023 to bylo 45,60 Kč za 1 m³.

Cena stočného byla nejvyšší v hl. městě Praze.

Stejně jako cena vody, i cena stočného zaznamenala v posledních letech nejvýraznější nárůst mezi roky 2022 a 2023. Tento nárůst dosáhl nejvyšších hodnot ve Zlínském kraji (26,4 %), nejméně vzrostla meziročně cena stočného v Ústeckém

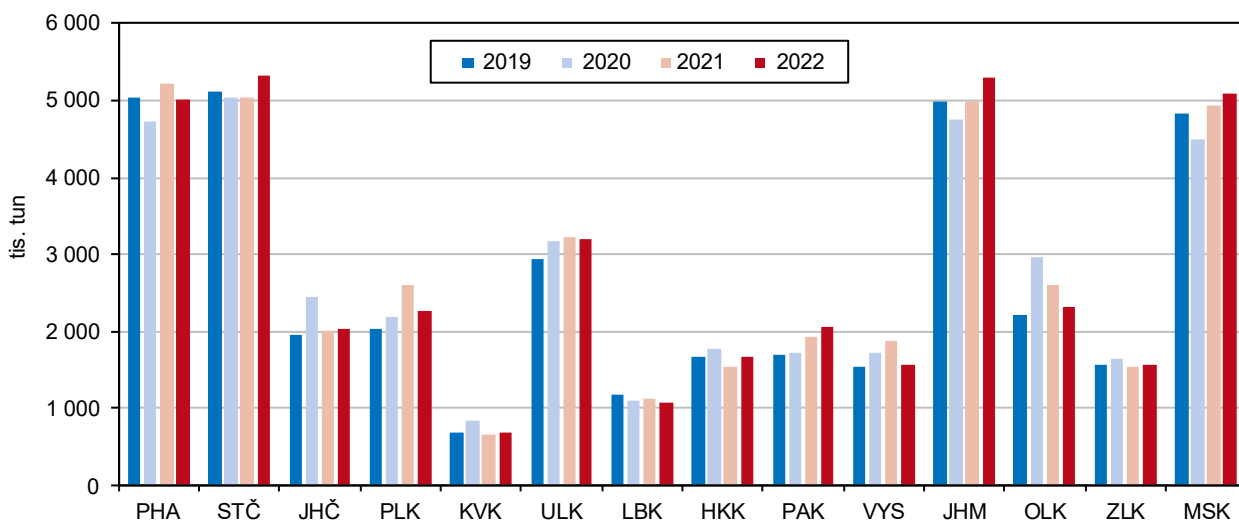
kraji (o 11,8 %). V porovnání s rokem 2018 vzrostla cena stočného nejvíce v hl. městě Praze (o 67,1 %), kde zákazníci v roce 2023 platili i nejvyšší stočné v Česku (56,80 Kč/m³). Nejméně cena stočného vzrostla za uplynulých 5 let v Ústeckém kraji (o 27,3 %). Nejnižší stočné dlouhodobě platí zákazníci v Kraji Vysočina (vloni to bylo 37,70 Kč/m³), v porovnání s ostatními kraji je nízké stočné účtováno také obyvatelům Jihočeského a Plzeňského kraje.

Nejvíce znečištěné ovzduší má hl. město Praha, Ústecký a Moravskoslezský kraj.

Mezi kraje s nejvíce znečištěným ovzduším patří hl. město Praha, Ústecký a Moravskoslezský kraj. V Ústeckém a Moravskoslezském kraji jsou příčinou vysokých měrných emisí převážně stacionární zdroje, na území hl. města Prahy se na znečištění podílejí především mobilní zdroje. Z dlouhodobého pohledu je celkové znečištění stacionárními a mobilními zdroji nejvyšší v případě tuhých znečišťujících látek a oxidů dusíku v hl. městě Praze, emisemi SO₂ je nejvíce zasažen Ústecký kraj a emise CO jsou nejvyšší v Moravskoslezském kraji. V porovnání s ostatními kraji jsou emise CO rovněž výrazně vyšší i v hl. městě Praze.

Graf 5.8 Produkce odpadů

Zdroj: ČSÚ

Celková produkce odpadů nejvíce vzrostla v porovnání s rokem 2018 v Pardubickém kraji.

Produkce odpadů se v posledních letech v jednotlivých krajích vyvíjela různě, celorepublikově byla v roce 2022 v porovnání s rokem 2018 vyšší o 3,0 %. Za toto období se zvýšila v osmi krajích, nejvíce v Pardubickém kraji (o 36,4 %), což se projevilo i v nejvýraznějším nárůstu produkce odpadů v přepočtu na 1 obyvatele (o 34,6 %). Nejvíce se celková produkce odpadů snížila v Karlovarském kraji, kde byla v roce 2022 v porovnání s rokem 2018 nižší o 28,8 %. V přepočtu na jednoho obyvatele činil tento pokles 27,9 %. Produkce nebezpečného odpadu naproti tomu jak celorepublikově, tak i ve většině krajů klesala. Nejvíce se snížila v Karlovarském kraji, a to o 66,1 %. Kromě Královéhradeckého a Olomouckého kraje a Kraje Vysočina vzrostla produkce nebezpečného odpadu především v Pardubickém kraji, kde byl tento nárůst nejvyšší (41,9 %).

Objem vyprodukovaného komunálního odpadu se nejvíce zvýšil v Jihomoravském kraji.

Stejně jako celková produkce odpadů, vzrostla za sledované období celorepublikově i produkce komunálního odpadu. Nejvyšší nárůst byl zaznamenán v Jihomoravském kraji, kde byla produkce komunálního odpadu v přepočtu na 1 obyvatele v roce 2022 v porovnání s rokem 2018 vyšší o 10,0 %. Ve čtyřech krajích produkce komunálního

odpadu v přepočtu na 1 obyvatele poklesla, a to v Ústeckém a Královéhradeckém kraji a v Kraji Vysočina a v hl. městě Praze.

Největší investice vložili do ochrany životního prostředí investoři se sídlem v hl. městě Praze.

Celkové investice na ochranu životního prostředí, vynaložené v roce 2023 v Česku, dosáhly hodnoty 36 617,5 tis. Kč. V uplynulých šesti letech vložili každoročně nejvíce prostředků do ochrany životního prostředí investoři se sídlem v hl. městě Praze (v roce 2023 to bylo 11 770,2 tis. Kč; 32,1 % všech investovaných prostředků v Česku). Druhý nejvyšší objem prostředků je pravidelně investován v Moravskoslezském kraji (v roce 2023 to bylo 4 803,4 tis. Kč; 13,1% podíl Česka). Naopak nejméně prostředků investovali do ochrany životního prostředí ve sledovaném období investoři v Karlovarském kraji a od roku 2019 i Libereckém kraji – jejich podíly nepřesáhly jednotlivě 2% podíl na celkovém objemu investovaných prostředků v Česku.

Největší objem prostředků směřoval do nakládání s odpadními vodami.

Ze sledovaných účelů investic do ochrany životního prostředí se v roce 2023 v rámci Česka nejvíce investovalo do nakládání s odpadními vodami, nejvyšší objemy prostředků sem směřovali investoři z osmi krajů. Investoři se sídlem v hl. městě Praze, Jihočeském, Ústeckém a Moravskoslezském kraji nejvíce investovali do ochrany ovzduší a klimatu a do nakládání s odpady směřovaly nejvyšší objemy prostředků od investorů z Libereckého a Královéhradeckého kraje.

Nejvíce se v přepočtu na 1 obyvatele investovalo do životního prostředí v Jihočeském kraji.

Investice na ochranu životního prostředí z pohledu kraje, kde byla investice uskutečněna, byly v loňském roce nejvyšší v Jihočeském kraji, kde objem vynaložených prostředků dosáhl 5 140 Kč na 1 obyvatele kraje. Druhý nejvyšší objem investic v přepočtu na 1 obyvatele byl vynaložen v Moravskoslezském kraji (4 585 Kč), jen o něco méně to bylo v Ústeckém kraji (4 508 Kč). Nejméně bylo do ochrany životního prostředí investováno na území Karlovarského kraje, a to 795 Kč na 1 obyvatele.

V případě neinvestičních nákladů směřovaly největší objemy prostředků do nakládání s odpady.

Neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí dosáhly v Česku v roce 2023 objemu 93 631,6 tis. Kč. Z pohledu sídla investora vynaložili nejvíce nákladů na ochranu životního prostředí investoři se sídlem na území hl. města Prahy, a to 20 104,3 tis. Kč, což bylo 21,5 % všech prostředků vynaložených v Česku. Ve všech krajích investoři vynaložili největší objem prostředků na nakládání s odpady. Tento účel byl nejvíce preferovaný investory sídlícími v Královéhradeckém kraji, kteří na něj vynaložili 85,3 % veškerých jimi vynaložených neinvestičních nákladů na ochranu životního prostředí.

Tabulková příloha

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jiho-moravský	Olomoucký	Zlínský	Moravsko-slezský
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel (%)															
2018	0,1	2,3	0,8	0,1	-0,3	-2,5	-1,5	0,0	-0,6	-0,0	0,3	0,9	-0,4	-0,4	-1,0
2019	-0,0	2,1	1,0	-0,3	-0,6	-2,0	-1,4	0,1	-0,7	0,2	-0,3	1,0	-0,9	-0,9	-1,4
2020	-1,8	0,8	-0,6	-1,9	-2,0	-4,6	-3,5	-1,6	-2,1	-1,8	-2,2	-1,0	-2,4	-3,4	-3,5
2021	-2,7	0,6	-1,2	-2,6	-3,4	-7,0	-4,9	-3,4	-3,9	-3,1	-1,8	-1,8	-3,5	-3,4	-4,5
2022	-1,8	0,5	-0,6	-2,0	-2,0	-4,0	-3,2	-2,4	-2,0	-2,1	-1,7	-1,0	-2,4	-2,3	-3,5
2023	-2,0	0,3	-1,0	-2,4	-1,9	-4,1	-3,9	-2,6	-2,6	-1,7	-1,9	-1,4	-2,6	-2,4	-3,4
Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel (%)															
2018	3,6	8,5	11,4	2,9	7,0	-0,2	1,2	2,3	0,5	3,8	0,4	2,9	-0,7	0,2	-1,1
2019	4,1	9,8	10,5	3,4	9,5	1,2	1,6	2,9	1,9	4,3	1,3	2,7	0,1	0,3	-0,9
2020	2,5	7,3	9,9	1,1	3,9	-0,0	-1,4	-1,2	0,6	2,1	0,3	3,8	0,1	-0,8	-3,0
2021	4,8	12,1	11,5	3,6	7,5	0,6	1,5	3,5	0,9	3,3	1,8	4,7	0,3	1,1	-0,1
2022	30,6	60,7	37,4	25,5	46,6	39,6	19,8	28,4	25,0	29,2	22,7	28,0	16,5	16,3	13,3
2023	8,7	19,7	12,5	5,8	15,0	9,1	2,5	6,1	5,7	5,1	8,1	9,2	4,3	2,8	3,0
Úhrnná plodnost¹⁾															
2018	1,708	1,563	1,743	1,742	1,696	1,593	1,688	1,749	1,739	1,742	1,750	1,763	1,725	1,703	1,676
2019	1,709	1,521	1,763	1,745	1,702	1,677	1,726	1,759	1,717	1,814	1,815	1,754	1,680	1,653	1,666
2020	1,709	1,508	1,747	1,751	1,688	1,620	1,719	1,757	1,758	1,773	1,802	1,728	1,788	1,711	1,674
2021	1,826	1,713	1,899	1,866	1,792	1,690	1,785	1,775	1,845	1,853	1,947	1,832	1,821	1,878	1,780
2022	1,639	1,476	1,662	1,692	1,619	1,500	1,639	1,574	1,679	1,665	1,751	1,684	1,711	1,675	1,625
2023	1,456	1,308	1,492	1,484	1,400	1,315	1,428	1,415	1,507	1,516	1,567	1,476	1,536	1,543	1,463
Index stáří k 31. 12.²⁾															
2018	123,2	119,6	103,0	127,0	129,7	132,4	120,1	122,6	136,3	126,5	130,4	123,6	130,2	134,8	128,9
2019	124,6	119,1	103,9	129,3	130,5	134,5	122,7	124,3	138,8	127,8	131,6	124,5	132,5	137,2	131,0
2020	125,5	118,9	104,4	130,8	131,8	136,5	124,2	124,9	140,7	128,7	132,8	125,1	133,7	138,2	132,3
2021	128,1	123,4	105,4	133,6	134,3	141,8	128,4	128,5	142,9	130,6	134,5	125,5	136,3	140,8	135,9
2022	126,1	116,4	103,5	132,8	130,6	139,5	128,5	127,0	141,6	128,5	133,2	123,6	136,3	141,0	136,6
2023	129,5	117,4	106,3	137,2	134,0	144,8	133,2	131,3	145,5	131,9	136,7	126,5	140,1	145,3	141,3
Naděje dožití mužů při narození (roky) – dvouleté období															
2018	76,0	78,3	76,1	76,3	76,2	74,5	74,2	75,4	77,2	76,5	76,9	76,3	75,6	75,8	74,5
2019	76,2	78,4	76,3	76,6	76,4	74,9	74,4	76,1	77,2	76,6	76,7	76,6	75,7	75,9	74,5
2020	75,8	78,2	76,2	76,2	76,0	74,5	73,9	76,0	76,8	76,1	75,9	76,3	75,1	75,1	73,9
2021	74,7	77,1	75,1	75,2	74,7	72,8	72,7	74,7	75,5	75,1	75,6	75,3	74,1	74,1	72,8
2022	75,1	77,1	75,4	75,6	75,2	73,2	73,1	74,9	75,8	75,6	76,2	75,6	74,7	75,0	73,2
2023	76,5	78,2	76,6	76,9	77,0	75,2	74,5	76,2	77,7	76,9	77,3	77,0	76,1	76,5	74,8
Naděje dožití žen při narození (roky) – dvouleté období															
2018	81,9	83,0	81,6	82,0	81,6	79,9	80,0	81,7	82,6	82,3	83,0	82,7	81,9	82,4	81,1
2019	82,0	83,0	81,9	82,1	81,9	80,2	80,2	81,7	82,5	82,2	82,7	82,8	82,1	82,6	81,2
2020	81,7	82,9	81,6	81,9	81,9	80,0	79,9	81,5	82,4	81,9	82,3	82,4	81,7	81,9	80,9
2021	80,9	82,3	80,9	81,1	81,1	78,8	79,0	80,7	81,5	81,0	81,7	81,6	81,0	81,2	80,1
2022	81,3	82,8	81,4	81,3	81,1	79,2	79,2	81,0	81,6	81,2	81,9	81,9	81,2	81,8	80,3
2023	82,4	83,8	82,5	82,3	82,2	81,1	80,4	82,3	82,5	82,8	82,9	83,1	82,4	83,0	81,4
Podíl cizinců (bez azylantů) na obyvatelstvu (%)															
2018	5,3	15,7	5,6	3,3	6,1	7,0	4,5	4,8	3,0	3,4	2,1	4,2	1,9	1,8	2,3
2019	5,5	15,9	5,9	3,6	6,7	7,2	4,7	5,1	3,2	3,7	2,3	4,4	2,1	1,9	2,4
2020	5,9	17,1	6,4	3,7	7,1	7,5	4,8	5,1	3,4	3,9	2,5	4,9	2,2	2,0	2,3
2021	6,3	18,5	6,8	4,0	7,5	7,5	4,8	5,6	3,4	4,3	2,8	5,4	2,2	2,2	2,5
2022	10,3	25,4	11,0	7,3	13,3	13,1	7,6	9,5	7,0	8,0	6,0	9,1	4,5	4,6	4,7
2023	9,8	24,8	10,2	6,8	12,8	12,3	6,9	8,9	6,5	7,4	5,8	8,7	4,3	4,3	4,4

¹⁾ počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné

²⁾ počet osob ve věku 65 let a více na 100 dětí ve věku 0–14 let

Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jiho-moravský	Olomoucký	Zlínský	Moravsko-slezský
Míra zaměstnanosti (%)															
2018	59,2	64,4	60,9	58,5	59,6	60,4	55,8	56,8	58,0	59,1	58,5	58,5	58,2	57,8	57,6
2019	59,2	64,5	61,4	57,9	60,0	59,7	55,8	56,6	58,6	59,2	58,7	58,9	57,4	57,3	56,9
2020	58,3	62,9	60,7	57,4	59,0	57,1	55,8	56,5	57,1	58,4	58,1	58,3	55,4	56,9	55,9
2021	58,1	63,3	60,1	58,1	59,1	55,3	56,0	56,1	57,3	57,8	57,1	57,9	56,0	56,3	55,4
2022 ¹⁾	58,1	63,4	60,2	57,0	59,7	58,6	56,3	55,9	56,4	57,1	57,5	58,3	56,0	56,4	55,1
2023 ¹⁾	58,4	64,5	59,6	56,8	58,5	60,1	57,6	55,3	56,5	57,7	58,6	58,1	57,1	57,2	55,2
Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. (%)²⁾ (MPSV)															
2018	3,07	1,93	2,64	2,38	2,12	2,93	4,50	3,18	2,31	2,19	3,02	3,86	3,37	2,61	4,65
2019	2,87	1,90	2,44	2,31	2,33	2,74	3,90	2,95	2,38	2,20	2,70	3,48	2,94	2,43	4,44
2020	4,02	3,51	3,52	3,19	3,36	5,45	5,46	4,06	3,11	2,92	3,31	4,55	4,11	3,22	5,55
2021	3,49	2,76	2,98	2,82	2,78	4,18	5,08	3,66	2,83	2,45	2,99	4,02	3,35	2,73	5,14
2022	3,72	3,04	3,23	2,98	2,94	4,24	5,54	3,97	3,10	2,86	3,08	4,36	3,63	2,89	5,12
2023	3,73	2,80	3,17	3,12	2,90	4,38	5,66	3,93	3,19	3,10	3,05	4,37	3,81	2,88	5,23
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných k 31. 12. (%)³⁾ (MPSV)															
2018	0,80	0,42	0,68	0,38	0,39	0,69	1,35	0,70	0,43	0,24	0,74	1,15	0,81	0,53	1,69
2019	0,60	0,33	0,51	0,27	0,34	0,50	0,87	0,51	0,34	0,21	0,50	0,87	0,50	0,35	1,38
2020	1,01	0,67	0,82	0,55	0,70	1,01	1,55	0,95	0,61	0,44	0,74	1,37	0,93	0,63	2,06
2021	1,27	1,10	1,00	0,80	0,88	1,66	2,05	1,24	0,75	0,52	0,88	1,61	1,09	0,78	2,31
2022	1,12	0,89	0,87	0,59	0,74	1,25	1,91	1,09	0,69	0,46	0,76	1,52	0,95	0,66	2,09
2023	1,20	0,90	0,97	0,69	0,77	1,42	2,22	1,20	0,80	0,59	0,82	1,56	1,05	0,71	2,11
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2018	253,9	345,8	271,7	238,7	245,9	231,8	219,9	233,1	244,9	240,9	247,6	245,2	227,1	233,1	228,0
2019	269,6	352,0	290,0	251,0	267,2	245,0	237,5	248,9	266,5	253,8	264,2	266,0	241,8	249,9	241,4
2020	275,1	354,9	279,6	260,5	274,4	245,5	251,0	255,7	270,5	263,7	272,7	274,1	250,5	258,8	250,8
2021	295,2	393,3	305,0	280,8	293,4	255,1	263,3	267,3	285,7	278,5	288,1	291,9	269,4	275,0	266,8
2022	326,8	423,3	340,0	312,1	323,1	296,7	292,8	295,1	314,4	311,9	321,8	323,9	297,4	302,9	300,6
2023	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Medián mezd (Kč) (MPSV, MF)															
2018	29 184	34 338	30 048	27 909	30 055	26 774	27 901	28 882	28 348	27 851	28 211	28 728	27 253	27 398	27 653
2019	31 449	37 719	32 692	29 534	31 966	28 675	30 341	30 889	30 865	29 819	30 231	30 967	29 491	29 170	29 828
2020	33 195	38 732	34 518	31 508	33 961	30 314	32 404	32 590	32 880	31 734	32 354	32 837	31 571	30 999	31 924
2021	35 169	41 096	35 983	33 347	35 593	31 961	34 044	33 894	34 772	33 315	34 179	35 118	33 135	32 913	33 611
2022	37 418	43 950	38 431	35 267	37 500	33 679	36 133	35 643	36 734	35 357	36 078	37 733	35 107	34 968	35 723
2023	39 518	46 429	40 426	37 542	40 100	35 622	37 801	38 096	38 584	37 328	37 903	39 594	37 143	37 265	38 073
Průměrný měsíční starobní důchod sólo (Kč)⁴⁾ (MPSV)															
2018	12 435	13 299	12 605	12 325	12 380	12 054	12 272	12 301	12 282	12 190	12 164	12 279	12 063	12 207	12 503
2019	13 487	14 384	13 669	13 380	13 423	13 066	13 299	13 349	13 334	13 238	13 231	13 331	13 108	13 261	13 553
2020	14 502	15 439	14 703	14 393	14 434	14 030	14 291	14 343	14 346	14 250	14 248	14 343	14 100	14 279	14 570
2021	15 453	16 467	15 675	15 334	15 371	14 918	15 216	15 273	15 286	15 187	15 195	15 280	15 017	15 227	15 523
2022	18 098	19 268	18 361	17 949	18 002	17 436	17 819	17 877	17 905	17 800	17 826	17 910	17 595	17 855	18 176
2023	20 310	21 519	20 591	20 151	20 191	19 557	20 021	20 076	20 120	20 026	20 060	20 123	19 792	20 082	20 385
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu (%)⁵⁾ (ČSSZ)															
2018	26,3	13,7	22,7	28,0	29,0	28,6	28,6	25,5	27,4	31,2	33,1	24,8	29,8	27,7	30,8
2019	26,7	13,8	23,0	28,7	29,3	29,0	28,9	25,9	27,9	31,8	33,8	25,2	30,4	28,2	31,3
2020	27,3	13,9	23,4	29,6	29,7	29,7	29,3	26,5	28,6	32,5	34,7	25,7	31,2	28,9	32,1
2021	28,2	14,2	24,1	30,8	30,5	30,5	29,9	27,4	29,7	33,5	36,1	26,6	32,4	30,3	33,2
2022	28,8	14,4	24,5	31,7	30,9	31,2	30,4	28,0	30,4	34,3	36,9	27,1	33,2	31,1	34,1
2023	31,0	16,1	26,7	34,1	32,8	33,3	32,3	30,3	32,6	36,5	39,5	29,3	35,5	33,6	36,4

¹⁾ data vypočtena dle nové metodiky, údaje předchozích let nejsou srovnatelné

²⁾ podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce (ÚP) ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku

³⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) v evidenci ÚP na počtu obyvatel ve věku 15–64 let, jmenovatel data ČSÚ

⁴⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu; data za prosinec

⁵⁾ včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; data za prosinec

Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jiho-moravský	Olomoucký	Zlínský	Moravsko-slezský
Hrubý domácí produkt (HDP) na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2018	509,2	1 137,0	450,7	407,7	459,1	324,5	355,7	387,2	447,8	408,4	403,9	480,8	392,5	425,2	415,6
2019	542,8	1 202,2	498,5	436,2	476,7	339,4	387,4	412,4	480,6	427,0	434,8	513,1	419,4	460,1	424,3
2020	533,6	1 173,0	466,5	437,5	467,5	327,8	374,7	404,0	480,6	437,0	448,2	519,7	422,6	449,5	410,2
2021	571,1	1 294,6	488,8	451,7	503,0	339,9	394,6	420,4	507,7	450,9	460,1	557,1	452,7	480,6	445,2
2022	635,0	1 453,6	557,6	480,5	553,5	377,9	440,7	457,7	543,1	513,2	474,3	624,8	503,7	524,9	499,8
2023	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Vývoj HDP – předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny, %)															
2018	103,2	105,4	102,4	102,7	102,5	99,1	100,1	102,4	102,9	103,1	99,7	104,9	102,2	101,6	102,7
2019	103,0	102,7	108,3	102,9	100,6	100,3	104,6	102,9	103,7	101,1	103,1	102,9	102,7	104,7	98,4
2020	94,5	95,1	90,2	95,6	94,1	92,8	92,7	93,5	95,4	98,5	98,4	97,3	96,4	92,9	92,4
2021	103,6	107,3	101,8	99,7	103,9	99,1	101,1	100,6	102,5	100,0	97,6	103,6	103,2	104,0	104,4
2022	102,4	102,3	107,8	98,8	101,0	99,9	100,4	101,6	100,7	105,3	96,5	102,6	101,4	100,2	103,5
2023	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Produkce zemědělského odvětví na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy (tis. Kč)															
2018	38,6	43,4	33,1	34,4	20,8	33,9	24,7	39,3	50,1	45,2	47,1	35,4	35,9	29,6	
2019	40,0	45,0	34,4	36,1	21,3	35,4	25,1	40,4	50,8	47,7	48,4	36,8	36,5	31,2	
2020	42,3	46,9	36,4	38,3	23,0	36,9	28,2	43,6	53,9	50,4	49,5	39,0	40,4	33,1	
2021	47,4	54,9	38,4	42,8	24,6	46,1	29,3	50,0	57,8	52,2	58,1	44,9	44,8	36,3	
2022 ¹⁾	54,3	62,5	45,5	49,0	27,7	47,9	33,4	56,2	67,6	63,6	64,6	50,9	51,5	43,0	
2023	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ve velkých průmyslových podnicích²⁾ (tis. fyzických osob)															
2018	863,5	81,3	108,8	50,4	61,5	18,4	63,1	47,8	49,0	49,6	50,5	72,1	47,9	55,1	108,0
2019	850,6	80,9	110,7	51,4	59,5	18,0	63,0	47,4	43,9	49,1	49,5	69,0	45,9	54,2	108,1
2020	827,0	78,0	109,5	49,2	57,0	16,9	61,0	44,5	46,7	48,0	47,7	67,5	44,7	51,7	104,7
2021	816,1	75,8	111,7	46,9	56,6	16,0	61,3	44,6	45,9	47,7	46,4	69,8	44,2	51,1	98,2
2022	820,5	77,6	111,1	46,6	57,4	16,2	61,3	44,0	45,7	47,9	45,6	72,2	45,2	51,8	97,8
2023	812,8	76,9	110,4	46,2	58,2	15,6	60,9	43,2	45,8	46,2	45,5	72,6	44,7	50,5	96,1
Stavební práce "S" podle místa stavby na 1 obyvatele³⁾ (tis. Kč)															
2018	25,8	44,8	21,4	32,3	24,0	24,5	23,4	18,0	22,2	21,5	23,7	27,7	23,7	18,1	20,3
2019	29,3	49,7	27,8	31,3	25,5	23,1	26,3	19,9	24,5	25,3	30,2	31,7	27,4	21,5	22,6
2020	30,1	48,6	25,5	31,3	29,6	22,2	28,1	19,0	28,2	29,6	34,3	34,7	30,3	21,2	21,3
2021	33,7	54,9	28,5	36,1	33,1	27,1	29,3	19,0	32,8	36,7	31,9	36,5	32,5	24,4	28,6
2022	39,8	61,5	35,3	40,6	38,8	39,4	33,5	25,4	35,0	44,4	32,1	44,9	40,0	32,7	32,6
2023 ⁴⁾	39,6	66,4	36,9	42,6	36,9	45,7	32,0	25,5	31,2	44,3	33,0	40,5	33,7	34,8	29,7
Dokončené byty na 1 000 obyvatel															
2018	3,2	4,1	5,3	2,7	4,2	1,7	1,4	2,4	2,7	3,2	2,8	3,8	2,6	2,2	2,1
2019	3,4	4,6	5,1	3,5	4,6	2,3	1,6	1,9	3,1	3,3	2,9	4,0	3,1	2,7	2,0
2020	3,2	4,1	4,9	2,6	4,2	1,9	1,4	1,8	2,7	3,0	3,1	3,7	3,5	2,5	2,3
2021	3,3	4,1	4,6	2,7	4,2	2,1	1,6	2,0	3,2	3,2	3,7	4,0	3,1	2,6	2,3
2022	3,7	4,9	5,5	3,1	4,2	3,2	1,7	2,3	3,3	3,5	3,5	3,9	4,0	2,8	2,3
2023	3,5	4,7	4,6	3,6	4,0	2,6	1,6	2,6	3,0	3,7	3,3	4,3	3,2	2,9	2,3
Počet přenocování hostů ubytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních na 1 000 obyvatel															
2018	5 224	14 026	1 942	6 788	3 493	17 774	2 057	6 744	7 818	2 554	2 877	3 449	3 416	3 821	2 285
2019	5 345	14 050	1 960	6 959	3 628	18 318	2 125	7 156	8 121	2 560	2 854	3 554	3 659	3 899	2 370
2020	2 933	3 694	1 309	5 266	2 537	9 887	1 340	5 665	6 197	1 823	2 143	2 271	2 550	2 767	1 548
2021	3 040	4 149	1 470	5 287	2 659	9 984	1 412	5 037	5 529	1 937	2 390	2 594	2 649	3 028	1 629
2022	4 703	10 010	1 948	6 501	3 593	14 943	1 883	7 516	8 290	2 579	3 024	3 343	3 638	3 907	2 294
2023	5 134	12 269	2 096	6 824	3 665	17 271	1 981	7 437	8 300	2 654	3 032	3 464	3 715	3 900	2 301

1) semidefinitivní údaje

2) podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující činností v sekci (CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu

3) podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností

4) předběžné údaje

Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – životní prostředí

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Měrné emise oxidu siřičitého REZZO 1-4 (t/km²)¹⁾ (ČHMÚ)															
2018	1,22	0,54	1,41	0,32	0,51	1,97	5,22	0,33	0,72	1,31	0,25	0,18	0,60	0,81	2,90
2019	1,01	0,50	1,24	0,32	0,46	1,51	4,25	0,35	0,67	1,07	0,27	0,18	0,61	0,62	2,45
2020	0,84	0,53	0,82	0,27	0,41	1,05	2,97	0,31	0,55	1,00	0,24	0,14	0,54	0,60	2,30
2021	0,77	0,26	0,74	0,25	0,30	0,80	3,96	0,32	0,45	1,10	0,21	0,12	0,48	0,61	2,35
2022	0,82	0,31	0,73	0,26	0,36	1,13	2,81	0,33	0,47	1,27	0,19	0,12	0,41	0,58	1,97
2023	0,69	0,28	0,62	0,19	0,29	0,76	2,20	0,33	0,46	0,94	0,17	0,12	0,35	0,57	1,70
Měrné emise oxidů dusíku REZZO 1-4 (t/km²)¹⁾ (ČHMÚ)															
2018	2,34	17,93	2,23	1,17	1,15	2,04	5,70	1,65	1,48	3,01	1,33	1,83	1,56	1,69	3,89
2019	2,18	16,76	2,24	1,10	1,09	1,76	5,59	1,55	1,44	2,60	1,27	1,93	1,57	1,59	3,48
2020	1,96	15,25	1,92	1,02	0,98	1,72	5,07	1,44	1,31	2,18	1,17	1,76	1,43	1,44	3,19
2021	2,00	15,57	1,88	0,95	1,00	1,92	4,77	1,24	1,48	2,75	1,35	1,69	1,44	1,59	3,23
2022	1,98	15,77	1,88	0,97	1,02	1,45	4,74	1,24	1,49	2,92	1,33	1,63	1,42	1,54	3,01
2023	1,81	15,38	1,74	0,92	0,97	1,32	4,21	1,19	1,44	2,34	1,29	1,55	1,32	1,50	2,60
Produkce odpadů celkem na 1 obyvatele (kg)															
2018	3 580	3 979	3 668	3 344	3 306	3 211	3 559	2 385	3 138	2 897	3 325	4 429	4 177	2 502	3 830
2019	3 510	3 829	3 714	3 043	3 469	2 354	3 580	2 632	3 035	3 261	3 009	4 200	3 486	2 681	4 027
2020	3 607	3 563	3 618	3 782	3 719	2 889	3 860	2 473	3 224	3 289	3 398	3 983	4 679	2 845	3 753
2021	3 743	4 120	3 649	3 150	4 500	2 368	4 037	2 585	2 830	3 759	3 724	4 221	4 168	2 703	4 179
2022	3 643	3 743	3 731	3 148	3 771	2 316	3 952	2 413	3 027	3 900	3 079	4 385	3 696	2 708	4 292
2023	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Produkce komunálních odpadů na 1 obyvatele (kg)²⁾															
2018	494	510	531	519	461	432	477	464	514	478	521	448	529	443	513
2019	500	510	542	524	450	434	494	466	524	494	532	458	534	460	509
2020	506	467	590	561	463	430	487	459	526	509	537	463	540	464	518
2021	510	494	561	528	488	464	500	455	380	545	554	492	557	488	535
2022	504	494	536	553	488	448	468	468	505	499	512	493	551	462	516
2023	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele (litr/den)															
2018	89,2	107,5	88,2	84,1	88,4	86,7	91,6	87,5	80,5	79,7	81,2	92,9	83,2	75,7	89,9
2019	90,6	113,1	89,7	82,3	86,9	86,5	93,0	89,2	84,6	80,2	81,4	92,9	84,3	78,7	89,6
2020	91,1	112,5	90,0	82,6	87,3	89,0	93,1	90,5	85,6	81,4	80,6	93,2	83,2	80,0	91,0
2021	93,2	120,0	90,7	82,8	88,4	91,1	95,0	92,1	84,8	81,8	86,3	94,2	85,3	80,9	93,9
2022	89,4	111,2	87,0	80,2	86,8	89,0	91,9	87,7	82,5	78,8	81,1	92,1	83,7	77,2	90,4
2023	86,7	103,8	86,1	78,1	84,2	84,2	89,9	84,0	80,7	78,5	78,5	89,5	82,3	77,1	86,0
Podíl čistěných odpadních vod (bez zpoplatněných srážkových vod, %)															
2018	97,6	100,0	99,6	96,2	95,7	99,9	99,0	98,5	96,6	99,0	90,1	98,8	97,7	92,5	95,8
2019	97,7	100,0	99,7	96,5	95,5	100,0	99,9	97,6	96,0	99,0	90,2	98,8	98,1	93,4	95,5
2020	97,5	100,0	99,7	96,3	95,6	99,9	97,8	97,9	95,6	99,4	91,0	98,9	98,4	93,1	95,0
2021	97,5	100,0	99,7	96,4	95,8	99,9	97,0	97,2	97,1	98,5	92,0	98,9	98,4	93,1	95,1
2022	97,7	100,0	99,9	96,4	95,4	99,9	98,6	98,4	95,8	98,8	92,2	99,0	97,9	93,3	95,1
2023	97,7	100,0	99,9	96,3	96,1	99,7	98,9	98,4	96,3	99,1	91,8	99,0	98,6	92,3	95,3
Investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele (Kč)															
2018	2 920	4 498	2 463	3 135	1 943	1 302	5 579	2 327	2 383	2 337	2 484	1 515	1 899	1 994	3 939
2019	2 812	3 076	3 466	3 239	1 988	1 088	2 860	1 369	2 164	3 321	3 033	2 247	1 854	2 451	4 089
2020	2 910	3 556	3 177	2 818	2 257	1 651	3 140	1 082	2 609	3 949	3 419	2 296	2 427	1 941	3 885
2021	2 808	3 397	2 089	2 580	2 583	1 735	3 469	1 090	1 684	3 076	5 138	2 323	2 379	2 226	4 095
2022	3 165	3 164	2 684	6 329	3 309	2 008	3 254	1 747	2 130	3 170	3 930	2 847	2 697	2 097	3 942
2023	3 366	2 885	3 380	5 140	3 881	795	4 508	1 642	2 861	2 717	4 197	2 848	2 544	2 804	4 585

¹⁾ údaje před rokem 2021 nejsou srovnatelné vlivem změny metodiky; údaje za roky 2022 a 2023 jsou předběžné; data převzata k 20. 9. 2024

²⁾ odpady z domácností a odpady podobné povahy a složení, bez ohledu na to, kdo tento odpad produkuje nebo sbírá

Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Královéhradeckého kraje v letech 2001–2023

	2001	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ								
Počet obyvatel (k 31. 12.)	549 329	548 368	554 803 ⁶⁾	553 856	552 946	551 909	551 590	551 421
v tom ve věku: 0–14 let	88 130	81 394	80 624 ⁶⁾	81 441	81 789	82 276	82 902	83 557
15–64 let	381 351	385 321	382 757 ⁶⁾	377 554	372 586	367 934	363 915	359 816
65 let a více	79 848	81 653	91 422 ⁶⁾	94 861	98 571	101 699	104 773	108 048
Průměrný věk (k 31. 12.)	39,3	40,3	41,3 ⁶⁾	41,5	41,8	42,0	42,3	42,5
Sňatky	2 844	2 706	2 484	2 347	2 337	2 268	2 508	2 465
Rozvody	1 647	1 716	1 640	1 459	1 354	1 543	1 379	1 360
Živě narození	4 954	5 405	6 021	5 437	5 467	5 451	5 518	5 582
Zemřelí	5 805	5 708	5 553	5 748	5 825	5 918	5 614	5 836
Přirozený přírůstek/úbytek	-851	-303	468	-311	-358	-467	-96	-254
Přistěhovalí	3 353	6 100	5 051	4 070	4 278	4 098	4 397	4 506
Vystěhovalí	4 065	4 725	5 118	4 458	4 830	4 668	4 620	4 421
Přírůstek/úbytek stěhováním	-712	1 375	-67	-388	-552	-570	-223	85
Celkový přírůstek/úbytek	-1 563	1 072	401	-699	-910	-1 037	-319	-169
SOCIÁLNÍ VÝVOJ								
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele (tis. Kč)	130,8	156,3	190,1	189,4	192,6	192,9	201,2	209,6
Pracovní síla (ekonomicky aktivní; tis. osob)	277,6	269,8	272,5	271,5	272,6	275,0	272,7	274,5
Osoby mimo prac. sílu (15 let a více; tis. os.)	183,4	195,4	201,7	201,4	199,3	195,4	196,2	193,4
Míra ekonomické aktivity (%)	60,2	58,0	57,5	57,4	57,8	58,5	58,2	58,7
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (k 31. 12.)	17 433	21 989	24 678	22 185	25 210	27 678	23 866	18 574
Podíl nezam. osob ¹⁾ (k 31. 12.; %)	.	5,41	6,28	5,68	6,55	7,31	6,36	4,96
Děti, žáci a studenti (k 30. 9.)								
mateřských škol	15 909	15 924	18 308	19 036	19 548	19 859	19 986	19 876
základních škol	58 594	50 666	43 621	43 494	44 065	44 898	46 045	47 126
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)	.	29 538	28 429	26 962	25 459	24 197	23 732	23 120
Studenti vysokých škol ²⁾ (k 31. 12.)	6 735	9 553	12 620	12 898	12 855	12 253	11 171	10 276
Obyvatelé na 1 lékaře	263,4	250,7	220,6	222,6	217,4	219,0	217,3	219,9
Průměrná měsíční výše starobního důchodu sólo ³⁾ (Kč)	6 699	7 631	10 009	10 444	10 667	10 854	10 955	11 221
Registrované trestné činy na 1 000 obyvatel	23,6	21,3	20,1	19,9	19,5	19,5	18,5	15,6
EKONOMICKÝ VÝVOJ								
Hrubý domácí produkt (mil. Kč)	126 743	150 411	176 531	179 268	179 786	183 786	192 169	205 553
předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny; %)	101,3	105,6	102,1	101,8	97,9	100,3	101,2	105,8
Výdaje na výzkum a vývoj (mil. Kč)	.	909	1 479	1 679	1 680	1 890	2 054	1 987
Registrované subjekty (k 31. 12.)	111 450	123 986	132 423	134 689	135 372 ⁸⁾	133 970	135 019	136 566
Produkce zemědělského odvětví (mil. Kč)	.	7 533	7 636	8 444	8 848	9 183	10 210	9 697
Počet zaměstnanců v průmyslu ⁴⁾ (fyz. os.)	53 815	50 447	37 065	40 412	39 753	42 980	43 864	45 300
Staveb. práce "S" provedené v kraji ⁵⁾ (mil. Kč)	12 005	10 782	9 761	8 379	10 294	7 704	9 428	12 330
Dokončené byty	1 419	1 423	1 807	1 320	1 384	1 046	1 035	1 059
Hosté v hromadných ubyt. zařiz. (tis. osob)	1 016,3	972,4	804,3	825,6 ¹⁰⁾	968,6	965,4	936,7	1 124,0
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (ŽP)								
Zemědělská půda (k 31. 12.; ha)	280 521	279 532	278 162	277 926	277 690	277 506	277 229	277 099
z toho orná půda	194 498	193 233	191 591	191 167	191 019	190 880	190 578	190 135
Nezemědělská půda (k 31. 12.; ha)	195 304	196 303	197 699	197 948	198 192	198 375	198 659	198 800
z toho: lesní pozemky	146 856	147 181	147 635	147 731	147 881	147 948	148 017	148 091
zastavěné plochy a nádvoří	9 294	9 273	9 240	9 252	9 260	9 283	9 295	9 279
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele (litr/den)	92,5	92,2	86,7	82,7	81,8	78,1	77,6	79,9
Počet čistíren odpadních vod	67	110	125	127	127	131	139	132
Investice na ochranu ŽP podle místa investice na 1 obyvatele (Kč)	1 090	1 602	1 386	1 959	2 681	2 536	1 839	2 230

1) podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku

2) studenti státního občanství ČR s místem výuky v kraji

3) bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; od roku 2010 podle metodiky MPSV bez poměr. starob. důchodu; data za prosinec

4) průměrný evidenční počet zaměstnanců v podnicích se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující činností v sekci (CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elekt., plynu, tepla, klimat. vzduchu

2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ								
550 804	551 089	551 021	551 647	550 803 ⁶⁾	542 583	555 267	556 949	Počet obyvatel (k 31. 12.)
84 212	84 982	85 577	86 013	86 123 ⁶⁾	85 117	87 408	85 947	v tom ve věku: 0–14 let
355 420	351 888	348 778	346 227	343 510 ⁶⁾	335 827	344 100	345 988	15–64 let
111 172	114 219	116 666	119 407	121 170 ⁶⁾	121 639	123 759	125 014	65 let a více
42,7	42,9	43,1	43,3	43,4 ⁶⁾	43,6	43,5	43,7	Průměrný věk (k 31. 12.)
2 565	2 669	2 791	2 797	2 228	2 272	2 836	2 444	Sňatky
1 300	1 343	1 273	1 286	1 124	1 068	955	957	Rozvody
5 616	5 702	5 677	5 504	5 526	5 537	5 058	4 549	Živě narození
5 681	5 783	6 024	5 901	6 694	7 668	6 176	6 019	Zemřelí
-65	-81	-347	-397	-1 168	-2 131	-1 118	-1 470	Přirozený přírůstek/úbytek
4 432	5 125	5 340	5 795	5 359	5 802	18 773	10 835	Přistěhovalí
4 984	4 759	5 061	4 772	5 035	5 293	4 971	7 683	Vystěhovalí
-552	366	279	1 023	324	509	13 802	3 152	Přírůstek/úbytek stěhováním
-617	285	-68	626	-844	-1 622	12 684	1 682	Celkový přírůstek/úbytek
SOCIÁLNÍ VÝVOJ								
213,2	228,9	244,9	266,5	270,5	285,7	314,4	.	Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele (tis. Kč)
275,3	278,2	276,7	277,3	272,8	272,2 ⁷⁾	259,1	262,5	Pracovní síla (ekonomicky aktivní; tis. osob)
192,2	188,0	189,2	188,1	192,7	191,9 ⁷⁾	187,2	187,2	Osoby mimo prac. sílu (15 let a více; tis. os.)
58,9	59,7	59,4	59,6	58,6	58,6 ⁷⁾	58,1	58,4	Míra ekonomické aktivity (%)
14 270	10 483	8 968	9 076	11 483	10 622	11 569	12 032	Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (k 31. 12.)
3,76	2,72	2,31	2,38	3,11	2,83	3,10	3,19	Podíl nezam. osob ¹⁾ (k 31. 12.; %)
19 340	19 222	19 009	19 137	18 311	18 482	18 828	18 391	Děti, žáci a studenti (k 30. 9.) mateřských škol
48 324	48 917	49 569	49 725	49 850	49 524	51 513	50 808	základních škol středních škol vč. konzervatoří (denní studium)
23 008	22 696	22 069	22 076	22 524	23 287	24 314	25 524	Studenti vysokých škol ²⁾ (k 31. 12.)
9 531	9 068	8 785	8 787	8 621	8 435	8 298	8 346	Obyvatelé na 1 lékaře
218,4	218,0	214,0	209,6	209,7	200,7	206,8	.	Průměrná měsíční výše starobního důchodu sólo ³⁾ (Kč)
11 337	11 719	12 282	13 334	14 346	15 286	17 905	20 120	Registované trestné činy na 1 000 obyvatel
13,2	13,1	12,2	12,9	10,5	9,7	12,0	12,2	
EKONOMICKÝ VÝVOJ								
216 327	235 508	246 625	264 901	265 128	279 989	299 250	.	Hrubý domácí produkt (mil. Kč)
104,1	108,6	102,9	103,7	95,4	102,5	100,7	.	předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny; %)
1 808	2 151	2 515	2 873	2 726	2 755	2 917	.	Výdaje na výzkum a vývoj (mil. Kč)
137 930	139 199	140 354	140 013	141 343	142 345	141 940	128 501	Registované subjekty (k 31. 12.)
9 603	9 375	9 278	9 595	10 366	11 866 ⁹⁾	13 334	.	Produkce zemědělského odvětví (mil. Kč)
47 534	49 718	48 965	43 900	46 674	45 866	45 653	45 757	Počet zaměstnanců v průmyslu ⁴⁾ (fyz. os.)
9 932	10 755	12 202	13 506	15 549	17 786	19 346	17 417	Staveb. práce "S" provedené v krajích ⁵⁾ (mil. Kč)
1 064	1 215	1 473	1 703	1 488	1 725	1 816	1 659	Dokončené byty
1 158,1	1 259,4	1 342,8	1 412,3	995,0	939,3	1 468,6	1 525,5	Hosté v hromadných ubyt. zařiz. (tis. osob)
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (ŽP)								
276 917	276 799	276 652	276 483	276 306	276 222	276 043	275 999	Zemědělská půda (k 31. 12.; ha)
189 859	189 080	188 331	186 894	185 782	184 457	183 544	182 839	z toho orná půda
198 983	199 102	199 254	199 425	199 603	199 688	199 870	199 916	Nezemědělská půda (k 31. 12.; ha)
148 186	148 277	148 374	148 513	148 577	148 650	148 709	148 747	z toho: lesní pozemky
9 275	9 264	9 247	9 247	9 255	9 253	9 253	9 271	zastavěné plochy a nádvoří
79,2	80,2	80,5	84,6	85,6	84,8	82,5	80,7	Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele (litr/den)
129	131	137	139	140	143	142	147	Počet čistění odpadních vod
1 506	1 378	2 383	2 164	2 609	1 684	2 130	2 861	Investice na ochranu ŽP podle místa investice na 1 obyvatele (Kč)

⁵⁾ podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností

⁶⁾ údaje od roku 2011 (2021) navazují na výsledky Sčítání lidu, domů a bytů 2011 (SLDB 2021)

⁷⁾ data od roku 2022 dle nové metodiky, údaje předchozích let nejsou srovnatelné

⁸⁾ od roku 2013 vlivem zpřesnění dat podle Registru osob nejsou údaje plně srovnatelné s předchozími roky

⁹⁾ semidefinitivní údaje ¹⁰⁾ od roku 2012 revidované údaje na základě výsledků šetření MMR

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele za Královéhradecký kraj – demografický vývoj

	Měřicí jednotka	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Počet obyvatel (k 31. 12.)	osoby	551 021	551 647	550 803	⁶⁾ 542 583	555 267	556 949
v tom: muži		271 591	272 184	271 680	⁶⁾ 267 700	272 756	273 632
ženy		279 430	279 463	279 123	⁶⁾ 274 883	282 511	283 317
z toho cizinci (bez azylantů)		16 654	17 626	18 464	18 626	38 806	35 787
Sňatky		2 791	2 797	2 228	2 272	2 836	2 444
Průměrný věk při prvním sňatku	roky						
ženichů		32,1	32,4	32,6	32,9	33,4	33,5
nevěst		29,6	29,8	30,2	30,2	30,8	30,9
Rozvody		1 273	1 286	1 124	1 068	955	957
Živě narození	osoby	5 677	5 504	5 526	5 537	5 058	4 549
z toho mimo manželství	%	49,8	51,4	51,5	51,9	51,1	50,9
Průměrný věk matky při narození dítěte	roky	30,6	30,7	30,7	31,0	30,9	30,9
prvního dítěte		28,6	29,0	29,1	29,2	29,1	29,0
Úhrnná plodnost ¹⁾		1,739	1,717	1,758	1,845	1,679	1,507
Potraty		1 641	1 584	1 489	1 284	1 296	1 131
z toho umělá přerušeni těhotenství		871	909	914	778	851	709
Potraty na 100 narozených	%	28,8	28,7	26,8	23,1	25,5	24,8
Zemřelí	osoby	6 024	5 901	6 694	7 668	6 176	6 019
Přirozený přírůstek/úbytek	osoby	-347	-397	-1 168	-2 131	-1 118	-1 470
Přistěhovalí	osoby	5 340	5 795	5 359	5 802	18 773	10 835
z toho z ciziny		1 692	2 146	1 724	1 898	14 614	5 472
Vystěhovalí	osoby	5 061	4 772	5 035	5 293	4 971	7 683
z toho do ciziny		570	521	616	799	644	1 706
Přírůstek/úbytek stěhováním	osoby	279	1 023	324	509	13 802	3 152
z toho s cizinou		1 122	1 625	1 108	1 099	13 970	3 766
Celkový přírůstek/úbytek	osoby	-68	626	-844	-1 622	12 684	1 682
Na 1 000 obyvatel							
živě narození	‰	10,3	10,0	10,0	10,2	9,2	8,2
zemřelí	‰	10,9	10,7	12,1	14,1	11,2	10,8
přirozený přírůstek/úbytek	‰	-0,6	-0,7	-2,1	-3,9	-2,0	-2,6
přistěhovalí	‰	9,7	10,5	9,7	10,7	34,0	19,5
vystěhovalí	‰	9,2	8,7	9,1	9,7	9,0	13,8
přírůstek/úbytek stěhováním	‰	0,5	1,9	0,6	0,9	25,0	5,7
celkový přírůstek/úbytek	‰	-0,1	1,1	-1,5	-3,0	22,9	3,0
Kojenecká úmrtnost ²⁾	‰	2,1	1,6	2,7	2,3	2,6	1,3
Novorozenecká úmrtnost ³⁾	‰	1,4	1,1	2,5	1,3	2,2	1,1
Obyvatelé ve věku (k 31. 12.)							
0–14 let	osoby	85 577	86 013	86 123	⁶⁾ 85 117	87 408	85 947
%		15,5	15,6	15,6	⁶⁾ 15,7	15,7	15,4
15–64 let	osoby	348 778	346 227	343 510	⁶⁾ 335 827	344 100	345 988
%		63,3	62,8	62,4	⁶⁾ 61,9	62,0	62,1
65 let a více	osoby	116 666	119 407	121 170	⁶⁾ 121 639	123 759	125 014
%		21,2	21,6	22,0	⁶⁾ 22,4	22,3	22,4
Průměrný věk (k 31. 12.)	roky	43,1	43,3	43,4	⁶⁾ 43,6	43,5	43,7
mužů		41,6	41,8	41,9	⁶⁾ 42,1	42,0	42,2
žen		44,5	44,7	44,9	⁶⁾ 45,1	44,9	45,1
Index stáří (k 31. 12.) ⁴⁾		136,3	138,8	140,7	⁶⁾ 142,9	141,6	145,5
Index ekonomické závislosti (k 31. 12.) ⁵⁾		70,2	71,8	73,3	⁶⁾ 75,3	76,2	76,7
Naděje dožití (dvouleté období)	roky						
mužů při narození		77,2	77,2	76,8	75,5	75,8	77,7
žen při narození		82,6	82,5	82,4	81,5	81,6	82,5
mužů ve věku 65 let		16,7	16,7	16,3	15,2	15,7	17,0
žen ve věku 65 let		20,1	20,2	20,1	19,4	19,6	20,4

¹⁾ počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné

²⁾ počet dětí zemřelých před dosažením věku 1 roku na 1 000 živě narozených dětí

³⁾ počet dětí zemřelých před dosažením věku 28 dnů na 1 000 živě narozených dětí

⁴⁾ počet osob ve věku 65 let a více na 100 dětí ve věku 0–14 let

⁵⁾ počet osob ve věku 0–19 let a 65 let a více na 100 osob ve věku 20–64 let

⁶⁾ údaje v roce 2021 navazují na výsledky SLDB 2021

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Královéhradecký kraj – sociální vývoj

	Měřicí jednotka	2018	2019	2020	2021	2022	2023
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ PRACOVNÍCH SIL¹⁾							
Obyvatelstvo ve věku 15 let a více	tis. osob	465,9	465,4	465,5	464,1	446,3	449,7
z toho podle dosaženého vzdělání:							
základní a bez vzdělání	%	12,8	12,3	12,4	12,2	13,0	14,2
střední bez maturity	%	33,1	34,2	34,6	34,0	32,3	33,4
střední s maturitou	%	36,1	36,0	35,9	36,9	36,8	36,0
vysokoškolské vč. vyššího odborného	%	17,9	17,5	17,1	16,9	17,9	16,3
Pracovní síla (ekonomicky aktivní)	tis. osob	276,7	277,3	272,8	272,2	259,1	262,5
v tom: zaměstnaní ²⁾		270,4	272,8	265,8	265,9	251,6	254,0
z toho ženy		120,4	121,9	117,2	115,8	110,7	110,5
nezaměstnaní		6,4	4,6	7,0	6,3	7,5	8,4
z toho ženy		3,4	2,0	3,1	3,5	4,0	4,8
Osoby mimo pracovní sílu ve věku 15 let a více	tis. osob	189,2	188,1	192,7	191,9	187,2	187,2
Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání:							
zaměstnanci ³⁾	%	84,2	85,0	82,2	82,7	82,9	85,2
zaměstnavatelé	%	3,0	2,3	2,7	2,7	2,4	1,8
pracující na vlastní účet	%	12,6	12,3	14,1	13,9	14,1	12,6
Zaměstnaní pracující v kraji	tis. osob	266,5	270,6	262,9	260,9	265,8	.
v tom podle sektorů:							
primární (zemědělství, lesnictví, rybářství)	%	3,9	3,8	3,8	3,8	3,7	.
sekundární (průmysl a stavebnictví)	%	43,0	43,0	42,2	43,2	42,3	.
terciární (služby)	%	53,1	53,2	54,0	53,0	54,0	.
Míra ekonomické aktivity	%	59,4	59,6	58,6	58,6	58,1	58,4
v tom: muži		67,1	67,3	66,9	67,3	66,5	67,2
ženy		52,0	52,2	50,7	50,4	50,1	50,0
Míra zaměstnanosti	%	58,0	58,6	57,1	57,3	56,4	56,5
v tom: muži		65,8	66,2	65,2	66,0	64,9	65,5
ženy		50,5	51,3	49,3	48,9	48,3	47,9
Obecná míra nezaměstnanosti ⁴⁾	%	2,3	1,6	2,6	2,3	2,9	3,2
v tom: muži		1,9	1,6	2,5	1,8	2,4	2,5
ženy		2,8	1,6	2,6	2,9	3,5	4,1
ZAMĚSTNANOST CIZINCŮ (k 31. 12.; MPSV,MPO)							
Zaměstnaní cizinci	osoby	23 592	25 040	25 869	27 197	32 380	32 014
v tom: evidovaní na úřadech práce		21 047	22 484	23 278	24 589	29 560	29 060
s platným živnostenským oprávněním		2 545	2 556	2 591	2 608	2 820	2 954
NEZAMĚSTNANOST (k 31. 12.; MPSV)							
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce	osoby	8 968	9 076	11 483	10 622	11 569	12 032
z toho: ženy		4 560	4 397	5 589	5 301	6 110	6 382
absolventi škol a mladiství		497	510	626	595	633	753
osoby se zdravotním postižením		1 770	1 584	1 843	1 817	1 778	1 914
osoby pečující o dítě do 15 let věku		1 331	1 232	1 340	1 195	1 285	1 315
v tom podle věku:							
do 19 let		394,0	447,0	478,0	501,0	611,0	711,0
20–24 let		761,0	871,0	1 095,0	978,0	1 115,0	1 221,0
25–34 let		1 837,0	1 744,0	2 115,0	1 927,0	2 082,0	2 130,0
35–44 let		1 888,0	1 846,0	2 414,0	2 123,0	2 416,0	2 375,0
45–54 let		1 941,0	2 004,0	2 604,0	2 360,0	2 525,0	2 803,0
55 let a více		2 147,0	2 164,0	2 777,0	2 733,0	2 820,0	2 792,0
průměrný věk	roky	42,4	42,2	42,6	42,9	42,4	42,1
v tom podle nejvyššího dosaženého vzdělání:	osoby						
základní a bez vzdělání		2 750	2 801	3 239	3 086	3 474	3 618
střední bez maturity		3 463	3 538	4 507	4 220	4 368	4 604
střední s maturitou		2 038	2 040	2 869	2 562	2 712	2 829
vyšší odborné vč. nástavbového		82	62	126	95	128	128
vysokoškolské		635	635	742	659	887	853
z toho podle klasifikace zaměstnání (CZ-ISCO):							
nemanuální pracovníci	osoby	3 520	3 489	4 413	4 040	4 476	4 594
vysoce kvalifikovaní (třídy 1–3)		1 036	946	1 222	1 107	1 208	1 190
s nižší kvalifikací (třídy 4 a 5)		2 484	2 543	3 191	2 933	3 268	3 404
manuální pracovníci	osoby	4 719	4 976	5 675	5 701	6 154	6 333
kvalifikovaní (třídy 6–8)		2 093	2 366	2 758	2 756	2 904	2 975
nekvalifikovaní (třída 9)		2 626	2 610	2 917	2 945	3 250	3 358

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Královéhradecký kraj – sociální vývoj

	Měřicí jednotka	2018	2019	2020	2021	2022	2023
v tom podle délky nezaměstnanosti:	osoby						
do 3 měsíců		4 473	4 397	4 198	4 115	4 466	4 461
více než 3 měsíce až 6 měsíců		1 617	2 029	2 723	2 192	2 792	2 728
více než 6 měsíců až 12 měsíců		1 200	1 347	2 460	1 742	1 881	2 104
více než 12 měsíců až 24 měsíců		651	649	1 400	1 499	1 190	1 465
více než 24 měsíců		1 027	654	702	1 074	1 240	1 274
Průměrná délka evidence	dny	375	297	298	336	322	334
Dosažitelní uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce ⁵⁾	osoby	8 065	8 233	10 700	9 667	10 412	10 979
z toho: ženy		4 049	3 945	5 181	4 804	5 487	5 833
absolventi škol a mladiství		481	497	616	588	617	742
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce s nárokem na podporu v nezaměstnanosti	osoby	3 755	3 949	4 538	4 080	4 131	4 299
z toho ženy		1 919	1 907	2 235	2 049	2 122	2 246
Průměrný měsíční nárok na podporu v nezaměstnanosti	Kč	7 284	7 903	8 189	8 984	9 447	10 144
Podíl nezaměstnaných osob ⁶⁾	%	2,31	2,38	3,11	2,83	3,10	3,19
v tom: muži		2,25	2,42	3,13	2,78	2,86	2,94
ženy		2,37	2,33	3,09	2,89	3,36	3,46
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných ⁷⁾	%	0,43	0,34	0,61	0,75	0,69	0,80
Pracovní místa v evidenci úřadu práce	místa	12 848	14 686	11 581	12 228	11 582	10 637
Uchazeči na 1 pracovní místo v evidenci úřadu práce	osoby	0,7	0,6	1,0	0,9	1,0	1,1
ČISTÝ DISPONIBILNÍ DŮCHOD DOMÁCNOSTÍ							
Čistý disponibilní důchod domácností celkem	mil. Kč	134 845	146 921	149 191	157 548	173 217	.
na 1 obyvatele	tis. Kč	244,9	266,5	270,5	285,7	314,4	.
průměr ČR = 100	%	96,4	98,9	98,3	96,8	96,2	.
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ MEZD⁸⁾							
Průměrná hrubá měsíční mzda	Kč	31 373	34 357	36 693	38 772	41 187	43 417
v tom: muži		34 284	37 566	39 514	41 531	45 043	47 747
ženy		27 461	30 345	33 096	35 336	36 532	38 451
Medián mezd	Kč	28 348	30 865	32 880	34 772	36 734	38 584
v tom: muži		30 600	33 390	34 804	36 710	39 751	41 986
ženy		25 617	28 056	30 166	32 234	33 447	35 317
NÁKLADY PRÁCE⁹⁾							
Měsíční náklady práce na 1 zaměstnance	Kč	39 708	43 152	45 189	48 279	50 528	.
z toho: přímé náklady (mzdy a náhrady mzdy)		28 764	31 309	32 916	35 337	36 452	.
sociální náklady a výdaje		10 319	11 168	11 946	12 814	13 311	.
VZDĚLÁVÁNÍ (MŠMT)							
Děti, žáci a studenti (k 30. 9.)	osoby						
mateřských škol		19 009	19 137	18 311	18 482	18 828	18 391
základních škol		49 569	49 725	49 850	49 524	51 513	50 808
středních škol včetně konzervatoří (denní studium)		22 069	22 076	22 524	23 287	24 314	25 524
vyšších odborných škol (denní studium)		489	441	442	451	484	466
Studenti vysokých škol (občané ČR, k 31. 12.)	osoby						
s trvalým bydlištěm v kraji		12 916	12 928	13 039	12 978	12 926	13 013
s místem výuky v kraji		8 785	8 787	8 621	8 435	8 298	8 346
z toho v prezenčním studiu	%	69,4	70,1	70,9	73,0	74,4	76,7
Absolventi VŠ (občané ČR) s místem výuky v kraji	osoby	1 990	1 807	1 839	1 684	1 665	1 694
ZDRAVÍ (ÚZIS, ČSÚ)							
Lékaři celkem (vč. smluvních)	přep. os.	2 573	2 629	2 630	2 705	2 673	.
obyvatelé na 1 lékaře		214	210	210	201	207	.
z toho zubní lékaři		400	409	399	393	373	.
Nemocnice akutní péče		7	7	7	7	7	.
lůžka		2 809	2 799	2 797	2 794	2 829	.
Samostatné ordinace lékařů							
praktických pro dospělé		239	243	241	242	241	.
praktických pro děti a dorost		104	102	99	98	97	.
stomatologů		292	290	282	274	267	.

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Královéhradecký kraj – sociální vývoj

	Měřicí jednotka	2018	2019	2020	2021	2022	2023
STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORA (MPSV)							
Počet vyplacených dávek ¹⁰⁾ celkem	tis. dávek	442,7	414,8	420,5	412,5	464,6	549,0
z toho rodičovský příspěvek		169,8	171,5	189,2	181,9	172,6	165,1
Výdaje na dávky ¹⁰⁾ celkem	mil. Kč	1 842	1 792	2 487	2 350	2 418	2 890
z toho rodičovský příspěvek		1 220	1 200	1 899	1 756	1 636	1 542
Výdaje na dávky státní sociální podpory ¹⁰⁾ na 1 obyvatele	Kč	3 345	3 250	4 509	4 329	4 374	5 191
ZAŘÍZENÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB (k 31. 12.; MPSV)							
Lůžka v domovech pro seniory na 1 000 obyvatel ve věku 65 let a více		2 422	2 464	2 366	2 395	2 444	2 431
Lůžka v domovech se zvláštním režimem		20,8	20,6	19,5	19,7	19,7	19,4
Lůžka v domovech pro osoby se zdravotním postižením		772	772	837	905	958	958
DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ (v prosinci; ČSSZ)							
Příjemci starobního důchodu celkem ¹¹⁾	osoby	134 981	135 370	134 608	133 116	132 788	132 915
z toho ženy		81 668	81 519	80 529	79 589	79 124	78 851
Příjemci starobního důchodu sólo ¹²⁾	osoby	102 079	102 616	102 308	100 810	100 608	101 054
Příjemci předčasného starobního důchodu ^{11,13)}	osoby	36 959	37 745	38 442	39 564	40 351	43 361
z toho ženy		20 918	21 292	21 683	22 322	22 788	24 203
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu celkem (včetně souběhu)	%	27,4	27,9	28,6	29,7	30,4	32,6
v tom: muži		30,1	30,6	31,0	32,2	32,7	35,4
ženy		25,6	26,1	26,9	28,0	28,8	30,7
Průměrná měsíční výše starobního důchodu sólo ¹²⁾	Kč	12 282	13 334	14 346	15 286	17 905	20 120
v tom: muži		13 434	14 541	15 626	16 643	19 464	21 249
ženy		11 255	12 247	13 172	14 033	16 452	19 061
Podíl průměrného starobního důchodu sólo ¹²⁾ na mzdovém mediánu	%	43,3	43,2	43,6	44,0	48,7	52,1
NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ (ČSSZ)							
Výdaje na dávky nemocenského pojištění celkem	tis. Kč	1 455 410	1 679 882	2 449 441	2 277 749	2 166 894	2 197 966
v tom dávky:							
nemocenské		1 029 304	1 221 385	1 493 121	1 571 344	1 550 941	1 575 981
ošetřovné		84 721	87 573	¹⁶⁾ 547 877	¹⁶⁾ 288 410	160 608	144 106
peněžitá pomoc v mateřství		329 200	352 441	388 173	395 981	416 294	437 814
vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství		235	225	142	217	156	150
otcovská poporodní péče ¹⁴⁾		10 210	12 590	13 151	13 716	28 880	28 226
dlouhodobé ošetřovné ¹⁴⁾		1 740	5 669	6 976	8 082	10 014	11 689
KULTURA (NIPOS)							
Veřejné knihovny vč. poboček		410	410	402	399	397	393
registrovaní čtenáři (tis. osob)		83	83	73	69	73	75
návštěvníci – fyzické návštěvy (tis. osob)		1 336	1 357	864	842	1 119	1 148
Muzea, galerie a památníky v provozu celkem		46	48	46	47	41	47
návštěvníci expozic a výstav (tis. osob)		501	466	338	342	327	411
Památkové objekty zpřístupněné návštěvníkům za vstupné		23	23	21	22	21	25
návštěvníci (tis. osob)		884	898	552	472	593	627

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Královéhradecký kraj – sociální vývoj

	Měřicí jednotka	2018	2019	2020	2021	2022	2023
KRIMINALITA, NEHODY (Policejní prezidium ČR)							
Registované trestné činy		6 723	7 132	5 794	5 268	6 659	6 817
na 1 000 obyvatel		12,2	12,9	10,5	9,7	12,0	
Objasněné trestné činy		4 460	4 394	3 657	3 301	3 796	3 892
Hlášené dopravní nehody		5 074	5 191	4 839	4 913	4 931	4 207
na 1 000 obyvatel		9,2	9,4	8,8	9,0	8,9	7,6
Usmrcené osoby při dopravních nehodách	osoby	18	48	25	38	31	33
Podíl bodovaných řidičů ¹⁵⁾ z registrovaných řidičů celkem	%	7,1	7,6	6,8	7,1	7,4	7,4
POŽÁRY (Hasičský záchranný sbor ČR)							
Požáry celkem		1 107	932	804	766	943	818
na 1 000 obyvatel		2,0	1,7	1,5	1,4	1,7	1,5
přímá škoda	mil. Kč	100	90	253	229	136	128

¹⁾ údaje podle kraje obvyklého bydliště (kromě struktury zaměstnaných podle sektorů); do roku 2021 přepočteno na celou populaci, od roku 2022 přepočteno na celou populaci po odečtení odhadu osob žijících mimo soukromé domácnosti resp. mimo byty

²⁾ s jediným nebo hlavním zaměstnáním, vč. ozbrojených sil

³⁾ zaměstnanci včetně členů produkčních družstev

⁴⁾ podle definice Mezinárodní organizace práce

⁵⁾ ve věku 15–64 let

⁶⁾ podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku

⁷⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) v evidenci ÚP na počtu obyvatel ve věku 15–64 let, jmenovatel data ČSÚ

⁸⁾ zdroj: MPSV (Informační systém o průměrném výděлку) a MF (Informační systém o platu a služebním příjmu)

⁹⁾ podniky se sídlem v kraji

¹⁰⁾ včetně dávek péčovské péče

¹¹⁾ včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu

¹²⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu

¹³⁾ předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.

¹⁴⁾ dávka otcovské poporodní péče byla zavedena od února 2018, dlouhodobé ošetřovné od června 2018

¹⁵⁾ bodovaný řidič se dopustil přestupku (trestného činu) započítávaného do bodového hodnocení řidiče

¹⁶⁾ na zvýšené výdaje na ošetřovné mělo vliv uzavření škol a jiných zařízení během pandemie covidu-19 vč. souvisejících legislativních úprav

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Královéhradecký kraj – ekonomický vývoj

	Měřicí jednotka	2018	2019	2020	2021	2022	2023
MAKROEKONOMIKA							
Hrubý domácí produkt (HDP)	mil. Kč	246 625	264 901	265 128	279 989	299 250	.
předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)	%	102,9	103,7	95,4	102,5	100,7	.
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele	tis. Kč	447,8	480,6	480,6	507,7	543,1	.
průměr ČR = 100	%	88,0	88,5	90,1	88,9	85,5	.
Hrubý domácí produkt na 1 zaměstnaného	tis. Kč	925,4	979,0	1 008,5	1 073,3	1 125,9	.
průměr ČR = 100	%	92,6	91,8	94,3	94,1	90,2	.
Hrubá přidaná hodnota	mil. Kč	222 256	239 350	241 307	254 419	271 394	.
v tom sektory: primární	%	3,1	3,0	2,9	2,9	3,3	.
sekundární	%	46,5	46,0	44,8	44,6	42,5	.
terciární	%	50,4	51,1	52,4	52,6	54,2	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu	mil. Kč	45 441	52 157	50 607	53 142	58 120	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele	tis. Kč	82,5	94,6	91,7	96,4	105,5	.
průměr ČR = 100	%	61,6	64,4	64,8	64,9	62,0	.
Zaměstnaní v hlavním pracovním poměru (včetně sebezaměstnaných) pracující v kraji	osoby	266 513	270 581	262 892	260 870	265 781	.
z toho zaměstnanci		235 309	240 827	227 421	226 224	232 009	.
MÍSTNÍ ROZPOČTY¹⁾ (Ministerstvo financí)							
Příjmy celkem (po konsolidaci)	mil. Kč	27 670	30 822	32 089	34 514	37 576	41 733
Výdaje celkem (po konsolidaci)	mil. Kč	27 427	29 834	32 418	33 128	36 827	39 467
v tom: běžné výdaje		20 477	22 391	24 385	25 930	28 110	30 596
kapitálové výdaje		6 949	7 443	8 033	7 198	8 716	8 871
VĚDA A VÝZKUM							
Výdaje na výzkum a vývoj celkem	mil. Kč	2 515	2 873	2 726	2 755	2 917	.
z toho: mzdové		1 483	1 665	1 682	1 797	1 839	.
financované z veřejných zdrojů ČR		727	787	771	847	763	.
Pracovníci ve výzkumu a vývoji	přep. os.	2 419	2 430	2 308	2 332	2 340	.
z toho výzkumní pracovníci		1 066	1 133	1 095	1 098	1 130	.
INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE²⁾							
Podíl domácností vybavených osobním počítačem	%	77,3	77,3	78,8	77,9	79,0	.
Podíl domácností s připojením k internetu	%	78,3	79,3	81,3	81,4	83,6	.
EKONOMICKÉ SUBJEKTY							
Registrované subjekty (k 31. 12.)		140 354	140 013	141 343	142 345	141 940	128 501
z toho živnostníci		101 444	102 600	103 478	104 365	103 800	89 126
z toho subjekty se zjištěnou aktivitou		72 650	73 423	74 445	75 349	76 238	77 255
z toho živnostníci		49 420	49 739	50 480	51 141	51 635	50 497
Vzniklé subjekty		3 918	3 988	3 648	3 860	4 235	4 276
z toho živnostníci		2 657	2 751	2 574	2 822	3 163	3 052
ZEMĚDĚLSTVÍ							
Produkce zemědělského odvětví	mil. Kč	9 278	9 595	10 366	11 866	⁷⁾ 13 334	.
z toho: rostlinná produkce		5 383	5 635	6 393	7 810	⁷⁾ 8 298	.
živočišná produkce		3 595	3 655	3 637	3 691	⁷⁾ 4 621	.
Obhospodařovaná zemědělská půda (k 31. 5.)	ha	235 424	237 283	238 033	237 967	236 307	238 140
z toho orná		166 179	167 777	168 148	167 468	166 480	171 420
Sklizeň: obilovin	t	423 544	494 199	506 821	512 183	524 698	527 884
brambor	t	17 377	18 291	21 367	20 744	17 818	15 879
Hospodářská zvířata (k 31. 12.)							
skot	kusy	98 736	99 098	97 904	99 230	100 720	101 597
prasata	kusy	66 126	62 430	68 872	65 585	53 869	58 039
drůbež celkem	tis. ks	2 425	2 197	2 435	2 375	2 294	2 490
Výroba jatečného skotu	t ž. hm.	13 002	13 010	12 788	13 085	13 342	13 007
Výroba jatečných prasat	t ž. hm.	13 931	14 038	13 138	13 672	11 796	9 063
Výroba jatečné drůbeže	t ž. hm.	12 132	10 853	12 495	11 321	11 734	11 689
Výroba mléka	tis. l	234 871	238 032	248 029	249 487	252 171	263 189
Snáška konzumních vajec	tis. ks	177 403	158 571	152 317	128 208	143 037	151 310
LESNICTVÍ							
Plochy dřevin (k 31. 12.; ÚHÚL)	ha	143 909	143 835	143 850	144 244	143 900	143 809
Zalesňování	ha	634	820	1 130	1 241	1 347	1 207
Těžba dřeva	m ³ b. k.	963 769	1 029 838	1 201 744	1 070 844	1 179 550	979 995
z toho nahodilá hmyzová		351 961	674 250	754 464	549 142	468 690	320 525

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Královéhradecký kraj – ekonomický vývoj

	Měřicí jednotka	2018	2019	2020	2021	2022	2023
PRŮMYSL³⁾							
Průměrný počet podniků		126	130	131	133	129	131
Tržby z prodeje výrobků a služeb průmysl. povahy na 1 zaměstnanec	mil. Kč	175 621	145 362	166 296	186 332	209 467	210 577
	tis. Kč	3 587	3 311	3 563	4 063	4 588	4 602
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	48 965	43 900	46 674	45 866	45 653	45 757
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnanec	Kč	31 341	32 944	34 081	36 555	39 150	41 553
ENERGETIKA (Energetický regulační úřad)							
Výroba elektřiny brutto	GWh	1 177	1 146	1 081	1 072	1 083	1 156
podíl na ČR	%	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,5
Spotřeba elektřiny netto	GWh	3 602	3 589	3 453	3 603	3 469	3 377
podíl na ČR	%	6,1	6,0	6,0	6,0	6,0	6,1
v domácnostech na 1 obyvatele	kWh	1 706,5	1 744,8	1 809,8	1 998,0	1 783,3	1 705,6
Spotřeba zemního plynu	tis. m ³	342 085	338 598	328 293	358 329	301 852	269 790
podíl na ČR	%	4,2	4,0	3,8	3,8	4,1	4,1
v domácnostech na 1 odběratele	m ³	982,7	948,5	976,5	1 093,6	869,6	776,5
STAVEBNICTVÍ							
Průměrný počet podniků ⁴⁾		18	18	17	18	17	20
Základní stavební výroba ⁴⁾	mil. Kč	2 640	2 917	3 147	2 693	2 906	3 220
na 1 zaměstnanec	tis. Kč	1 908	2 057	2 304	1 780	2 064	2 061
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ⁴⁾	fyz. os.	1 384	1 418	1 366	1 513	1 408	1 562
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnanec ⁴⁾	Kč	28 784	30 864	32 823	31 401	32 198	37 153
Stavební práce "S" provedené v kraji ⁵⁾	mil. Kč	12 202	13 506	15 549	17 786	19 346	17 417
z toho pro veřejné zadavatele		5 808	6 464	8 453	9 589	9 894	8 203
STAVEBNÍ POVOLENÍ							
Orientační hodnota povolených staveb	mil. Kč	16 805	14 366	15 062	18 928	37 056	27 145
z toho budov (bytových a nebytových)		12 691	10 645	11 220	15 371	27 342	18 875
z toho výstavba nových bytových budov		4 221	4 580	4 535	6 078	6 317	5 715
Průměrná hodnota na 1 stavební povolení	tis. Kč	4 257	3 412	3 697	4 361	8 445	6 706
BYTOVÁ VÝSTAVBA							
Zahájené byty		1 696	1 645	1 544	1 787	1 665	1 549
z toho v nových rodinných domech		961	1 114	1 047	1 037	956	750
Dokončené byty		1 473	1 703	1 488	1 725	1 816	1 659
z toho v nových rodinných domech		828	948	930	1 034	1 004	930
Investiční náklady na výstavbu 1 m ²							
obytné plochy bytu v novém rodinném domě	Kč	36 919	37 603	41 188	43 706	48 295	52 325
obytné plochy bytu v novém bytovém domě	Kč	38 240	30 319	41 078	36 999	38 009	62 274
DOPRAVA (k 31. 12.; Ministerstvo dopravy)							
Osobní automobily vč. dodávkových		299 983	308 501	315 170	317 181	327 933	336 981
CESTOVNÍ RUCH							
Hromadná ubytovací zařízení (HUZ)		1 078	1 074	1 193	1 206	1 193	1 159
Lůžka v hromadných ubytovacích zařízeních		51 049	51 006	55 419	54 973	55 500	53 870
Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních	tis. osob	1 343	1 412	995	939	1 469	1 525
z toho ze zahraničí		298	315	145	86	247	297
Průměrná doba pobytu hostů v HUZ	dny	4,2	4,2	4,4	4,2	4,1	4,0
z toho hostů ze zahraničí		4,3	4,3	4,5	3,8	4,0	4,0
Satelitní účet cestovního ruchu							
Hrubá přidaná hodnota cestovního ruchu	mil. Kč	5 581	5 930	4 062 ⁷⁾	4 090 ⁸⁾	5 891	.
Průměrný počet zaměstnaných osob ⁶⁾	osoby	10 700	10 829	10 362 ⁷⁾	10 114 ⁸⁾	10 678	.

1) souhrn za kraj, obce a dobrovolné svazky obcí

2) tříleté klouzavé průměry (např. údaj roku 2022 je vypočten z dat roku 2021, 2022 a 2023)

3) podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převážující činností v sekci (dle CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu

4) podniky s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převážující stavební činností

5) podniky s 20 a více zaměstnanci s převážující stavební činností

6) počet zaměstnaných osob v hlavním zaměstnání (roční průměr)

7) semidefinitivní údaje

8) předběžné údaje

Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Královéhradecký kraj – životní prostředí

	Měřicí jednotka	2018	2019	2020	2021	2022	2023
PŮDA (ČÚZK)							
Zemědělská půda (k 31. 12.)	ha	276 652	276 483	276 306	276 222	276 043	275 999
z toho: orná půda		188 331	186 894	185 782	184 457	183 544	182 839
zahrady a ovocné sady		16 023	16 202	16 447	16 733	16 970	17 206
trvalé travní porosty		72 296	73 385	74 076	75 031	75 527	75 951
Nezemědělská půda (k 31. 12.)	ha	199 254	199 425	199 603	199 688	199 870	199 916
z toho: lesní pozemky		148 374	148 513	148 577	148 650	148 709	148 747
zastavěné plochy a nádvoří		9 247	9 247	9 255	9 253	9 253	9 271
VODOVODY A KANALIZACE							
Podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů	%	95,2	94,6	94,7	97,0	97,1	95,0
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	80,5	84,6	85,6	84,8	82,5	80,7
Cena vody (bez DPH)	Kč/m ³	34,9	36,1	37,4	39,0	41,0	46,9
Cena stočného (bez DPH)	Kč/m ³	34,2	35,6	37,2	38,4	40,2	46,8
Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci	%	78,9	78,9	79,6	80,3	81,1	80,1
na kanalizaci s koncovou ČOV		74,8	74,4	75,1	76,1	77,0	76,6
Podíl čištěných odpadních vod (bez srážkových)	%	96,6	96,0	95,6	97,1	95,8	96,3
Čistírný odpadních vod (ČOV)		137	139	140	143	142	147
Celková kapacita ČOV	m ³ /den	231 438	224 050	223 910	225 609	224 032	224 682
Produkce kalů v ČOV	t sušiny	9 277	9 705	9 699	8 269	7 481	8 106
OVZDUŠÍ (ČHMÚ)¹⁾							
Měrné emise tuhých znečišťujících látek (REZZO 1–4)	t/km ²	0,7	0,6	0,6	0,8	0,9	0,8
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,6	0,6	0,5	0,7	0,8	0,7
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Měrné emise oxidu siřičitého (REZZO 1–4)	t/km ²	0,7	0,7	0,6	0,5	0,5	0,5
z toho stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,7	0,7	0,5	0,5	0,5	0,5
Měrné emise oxidů dusíku (REZZO 1–4)	t/km ²	1,5	1,4	1,3	1,5	1,5	1,4
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,7	0,7	0,6	0,7	0,7	0,6
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,8	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8
Měrné emise oxidu uhelnatého (REZZO 1–4)	t/km ²	7,4	7,0	6,8	9,3	8,3	7,2
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		5,9	5,7	5,7	8,0	7,2	6,1
mobilní zdroje (REZZO 4)		1,5	1,3	1,1	1,3	1,1	1,1
ODPADY							
Produkce odpadů celkem	t	1 727 794	1 673 041	1 778 632	1 536 165	1 673 281	.
na 1 obyvatele	kg	3 138	3 035	3 224	2 830	3 027	.
z toho: nebezpečných	t	63 102	62 477	53 960	64 987	74 652	.
na 1 obyvatele	kg	115	113	98	120	135	.
Produkce komunálních odpadů ²⁾	t	283 124	288 681	290 382	206 205	279 332	.
na 1 obyvatele	kg	514	524	526	380	505	.
VÝDAJE NA OCHRANU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ							
Investice na ochranu životního prostředí (OŽP) podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	2 383	2 164	2 609	1 684	2 130	2 861
Investice na OŽP podle sídla investora	mil. Kč	1 537,2	1 494,7	1 545,5	1 357,1	1 563,5	2 060,1
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	4,0	5,8	5,7	2,3	4,1	7,5
nakládání s odpadními vodami	%	41,1	27,3	35,4	33,0	33,4	14,4
nakládání s odpady	%	35,0	33,6	27,4	34,2	44,0	41,8
Neinvestiční náklady na OŽP podle sídla investora	mil. Kč	4 268,1	4 589,8	4 529,0	5 358,2	6 007,6	5 672,1
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	0,8	0,9	0,6	0,6	1,0	0,9
nakládání s odpadními vodami	%	14,0	13,4	10,5	9,6	9,3	11,0
nakládání s odpady	%	81,8	80,2	82,5	84,4	87,1	85,3

¹⁾ údaje před rokem 2021 nejsou srovnatelné vlivem změny metodiky; údaje za roky 2022 a 2023 jsou předběžné; data převzata k 20. 9. 2024

²⁾ odpady z domácností a odpady podobné povahy a složení, bez ohledu na to, kdo tento odpad produkuje nebo sbírá

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele demografického vývoje podle okresů Královéhradeckého kraje v letech 2021, 2022 a 2023

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy				
			Hradec Králové	Jičín	Náchod	Rychnov nad Kněžnou	Trutnov
Počet obyvatel (k 31. 12.)	2021	542 583	162 400	78 713	107 973	78 424	115 073
	2022	555 267	166 989	80 578	110 322	80 186	117 192
	2023	556 949	167 901	80 746	110 453	80 884	116 965
z toho cizinci (bez azylantů)	2021	18 626	6 915	2 792	3 259	2 455	3 205
	2022	38 806	13 508	5 595	7 310	5 453	6 940
	2023	35 787	13 020	4 947	6 534	5 218	6 068
v tom ve věku (%):							
0–14 let	2021	15,7	15,9	15,8	15,4	16,0	15,3
	2022	15,7	16,0	15,9	15,6	16,0	15,2
	2023	15,4	15,7	15,6	15,2	15,8	14,9
15–64 let	2021	61,9	61,3	62,0	61,9	62,5	62,2
	2022	62,0	61,6	61,9	61,8	62,6	62,3
	2023	62,1	61,8	62,1	61,9	62,7	62,5
65 let a více	2021	22,4	22,8	22,1	22,7	21,5	22,5
	2022	22,3	22,4	22,2	22,7	21,4	22,4
	2023	22,4	22,5	22,3	22,9	21,6	22,6
Průměrný věk (k 31. 12.)	2021	43,6	43,6	43,5	43,8	43,0	43,8
	2022	43,5	43,4	43,4	43,7	42,9	43,8
	2023	43,7	43,6	43,6	44,0	43,1	44,0
Index stáří ¹⁾ (k 31. 12.)	2021	142,9	142,8	139,9	147,2	134,5	147,1
	2022	141,6	140,2	139,6	145,7	133,2	147,2
	2023	145,5	143,1	143,3	150,4	136,7	152,3
Index ekonomické závislosti ²⁾ (k 31. 12.)	2021	75,3	76,6	74,8	75,9	73,9	74,3
	2022	76,2	77,1	76,2	76,9	74,7	75,2
	2023	76,7	77,7	76,8	77,3	75,0	75,8
Živě narození na 1 000 obyvatel	2021	10,2	11,2	10,8	9,8	10,3	8,8
	2022	9,2	9,7	9,3	9,0	9,2	8,4
	2023	8,2	8,4	7,9	8,3	8,4	7,7
Zemřelí na 1 000 obyvatel	2021	14,1	13,0	14,0	14,9	13,2	15,8
	2022	11,2	10,7	11,6	10,7	11,6	11,7
	2023	10,8	10,5	11,2	11,2	9,3	11,6

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele demografického vývoje podle okresů Královéhradeckého kraje v letech 2021, 2022 a 2023

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy				
			Hradec Králové	Jičín	Náchod	Rychnov nad Kněžnou	Trutnov
Přistěhovalí na 1 000 obyvatel	2021	10,7	16,6	16,8	13,0	17,0	11,7
	2022	34,0	43,4	39,6	35,5	39,0	33,3
	2023	19,5	28,5	24,1	21,5	27,9	18,7
Vystěhovalí na 1 000 obyvatel	2021	9,7	14,5	15,8	12,5	15,5	12,4
	2022	9,0	14,8	13,9	12,4	14,5	11,9
	2023	13,8	21,0	18,7	17,5	18,4	16,7
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2021	-3,9	-1,8	-3,2	-5,1	-2,9	-7,0
	2022	-2,0	-1,0	-2,4	-1,7	-2,5	-3,3
	2023	-2,6	-2,1	-3,3	-2,8	-0,9	-4,0
Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel	2021	0,9	2,1	1,1	0,5	1,5	-0,7
	2022	25,0	28,6	25,7	23,0	24,5	21,4
	2023	5,7	7,5	5,4	4,0	9,6	2,0
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2021	-3,0	0,3	-2,1	-4,6	-1,4	-7,7
	2022	22,9	27,7	23,3	21,4	22,1	18,1
	2023	3,0	5,4	2,1	1,2	8,6	-1,9
Naděje dožití při narození (v období 2019–2023)	muži	.	77,9	76,5	76,7	76,6	75,1
	ženy	.	83,1	81,6	82,2	82,1	81,2

¹⁾ počet osob ve věku 65 let a více na 100 osob ve věku 0–14 let

²⁾ počet osob ve věku 0–19 let a 65 let a více na 100 osob ve věku 20–64 let

**Tab. 4.2 Vybrané ukazatele sociálního a ekonomického vývoje podle okresů
Královéhradeckého kraje v letech 2018 a 2023**

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy				
			Hradec Králové	Jičín	Náchod	Rychnov nad Kněžnou	Trutnov
SOCIÁLNÍ VÝVOJ							
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (k 31. 12.)	2018	8 968	3 041	1 033	2 273	720	1 901
	2023	12 032	3 753	1 228	2 979	1 141	2 931
z toho (%):							
ženy	2018	50,8	51,6	54,0	46,4	55,8	51,4
	2023	53,0	53,5	53,3	51,4	56,4	52,8
absolventi škol a mladiství	2018	5,5	5,7	7,8	4,8	4,6	5,4
	2023	6,3	6,4	7,7	5,7	7,2	5,7
osoby se zdravotním postižením	2018	19,7	20,6	23,2	14,4	23,1	21,6
	2023	15,9	15,2	14,5	13,5	16,7	19,5
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti	2018	41,9	37,7	47,2	43,9	52,1	39,3
	2023	35,7	34,4	42,1	33,4	41,7	34,9
dosažitelní ¹⁾	2018	89,9	86,3	87,4	93,4	91,7	92,2
	2023	91,2	88,3	90,6	92,9	92,8	93,1
ve věku do 24 let	2018	12,9	12,1	14,1	13,0	13,5	13,2
	2023	16,1	15,7	17,8	17,0	15,5	15,0
ve věku 55 let a více	2018	23,9	23,9	25,1	21,3	26,8	25,5
	2023	23,2	22,8	21,5	22,1	26,1	24,5
evidovaní 12 měsíců a více	2018	18,7	23,5	15,2	14,9	11,1	20,4
	2023	22,8	24,6	15,5	23,9	17,1	24,4
Podíl nezaměstnaných osob ²⁾ (k 31. 12.; %)	2018	2,31	2,55	1,78	3,04	1,31	2,33
	2023	3,19	3,22	2,23	4,06	2,11	3,73
v tom: muži	2018	2,25	2,50	1,59	3,26	1,10	2,21
	2023	2,94	2,96	2,06	3,90	1,75	3,43
ženy	2018	2,37	2,60	1,98	2,82	1,52	2,46
	2023	3,46	3,49	2,41	4,23	2,50	4,05
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných ³⁾ (k 31. 12.; %)	2018	0,43	0,60	0,27	0,45	0,15	0,47
	2023	0,80	0,90	0,38	1,05	0,39	0,98
Pracovní místa v evidenci úřadu práce (ÚP)	2018	12 848	4 033	2 237	2 123	2 655	1 800
	2023	10 637	4 417	1 403	1 571	1 843	1 403
Uchazeči o zaměstnání v evidenci ÚP na 1 pracovní místo v evidenci ÚP	2018	0,7	0,8	0,5	1,1	0,3	1,1
	2023	1,1	0,8	0,9	1,9	0,6	2,1
Lůžka v domovech pro seniory na 1 000 obyvatel ve věku 65 let a více	2018	20,8	15,3	24,6	23,7	22,7	21,9
	2023	19,4	13,1	21,2	22,4	22,3	19,8
Průměrná měsíční výše starobního důchodu (sólo) ⁴⁾ (Kč)	2018	12 282	12 631	12 055	11 962	12 253	12 277
	2023	20 120	20 710	19 774	19 605	20 120	20 023
Průměrná měsíční výše starobního důchodu mužů (sólo) ⁴⁾ (Kč)	2018	13 434	13 814	13 121	13 102	13 435	13 453
	2023	21 249	21 918	20 777	20 706	21 335	21 132
Průměrná měsíční výše starobního důchodu žen (sólo) ⁴⁾ (Kč)	2018	11 255	11 625	11 064	10 929	11 161	11 228
	2023	19 061	19 635	18 797	18 559	18 935	18 975
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu (včetně souběhu) ⁵⁾ (%)	2018	27,4	21,7	29,2	36,0	29,2	24,7
	2023	32,6	26,6	35,0	41,4	34,6	29,7
v tom: muži	2018	30,1	24,1	33,0	38,4	31,9	27,0
	2023	35,4	29,3	39,0	43,1	37,6	32,4
ženy	2018	25,6	20,1	26,7	34,4	27,4	23,2
	2023	30,7	24,8	32,3	40,2	32,5	27,8

Tab. 4.2 Vybrané ukazatele sociálního a ekonomického vývoje podle okresů Královéhradeckého kraje v letech 2018 a 2023

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy				
			Hradec Králové	Jičín	Náchod	Rychnov nad Kněžnou	Trutnov
Registrované trestné činy na 1 000 obyvatel	2018	12,2	12,0	12,0	13,4	9,0	13,6
	2023	12,0	12,1	10,5	12,8	8,5	14,7
Hlášené dopravní nehody na 1 000 obyvatel	2018	9,2	10,3	9,4	8,0	7,8	9,6
	2023	7,6	8,2	6,7	7,1	6,4	8,4
EKONOMICKÝ VÝVOJ							
Soukromí podnikatelé (živnostníci) na 1 000 obyvatel ve věku 18 let a více (k 31. 12.)	2018	225,2	228,8	228,3	225,3	211,6	226,8
	2023	197,3	203,6	196,7	195,2	180,6	202,0
z toho:							
se zjištěnou aktivitou	2018	109,7	115,8	109,0	106,3	98,5	112,3
	2023	111,8	117,1	111,6	109,4	99,7	114,8
subjekty vzniklé v roce	2018	5,9	6,3	5,5	5,9	5,3	6,0
	2023	6,8	6,9	6,1	7,3	6,3	6,9
Zahájené byty na 1 000 obyvatel	2018	3,1	3,7	2,1	2,2	4,6	2,7
	2023	2,8	4,1	2,5	1,5	2,2	2,7
Dokončené byty na 1 000 obyvatel	2018	2,7	4,0	1,4	1,5	3,4	2,3
	2023	3,0	2,8	2,3	2,5	3,0	4,1
Hromadná ubytovací zařízení	2018	1 078	49	89	124	141	675
	2023	1 159	53	104	139	159	704
lůžka	2018	51 049	3 428	5 788	5 716	6 100	30 017
	2023	53 870	4 190	6 394	6 009	6 328	30 949
lůžka na 1 000 obyvatel	2018	92,7	21,0	72,7	51,8	77,2	253,7
	2023	96,8	25,0	79,2	54,4	78,4	264,2
hosté (tis. osob)	2018	1 342,8	131,0	140,9	150,6 ⁶⁾	144,9 ⁶⁾	775,5
	2023	1 525,5	131,3	181,1	153,2 ⁶⁾	162,1 ⁶⁾	897,7
z toho ze zahraničí	2018	298,1	33,4	18,5	26,4 ⁶⁾	17,0 ⁶⁾	202,8
	2023	296,6	32,7	18,5	31,2 ⁶⁾	18,1 ⁶⁾	196,2
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ							
Podíl na celkové výměře (k 31. 12.; %):							
orná půda	2018	39,6	58,6	51,6	38,7	31,7	22,9
	2023	38,4	58,0	51,3	37,7	30,4	20,8
lesní pozemky	2018	31,2	16,7	21,8	27,3	37,8	46,9
	2023	31,3	16,7	21,8	27,3	38,0	47,1
zastavěné plochy a nádvoří	2018	1,9	2,6	2,1	2,1	1,7	1,4
	2023	1,9	2,7	2,1	2,1	1,7	1,4

1) ve věku 15–64 let

2) podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve stejném věku

3) podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

4) bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu; data za prosinec

5) starobní důchod vč. souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; data za prosinec

6) méně spolehlivý údaj

Tab. 5.1 Vybrané ukazatele demografického vývoje podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje v letech 2021, 2022 a 2023

	Rok	Kraj celkem	v tom správní obvody obcí s rozšířenou působností						
			Broumov	Dobruška	Dvůr Králové nad Labem	Hořice	Hradec Králové	Jaroměř	Jičín
Počet obyvatel (k 31. 12.)	2021	542 583	15 476	19 907	26 622	18 087	144 847	19 176	47 589
	2022	555 267	15 665	20 217	27 118	18 536	148 986	19 658	48 653
	2023	556 949	15 673	20 234	27 111	18 566	149 817	19 655	48 814
v tom ve věku (%):									
0–14 let	2021	15,7	14,6	16,6	14,9	15,5	16,0	16,3	16,0
	2022	15,7	14,7	16,4	15,0	15,6	16,1	16,3	16,1
	2023	15,4	14,6	16,1	14,5	15,3	15,8	16,0	15,8
15–64 let	2021	61,9	62,3	61,1	61,3	61,5	61,1	63,6	62,2
	2022	62,0	61,9	61,0	61,4	61,5	61,4	63,6	62,1
	2023	62,1	61,9	60,9	61,7	61,6	61,6	63,7	62,2
65 let a více	2021	22,4	23,1	22,3	23,8	23,0	22,9	20,1	21,8
	2022	22,3	23,3	22,5	23,6	22,9	22,6	20,0	21,8
	2023	22,4	23,5	23,0	23,7	23,2	22,6	20,3	21,9
Průměrný věk (k 31. 12.)	2021	43,6	44,2	43,1	44,4	43,9	43,7	42,2	43,2
	2022	43,5	44,3	43,2	44,3	43,7	43,4	42,2	43,2
	2023	43,7	44,5	43,5	44,5	43,9	43,6	42,5	43,3
Index stáří ¹⁾ (k 31. 12.)	2021	142,9	158,4	134,5	159,0	148,7	143,3	123,0	135,8
	2022	141,6	158,4	137,1	157,9	147,1	140,5	122,7	135,5
	2023	145,5	160,5	143,2	163,4	151,5	143,4	127,1	138,5
Index ekonomické závislosti ²⁾ (k 31. 12.)	2021	75,3	75,5	78,2	76,9	76,5	77,3	70,9	74,2
	2022	76,2	76,6	80,3	77,5	78,0	77,7	71,8	75,6
	2023	76,7	77,3	81,3	78,2	78,6	78,2	71,8	76,3
Živě narození na 1 000 obyvatel	2021	10,2	9,3	11,7	8,7	9,5	11,1	10,9	11,1
	2022	9,2	8,3	9,1	9,1	9,6	9,6	9,7	8,9
	2023	8,2	8,4	8,8	8,3	7,1	8,4	8,4	8,5
Zeměľelí na 1 000 obyvatel	2021	14,1	15,9	12,0	15,4	14,9	12,9	13,7	13,3
	2022	11,2	10,2	11,4	12,3	12,8	10,5	10,3	11,1
	2023	10,8	11,7	10,9	11,5	11,4	10,4	11,0	10,9
Přistěhovalí na 1 000 obyvatel	2021	10,7	14,1	15,5	16,1	17,3	16,7	22,4	20,0
	2022	34,0	31,3	34,8	35,7	43,5	44,8	46,1	39,9
	2023	19,5	24,7	23,8	22,7	26,8	30,1	32,0	26,6
Vystěhovalí na 1 000 obyvatel	2021	9,7	18,1	18,8	13,0	15,9	15,9	20,5	18,1
	2022	9,0	17,2	17,2	14,1	16,0	15,9	20,8	15,7
	2023	13,8	20,9	20,9	19,8	20,9	22,6	29,5	21,0
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2021	-3,9	-6,6	-0,3	-6,7	-5,4	-1,9	-2,9	-2,2
	2022	-2,0	-2,0	-2,2	-3,2	-3,2	-0,9	-0,6	-2,2
	2023	-2,6	-3,4	-2,1	-3,1	-4,4	-2,0	-2,6	-2,4
Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel	2021	0,9	-4,0	-3,2	3,1	1,4	0,8	1,9	1,8
	2022	25,0	14,1	17,6	21,6	27,6	28,9	25,2	24,2
	2023	5,7	3,9	2,9	2,9	6,0	7,5	2,5	5,7
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2021	-3,0	-10,6	-3,5	-3,6	-4,0	-1,1	-1,0	-0,4
	2022	22,9	12,1	15,4	18,4	24,4	28,0	24,6	22,0
	2023	3,0	0,5	0,8	-0,3	1,6	5,6	-0,2	3,3
Naděje dožití při narození (v období 2019–2023)	muži	.	74,4	77,4	75,6	75,8	78,1	75,3	76,7
	ženy	.	81,8	82,1	81,2	81,7	83,4	81,0	81,8

¹⁾ počet osob ve věku 65 let a více na 100 osob ve věku 0–14 let

v tom správní obvody obcí s rozšířenou působností								Rok	
Kostelec nad Orlicí	Náchod	Nová Paka	Nové Město nad Metují	Nobý Bydžov	Rychnov nad Kněžnou	Trutnov	Vrchlabí		
24 858	59 412	13 037	13 909	17 553	33 659	61 713	26 738	2021	Počet obyvatel (k 31. 12.)
25 176	60 788	13 389	14 211	18 003	34 793	62 699	27 375	2022	
25 337	61 001	13 366	14 124	18 084	35 313	62 618	27 236	2023	
									v tom ve věku (%):
15,5	15,4	15,7	15,0	15,5	16,0	15,2	15,8	2021	0–14 let
15,6	15,6	15,5	15,3	15,6	16,1	15,1	15,8	2022	
15,5	15,2	15,1	14,8	15,3	15,8	14,8	15,5	2023	
62,7	61,4	62,0	61,2	63,1	63,2	62,8	61,9	2021	15–64 let
62,8	61,3	62,0	61,0	63,1	63,4	62,8	62,1	2022	
62,8	61,5	62,2	61,1	63,2	63,6	62,9	62,3	2023	
21,8	23,2	22,4	23,8	21,4	20,8	22,0	22,2	2021	65 let a více
21,6	23,1	22,5	23,7	21,3	20,5	22,1	22,0	2022	
21,8	23,3	22,7	24,1	21,4	20,6	22,3	22,3	2023	
43,4	44,1	43,9	44,4	43,3	42,7	43,7	43,5	2021	Průměrný věk (k 31. 12.)
43,2	43,9	43,9	44,3	43,1	42,5	43,7	43,4	2022	
43,5	44,1	44,2	44,7	43,2	42,7	44,0	43,7	2023	
141,4	150,1	142,9	158,4	138,5	129,7	145,0	140,4	2021	Index stáří ¹⁾ (k 31. 12.)
139,0	148,3	144,8	155,2	137,0	127,0	146,3	139,2	2022	
141,0	153,1	150,3	162,5	140,0	129,8	151,3	144,0	2023	
73,5	77,1	74,7	78,3	71,3	71,7	72,7	75,6	2021	Index ekonomické závislosti ²⁾ (k 31. 12.)
74,2	78,0	76,0	79,8	72,2	72,0	73,7	76,4	2022	
74,8	78,6	76,2	80,0	73,1	71,8	74,4	76,6	2023	
9,9	9,6	11,6	9,3	11,8	9,7	9,1	8,2	2021	Živě narození na 1 000 obyvatel
9,2	9,2	10,1	8,3	10,6	9,1	8,3	8,0	2022	
9,2	8,2	6,8	8,9	8,4	7,6	7,5	7,4	2023	
13,8	15,0	15,3	14,8	13,3	13,3	15,9	15,9	2021	Zemřelí na 1 000 obyvatel
13,4	11,0	12,1	10,7	11,9	10,4	11,4	11,7	2022	
9,0	11,2	12,0	10,6	11,7	8,6	11,8	11,5	2023	
28,7	15,5	19,9	19,8	26,9	22,4	13,0	14,4	2021	Přistěhovalí na 1 000 obyvatel
39,2	39,0	49,0	39,5	43,2	53,7	32,5	44,0	2022	
30,3	25,0	28,6	18,6	31,6	42,7	19,4	24,9	2023	
20,1	14,7	22,3	17,3	13,7	23,3	14,6	16,9	2021	Vystěhovalí na 1 000 obyvatel
22,3	14,5	20,5	15,9	16,7	19,5	13,6	17,0	2022	
24,1	18,5	25,2	23,1	23,9	26,9	16,4	25,8	2023	
-3,9	-5,4	-3,7	-5,5	-1,4	-3,6	-6,8	-7,8	2021	Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel
-4,2	-1,8	-2,0	-2,3	-1,3	-1,3	-3,1	-3,7	2022	
0,2	-3,0	-5,2	-1,7	-3,3	-1,0	-4,3	-4,1	2023	
8,5	0,7	-2,3	2,5	13,1	-0,9	-1,6	-2,5	2021	Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel
16,9	24,5	28,5	23,6	26,5	34,2	18,9	27,0	2022	
6,2	6,5	3,4	-4,4	7,8	15,8	3,0	-1,0	2023	
4,6	-4,7	-6,0	-3,0	11,7	-4,6	-8,4	-10,3	2021	Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel
12,6	22,7	26,5	21,3	25,1	32,8	15,8	23,3	2022	
6,4	3,5	-1,7	-6,1	4,5	14,8	-1,3	-5,1	2023	
76,2	77,2	77,0	79,0	76,3	76,4	74,9	75,2	muži	Naděje dožití při narození (v období 2019–2023)
81,5	82,4	81,0	83,0	80,9	82,5	81,0	80,9	ženy	

²⁾ počet osob ve věku 0–19 let a 65 let a více na 100 osob ve věku 20–64 let

Tab. 5.2 Vybrané ukazatele sociálního a ekonomického vývoje podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje v letech 2018 a 2023

	Rok	Kraj celkem	v tom správní obvody obcí s rozšířenou působností						
			Broumov	Dobruška	Dvůr Králové nad Labem	Hořice	Hradec Králové	Jaroměř	Jičín
SOCIÁLNÍ VÝVOJ									
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (k 31. 12.) ¹⁾	2018	8 968	653	195	552	292	2 537	463	557
	2023	12 032	802	264	745	239	3 076	572	722
z toho (%):									
ženy	2018	50,8	44,3	54,4	53,8	49,3	51,5	48,4	59,4
	2023	53,0	48,6	59,1	51,8	49,0	52,9	51,9	55,5
absolventi škol a mladiství	2018	5,5	0,5	3,6	3,3	7,5	4,2	3,5	5,2
	2023	6,3	1,7	5,3	5,4	6,7	4,5	2,1	6,8
osoby se zdravotním postižením	2018	19,7	13,9	26,2	24,1	22,6	21,5	15,3	23,5
	2023	15,9	13,3	20,1	22,8	17,2	15,9	11,4	14,0
dosažitelní ²⁾	2018	89,9	94,3	94,4	92,0	87,7	84,7	92,9	87,3
	2023	91,2	95,5	93,2	95,4	82,8	87,4	87,1	92,7
ve věku do 24 let	2018	12,9	13,5	12,3	12,5	14,0	11,6	13,6	14,2
	2023	16,1	17,0	14,8	15,6	16,3	15,5	19,1	19,0
ve věku 55 let a více	2018	23,9	17,0	30,8	25,0	25,7	24,1	23,1	23,3
	2023	23,2	21,6	28,0	24,8	19,2	23,3	21,2	21,5
evidovaní 12 měsíců a více	2018	18,7	26,6	9,7	31,7	12,7	24,7	11,2	15,4
	2023	22,8	37,8	16,7	32,3	18,8	24,4	23,3	11,9
Podíl nezaměstnaných osob ³⁾ (k 31. 12.; %)	2018	2,31	6,01	1,44	2,97	2,18	2,33	3,43	1,57
	2023	3,19	7,89	1,99	4,27	1,74	2,94	3,98	2,22
v tom: muži	2018	2,25	6,61	1,26	2,70	2,12	2,31	3,58	1,25
	2023	2,94	7,79	1,55	3,97	1,72	2,73	3,79	1,94
ženy	2018	2,37	5,39	1,63	3,25	2,25	2,34	3,27	1,90
	2023	3,46	8,00	2,46	4,58	1,75	3,15	4,18	2,50
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných ⁴⁾ (k 31. 12.; %)	2018	0,43	1,70	0,15	1,02	0,32	0,68	0,41	0,28
	2023	0,80	3,12	0,36	1,45	0,40	0,82	1,06	0,28
Uchazeči na 1 pracovní místo v evidenci ÚP	2018	0,7	5,9	0,7	1,4	0,7	0,7	1,2	0,3
	2023	1,1	9,3	1,7	2,0	0,6	0,9	2,0	0,8
EKONOMICKÝ VÝVOJ									
Soukromí podnikatelé (živnostníci) na 1 000 obyvatel ve věku 18 let a více (k 31. 12.)	2018	225,2	179,6	209,2	221,8	241,7	227,7	222,4	218,0
	2023	197,3	159,2	187,6	201,4	198,0	204,4	190,3	191,9
z toho:									
se zjištěnou aktivitou	2018	109,7	82,2	104,3	112,8	116,8	115,2	102,8	101,6
	2023	111,8	90,2	108,7	117,8	119,8	116,5	102,4	106,0
subjekty vzniklé v roce	2018	5,9	5,8	5,4	4,6	6,2	6,2	6,6	5,0
	2023	6,8	6,4	7,6	6,6	6,8	6,9	7,2	5,8
Dokončené byty na 1 000 obyvatel	2018	2,7	0,4	4,7	2,1	1,6	4,2	0,6	1,2
	2023	3,0	2,0	4,3	2,7	2,3	2,8	0,8	2,4
Hromadná ubytovací zařízení	2018	1 078	48	63	25	15	45	8	65
	2023	1 159	50	68	28	16	50	5	79
lůžka	2018	51 049	2 196	3 038	1 488	838	3 252	632	4 315
	2023	53 870	i. d.	2 731	1 516	1 037	4 102	i. d.	4 757
lůžka na 1 000 obyvatel	2018	92,7	136,7	150,0	55,0	45,5	22,3	32,7	90,1
	2023	96,8	i. d.	134,8	55,9	55,9	27,4	i. d.	97,4
hosté (tis. osob)	2018	1 342,8	52,2	70,5	50,8	11,1	126,7	17,3	117,0
	2023	1 525,5	i. d.	69,0	55,2	14,4	130,5	i. d.	145,5
z toho ze zahraničí	2018	298,1	9,6	7,4	6,0	1,3	32,9	1,9	15,7
	2023	296,6	i. d.	7,4	4,0	1,6	32,4	i. d.	16,0

v tom správní obvody obcí s rozšířenou působností								Rok	
Kostelec nad Orlicí	Náchod	Nová Paka	Nové Město nad Metují	Nový Bydžov	Rychnov nad Kněžnou	Trutnov	Vrchlabí		
211	943	176	190	433	312	1 056	286	2018	SOCIÁLNÍ VÝVOJ
338	1 291	256	236	471	535	1 642	495	2023	Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (k 31. 12.) ¹⁾
58,8	46,7	46,0	47,4	52,4	54,8	48,7	57,0	2018	z toho (%):
54,7	51,7	52,0	53,8	55,2	56,3	52,0	56,8	2023	ženy
3,3	4,5	6,8	3,7	4,4	3,2	3,3	4,9	2018	absolventi škol a mladiství
5,3	3,5	3,5	8,1	4,2	5,2	3,8	4,6	2023	
20,9	14,2	23,3	15,3	16,4	22,8	20,5	21,3	2018	osoby se zdravotním postižením
16,0	15,2	14,1	11,4	13,4	15,7	18,8	18,4	2023	
88,6	92,2	87,5	97,4	94,7	92,0	93,6	87,4	2018	dosažitelní ²⁾
92,0	93,3	91,8	96,2	91,1	93,1	93,4	87,9	2023	
12,8	12,9	14,8	9,5	13,4	14,7	14,0	11,5	2018	ve věku do 24 let
14,2	16,0	14,8	17,8	16,3	16,6	14,6	14,9	2023	
30,3	22,5	29,5	27,4	23,6	21,8	25,4	27,3	2018	ve věku 55 let a více
27,8	22,5	24,6	25,4	23,6	24,3	24,4	25,3	2023	
13,3	10,3	18,8	7,9	16,4	10,6	15,5	16,4	2018	evidovaní 12 měsíců a více
14,8	18,0	22,7	12,3	26,8	18,7	23,6	15,6	2023	
1,18	2,26	1,81	2,07	3,61	1,30	2,41	1,41	2018	Podíl nezaměstnaných osob ³⁾
1,97	3,23	2,83	2,62	3,77	2,26	3,90	2,56	2023	(k 31. 12.; %)
0,94	2,41	1,90	2,16	3,32	1,11	2,41	1,18	2018	v tom: muži
1,71	3,09	2,73	2,39	3,36	1,87	3,64	2,15	2023	
1,43	2,10	1,71	1,97	3,91	1,50	2,40	1,66	2018	ženy
2,24	3,37	2,93	2,86	4,22	2,68	4,17	2,98	2023	
0,18	0,25	0,39	0,17	0,62	0,15	0,40	0,27	2018	Podíl dlouhodobě nezaměstnaných ⁴⁾
0,32	0,63	0,70	0,33	1,11	0,45	0,99	0,45	2023	(k 31. 12.; %)
0,5	0,7	0,8	0,7	1,1	0,1	1,2	0,4	2018	Uchazeči na 1 pracovní místo
0,7	1,4	1,6	1,4	0,7	0,4	2,2	1,3	2023	v evidenci ÚP
									EKONOMICKÝ VÝVOJ
217,1	239,8	246,5	219,0	238,3	209,0	221,4	244,3	2018	Soukromí podnikatelé (živnostníci)
186,3	205,5	212,2	197,9	197,1	172,6	200,2	206,7	2023	na 1 000 obyvatel ve věku 18 let a více
100,0	111,3	124,8	116,7	121,2	94,0	108,1	121,4	2018	(k 31. 12.)
102,3	113,0	120,6	124,7	122,0	92,7	110,8	121,0	2023	z toho:
5,8	5,8	6,4	5,8	7,2	5,0	6,6	5,7	2018	se zjištěnou aktivitou
6,2	7,7	6,1	6,6	6,6	5,7	7,4	6,2	2023	subjekty vzniklé v roce
2,3	2,1	1,9	1,6	1,7	3,5	2,5	2,2	2018	Dokončené byty na 1 000 obyvatel
2,1	3,4	2,3	1,1	2,5	2,9	3,6	7,0	2023	
9	54	9	14	4	69	366	284	2018	Hromadná ubytovací zařízení
14	67	9	17	3	77	375	301	2023	
388	2 351	635	537	176	2 674	14 914	13 615	2018	lůžka
565	2 918	600	483	88	3 032	15 689	13 744	2023	
15,6	38,8	47,8	37,6	10,1	79,0	234,7	491,2	2018	lůžka na 1 000 obyvatel
22,3	47,9	44,9	34,1	4,9	86,3	250,2	503,1	2023	
10,5	71,8	12,8	9,3	4,3	63,8	312,6	412,0	2018	hosté (tis. osob)
15,5	71,9	21,3	11,8	0,8	77,7	383,2	459,3	2023	
1,2	13,0	1,5	2,0	0,5	8,4	67,0	129,9	2018	z toho ze zahraničí
1,9	12,1	0,9	1,9	0,2	8,9	68,7	123,5	2023	

Tab. 5.2 Vybrané ukazatele sociálního a ekonomického vývoje podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje v letech 2018 a 2023

	Rok	Kraj celkem	v tom správní obvody obcí s rozšířenou působností						
			Broumov	Dobruška	Dvůr Králové nad Labem	Hořice	Hradec Králové	Jaroměř	Jičín
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ									
Podíl na celkové výměře (k 31. 12.; %):									
orná půda	2018	39,6	36,4	41,8	35,8	53,5	57,3	58,0	54,9
	2023	38,4	34,5	40,8	34,7	53,4	56,8	57,5	54,6
lesní pozemky	2018	31,2	34,9	29,1	34,3	20,9	16,9	10,7	20,5
	2023	31,3	35,0	29,2	34,4	20,9	16,9	10,8	20,5
zastavěné plochy a nádvoří	2018	1,9	1,2	1,9	1,7	2,2	2,8	2,6	2,0
	2023	1,9	1,1	1,9	1,7	2,2	2,8	2,6	2,0

¹⁾ údaje za kraj jsou uvedeny včetně uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce zaevidovaných (v souladu s platnými pravidly) mimo okres svého trvalého bydliště

²⁾ ve věku 15–64 let

³⁾ podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let k 31. 12. sledovaného roku na obyvatelstvu ve stejném věku; v SO ORP na obyvatelstvu k 31. 12. předchozího roku

⁴⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

⁵⁾ méně spolehlivý údaj

v tom správní obvody obcí s rozšířenou působností								Rok	
Kostelec nad Orlicí	Náchod	Nová Paka	Nové Město nad Metují	Nový Bydžov	Rychnov nad Kněžnou	Trutnov	Vrchlabí		
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ									
Podíl na celkové výměře (k 31. 12.; %):									
27,9	29,8	28,2	50,0	62,4	27,5	20,5	16,5	2018	orná půda
26,7	28,9	26,8	49,8	61,5	26,0	17,7	14,7	2023	
44,8	30,9	31,5	17,0	16,0	39,6	49,1	53,7	2018	lesní pozemky
44,9	30,9	31,6	17,0	16,0	39,9	49,2	53,8	2023	
1,9	2,4	2,1	2,7	2,1	1,5	1,3	1,3	2018	zastavěné plochy a nádvoří
2,0	2,4	2,1	2,7	2,1	1,5	1,3	1,3	2023	

ZKRATKY KRAJŮ A OKRESŮ

Kraje, okresy	Zkratka	Kód	Kraje, okresy	Zkratka	Kód
Hlavní město Praha	PHA	CZ010	Královéhradecký kraj	HKK	CZ052
			Hradec Králové	HK	CZ0521
Středočeský kraj	STČ	CZ020	Jičín	JC	CZ0522
Benešov	BN	CZ0201	Náchod	NA	CZ0523
Beroun	BE	CZ0202	Rychnov nad Kněžnou	RK	CZ0524
Kladno	KD	CZ0203	Trutnov	TU	CZ0525
Kolín	KO	CZ0204			
Kutná Hora	KH	CZ0205	Pardubický kraj	PAK	CZ053
Mělník	ME	CZ0206	Chrudim	CR	CZ0531
Mladá Boleslav	MB	CZ0207	Pardubice	PU	CZ0532
Nymburk	NB	CZ0208	Svitavy	SY	CZ0533
Praha-východ	PY	CZ0209	Ústí nad Orlicí	UO	CZ0534
Praha-západ	PZ	CZ020A			
Příbram	PB	CZ020B	Kraj Vysočina	VYS	CZ063
Rakovník	RA	CZ020C	Havlíčkův Brod	HB	CZ0631
			Jihlava	JI	CZ0632
			Pelhřimov	PE	CZ0633
			Třebíč	TR	CZ0634
			Žďár nad Sázavou	ZR	CZ0635
Jihočeský kraj	JHČ	CZ031			
České Budějovice	CB	CZ0311	Jihomoravský kraj	JHM	CZ064
Český Krumlov	CK	CZ0312	Blansko	BK	CZ0641
Jindřichův Hradec	JH	CZ0313	Brno-město	BM	CZ0642
Písek	PI	CZ0314	Brno-venkov	BI	CZ0643
Prachatice	PT	CZ0315	Břeclav	BV	CZ0644
Strakonice	ST	CZ0316	Hodonín	HO	CZ0645
Tábor	TA	CZ0317	Vyškov	VY	CZ0646
			Znojmo	ZN	CZ0647
Plzeňský kraj	PLK	CZ032			
Domažlice	DO	CZ0321	Olomoucký kraj	OLK	CZ071
Klatovy	KT	CZ0322	Jeseník	JE	CZ0711
Plzeň-město	PM	CZ0323	Olomouc	OC	CZ0712
Plzeň-jih	PJ	CZ0324	Prostějov	PV	CZ0713
Plzeň-sever	PS	CZ0325	Přerov	PR	CZ0714
Rokycany	RO	CZ0326	Šumperk	SU	CZ0715
Tachov	TC	CZ0327			
Karlovarský kraj	KVK	CZ041	Zlínský kraj	ZLK	CZ072
Cheb	CH	CZ0411	Kroměříž	KM	CZ0721
Karlovy Vary	KV	CZ0412	Uherské Hradiště	UH	CZ0722
Sokolov	SO	CZ0413	Vsetín	VS	CZ0723
			Zlín	ZL	CZ0724
Ústecký kraj	ULK	CZ042			
Děčín	DC	CZ0421	Moravskoslezský kraj	MSK	CZ080
Chomutov	CV	CZ0422	Bruntál	BR	CZ0801
Litoměřice	LT	CZ0423	Frýdek-Místek	FM	CZ0802
Louny	LN	CZ0424	Karviná	KI	CZ0803
Most	MO	CZ0425	Nový Jičín	NJ	CZ0804
Teplice	TP	CZ0426	Opava	OP	CZ0805
Ústí nad Labem	UL	CZ0427	Ostrava-město	OV	CZ0806
Liberecký kraj	LBK	CZ051			
Česká Lípa	CL	CZ0511			
Jablonec nad Nisou	JN	CZ0512			
Liberec	LI	CZ0513			
Semily	SM	CZ0514			

